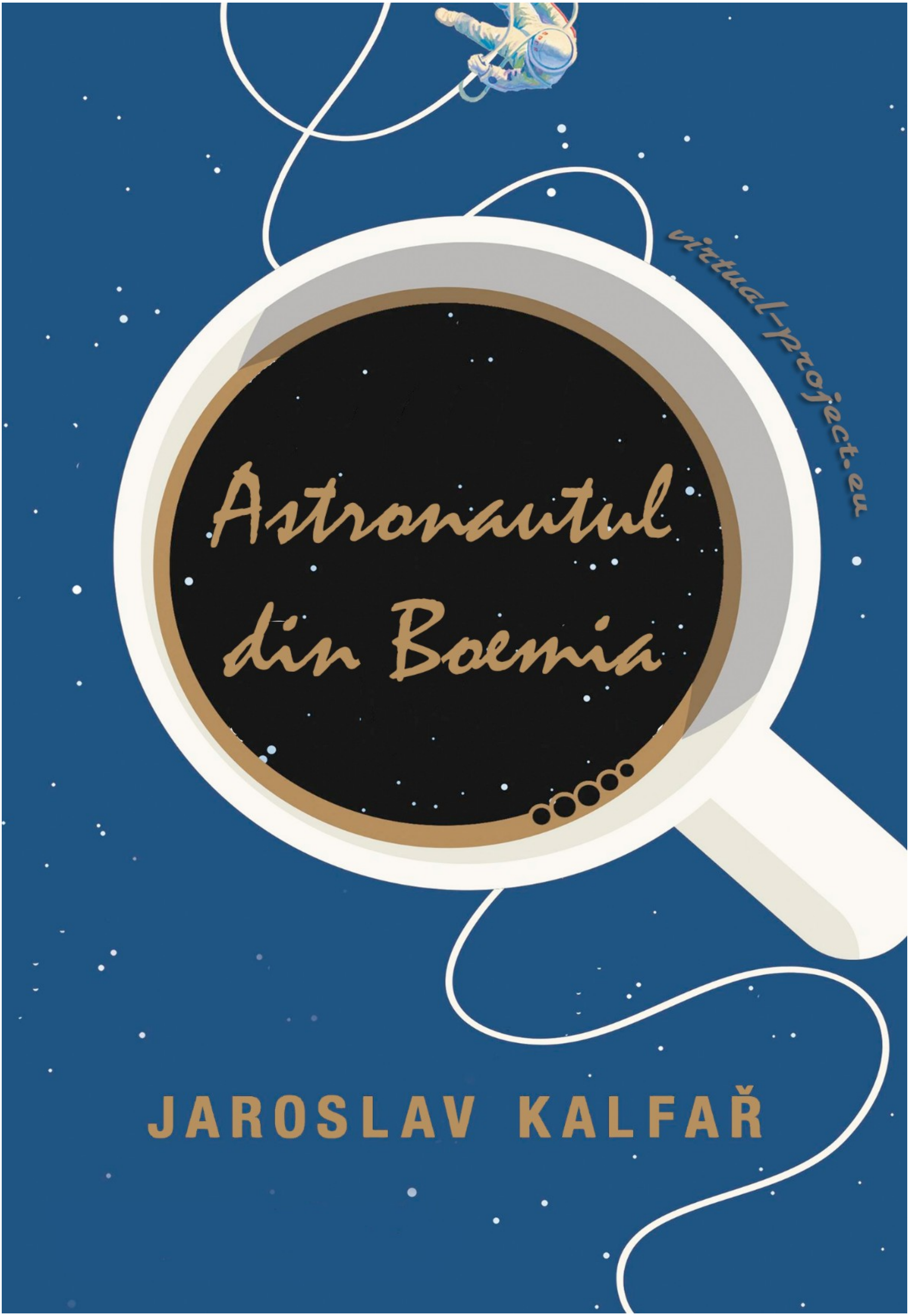

Astronautul din Boemia
JAROSLAV KALFAŘ
virtual-project.eu

JAROSLAV KALFAŘ

ASTRONAUTUL DIN BOEMIA

Original: *Spaceman of Bohemia* (2017)

Traducere din engleză și note de:
LAURENȚIU DULMAN

virtual-project.eu

TREI

2018

O casă ruinată. Între pereții crăpați
cresc ferigi nesățioase
și pâlcuri de licheni.

Din pământ țâșnesc nemțișori
într-o pădure de urzici. Fântâna otrăvită,
jgheab cu apă pentru șobolani.

Mărul firav, despicat de trăsnet,
nu mai știe de-a înflorit vreodată.

În zilele senine, sticleți ciripitori
se abat printre ruine. În zilele-nsorite,
arcul unui orologiu prinde viață
pe fațadă. Capricioasă și zglobie,
umbra timpului dansează
și recită solemn către cer:
Sine sole nihil sum.[1]

Căci totul e o mască.

— Karel Toman, „Ceasul soarelui”.

[1] În latină, în original: „Fără soare, nu sunt nimic.”

PARTEA ÎNTÂI

URCUȘUL

• Tabăra pierzătoare

Numele meu este Jakub Procházka. E un nume obișnuit. Părinții mei și-au dorit o viață simplă pentru mine, o viață trăită în tovărășie cu țara și cu vecinii mei, o viață închinată unei lumi unite în spiritul socialismului. Apoi Cortina de Fier s-a prăbușit cu o bufnitură surdă și baubaul mi-a invadat țara cu iubirea lui de consum și cu piața lui liberă.

Înainte să mă fac astronaut, baubaul și noii săi apostoli m-au întrebat dacă nu vreau să-mi schimb numele cu unul mai exotic. Mai occidental. Unul mai potrivit pentru un erou.

Am refuzat. L-am lăsat așa cum era: obișnuit, simplu.

•

Primăvara lui 2018. Într-o după-amiază caldă de aprilie, privirile națiunii cehe au urmărit de pe Dealul Petřín decolarea navetei *JanHus1*, lansată de pe un câmp de cartofi deținut de stat. Orchestra Filarmonică Cehă făcea să se reverse imnul național între turnurile gotice ale orașului, acompaniind numărătoarea inversă până în clipa când, în sfârșit, mulțimea a rămas cu gura căscată la naveta care, înghițind și arzând combustibilul criogenic, a țâșnit spre cer cu toate cele nouă milioane de kilograme ale ei, plus sau minus cele optzeci de kilograme ale singurului ei pasager uman.

Într-o clipită, *JanHust1* a ștanțat fundalul sutelor de fleșe ale orașului cu un nor de fum alb ca un porumbel. Cetățenii și turiștii deopotrivă au urmărit naveta pe traiectoria ei curbă până a dispărut în bătaia soarelui, redusă la o umbră surprinsă de teleobiectivele câtorva aparate foto. Apoi, lăsând naveta în grija sorții sale cerești, cetățenii au coborât sporovăind Dealul Petřín ca să-și domolească setea de bere.

Am urmărit triumful națiunii mele pe un monitor pâlpâitor, fără sonor. Mi-a luat vreo oră să mă acomodez cu vibrațiile

scaunului care îmi stâlceau fesele. Una dintre centurile de pe piept mi se adâncise în costum și în areola sânului, dar nu o puteam slăbi. Cabina de lansare în care stăteam așezat era cât o debara, plină cu ecrane fosforescente, panouri anorectice și tronul astronautului. Mașinăria din jurul meu, care nici măcar nu era conștientă de existența ei, mă purta calm departe de casă, fără să-i pese de disconfortul meu. De mâinile mele tremurânde.

Deși asistenții mei insistaseră, refuzasem să beau apă înainte de lansare. Urcușul meu era împlinirea unui vis imposibil, o experiență spirituală fără egal. Puritatea misiunii mele nu avea să fie pătată de o acțiune umană rușinoasă precum urinatul în Scutecul cu Absorbție Maximă. Pe ecranul din fața mea, lumea flutura steaguri, ținea în mâini sticle de Staropramen îmbrobonate și își cumpăra pe coroane navete de plastic și figurine de astronauți. Am căutat chipul soției mele, Lenka, sperând să-i zăresc pentru ultima oară durerea, dovada că eram iubit, că își făcea griji pentru mine și că mariajul nostru putea rezista absenței mele de opt luni sau chiar mai mult. Nu conta că aveam gâtul uscat, că limba mi se freca de carnea aspră a gingiilor, că mușchii mi se încordau pe măsură ce toate înlesnirile de bază ale vieții omenești se îndepărtau kilometru cu kilometru, separate de mine de straturile atmosferei. Aceste momente istorice îmi aparțineau. Elevii aveau să-mi rostească numele secole de-a rândul, iar statuia mea avea să fie inclusă inevitabil în colecția de la muzeul figurilor de ceară din Praga. Orizonturile Boemiei deja erau pătate cu panouri care mă înfățișau privind în sus cu o încântare cumpătată. Revistele de scandal sugeraseră că aveam patru amante și că mă luptam cu patima jocurilor de noroc. Sau că misiunea era o făcătură, iar eu nu eram decât o imagine generată pe computer, acompaniată de vocea unui actor.

Dr. Kuřák, terapeutul pus la dispoziția mea de către stat, insistase că lansarea avea să fie plină de spaimă pură – un om singur călătorind spre necunoscut, la mila tehnologiei indiferente și mute. Nu-mi plăcea de dr. Kuřák. Duhnea a murături și era un pesimist deghizat într-un om cu experiență. El fusese însărcinat cu pregătirea psihicului meu fragil pentru misiune, dar, în linii mari, nu făcuse decât să-și ia notițe despre fricile mele (toxiinfecțiile alimentare, omizi, existența vieții după moarte, în sensul că nu poți scăpa de viață), cu o ferocitate care

sugera că spera să scrie biografia mea oficială. Îmi recomandase ca, pe durata urcușului, să mănânc dulciurile pe care le preferam în copilărie (Tatranky, napolitane trase în ciocolată, pe care le îndesasem în compartimentul din stânga tronului) și să mă gândesc la datoria mea științifică față de lume, la imensul privilegiu care mi se acordase, acela de a le oferi cehilor cele mai mari descoperiri de după Jan Evangelista Purkyně, care descoperise unicitatea amprentelor digitale, sau poate de după Otto Wichterle, care inventase lentilele de contact moi. Imaginația mea se delecta cu aceste stimulări ale ego-ului și, în tăcerea cabinei mele, am început să-mi șoptesc discursul de acceptare a Premiului Nobel, până când setea a devenit insuportabilă. Mi-am încălcat hotărârea și am apăsat pe butonul pentru H_2O, iar lichidul a urcat din containerul așezat sub scaun până la paiul atașat de umărul meu. Eram supus naturii mele fizice, un pitic care se cățăra pe un vrej de fasole ca să facă skandenberg cu colosul, o structură celulară cu nevoi banale: oxigen, apă, eliminarea reziduurilor. *Alungă-ți gândurile negre, bea-ți apa*, mi-am șoptit, simțind adrenalina care îmi ascuțea simțurile și îmi domolea durerile.

În urmă cu aproape un an și jumătate, o cometă, care nu mai fusese observată până atunci, intrase în Calea Lactee venind din galaxia Câinele Mare și traversase sistemul nostru solar, stârnind o furtună de nisip intergalactic. Între Venus și Pământ se formase un nor uriaș, un fenomen necunoscut, botezat Chopra de către descoperitorii săi din New Delhi, care scălda nopțile pământene cu o lumină zodiacală[2] de culoare violet, schimbând cerul așa cum îl cunoscuserăm noi de la nașterea omului. Privit noaptea de pe Pământ, universul nu mai era negru, iar norul rămânea pe loc, perfect static. Nu punea niciun pericol iminent, însă comportamentul său stoic ne chinuia imaginația cu posibilități înfiorătoare. Mai multe națiuni s-au străduit să planifice misiuni cu ajutorul cărora să preleveze particule din misteriosul Chopra și să studieze aceste bucățele microscopice din alte lumi, ca să le descopere compoziția chimică și să vadă dacă nu cumva conțineau semne de viață. Patru navete fără echipaj fuseseră deja trimise să cerceteze proprietățile norului și să aducă mostre pe Pământ, dar sondele

[2] Fâșie de lumină difuză din regiunea zodiacului, care se vede pe cer toamna la est, înainte de răsărit, și primăvara la vest, după apus.

se întorseseră cu burta goală și fără nicio informație utilă, ca și când norul ar fi fost o fata morgana, visul colectiv al miliardelor de oameni.

Următorul pas a fost inevitabil. Nu puteam încredința mașinilor această misiune. O navetă teleghidată, avându-l la bord pe cimpanzeul german Gregor, a fost trimisă să traverseze norul și să ne asigure că, dotat cu protecție adecvată, un om putea supraviețui în Chopra suficient cât să observe și să analizeze manual câteva mostre.

Gregor se întorsese teafăr în cușca lui de laborator chiar când cercetătorii observaseră un nou fenomen în interiorul norului: Chopra începuse să se devoreze pe sine însuși, masa straturilor periferice împrăștiindu-se și dispărând în nucleul său mai dens. Unii vorbeau de antimaterie, alții atribuiau norului proprietăți organice, iar presa făcea speculații: care dintre guvernele lumii era suficient de îndrăzneț cât să trimită oameni la patru luni depărtare de Pământ, spre un nor cosmic alcătuit din particule necunoscute și potențial letale? Dar nu se auzeau decât șoapte dinspre americani, chinezi și ruși, ba chiar și dinspre germani, care luaseră norul cel mai în serios, după cum o vădea faptul că fuseseră gata să-l sacrifice pe Gregor.

În cele din urmă, anunțul a venit de la o țară de zece milioane de suflete, de la țara mea, cu cele trei provincii ale ei – Boemia, Moravia și Silezia. Cehii aveau să zboare până la Chopra ca să-i descopere misterele. Eu aveam să fiu campionul lor, cel care avea să aducă acasă fanfara gloriei științifice. După cum a zis un poet îmbătat cu absint ale cărui cuvinte au fost tipărite a doua zi în toate marile ziare ale țării: „*JanHus1* poartă speranța unei noi suveranități și prosperități, căci acum ne numărăm și noi printre exploratorii universului, printre străjerii frontierelor. Ne întoarcem privirea dinspre trecutul nostru, în care am fost ocupați de alții, în care limba noastră aproape că a fost stârpită, în care Europa și-a acoperit ochii și urechile când inima noastră a fost furată și brutalizată. Nu doar știința și tehnologia noastră vor străbate vidul cosmic, ci și umanitatea noastră, sub forma lui Jakub Procházka, primul astronaut al Boemiei, care va purta spre stele sufletul republicii noastre. Astăzi, ne câștigăm, în sfârșit și definitiv, independența”.

În timp ce mă pregăteam pentru misiune, rutina mea zilnică a devenit bun public. Strada din fața blocului în care locuiam

împreună cu Lenka era atât de ticsită de jurnaliști care luau câte o gustare, fotografi sprijinindu-și coatele pe mașini ca niște lunetiști, care de televiziune, copii de pripas în căutare de autografe și gură-cască de toată mâna, încât poliția a fost nevoită să monteze baricade și să devieze circulația. Se duseseră pe apa sâmbetei plimbările mele solitare prin oraș și alegerea tihnită a merelor în piață. Îmi fusese alocată o patrulă de poliție care se ținea după mine peste tot, nu doar ca să mă păzească (deja eram asaltat de scrisori deșănțate de la fani și de la femei dornice să-mi fie amante), ci și ca să mă asiste: mergeau cu mine la cumpărături, îmi netezeau firele rebele din cap și făceau conversație. N-a durat mult până am devenit nerăbdător să plec de pe Pământ și să mă bucur de luxul simplu al singurătății. De liniște.

Acum, liniștea era doar încă unul dintre zgomotele nepoftite. Am deschis compartimentul cu gustări și am mușcat dintr-o napolitană Tatranky. Prea uscată și un pic râncedă, nu avea deloc gustul copilăriei, a cărei pace se presupunea că o putea evoca. Aveam nevoie să fiu în altă parte, în tihna unui timp pe care îl puteam înțelege, în amintirea vieții care mă adusese în *JanHus1*. Existența funcționează pe bază de energie, este o mișcare fluidă înainte, și totuși nu încetăm niciodată să ne căutăm originea, Big Bangul care ne-a lansat pe orbita noastră inevitabilă. Am închis monitorul pe care mi se transmiteau festivitățile națiunii mele și am închis ochii. Undeva, la intersecția cercurilor adânci ale timpului cu memoria mea, ticăia un ceas.

•

Big Bangul meu s-a produs în iarna lui 1989 într-un sat numit Středa. Frunzele teiului au căzut și au putrezit, iar cele care n-au fost greblate și-au împrăștiat pasta cafenie peste iarba veștejită. E dimineața Ignatului, iar eu stau în salonul cu aromă de mere al bunicilor, schițând porcul Louda în caietul meu de desen. Bunicul își ascute lama cuțitului pe tocila ovală, oprindu-se din când în când să muște dintr-o felie groasă de pâine cu untură. Bunica își udă florile – frunzișurile masive colorate în roșu, violet și verde care înconjurau fiecare fereastră –, fluierând în ritm cu ticăitul unui ceas. Sub ceas atârnă o poză alb-negru a tatălui meu de pe vremea când era elev, zâmbind larg, cu o expresie serioasă și relaxată – un zâmbet pe care nu l-am văzut niciodată

pe fața lui de adult. Šíma, cocker spanielul nostru gras, doarme lângă mine, respirația lui fierbinte lovindu-mi liniștitor gamba.

Aceasta este lumea molcomă și tăcută a unui sătuc cu câteva ore înainte de Revoluția de Catifea. O lume în care părinții mei încă sunt în viață. În viitorul apropiat, mă așteaptă un gulaș proaspăt, picioare de porc cu hrean de casă și capitalismul. Bunicul ne-a interzis să dăm drumul la radio. Ignatul e ziua lui. Și-a hrănit cu dragoste porcul, Louda, cu un amestec de cartofi, apă și bulgur în fiecare dimineață și după-amiază, scărpinându-l după ureche și apucându-l de grăsimea de pe coaste cu zâmbetul pe buze. Louda e atât de gras, că o să explodeze dacă nu-l tăiem azi, spune bunicul. Politica poate să aștepte.

Undeva aici, în acest salon, în această căldură a șemineului, în acest ritm al lucrurilor – cuțit, câine, creion, chiorăiturile stomacurilor –, a avut loc probabil o descărcare spontană de energie, pecetluindu-mi soarta ca astronaut.

Părinții mei sosesc de la Praga la ora două. Au întârziat pentru că tata a oprit lângă un câmp cu margarete să culeagă câteva pentru mama. Chiar și cu un hanorac albastru vechi și cu niște pantaloni de trening ai tatii, mama tot arată ca una dintre actrițele roșcate și cu pielea ca laptele care joacă roluri de tinere tovarășe la TV, pline de o feminitate robustă și de un devotament feroce față de Partid. Favoriții tatii au crescut mai mult decât sunt eu obișnuit, pentru că nu trebuie să se mai bărbierească pentru serviciu. E costeliv și are ochii umflați de la șlibovița pe care a băut-o înainte de culcare. Se strâng mai bine de patruzeci de vecini, plus măcelarul satului, care îl va ajuta pe bunicul la tranșat. Tata evită contactul vizual cu vecinii, care nu știu cu ce se ocupă el. Dacă ar afla că e colaborator, membru în poliția secretă a Partidului, i-ar abandona pe bunicul și pe bunica, ar scuipa pe numele nostru de familie. Nu în public, ci cu ostilitatea mută născută din frică și neîncrederea în regim. Această revoluție e împotriva tuturor valorilor în care crede tata. Vecinii sunt nerăbdători, înfometați de schimbare, în timp ce tata suflă fum printre buzele lui palide, știind că această schimbare l-ar plasa de partea greșită a istoriei.

Curtea e lungă și îngustă, mărginită pe o parte de casa bunicilor, iar pe cealaltă de zidul înalt al unui atelier de cizmărie. În oricare altă zi, curtea ar fi plină de chiștoace și uneltele de grădinărit ale bunicii, dar, de Ignat, pământul și peticele de

iarbă sunt măturate cu grijă. Grădina și cocina sunt separate de curte de un gard înalt, creând o adevărată arenă, un Colosseum pentru ultimul dans al bunicului cu Louda. La ora cinci, bunicul eliberează porcul din cocină și îi dă o palmă peste fund. În timp ce Louda aleargă prin curte, adulmecându-ne încântat picioarele și hăituind o pisică de pripas, bunicul pune praf de pușcă și un glonț de plumb în pistolul cu cremene. Îmi iau adio de la Louda, care e tot mai obosit și tot mai lent, bătându-l ușor cu palma pe rât, apoi bunicul îl târăște în mijlocul cercului și îl culcă pe o parte cu cizma. Pune pistolul după urechea lui Louda și glonțul îi străpunge trosnind pielea, carnea, craniul. Porcului încă îi tremură picioarele în clipa când bunicul îi taie gâtul și pune o găleată dedesubt ca să strângă sângele pentru supă și cârnați. Câțiva metri mai încolo, măcelarul și sătenii înalță o schelă cu un cârlig și toarnă apă clocotită într-o cuvă industrială. Tata se încruntă și își aprinde o țigară. Nu se dă în vânt după omorâtul animalelor. E barbar, ar zice el, să faci rău unor animale care își văd de viața lor pe acest pământ. Oamenii sunt adevărații ticăloși. Mama i-ar spune să nu-mi mai bage aiurelile astea în cap și, în plus, nici el nu e vegetarian, nu?

Părul zbârlit de pe corpul roz al lui Louda rămâne în cuva cu apă fierbinte. Îl agățăm în cârlig de picioarele din spate și îl tăiem pe mijloc, de la vintre la gușă. Curățăm șoriciul, tăiem bucățile de șuncă și fierbem capul. Tata se uită la ceas și intră în casă. Pe fereastră, o urmăresc pe mama privindu-l în timp ce vorbește. Ba nu, nu vorbește. Ascultă. Ascultă și închide.

În Praga, cinci sute de mii de protestatari au inundat străzile. Calea le este presărată cu scuturi de poliție sparte și bucăți de caldarâm. Clinchetul cheilor agitate de mulțime și dangătele clopotelor acoperă anunțurile radiofonice. Vremea cuvintelor a sosit și a plecat – acum nu mai există decât gălăgia. Haosul, eliberarea. Vremea unei noi dezordini. Ocuparea sovietică a țării și guvernul-marionetă sprijinit de Moscova se prăbușesc, în timp ce națiunea cere libertățile Occidentului. La naiba cu paraziții ăștia nerecunoscători, declară conducerea Partidului. Să-i ia imperialiștii și să-i ducă direct în iad.

Fierbem limba lui Louda. Iau cubulețe din ea cu vârful cuțitului și le bag în gură – fierbinți, grase, delicioase. Bunicul curăță mațele cu oțet și apă. Anul acesta, îmi revine mie onoarea mașinii de tocat: pun în cuvă bucățile de ficat, gușă,

plămâni, piept și pâine, împing cu o mână și învârt manivela cu cealaltă. Bunicul ia pasta și o îndeasă în mațele curate. E singurul din sat care încă face *jitrnice*[3] cu mâna, nu la mașină. Vecinii așteaptă răbdători să îi se pregătească tratația. După ce bunica împarte în pachete cârnații încă aburinzi, musafirii încep să plece, mult mai devreme decât de obicei, iar jumătate dintre ei nu-s nici pe departe beți. Sunt nerăbdători să se întoarcă la televizoarele și radiourile lor, să afle ce s-a mai întâmplat la Praga. Šíma cerșește niscaiva resturi și îi dau voie să-mi lingă untura de pe un deget. Mama și bunica duc carnea înăuntru, s-o pună în pungi și s-o bage la congelator, în timp ce tata stă pe canapea, se uită pe fereastră și fumează. Intru și eu în casă, nerăbdător să savurez mirosul puternic al gulașului pentru cină.

— E prea devreme ca să fim siguri, spune mama.

— Atâta lume, Markéta. Partidul a vrut să trimită miliția să-i împrăștie, dar Moscova a zis nu. Știi ce înseamnă asta? Înseamnă că nu luptăm. Armata Roșie nu ne mai susține. S-a zis cu noi. Ar fi bine să rămânem în sat, să ne ferim de gloată.

Ies din nou afară cu bunicul, care pune o roabă în mijlocul curții. O încarcă cu lemne uscate și face un foc mic. Pământul de sub picioarele noastre e îmbibat cu sânge scurs din organe. Tăiem felii de pâine și le prăjim pentru cină, în timp ce soarele apune.

— Mi-aș dori ca tata să stea de vorbă cu mine, spun eu.

— Ultima oară i-am văzut expresia asta pe față când era copil și l-a mușcat un câine de mână, răspunde bunicul.

— Ce-o să se întâmple?

— Să nu-i spui lui taică-tu, Jakub, dar ce se întâmplă acuma nu-i rău.

— Deci Partidul o să piardă?

— E timpul ca Partidul să plece. E timpul pentru ceva nou.

— Asta înseamnă că o să fim imperialiști?

Bunicul râde:

— Cred că da.

Deasupra copacilor de la poartă, privirea ne e înconjurată de orizontul limpede, presărat cu stele, mult mai strălucitoare când nu sunt estompate de iluminatul stradal din Praga. Bunicul îmi întinde o felie de pâine arsă la un capăt, iar eu o prind între buze, simțindu-mă ca la televizor. Pentru că, la televizor,

---

[3] Cârnat tradițional preparat în Boemia și Moravia.

oamenii mănâncă pe îndelete când se confruntă cu o nouă realitate. Poate că tocmai în clipa asta un rezervor de energie nouă străpunge pereții fermi ai fizicii și îmi individualizează viața într-un mod atât de improbabil. Poate că acum îmi pierd speranța într-o viață obișnuită de pământean. Termin pâinea. E timpul să intru în casă și să ascult tăcerea tatii.

— Peste douăzeci de ani, o să-ți zici copil al revoluției, adaugă bunicul, apoi se întoarce cu spatele și urinează în foc.

Ca de obicei, are dreptate. Ce nu-mi spune atunci, poate din dragoste, poate dintr-o naivitate dureroasă, e că sunt un copil al taberei pierzătoare.

•

Sau poate că nu. În ciuda disconfortului din tronul meu de astronaut, în ciuda fricii, eram cât se poate de pregătit. Slujeam știința, dar mă simțeam mai degrabă ca un cascador pe motocicleta lui, uitându-se la hăul celui mai mare canion din lume, rugându-se la toți zeii în toate limbile pământului înainte să facă saltul care-i putea aduce moartea, gloria sau pe amândouă. Slujeam știința, nu amintirea unui tată a cărui idee despre lume se năruise de-a lungul Iernii de Catifea; nu amintirea sângelui unui porc pe pantofii mei. Nu aveam să dau greș.

Mi-am scuturat firimiturile de Tatranky din poală. Pământul era negru și auriu, luminile lui împrăștiindu-se pe continente asemenea unor pietricele care se înmulțeau la nesfârșit prin mitoză, oprindu-se brusc acolo unde începea domnia de necontestat a oceanelor întunecate. Lumea se estompase, iar firimiturile începuseră să plutească prin cabină. Plecasem de pe fenomenul cosmic pe care îl numim Pământ.

• Lumea astronautului

Trezindu-mă din somn cu ocazia celei de-a treisprezecea săptămâni în Spațiu, mi-am desfăcut centurile cu care eram prins în Uter și m-am întins, dorindu-mi să fi avut draperii pe care să le dau deoparte sau bacon pe care să-l prăjesc în tigaie. Am plutit prin Coridorul 2 și am strivit un bob de pastă verde pe periuța mea albastră, oferită de SuperZub, un mare distribuitor

de produse stomatologice și sponsor al misiunii. În timp ce-mi periam dinții, am rupt țipla unui nou prosop de unică folosință, oferit de Hodovna, un mare lanț de supermarketuri și sponsor al misiunii. Am scuipat în prosop și mi-am studiat cu atenție gingiile, roz ca un bebeluș proaspăt spălat, și măselele albite, rezultat al măiestriei stomatologice a țării mele și al unei meticuloase igiene orale la bordul navei. Deși hotărâsem să nu mai fac asta, mi-am pipăit cu limba unul dintre molari și am simțit cum se intensifică o durere familiară. În ciuda notelor mari pe care le obținusem de la dentiștii mei înainte de decolare, această furnicătură de degradare apăruse în prima mea săptămână în Spațiu, dar nu pomenisem nimănui despre ea. Nu eram instruit să-mi scot un dinte, și unde aș fi putut găsi un bun dentist spațial? Oare și-ar fi adus propriul lui protoxid de azot[4], sau l-ar fi recoltat din atmosfera poluată a Pământului? Am zâmbit, dar am refuzat să râd. Să nu râzi niciodată la propriile glume, mă sfătuise dr. Kuřák. E un semn clar al deteriorării mentale.

Poate că cea mai surprinzătoare parte a misiunii era cât de repede mă obișnuisem cu rutinele. Prima mea săptămână în Spațiu fusese o așteptare continuă, ca și când aș fi stat într-un cinematograf gol, nerăbdător ca zumzetul unui proiector să lumineze ecranul și să-mi alunge toate gândurile. Ușurătatea oaselor mele, funcționarea echipamentelor, scârțâiturile și bufniturile navei, ca și când aș fi avut vecini, toate păreau captivante, demne de uimire. Dar în a doua săptămână deja începusem să simt dorința de ceva nou, iar scuipatul pastei de dinți într-un prosop de unică folosință, nu într-o chiuvetă pământeană, și-a pierdut noutatea. În a treisprezecea săptămână, abandonasem pentru totdeauna clișeul că drumul e mai important decât destinația și descoperisem două metode ca să-mi alin plictisul de zi cu zi: gândul că voi ajunge la norul de praf ca să-i culeg fructele oneroase și vorbitul cu Lenka, a cărei voce era garanția că încă exista un Pământ pe care să mă întorc.

Am plutit prin Coridorul 3, am desfăcut ușa dulapului cu alimente și am întins o bucată mare de Nutella pe o felie de pâine. Am aruncat-o în sus și am urmărit-o tremurând în aer, ca un maestru pizzar răsucindu-și coca. Mâncarea era complicele

---

[4] Gaz ilariant.

meu în acest zbor departe de casă, confirmarea subzistenței mele și respingerea morții. Nava își ardea combustibilul, iar eu îl ardeam pe al meu: batoanele de proteine cu aromă de ciocolată, cuburile de pui deshidratat și portocalele dulci și zemoase din frigider. Se schimbaseră multe de pe vremea când dieta astronauților era alcătuită din prafuri la fel de savuroase și de plăcute ca niște pachețele expirate de Tang[5].

În timp ce mâneam, m-am lovit de lentila inexpresivă a elegantei camere de supraveghere oferite de Cotol, mare producător de electronice și sponsor al misiunii. Era una dintre cele vreo zece camere defecte de la bordul navei, care se stricaseră una câte una de-a lungul misiunii, făcând compania de rușine și pricinuindu-i pierderi masive la bursă. Nimeni nu-și putea da seama ce se întâmplase cu ele, iar compania aranjase o transmisiune cu trei dintre inginerii lor cei mai buni care să mă ajute să le repar, difuzând totul online, în speranța că își vor îndrepta imaginea șifonată. N-a folosit la nimic. Bineînțeles, n-am dezvăluit prezența unor scârțâituri insistente care răsunau în toată nava ori de câte ori se defecta câte o cameră, dar care se îndepărtau în grabă de fiecare dată când mă apropiam de ele. Era de așteptat să am astfel de iluzii auditive, îmi spusese dr. Kuřák înainte de misiune, pentru că sunetele indică prezența a ceva pământesc și sunt o mângâiere. Deci nu avea niciun rost să vânez fantome. În plus, nu mă deranja că nu mai erau camere care să-mi urmărească fiecare pas – puteam încălca recomandările nutriționale stricte, delectându-mă cu dulciuri și alcool, puteam să sar peste exercițiile de gimnastică, să-mi fac nevoile și să mă bucur de onanism fără să mă tem că aș putea fi văzut de câinii mei de pază. Mă bucuram că nu mă puteau vedea, și poate era mai bine că imaginația colectivă a umanității era ațâțată de lipsa unui flux continuu de imagini cu astronautul lor în pantaloni de trening.

Ziua care mă aștepta avea să fie una plăcută. După câteva mici sarcini curente – am testat Ferda, colectorul de praf cosmic și vedeta tehnică a misiunii, am făcut, fără tragere de inimă, o ședință de exerciții cardio, mi-am testat rezervorul cu apă și oxigen – urma să am parte de câteva ore de liniște și citit înainte să mă îmbrac pentru o convorbire video cu soția mea. După aceea, aveam să savurez un pahar de whisky, sărbătorind

[5] Marcă americană de suc instant.

că mai aveam doar patru săptămâni până la destinație, norul Chopra, colosul gazos care schimbase nopțile Pământului și fentase încercările noastre de a-l studia. După ce pătrundeam în nor, trebuia să recoltez mostre cu Ferda, cel mai sofisticat dispozitiv spațial produs vreodată de inginerii din Europa Centrală, și să le studiez în laboratorul meu special în drum spre Pământ. Acesta a fost motivul pentru care m-a recrutat Programul Spațial al Republicii Cehe – eram profesor de astrofizică și un desăvârșit cercetător al prafului cosmic de la Univerzita Karlova. M-au inițiat în zborul spațial, în fundamentele ingineriei aerospațiale și în metodele de a-mi înfrânge greața în imponderabilitate. M-au întrebat dacă eram dispus să accept misiunea chiar dacă erau șanse să nu mă mai întorc. Am acceptat.

Gândul la moarte mă vizita doar înainte să adorm. Se strecura ca un fior rece pe sub unghii și dispărea când îmi pierdeam cunoștința. Nu visam nimic.

Nu-mi dădeam seama dacă eram mai nerăbdător să ajung la misteriosul nor Chopra sau să stau de vorbă cu Lenka. A-mi trăi căsnicia terestro-spațială cu ajutorul acestor transmisiuni video săptămânale era ca și când aș fi urmărit o infecție care, centimetru cu centimetru, punea stăpânire pe o carne sănătoasă, în timp ce îmi făceam planuri pentru vara viitoare. După primele treisprezece săptămâni, am observat că dorul omenesc are un ritm constant.

Luni, starea brută: Doamne, iubi, ce dor mi-e de tine! Visez la respirația ta matinală pe mâinile mele.

Marți, nostalgie meditativă: Mai ții minte când ne-au oprit croații la graniță și au vrut să ne confiște sandvișurile cu șnițel? Ai desfăcut unul și te-ai apucat să-l mănânci, ai strigat la mine să mănânc și eu unul, ai strigat că o să le mâncăm pe toate înainte să trecem granița și o să le arătăm noi cum stă treaba. În clipa aia, am fost sigur că o să mă însor cu tine.

Miercuri, negare: Dacă mi-aș dori-o așa cum trebuie, aș putea să mă întorc imediat în dormitorul nostru.

Joi, frustrare sexuală și agresivitate pasivă: De ce nu ești aici? Cum îți petreci zilele în timp ce eu scuip într-un prosop albastru – oferit de Hodovna, sponsor al misiunii – și număr orele care mă despart de gravitație?

Vineri, ușoară nebunie și compus cântece: *O mâncărime ce n-o poți scărpina. O mâncărime ce n-o poți scărpina. Iubirea e mâncărimea ce n-o poți scărpina. Mâncărimea ce n-o poți scărpina.*

În primele săptămâni ale misiunii, Lenka și cu mine am depășit limita de o oră și treizeci de minute impusă conversațiilor noastre de programul spațial. Lenka trăgea draperia albastră ca să n-o vadă nimeni și își dădea jos rochia. Prima oară, avea o lenjerie nouă-nouță, pe care o cumpărase în dimineața aceea – chiloți de dantelă negri și sutien de aceeași culoare, cu margini roz. A doua oară, nu avea nimic pe dedesubt, trupul ei fiind învăluit doar în nuanța albăstruie a perdelei reflectată de pielea ei. Petr, operatorul misiunii, ne lăsa să stăm cât timp aveam nevoie. Oricum, limita de timp nu prea avea logică – puteam să stau de vorbă cu Lenka toată ziua, căci traiectoria automată a navei n-ar fi avut nimic de suferit. Dar lumea avea nevoie de această poveste, despărțirea tragică a Domnului și Doamnei Astronaut. Ce erou e ăla care trăncănește la telefon?

Și totuși, după ultimele noastre conversații, am ajuns să fiu recunoscător pentru limita de timp. Lenka devenea disperat de tăcută înainte să se încheie prima oră. Vorbea în șoaptă și mi se adresa cu numele de botez, nu cu puzderia de nume de alint pe care le născociserăm de-a lungul anilor. Nu mai discutam despre nuditate și jindul fizic, nu ne mai șopteam visele erotice. Lenka își tot scărpina marginea urechii drepte de parcă ar fi avut o reacție alergică și nu mai râdea la glumele mele. Întotdeauna să faci glume pentru un auditoriu, niciodată pentru tine însuți, mă sfătuise dr. Kuřák. Dacă ajungi să te amăgești că poți să-ți fii propriul companion, vei trece granița periculoasă dintre satisfacție și nebunie. Un sfat bun, dar greu de exersat în vid. Lenka era singurul auditoriu de care îmi păsa. Pustiul cosmic era nimic pe lângă disperarea care mă cuprindea când râsul ei făcea loc tăcerilor presărate cu bruiajele transmisiei.

Încercând să găsesc sursa acestei prăbușiri, mă gândisem obsesiv la ultima noapte și la ultima dimineață petrecute cu Lenka pe Pământ, executând în același timp sarcinile curente pe *JanHus1*. Testam sistemele de filtrare, străduindu-mă să distrug orice bacterie care ar fi putut suferi o mutație imprevizibilă în condiții cosmice și să mă infecteze cu o virulență necunoscută

pe Pământ. Studiam fluxul de date ca să mă asigur că sistemele de la bord reciclează în mod corespunzător oxigenul (furnizat de un rezervor cu apă în care mi-aș fi dorit deseori să mă scufund, ca un vilegiaturist relaxat care plonjează în marea unei țări însorite) și consemnam reducerea proviziilor. În jurul meu, naveta zumzăia și gângurea cu glasul ei tern de bariton, purtându-mă nepăsătoare către destinația noastră comună, fără să-mi ceară vreun sfat. Căutam eventuale deviații de la traiectorie, dar nu avea niciun rost – computerul era un explorator mai bun decât aș fi putut eu să fiu vreodată. Dacă Cristofor Columb, șarlatanul ăla ridicat în slăvi, ar fi avut un GPS la fel de sofisticat ca al meu, ar fi ajuns pe orice continent și-ar fi dorit, cu un pahar de vin în mână și cu picioarele cocoțate pe masă. Așa că cele treisprezece săptămâni ale misiunii îmi oferiseră o grămadă de timp în care să mă gândesc obsesiv la căsnicia mea.

Cu trei zile înainte să decolez, Lenka și cu mine luaserăm masa în cartierul Vinohrady, la Kuratsu, un restaurant japonez care ne plăcea foarte mult. Ea purta o rochie de vară imprimată cu păpădii galbene și își dăduse cu un parfum nou, amestec de scorțișoară și portocală muiată în vin roșu. Îmi venea să mă bag sub masă și să-mi adâncesc fața în poala ei. Mi-a zis că sacrificiul meu era nobil și poetic, strecurând aceste abstracțiuni printre îmbucăturile de ton tartar mestecate cu poftă. Viețile noastre aveau să devină un simbol. Mi-am stors lămâie verde peste tăiței și am încuviințat din cap. Vocea ei umbrea extazul explorării mele cosmice – nu eram sigur dacă întregul univers merita s-o las în urmă, cu ritualurile ei matinale, cu parfumurile și exploziile ei de panică în miez de noapte. Cine avea s-o mai trezească să-i spună că totul era în regulă, că lumea încă era întreagă? Blițul unui aparat foto ne-a orbit câteva clipe. Mirodeniile îmi ardeau marginile limbii și, pentru prima oară, nu știam ce să-i spun soției mele.

„Scuze”, am găsit de cuviință să spun. Pur și simplu, un singur cuvânt aruncat înspre ea. Un cuvânt care apoi a răsunat în mine. Scuze, scuze, scuze... S-a oprit și ea din mâncat. Avea gâtul subțire și buzele de un roșu ambițios. Nu era sacrificiul meu – era al nostru. Ea îmi dădea voie să plec. Ea, care moțăise pe umărul meu în timp ce studiam manuale de astrofizică și corectam testele studenților mei. Ea, care, cuprinsă de extaz, își

scăpase mobilul într-o fântână arteziană când o anunțasem că fusesem ales pentru misiune. N-am discutat despre mortalitate, ci doar despre oportunitatea și onoarea care mi se ofereau. N-a zis nimic despre testele de sarcină negative care ne umpleau coșul de gunoi, în timp ce eu îmi petreceam zilele acomodându-mă cu lipsa gravitației în bazinul de antrenament al Programului Spațial, întorcându-mă acasă cu crampe musculare și cu vorbirea redusă la: „Foame, somn".

N-am aflat niciodată dacă mi-a acceptat scuzele. Ne-am luat furculițele de pe masă și am terminat de mâncat în compania camerelor foto ale privitorilor, care ne recoltau silențios înfățișările. Ne-am sărutat, am băut sake și am discutat despre o vacanță la Miami după întoarcerea mea. În cele din urmă, ne-am făcut și noi o poză cu această ultimă cină pe Pământ și am distribuit-o pe Facebook. Patruzeci și șapte de mii de aprecieri în prima oră.

În noaptea aceea, imediat ce am ajuns acasă, mi-am slăbit cravata și am râgâit. Efectul antivomitivelor fusese anulat de alcoolul de la cină, iar corpul meu revenise la revolta lui naturală împotriva solicitărilor impuse de antrenamentele pentru zborul spațial, luptând împotriva gravitației zero cu un vomat continuu. În timp ce stăteam aplecat deasupra toaletei, cu stomacul gata golit, Lenka își plimba degetele prin părul meu. I-am zis că trebuia să mai încercăm o dată, chiar atunci, dar numai să mă aștepte să mă spăl pe dinții strepeziți de vomă. Mi-a zis că, sigur, nu-i nimic. Dar știam că nu era așa. M-a așteptat în pat cât m-am spălat, apoi m-am cățărat în pat cu mâini tremurânde, strecurându-mi limba pe clavicula ei. Lenka și-a arcuit spatele, și-a împins pieptul spre mine și m-a apucat de păr, în timp ce eu îmi frecam palma de penisul ofilit. Ne-am mângâiat, ne-am tot răsucit și am oftat, iar în cele din urmă mi-a împins ușor pieptul cu palmele și mi-a zis că aveam nevoie de somn. Dar mie mi se părea momentul perfect, poate chiar predestinat – soțul și soția procreează; soțul pleacă în Spațiu și descoperă lucruri mărețe; soțul se întoarce pe Pământ cu o lună înainte să devină tată. Lenka s-a dat cu cremă pe mâini și mi-a zis că o să facem totul cum trebuie când mă întorc, fără doar și poate. Mergem iar la doctor. Rezolvăm problema. Am crezut-o.

Dar nu dezamăgirea din acea noapte era acum principala mea grijă. Ci încălcarea unui ritual, pe care am comis-o în ultima

dimineață petrecută cu Lenka. Când încă eram pământean, nu mă dădeam în vânt după ritualurile matinale. De ce-ai pierde timpul uitându-te pe fereastră, sorbind lichide care-ți frig buzele și gătind festinuri pe suprafețe încinse, când lumea de afară era atât de proaspătă și de coaptă, numai bună de cules? Dar soției mele îi plăceau aceste dimineți. Își punea pe ea un halat (de ce nu se îmbrăca?), făcea ouă, bacon, sandvișuri cu chifle și ceai (de ce să nu cumperi o cafea neagră și o gogoașă înainte să intri la metrou?) și discuta despre așteptările noastre de la ziua care tocmai începea (dat fiind că nu eram nici morți, nici faliți, de trei ori ura!), iar eu îi făceam pe plac și stăteam cu ea. Dar de ce nu-mi dădeam voie să fiu legat de această felie de emoții domestice, să-mi relaxez mușchii coapselor, să dau o mână de ajutor la bătutul ouălor și să arunc câte o privire spre gleznele ei subțiri, în timp ce dansa prin casa noastră în festivalul ei cotidian? Lenka frigea felii groase de bacon, nu preambalate, ci de la măcelarul din colț, duhnind încă a animal viu. Mi le punea în față ca pe o ofrandă, ca pe un mod de a mă constrânge să adopt relaxata ei atitudine matinală, cunoscându-mi bine pofta de-a o lua din loc, nerăbdarea de a da piept cu lumea. Știa că asta era puterea ei, încetinirea ritmului nostru casnic până la un dans mângâietor, domolindu-mi ritmul cardiac cu atingerile, vocea și curburile ei. Cu grăsimea de porc împrăștiată pe porțelan. Aceasta era una dintre multele clauze din contractul nostru – bacon și grație în schimbul cooperării mele – și n-am încălcat-o niciodată. Până la ultimul mic dejun pământean cu soția mea.

În dimineața aceea, m-am trezit cu obișnuita greață de la antrenamentele antigravitație în bazin și am luat câteva tablete de paracetamol, iar, când am intrat în bucătărie, am găsit micul dejun pe masă. Lenka sorbea dintr-o cană mare și ținea un laptop pe coapse, lucrând la o prezentare de buget. L-a închis imediat ce m-a văzut.

— Se răcește, a spus ea.

— Azi, nu.

— Ce? și-a încrucișat ea brațele la piept.

— Azi nu vreau să mănânc. Nu mi-e foame.

Și-a deschis din nou laptopul, fără să spună nimic, încălcând o altă înțelegere de-a noastră – interdicția ecranelor ori de câte ori mâncam împreună.

Am luat loc și am băut niște ceai, dând farfuria la o parte. Mi-am deschis e-mailul pe telefon, fără să mă simt obligat să mă scuz în vreun fel. Nu voiam să ritualizez acea dimineață. La cât de dramatic aveau să ni se schimbe viețile, toate aceste tabieturi mi se păreau o amăgire nepotrivită. Poate că mă simțeam prea rău, sau poate că eram speriat de moarte, poate labil emoțional, dar am încălcat, imprevizibil și absolut, o clauză a contractului nostru, o încălcare care nu avea să dispară niciodată cu totul din registrul vieții. După câteva minute, Lenka mi-a aruncat micul dejun la gunoi și a spus:

— Ultima oară, atunci.

Poate că am dat prea mare importanță acestui moment. Sau poate că nu. Dar astăzi, în timpul convorbirii noastre video, voiam s-o întreb pe Lenka dacă și ea avea aceleași sentimente legate de tăcerile noastre lungi și de lipsa de umor a conversațiilor. Aveam să-i spun cât de mult mă gândisem la dimineața în care i-am respins ritualul. Aveam s-o întreb dacă citise în ziare predicțiile referitoare la probabilitatea întoarcerii mele. Aveam să-i spun că, în ultima vreme, nopțile mele (sau perioadele mele de somn, ca să fiu mai exact, însă dr. Kuřák îmi recomandase să păstrez conceptele de zi și noapte) au fost pline de farfurii cu bacon împroșcând grăsime, limba mea zvârcolindu-se în așteptarea clipei când își va împlini poftele carnivore. Voiam bacon pe sandvișurile cu Nutella, pe tulpinile de țelină și pe înghețată. Voiam bucățele de bacon în nas, în urechi și între coapse. Voiam s-o absorb prin piele, să mă delectez cu bășicile pe care mi le-ar fi pricinuit. În această conversație cu Lenka, voiam să vorbesc despre încălcarea contractului și să-i cer iertare. Nicicând nu aveam să mai refuz ceva oferit cu propriile ei mâini.

Discuția avea să ne reapropie. Să declanșeze un nou val de pasiune la mare distanță, care ar fi făcut triumful misiunii cu atât mai satisfăcător.

Am introdus în jurnalul de bord datele referitoare la habitat și nutriție, omițând răsfățul cu Nutella și cidru. Am recalibrat Ferda, colectorul de praf, am efectuat o diagnoză internă ca să mă asigur că filtrele erau curate și pregătite pentru ofranda lui Chopra. După ce am terminat pregătirile, mi-am omorât timpul citind Robinson Crusoe, una dintre cărțile preferate ale copilăriei, pe care dr. Kuřák îmi recomandase s-o iau cu mine ca

să creez o „asociere consolatoare”. O a doua sugestie, încă și mai evidentă, a lui Kuřák a fost să-l iau pe Crusoe drept exemplul perfect al unui om care acceptă solitudinea și-și transformă neajunsurile în oportunități de autoperfecționare.

În cele din urmă, o alarmă de pe panoul computerului central mi-a dat de veste că la Praga era ora cinci. M-am dezbrăcat și am rămas într-un tricou negru, apoi am pornit mașina de ras și mi-am plimbat-o pe obraji, bărbie și gât, având răbdare să taie și să colecteze toate firele de păr. Un folicul de păr rătăcit în gravitație zero poate fi la fel de periculos ca un glonț pe Pământ. Stresul iminentei convorbiri cu Lenka îmi solicitase intestinele toată ziua, dar mă tot ținusem, ca nu cumva să merg la baie de două ori. În cele din urmă, am intrat în toaletă prin Coridorul 3 și am activat purificatoarele de aer. Ventilatoarele au absorbit aerul greu și l-au înlocuit cu o adiere răcoroasă cu aromă de vanilie. M-am prins cu centura de closet și m-am scremut, în timp ce aspiratorul mă trăgea de firele de păr de pe fund și transporta deșeurile departe de privirea mea. Și am mai citit despre Crusoe – la urma urmelor, dragostea mea pentru această carte se născuse la toaletă. Când eram mic, făceam în fiecare an o gastroenterită, care mă scotea din uz timp de două-trei săptămâni. În timp ce mă căcam apă, slăbit de o dietă bazată pe banane și orez muiat în zeamă de murături, citeam iar și iar despre singurătatea lui Crusoe. *Astfel, nu ne înțelegem niciodată adevărata condiție până nu ne este lămurită de contrariul ei; și nici nu știm să prețuim lucrurile de care ne bucurăm doar atunci când suntem lipsiți de ele*. Era exact același exemplar pe care îl citisem în copilărie, îngălbenit, ferfenițit și întinat de petele de cafea ale străbunicului, care furase cartea din casa unui căpitan nazist ale cărei podele fusese obligat să le frece cu peria. Chiar și prin aroma de vanilie, am surprins duhoarea unui sistem intestinal nemulțumit de mesele neregulate, de stres, de apa cu gust de clor și de o dietă pe bază de mâncare procesată și legume congelate. Mi-am studiat boschetul de păr pubian care mi se lățea pe coapsele uscățive. Înainte aveam acolo mușchi reliefați de anii de jogging și bicicletă, reduși acum la o carne flască, pe care ședințele cardio făcute fără tragere de inimă pe banda de alergare nu reușeau s-o fortifice. M-am șters cu șervețele umede, mi-am tras pantalonii și am curățat marginile closetului.

După aceea, mi-am pus pe mine o cămașa albă și o cravată neagră, aceeași pe care o purtasem la ultima mea cină romantică pe Pământ. Mi-am dat jos boxerii pe care îi purtam de cinci zile și i-am schimbat cu o pereche nouă. Cât sălășluisem pe Pământ, întotdeauna refuzasem să merg la o întâlnire fără să-mi schimb chiloții imediat înainte. Am deschis toboganul containerului cu compost și am aruncat boxerii înăuntru – era o nouă invenție în domeniul călătoriilor spațiale, care presupunea eliberarea peste lenjerie a unei combinații de bacterii și mici gunoaie organice cu scopul de a o descompune până nu mai rămânea mare lucru din ea. În felul acesta, nu trebuia să sacrific spațiu de depozitare, nici să-mi arunc chiloții murdari în cosmos.

M-am uitat în oglindă. Cămașa care altă dată îmi stătea ca turnată atârna acum ca un poncho pe umerii mei sfrijiți. Cravata o mai salva, cât de cât, dar nimic nu putea face ca brațele mele de sperietoare și pieptul prăbușit să pară tocmai sănătoase. Subțirimii corpului îi făcea pandant durerea din oase. Cearcănele trădau coșmarurile care îmi întrerupeau somnul și vedeniile fugare ale unor picioare lungi de arahnide care se strecurau pe coridoarele întunecate, un secret pe care nu-l pomeneam în rapoartele mele, ascunzându-l deci de setea de nebunie a lui Kuřák. Potrivit Centrului, aveam o stare bună. Ritm cardiac excelent și rezultate nemaipomenite la testele psihologice, în ciuda dialogurilor cu voce tare pe care le aveam cu mine însumi înainte de culcare. Centrul știa mai bine.

Am plutit spre Coridorul 4, un salon improvizat, și m-am legat de un scaun, cu fața spre sursa mea de conexiune și distracție – Lătărețul, cu ecranul lui tactil mare și lucios, care răspundea impecabil la atingeri, și cu internet prin satelit oferit de SupeCall (important furnizor de servicii wireless și sponsor al misiunii). Panoul se mândrea cu o bază de date cuprinzând zece mii de filme, de la *Șoimul maltez* la *Creaturi ucigașe 3*. Aveam acces limitat la rețelele de socializare – toate comunicațiile cu lumea de afară trebuiau să treacă prin Centru, desigur, apoi pe la relații publice, apoi pe la biroul președintelui, iar apoi din nou pe la relații publice –, însă aveam la dispoziție restul internetului, cu magnifica lui putere de a delecta orice creier pe orice subiect asupra căruia își putea întinde degetele omnisciente. Nu aveam cum să nu mă întreb: dacă am putea da câte un laptop ieftin tuturor înfometaților și suprasolicitaților lumii și să înfășurăm

globul într-un cocon de wi-fi nelimitat, n-ar avea oare înfometații și suprasolicitații o viață mult mai plăcută, cu transmisiuni directe nelimitate pentru toată lumea? În momentele mele cele mai întunecate la bordul lui *JanHus1*, când ochii mă dureau prea tare ca să pot citi și eram convins că mă supraveghează ceva ori de câte ori întorceam spatele, mă uitam la zeci de filmulețe cu Leneșul[6] Norman, o creatură mereu zâmbitoare al cărei proprietar avusese ingenioasa idee de a-l îmbrăca cu blugi și pălărie de cowboy. Zâmbeam la ștrengăriile leneșe ale lui Norman și vorbeam cu el în șoaptă. Norman.

Pe tavanul Salonului era montată ultima cameră de supraveghere funcțională de pe navetă, punctul ei albastru de conștiință radiind mândru și urmărindu-mă în direct.

Treizeci de minute până la stabilirea conexiunii. Am jucat solitaire, trecându-mi mâna peste obraji ca să mă asigur că n-am ratat niciun petic când m-am ras. Mi-o imaginam pe Lenka îmbrăcându-se pentru mine, trăgându-și dresurile fine pe picioarele ei de culoarea cafelei cu lapte, betelia lor oprindu-se sub adânciturile ca niște semiluni de pe șalele ei. Mi-am exersat salutul:

Ahoj lásko.

Sau *Čau beruško*?

Sau poate ceva mai relaxat: *Ahoj Leni*?[7]

Am rostit cuvintele pe diferite tonuri – înalt, grav, morocănos, sensibil, semișoaptă, imitație a propriei mele voci matinale, copilăros, gâfâit ca Darth Veder. Niciunul nu părea potrivit. Ce puteam spune mai departe?

Acum ador baconul. Mi-aș dori să fim pe o plajă din Turcia sau Grecia și să mănânci bacon din mâna mea. Nimic n-are gust bun în Spațiu. Tânjesc după gustul tău.

Aveam să-i amintesc de zilele noastre cele mai bune. Ziua când am fost cu mașina la lac, am fumat iarbă sub stejari, am vorbit despre locurile unde voiam să călătorim. Am făcut dragoste în mașină și ne-am întors acasă, unde am mâncat croasanți cu ciocolată și am adormit pe patul plin de firimituri, cu bărbiile pătate de vin alb și salivă. Cu trupurile secătuite de soare și cu pulpele căptușite cu nisip aspru.

---

[6] Se referă la mamiferul din pădurile tropicale ale Americii de Sud care se mișcă alene și care stă zile întregi agățat de aceeași creangă.
[7] În cehă, în original: „Bună, iubire”, „Hei, porumbița mea”, „Bună, Leni”.

Sau ziua când ne-am strecurat în turnul ceasului astronomic și ne-am tras-o strașnic, pângărind un monument național.

Sau seara când ne-am căsătorit în mijlocul unei podgorii morave, chercheliți și desculți. Pe atunci, nu trebuia să muncim pentru fericirea noastră. Pur și simplu ne bucuram de ea.

Astăzi urma să fie ziua decisivă. Cea care avea să întrerupă șirul de conversații reci, monotone. Eram sigur. Poate chiar avea să tragă din nou draperia cabinei telefonice. Să mă lase să văd reflecția ei albăstruie, de club de jazz.

Umbra unor picioare păroase de arahnidă s-a ivit de sub tejgheaua Salonului.

— Nu acum, am spus eu cu glas tremurător.

Și picioarele au dispărut.

Încă două minute până la conversație. Am închis toate celelalte ferestre și am rămas cu privirea ațintită pe ecran. Oare avea să sune mai devreme? O devansare fie și de câteva secunde mi-ar fi trezit o speranță infinită. Încă un minut. Trebuia să sune ea prima. Nu voiam să par disperat. Zece secunde de întârziere. Nu puteam să cedez. Probleme cu mașina? Un minut de întârziere. Am inspirat adânc, iar ceasul de mână mi-a indicat o creștere a ritmului cardiac. Două minute. La dracu'! Am apăsat pe butonul de apel.

Mi-a răspuns cineva. În locul chipului mult așteptat al soției mele, a apărut o draperie gri și pătată trasă în spatele unui scaun gol.

— Ei? am spus eu către nimeni.

O mână mare, cu degetele presărate cu petice de păr roșcat, a înhățat draperia. A șovăit o clipă. Niciun corp deocamdată, dar știam că era Petr.

— Bună, am spus eu. Da, aștept.

Mâna a tras draperia la o parte și, în cele din urmă, l-am văzut în întregul său pe Petr, șeful misiunii, cu obișnuitul lui tricou albastru, cu tatuajul cu Iron Maiden decolorat, cu capul ras strălucind de transpirație și cu o barbă de motociclist până la piept. A luat loc și a tras draperia în spatele lui. Mi-a tresărit arătătorul.

— Ce bine arăți, Jakub, a spus el. Cum îți merge?

— Bine. Lenka nu e gata?

— Ai mâncat?

— Mda, scrie în raport. Ea unde e? Azi e miercuri, nu?

— Da, e miercuri. Cum stai cu greața? Au efect medicamentele?

— Cred că ar fi cazul să mă auzi, am spus eu cu mâinile în sân.

Petr a lovit în masă cu încheieturile degetelor și, o vreme, a tăcut.

— Bine, a spus el. În regulă. Eu sunt inginer. Nu sunt pregătit pentru așa ceva. E haos aici. Încă încercăm să ne dăm seama ce s-a întâmplat.

— Ce s-a întâmplat?

— Deci Lenka a venit cu câteva ore mai devreme. Nu avea astâmpăr și purta ochelari de soare înăuntru. Am dus-o în sala de recreere și i-am dat o cafea. Câțiva dintre noi au încercat să stea de vorbă cu ea, dar ea n-a făcut decât să dea din cap la tot. Și Kuřák a vorbit un pic cu ea. Iar apoi, cu douăzeci și cinci de minute înainte să suni, pur și simplu s-a ridicat, a ieșit și s-a dus în holul de primire, iar tipul de la intrare s-a ținut după ea și a întrebat-o ce se întâmplă, dacă a uitat ceva, dar ea și-a băgat o țigară în gură și a zis că vrea să se retragă.

— Nu mai fumează, am spus eu. În fine, nu contează. Când se întoarce?

— Nu știu. A urcat în mașină, iar eu m-am dus după ea. A blocat portierele, dar motorul nu voia să pornească. Am rămas lângă mașină, în timp ce ea se tot chinuia cu cheia. Motorul tușea, dar tot nu pornea. Așa că a coborât geamul și m-a întrebat dacă nu vreau să-i dau niște curent de la bateria mea. I-am spus că nu pot, că azi am venit cu bicicleta la serviciu, dar că puteam chema pe cineva din sediu. Apoi a izbucnit în plâns și mi-a zis că nu mai face față, că nu înțelege de ce și-a închipuit că o să poată rezista, că poate crede că ai lăsat în urmă viața pe care o aveai. A dat cu pumnul în volan, a răsucit iarăși cheia în contact și motorul a pornit. Apoi a demarat în trombă, mai-mai să mă calce pe picior.

M-am uitat în ochiul albastru al camerei web, ultimul obiectiv funcțional care îmi mai surprindea înfățișarea pe navetă. Oare să-i dau un nume? Mă studia cu atâta loialitate! Am lovit-o ușor, în semn de recunoștință.

— Habar n-am despre ce vorbești, am spus în cele din urmă.

— Nici eu, Jakub. O fi având ceva probleme? Am pus lumea s-o sune non-stop. Ba chiar am pus pe cineva s-o sune pe maică-

sa. O să sunăm și niște prieteni de-ai voștri. Dar a fugit. Cred că asta vreau să-ți spun. Pur și simplu a fugit din sediu de parcă o urmărea Belzebut.

— N-ar face una ca asta, am spus eu. Știe cât de mult am nevoie s-o aud.

— Uite ce, o s-o găsim. O să aflăm ce se întâmplă.

— Nu ți-a zis nimic altceva?

— Nu.

— Pe cuvântul tău? Al dracului să fiu, jur că dacă mă minți sau dacă e vreo glumă…

— Jakub, semnele tale vitale sunt varză. În clipa asta, trebuie să încerci să te concentrezi asupra misiunii, asupra lucrurilor pe care le poți controla. O să dăm de ea. A avut o zi proastă, asta-i tot. O să fie bine.

— Nu-mi spune tu de ce am nevoie acuma.

— Continuă-ți programul! Ce voiai să faci după convorbire? a întrebat Petr. Să iei cina?

— Aveam de gând să mă masturbez și să citesc.

— Mă rog, nu aveam nevoie să știu detaliile, dar ar trebui să-ți continui ziua. Și să rămâi cu mintea limpede.

— Nu vreau să fac asta.

— Mănâncă un baton cu proteine. Fă niște cardio. Pe mine întotdeauna mă aju…

Am închis conversația și mi-am desfăcut centura. Mi-am scos cravata și am lăsat-o să plutească pe Coridorul 3, apoi mi-am descheiat cămașa și am scos-o de pe mine. Vocea lui Petr răsuna în intercomul navei, ultimul mijloc prin care putea avea acces forțat în lumea mea.

— Ești într-o misiune, Jakub. Concentrează-te! Nu-i ușor pentru Lenka. Las-o să facă ce are ea nevoie!

Am apăsat pe butonul intercomului să răspund.

— Viața mea depinde de telefoanele astea. Mulțumită lor pot să dorm. Iar acuma nu mai poate să stea de vorbă cu mine? Ce înseamnă asta?

Tânjeam după Mozart, după urși de jeleu, după prăjitură cu rom și după pliul de sub sânul ei, în care îmi strecuram degetele după căldură. Cea mai mare alinare de pe navetă erau cele trei sticle de whisky pe care Programul Spațial îmi permisese fără tragere de inimă să le iau cu mine la bord. Am înclinat una

dintre sticle, mi-am muiat degetul în ea și mi-am împrăștiat aroma pe limbă.

— Lunile astea, de-a lungul miilor de kilometri pe care i-am străbătut, n-am reușit să scap de senzația vulgară că m-am cam fript cu misiunea asta, Petr.

Dar Petr n-a zis nimic.

Greața a revenit cu urgența obișnuită, ca și când o mână invizibilă mi-ar fi stors măduva spinării și mi-ar fi înhățat cu ghearele mucoasa stomacului. Lenka plecase. Voia să iasă afară, spusese ea. Unde era soția mea, femeia a cărei halucinație îmi apărea în fața ochilor când încercam să dorm în poziție verticală, femeia pentru care urma să mă întorc pe Pământ? Unde erau deceniile de cine și boli, de făcut dragoste și de imagini ale vieților noastre contopite? Lenka intrase în sediul Programului Spațial al Republicii Cehe cu ochelarii de soare pe nas și nu suportase să aștepte să stea de vorbă cu mine. Îi spusese unui om pe care abia îl cunoștea că voia să iasă din povestea asta. Ca și când eu n-aș fi existat.

Lenka mă părăsise. Tăcerile noastre duseseră aici. O citisem foarte bine pe soția mea.

Mă mai părăsise o dată, în săptămânile dinainte să comemorez moartea părinților mei, când mă ascundeam în birou zile în șir și o lăsam singură după ce pierduse sarcina. Dar pe atunci, picioarele îmi erau sub influența gravitației și am putut să fug după ea la metrou, s-o implor de față cu oamenii care așteptau pe peron, să-i spun că n-am s-o mai las niciodată singură (acum, în timp ce pluteam prin navă, îmi dădeam seama că fusese o minciună), iar când a ajuns trenul în stație, mi-a dat voie să-i sărut mâna și să-i iau valiza, după care am mers pe jos până acasă, unde puteam începe negocierile pentru repararea uniunii noastre avariate. Dar acum nu aveam posibilitatea asta. Cu fiecare oră, eram cu treizeci de mii de kilometri mai departe de ea.

•

Din instinct, mi-am croit drum până la compartimentul laboratorului. Viața avea sens în laboratoare, era măsurată, cântărită și descompusă în componentele ei esențiale. Am scos din cutia ei de protecție o placă cu praf cosmic, o mostră veche, am pus-o sub microscop și am focalizat. Era genomul Spațiului, planctonul cosmosului, apă preschimbată în vin, și îmi vorbea în

șoaptă, dându-și la iveală conținutul. Încă o gură de whisky în timp ce mă uitam la cristalele lăptoase de silicat, la hidrocarburile aromatice policiclice și la parazitul omniprezent, H_2O în formă solidă.

Da, bineînțeles, de aceea fusesem trimis pe Pământ, ca să colectez bucăți de univers și să găsesc în ele ceva nou, apoi să mă arunc în necunoscut și să aduc umanității o bucată de Chopra. Ce căsnicii ruinam, ce copii nu puteam aduce pe lume, ce părinți sau bunici nu puteam păstra în viață, toate astea nu contau, pentru că eram deasupra acestor fapte pământești.

Dar nu găseam nicio consolare în asta. Am pus plăcuța cu praf înapoi în cutia ei.

Când am ieșit din laborator cu bustul gol, am zărit din nou umbra.

— Hei, tu de colo! am spus eu.

M-am întrebat, nu pentru întâia oară, de ce mă adresam unei iluzii.

Picioarele au tresărit, au ezitat o clipă, apoi au dispărut după colț. Am pornit într-acolo. Am auzit picioarele zgâriind tavanul, ca și când niște crengi s-ar fi frecat de parbrizul navetei. La capătul Coridorului 4, umbra s-a oprit. Nu mai avea unde să fugă. Nu-mi era teamă, ceea ce mă speria. Am plutit mai departe.

Mirosul era distinct – o combinație de pâine râncedă, ziare vechi ținute în pivniță și iz de sulf. Cele opt picioare păroase ieșeau ca niște bețe de cort din butoiul pântecos al corpului său. Fiecare avea trei încheieturi cam cât o minge medicinală, în dreptul cărora picioarele erau îndoite în gravitația zero a navetei. O blană subțire și cenușie îi acoperea trunchiul și picioarele, țâșnind haotic, precum lucerna. Avea mulți ochi, prea mulți ca să-i număr, brăzdați de vinișoare roșii, cu irisuri negre precum Spațiul însuși. Sub ochi se aflau niște buze umane groase, incredibil de roșii, iar când buzele s-au depărtat, au dat la iveală niște dinți gălbui, de fumător uman mediu. Și-a fixat ochii asupra mea și am încercat să-i număr.

— Bună ziua, a spus creatura.

Iar apoi:

— Arată-mi de unde vii.

• O cădere de la mare înălțime

Creatura extraterestră îmi cotrobăie prin minte, cu blândețe, dar ferm. Mă vede. Mă studiază până în inima codului meu genetic. Vârfurile picioarelor sale zdrăngăne pe coardele memoriei mele, un spasm ritmic în materia mea cerebrală. Răsfoiește istoria eredității mele, originea națiunii mele, ce anume ne-a adus în cosmos pe mine și numele Jan Hus. Senzația nu e întrutotul neplăcută. Împreună, îl vedem pe Hus, un om al lui Dumnezeu al cărui nume e gravat pe nava mea. Hus predică vorbele lui John Wycliffe de la un mic pupitru amplasat în scuarul Universității Karlova. Poporul lui Dumnezeu, spune el, e alcătuit din copiii lui, cu toții predestinați să fie salvați – nu din cei care se identifică drept membri ai Bisericii Catolice. Grația lui Dumnezeu nu poate fi nici cumpărată, nici oferită de buzele unui bătrân poleit cu aur. Transformarea religiei într-o instituție este perdantă, o capcană a păcatului. Hus nu vorbește cu ură, ci cu calmul mângâietor al unui profet – al unui om care știe. Și oamenii îl ascultă. Studenții se strâng cu penele în mâini și inimile li se înflăcărează. Boemia trebuie eliberată de tirania instituțiilor religioase.

Imaginea se schimbă. Creatura și-a îndreptat atenția spre altceva. Mă vede căzând.

Am încercat deseori să uit acea dată, însă zdrăngănitul creaturii pe coardele creierului meu mi-a readus-o în centrul conștiinței – 26 martie, primăvara de după Revoluția de Catifea. Am zece ani. În dimineața aceea, părinții meu iau telefericul de la hotelul lor din Alpii austrieci către Vârful Hoher Dachstein. Această vacanță este menită să le ofere o foarte necesară perioadă de singurătate înainte de procesul intentat tatii pentru rolul pe care l-a avut ca membru al Partidului, anume torturarea suspecților în timpul interogatoriilor. Părinții riscă să-și adauge un nou cap de acuzare, întrucât au încălcat ordinul tribunalului de a nu părăsi țara, dar tata zice că o căsnicie nu trebuie să se supună capriciilor sistemului judiciar. În timp ce părinții mei se bucură de priveliștea Alpilor și, bănuiesc eu, se prefac că piscurile virginale îi pot distrage de la teama de pedeapsa care va să vină, eu sunt la Středa cu bunicii. Bunicul mă ia cu el în grădină și culegem un coș de mere acre și niște căpșune.

Mănânc patru mere, apoi iau o gură de cola și, ca desert, căpșune cu frișcă. Adun păianjeni de sub cușca iepurilor și îi dau puilor de găină nemiloși, uitându-mă la ei în timp ce ciugulesc unul câte unul picioarele arahnidelor. Nimeni nu vrea să vorbească cu mine despre viitor. Nimeni nu vreau să-mi spună ce o să i se întâmple tatii, de ce mama nu doarme, de ce transpirația de pe fruntea ei duhnește a vin, când n-o să ne mai uităm la știrile de pe toate canalele ca și când mâna prezentatoarei ar putea să se întindă din clipă în clipă spre noi și să-l înhațe de gât pe unul dintre noi. Nu există niciun pic de loc pentru întrebările mele.

În lunea când trebuie să se întoarcă părinții mei, bunicul mă duce la Praga cu primul tren și mă însoțește până la școală. Toată ziua visez la ciocolatele austriece și la salamurile fine pe care urmează să le aducă mama și tata.

Aștept în holul școlii, lângă cabina portarului, să vină părinții să mă ia. La ora patru, doamna Škopková se apropie de mine cu mâinile la spate și cu buzele palide. Îmi spune cu glas scăzut că a avut loc un accident. Părinții mei nu pot, deocamdată, să vină să mă ia. Când vin? întreb eu. Doamna Škopková își cere scuze, eu o întreb de ce, iar ea mă întreabă dacă am nevoie de ceva. Bunicul o să trimită un taxi să mă ia. Aș vrea niște ciocolată, spun eu.

Doamna Škopková își pune haina. Zece minute mai târziu, se întoarce cu o ciocolată Milka. Ambalajul înfățișează vaca mov păscând pe o pășune în fața Alpilor. Doamna Škopková se scuză din nou. Cabina telefericului s-a prăbușit, spune ea înainte să plece. Părinții tăi... Portarul se uită la mine peste rebusul său.

Șoferul care vine să mă ia e un bătrân care miroase a clătite. Mâinile îi tremură în timp ce conduce. Avem de mers două ore până la Středa, iar când îl întreb ce știe despre o cabină care s-a prăbușit în Alpi, dă radioul mai tare. Bunicul ne așteaptă în fața porții. Îi plătește bătrânului și îmi ia ghiozdanul. În mână am un ambalaj de Milka gol. Favoriții cărunți ai bunicului îi ajung până la buze. Are obrajii foarte supți și ochii abia întredeschiși. În casă, bunica bea șliboviță și fumează la masă. E prima oară când o văd fumând. Šíma doarme la picioarele ei, dă ușor din coadă când mă vede, dar apoi închide ochii și respiră scurt, de parcă ar ști că nu e momentul pentru distracție. Bunica mă sărută pe gură. Mă duc la canapea și mă întind pe ea, iar vocile

bunicilor ajung la mine peste ritmul ceasului ăluia nenorocit, mereu enervant, afirmându-se cu asprime peste liniștea fumului de țigară.

Bunicii îmi dau explicații pe rând. În dimineața aceea, părinții au urcat în telefericul care ducea la Vârful Hoher Dachstein. Eu mă uit la tavan și îmi aduc aminte prelegerile entuziaste ale tatii despre cum funcționează telecabinele. Cablurile aeriene ale funicularelor sunt făcute din zeci de fire de oțel răsucite, având în mijloc fibre de cânepă. Îmi închipui buzele tatii mișcându-se dincolo de geamul cabinei, explicându-i toate astea mamei încă o dată, în timp ce ea admiră giganții albinoși din față, cu piscurile pierdute în ceață. Undeva mai în față, un fir de oțel se rupe. Și încă unul. Și încă unul. Cabina e suspendată în aer, în timp ce gravitația Pământului se grăbește să-și facă treaba. Când îmi imaginez evenimentul, influențat de filmele cu Stan și Bran văzute în fiecare seară înainte de buletinul de știri, văd cabina căzând lent, iar trupurile alunecă încoace și încolo, agățându-se unul de altul, și în cele din urmă sunt forțate să danseze un vals mortal, bărbați și femei cu brațele împreunate, strigând expresii demodate precum „Vai de mine!” și „Păcatele mele!” Dar această seninătate a plutirii inițiale – această valsare antigravitațională – e întreruptă în clipa când cabina în cădere prinde viteză. Un domn atinge din greșeală abdomenul unei femei, iar ea îl plesnește peste obraz cu o mănușă de piele. Cabina se clatină și ocupanții ei se țin unii de cravatele și fustele altora, smulgând peruci și pantaloni – obișnuitele giumbușlucuri ale comediei slapstick din epoca filmului mut. Nu știu cum mor membrii distribuției, dacă le ies oasele prin carne, dacă mor la impact, cu șirele și craniile împrăștiate pe muchiile ascuțite ale stâncilor.

Stăm în salon, iar bunica ne cântă un cântec pe care nu l-am mai auzit, despre un tânăr care pleacă de la o fermă de hamei să facă curte unei fete în marele oraș și reușește în cele din urmă să-i cucerească inima, făcând o bere miraculoasă din florile de hamei pe care i le pusese maică-sa în traistă. Bunicul fumează, bea dintr-o bere caldă, tușește. Šíma scâncește după niscaiva mâncare. Eu țin în mână ambalajul de Milka. Bunica îmi vorbește, dar nu-mi pot dezlipi buzele, nu-mi pot aminti sunetele alfabetului nostru. Îmi caut părinții prin zăpadă. Tavanul trosnește pe la colțuri și un păianjen iese la iveală.

Trec două zile, iar eu nu mă mișc decât ca să urinez în olița pe care a lăsat-o bunica lângă canapea. Îl aud pe Šíma lipăind din ea când nu-l vede nimeni. Bunica încearcă să mă hrănească, dar nu pot deschide gura. Îmi umezește buzele cu apă. Bunicul îmi freacă picioarele și mâinile cu degetele îngălbenite, presărate cu bătături. Eu țin în mână ambalajul ciocolatei. Când bunicii merg la culcare, trag o pătură peste mine, iar Šíma îmi sforăie la picioare, cu mustățile îmbibate cu urină. Asta mă face să-l iubesc și mai mult. Bunicul stă până târziu în noapte să se uite la fotbal și la toate filmele americane pe care acum posturile private le pot difuza în voie. Știe că mă uit și eu cu coada ochiului – o mică pauză de la strădaniile mele de a găsi cadavrele –, și îmi înclin capul ca să-l văd mai bine pe bărbatul cu pălărie care îi șoptește la ureche unei blonde frumoase. Strălucirea din jurul părului ei și refuzul de a-l privi în ochi pe bărbat o trădează – are un secret. Mișcările buzelor lor nu se potrivesc cu vorbele pe care le rostesc în cehă. Vecinii trec pe la noi în fiecare zi, să-și prezinte condoleanțele și să vorbească despre Dumnezeu, dar bunica îi ține în prag și le mulțumește cu glas scăzut. Era un băiat așa de bun, spun ei despre tata. Nu spun că era un om bun. Eu țin în mână ambalajul de Milka și îmi imaginez că sunt între munții Austriei, cu mucii picurându-mi din nas și cu buza de sus pișcată de ger. Degetele îmi sunt negre și moarte. Lumea e prea mare și sunt prea multe locuri unde oamenii mor în liniște. La ce-s bun eu, o mână de oase fragile și carne în curs de degradare? Nu-mi pot găsi părinții. În a patra zi, deja miros precum canapeaua, un amestec de detergent, câine și cafea vărsată. Am crampe în pulpe și îmi simt stomacul spintecat. Bunica poartă o rochie neagră și e dată cu roșu în obraji. Buzele îi tremură întruna în ritmul cerceilor ei lucioși în formă de cruce. Nu-i place Dumnezeu, însă adoră crucea. Bunicul stă aplecat deasupra mea, în sacou și pantaloni negri, o variație uluitoare de la obișnuita lui garderobă de salopete împroșcate cu noroi și haine militare vechi. Are în mână o farfurie plină cu pui la rotisor, pâine și unt.

— Trebuie să te scoli și să mănânci, îmi spune el.

Stau cu ochii ațintiți pe crăpăturile din tavan, iar degetele îmi sunt răşchirate, dorindu-și să cojească straturile de tencuială. Piciorul drept mă doare. Strâng din dinți și îl ignor.

— Nu trebuie să mergi la înmormântare, dar trebuie să mănânci, adaugă el.

— Au găsit cadavrele? întreb eu.

— N-au fost niciodată pierdute. A durat o vreme să le aducem din Austria. Vreau să te gândești dacă vrei să vii cu noi. Nu se supără nimeni dacă nu vii.

Deci căutările mele au fost inutile. Bunicul îmi acordă câteva minute de tăcere, apoi îmi deschide gura cu forța și aruncă în ea o bucată de pui. Îmi ia ambalajul de Milka din mână și îl aruncă în soba rece. Încep să mestec, iar carnea sărată e atât de bună, că mi se umezesc ochii.

— Acuma trebuie să te ridici, spune bunicul. Trebuie să fii o persoană.

Rezist, mă opun. Creatura pierde firul vieții mele și ne întoarcem în fața lui Jan Hus. Regele Venceslau nu-l mai protejează, iar Hus a fost declarat în mod oficial eretic de către Biserică, un stigmat la fel de permanent ca un semn din naștere. Catolicii consideră acum Boemia o națiune de eretici. Hus poartă o robă albă simplă și urcă pe un cal bălțat și costeliv. Sigismund, împărat romano-german și moștenitor al coroanei Boemiei, i-a promis lui Hus o călătorie și o locuință sigure dacă va participa la un conciliu al capilor Bisericii pentru a-și explica trădarea. Oare simte Hus că i se întinde o capcană? Greu de zis, căci privirea lui e mereu ațintită înainte, ca și când ar vedea minunății de dincolo de realitate, ca și când ar putea să străpungă cele trei dimensiuni și să se înfrupte din adevăruri ascunse. Hus ajunge la Konstanz și locuiește, nevătămat, în casa unei văduve. Părul ei negru și lung îi ajunge până la genunchi, iar umerii îi sunt încovoiați de durerea iubirii pierdute. Nu se uită niciodată în ochii lui Hus, dar îi vorbește ferm, ca și când s-ar adresa unui băiețel obraznic. Îi gătește o supă de legume subțire, iar Jan își înmoaie coaja de pâine în ea, având grijă să nu-și păteze barba. Îi spune văduvei că niciun grup de oameni nu poate oferi adevărata mântuire. Credința lui nu poate fi nici prescrisă, nici dictată. Cărțile pe care le iubește și le urăște nu vor fi arse. Națiunea lui nu va fi trecută pe lista neagră din cauza lăcomiei. În ciuda ordinelor primite de la gazdele lui, Hus predică în Konstanz – convingerile lui sunt atât de puternice, încât îi înfrâng instinctul de conservare. Văduva îl

sărută înainte să fie încarcerat. Cei care îl condamnă au pus un semn deasupra lui: *Ereziarh*. Cap al ereticilor.

Își petrece șaptezeci și trei de zile în carcera unui castel, cu mâinile și picioarele în lanțuri, mâncând doar pâine cenușie de mucegai. Când e interogat, membrii conciliului scuipă și îi cer să retracteze, însă Hus refuză. Omul este liber, ripostează el. Omul este liber în fața lui Dumnezeu.

E condamnat la moarte.

Execuția le dă bătăi de cap călăilor, care nu reușesc să întețească focul – simplu spus, corpul lui Hus ezită să ardă. Vrând să fie de ajutor, o bătrână din mulțime aruncă în foc o mână de vreascuri și suflă un pic în flăcările neputincioase. *Sancta simplicitas*! strigă Hus din vârful rugului, în timp ce picioarele i se înroșesc. „Sfânta simplitate”. La patruzeci și patru de grade Celsius, proteinele din conglomeratul de celule cunoscut drept Jan Hus încep să se descompună. Pe măsură ce temperatura crește, primele straturi de piele se cojesc precum mațul de pe un cârnat. Stratul mai gros al dermei se strânge și pocnește, iar de sub el se prelinge o pastă grasă și gălbuie care cade sfârâind în foc. Mușchii se usucă și se contractă, iar oasele ard cu îndărătnicie, ca și când temelia omului n-ar fi sufletul (imposibil de văzut), ci această carcasă sfărâmicioasă. Acesta este Jan Hus și este mort. O navă spațială îi va purta numele într-o bună zi.

Creatura pune din nou stăpânire pe mine. Stau pe canapea, iar bunicii sunt îmbrăcați de înmormântare. Țin în mână farfuria pe care mi-a dat-o bunicul, mănânc carnea de pui și înmoi pâinea în grăsime, apoi îmi umezesc degetele și adun firimiturile.

— Rămân aici, spun eu.

Bunicul îmi ia farfuria și mă ridică în brațe. Mă strânge atât de tare, încât simt cum mi se mișcă mâncarea prin corp. Mă așază în picioare, iar bunica mă sărută cu buze mirosind a untură și alcool.

Tăcerea din salon se schimbă în orele cât sunt plecați. Sunt singur. Šíma e în curte, adulmecând după șoareci. Ceasul ticăie docil, mecanic și neînsuflețit. Firele de oțel se rup unul câte unul, iar cabina rămâne suspendată în aer o secundă înainte să cadă. Pornesc televizorul și dau peste știrile de la ora șase. Micile întreprinderi prosperă, comuniștii au dispărut de mult și

suntem liberi să trăim cum dorim. Liberi să călătorim, liberi să ne sărutăm, liberi să rămânem tăcuți în timp ce cabina cade și cade, până suntem liberi să murim. Liberi să fim cum dorim. Bunicii se întorc acasă la ora șapte, iar eu stau în același fotoliu, și nu știu cum am ajuns aici, nu știu ce plănuiesc să fac mai departe – până când, dintr-odată, nu mai sunt singurul ocupant al navetei *JanHus1* și mă uit transpirând la vizitatorul meu.

— *Sancta simplicitas*! spune creatura. Ești ceea ce caut.

• Secretele umanității

— Om costeliv, a spus creatura, dar n-am luat-o în seamă, ci am continuat să mă uit la sticla de whisky goală.

Vorbele nu mi-au pătruns prin canalul auditiv și nici nu mi-au făcut timpanul să vibreze – nu mi-au umplut craniul ca o voce umană. Sunetul era o durere surdă, un ușor îngheț al creierului.

Am întors spatele și mi-am făcut vânt prin navă. Presiunea din tâmple era așa de mare, că începusem să văd pete verzi și albastre. Dacă mi-aș fi folosit picioarele ca să mă deplasez, sigur m-aș fi izbit de pereți, mergând pe bâjbâite ca un bețiv sau un orb. Însă lipsa gravitației oferea un transport impecabil și, fără să mă uit înapoi, fără să iau în seamă respirația și râcâiturile care se auzeau în spatele meu, mi-am croit drum până la Salon și m-am legat pe scaunul din fața Lătărețului. Mă uitam transfigurat la whisky-ul care se rostogolea în paharul meu cosmic, conceput să semene cu rezervoarele navelor spațiale: muchie ascuțită în partea de jos și rotundă în partea de sus, aducând de departe cu forma inimii umane. Lichidul se învârtea în recipient în pete indisciplinate până le sorbeam și le eliberam în fluxul meu sangvin.

Arsura tăriei îmi alimenta furia, îmi îndrepta coloana vertebrală – eram un sclav descătușat, dornic să preia frâiele lui *JanHus1*, această magnifică bestie de oțel, și să plonjez înapoi spre planeta care m-a zămislit. Caznele mele, izolarea, deteriorarea fizică, toate astea le-am îndurat pentru ca soția mea să dispară fără nicio explicație. Ticluiam o apocalipsă: să transform cumva naveta într-un meteorit înzestrat cu conștiință, să-i schimb traiectoria și s-o izbesc de Pământ. Să reușesc

cumva să anulez influența fizicii asupra navei, s-o prăbușesc prin atmosfera terestră și să incendiez planeta. Trupul meu carbonizat avea să revină la viață ca s-o pot căuta pe Lenka. Aveam să stau cu ea la o cafea pe ruinele civilizației și s-o întreb cum se simțise când se trezise într-o dimineață și își dăduse seama că voia să se *retragă*, ce o mai fi însemnând și asta.

Iubirea ne poate transforma pe toți în criminali de război. Lătărețul a prins viață și m-a înștiințat că primisem trei e-mailuri, unul dintre ele amintindu-mi că sesiunea de întrebări și răspunsuri pe care urma s-o susțin cu câțiva pământeni atent selecționați avea să înceapă într-o oră. Partenerii acestor conversații cu cetățenii de rând erau copii care purtau tricouri imprimate cu imaginea mea, femei care nu se puteau abține să aprecieze că soția mea era „atât de norocoasă”, oameni care puneau întrebările de bun-simț, gen: aveam voie să beau bere, și cum rezistam fără duș? Tehnicienii video îmi cosmetizau trăsăturile obosite de zborul spațial, dureros accentuate de transmisia de înaltă definiție, aplicând filtre și făcând retușuri, în așa fel încât să par proaspăt și cu pielea fermă, pentru că la ce e bun un erou care și-a pierdut înfățișarea plăcută?

Nu particip la sesiune, am răspuns eu la mesajul de la Petr.

— Om costeliv, deja ai admis existența mea, a spus creatura. Nu e rezonabil s-o ignori din nou.

Las sticla de whisky să plutească, un gest mult mai puțin satisfăcător decât s-o sparg de perete.

— Îmi pare rău pentru partenera ta. Dacă mai e nevoie s-o spun, ritualurile socio-culturale ale societății voastre par să fie în conflict cu realitatea biologică.

Am ridicat privirea spre creatură. Vocea ei era ascuțită, ca de copil, dar fiecare vorbă îi era acompaniată de un mormăit grav, ca de radio stricat. Dinții îi avea dezveliți într-un zâmbet înghețat și toți ochii îi clipeau la unison.

— Ce-a fost aia? am întrebat eu.

— Poftim?

— Ce mi-ai făcut? Te-am simțit.

— Sunt un călător, a răspuns creatura.

— Dr. Kuřák o să fie încântat de povestea asta. Se întâmplă exact ce se aștepta el. Retrăirea traumelor, personificarea fricilor… nenorocitu’ ăla.

— Și ce i-ai răspunde?

— Nu i-aș răspunde.

— Da, mintea ta e plină de non-răspunsuri. Baraje care împiedică bucuria exuberantă a apei de dragul pragmatismului. Un om poet a spus asta.

— Mă simt balonat. Și epuizat.

— Este extrem de important să stăm de vorbă.

— Trebuie să dorm ca să scap de tine. Ca de o durere de stomac.

M-am ridicat de pe scaun, am plutit pe Coridoarele 3, 2 și 1 până la camera mea, unde mă aștepta Uterul, sacul de dormit spațial. Pe Pământ, mulți copii cehi aveau în camerele lor câte o replică a sacului, atâta că ale lor erau orizontale, întinse în siguranță pe saltele. M-am uitat în urmă de câteva ori și am văzut creatura ținându-se după mine, toate cele opt picioare ale ei legănându-se ușor înainte și înapoi, înainte și înapoi, precum vâslele unei vechi nave în drum spre război. Părea capabilă să-și ajusteze poziția și altitudinea în ciuda vidului, ca și când nu s-ar fi supus legilor fizicii. Câteva clipe, i-am observat anatomia în detaliu, studiindu-i mărimea articulațiilor amplasate de-a lungul picioarelor, rotunjimea, irisurile negre ale ochilor concentrați cu toții în aceeași direcție – oare putea privi și altfel, avea un sistem nervos care îi oferea control individual asupra fiecăruia? Ochii erau îndreptați spre mine, mereu spre mine, iar eu am clătinat din cap, rugându-mă de mine însumi să încetez acest studiu al unei ființe imaginare.

Dr. Kuřák era expert în halucinații, ba chiar recunoscuse că acest concept îl *entuziasma*. Îmi explicase cu multă grijă deosebirea dintre halucinații – percepții în absența stimulilor, care au totuși proprietățile unor percepții reale – și percepții delirante, în care unui stimul receptat corect sau, am putea spune, unui lucru real i se adaugă o semnificație bizară. Pentru percepțiile delirante, mi-a zis dr. Kuřák chicotind, vezi Kafka. În timp ce teoriile freudiene susțineau că halucinațiile erau manifestarea dorințelor inconștiente și ale perversiunilor, sau chiar forme de autoflagelare, noile generații de psihologi mai puțin obsedați de ego sugerau că halucinațiile țineau mai degrabă de abilitățile metacognitive sau de „cunoașterea despre cunoaștere”. Dr. Kuřák era un freudian veritabil, de aceea insista că, dacă ar fi apărut o criză în timpul zborului, toată mitologia copilăriei mele avea să se reverse în jurul meu,

înțesând coridoarele întunecate ale navei cu tot felul de vedenii înfiorătoare sau plăcute, cu trupul gol al mamei și cu falusul erect al tatii, cu fantezii pline de o violență prost direcționată, și, da, probabil și cu un „prieten”. Dar oricare ar fi fost teoria, necazul meu rămânea același. Predicțiile de nebunie ale lui Kuřák păreau să se adeverească.

Ce trebuia să fac era, desigur, să ating creatura. Halucinațiile nu pot fi atinse fără să se dezintegreze. Dar dacă i-aș fi strâns între degete perii de pe picioare și le-aș fi simțit cu adevărat, aspre și lungi, sau poate catifelate și calde, și astfel ar fi trebuit să le declar reale? Eram în stare eu, Jakub Procházka, să admit existența unui extraterestru fără să-mi pierd ultimele fărâme de control asupra psihicului meu? Consecințele acestei descoperiri – existențială, cosmică, fără precedent în istoria umanității – aveau o anvergură prea mare pentru persoana mea. M-am strecurat în sacul de dormit și mi-am legat centurile în jurul picioarelor și umerilor. Am răsucit potențiometrul care regla lumina și strălucirea gălbuie a încăperii s-a transformat într-un albastru foarte întunecat. Chiar și puțina lumină care a rămas îmi irita ochii, așa că mi-am ridicat fermoarul peste față, oftând în întuneric.

— Om costeliv, am mare nevoie de atenția ta în clipa asta, a spus creatura.

— Dispari!

— Sunt un savant, sau mai degrabă un explorator, precum marele Columb al neamului omenesc.

— Columb n-a fost chiar atât de mare.

Vorbitul cu creatura mi se părea mai adecvat acum, că aveam fața acoperită. Eram doar un om care mormăia pentru sine sub pătură, ceva la fel de banal precum cântatul la duș. Ce dacă îmi răspundea ceva?

— Ce explorezi? l-am întrebat eu.

— M-am tot învârtit pe orbita voastră ca să învăț secretele umanității. De exemplu, că încredințați carnea moartă pământului. Mi-ar plăcea să duc aceste povești celor din tribul meu, pentru amuzamentul și educarea lor.

— Zău că nu mai suport.

— Organul cardiovascular care administrează funcționarea ta biologică produce vibrații neregulate – un semn rău, presupun. Te las să dormi, om costeliv, dar, spune-mi, cămara cu provizii a

navei conține cumva și ovule produse de clasa păsărilor? Am auzit lucruri nemaipomenite despre ele și aș fi tare încântat să mănânc și eu câteva.

Închid agresiv ochii. În înregistrările pe care le-am văzut în perioada antrenamentelor, un cosmonaut chinez retras din activitate spunea că a adormi pe Pământ n-a mai fost niciodată la fel după ce s-a întors. În Spațiu, somnul e starea naturală. Întrucât mediul nu răspunde la acțiunile umane – vidul n-are multă răbdare cu încercările de a fi cucerit –, viața devine o traiectorie aparte alcătuită din sarcini de bază, menite să asigure simpla supraviețuire. În Spațiu, întocmim rapoarte, reparăm echipamentele, luptăm cu chiloții murdari. Nu există interese sexuale sau accidente rutiere, și nici nu avem a ne face griji din pricina vreunei prezentări pe care trebuie s-o susținem a doua zi dimineață la serviciu. Cu cât suntem mai aproape de stele, cu atât rutinele noastre devin mai stabile și mai plicticoase. Bătrânul astronaut chinez zicea că în Spațiu a dormit din nou ca un prunc. Te simțeai atât de lipsit de griji, încât erai tentat să-ți sugi degetul mare.

Dar somnul refuza să vină. Am băgat mâna într-un buzunar interior al Uterului și am scos o sticlă de Sladké Sny, niște picături somnifere puternice fabricate de Laturma, mare companie farmaceutică și sponsor al misiunii. Folosirea lor era limitată la situațiile când insomnia amenința să întrerupă ciclul de viață obișnuit al astronautului – utilizarea frecventă cauza amețeală, confuzie și dependență. Întrucât deja suferearn de primele două simptome, iar de al treilea nu-mi păsa câtuși de puțin, am luat o doză triplă, împrăștiindu-mi lichidul amar pe limbă și înghițindu-l cu o scurtă crispare. În câteva secunde, mi-au amorțit degetele și gândurile mi-au devenit confuze. În timp ce hibernam, încă simțeam creatura în preajmă și o tensiune în tâmple – continua să mă supravegheze, chiar dacă nu mă putea vedea. Deși consideram că această sensibilitate se datora chimicalelor care îmi afectau creierul, nu puteam nega că, o clipă, chiar înainte să-mi pierd cunoștința, am fost bucuros. Bucuros că pe navă se afla și creatura asta, reală sau nu, care cotrobăia prin bucătărie după ouă.

•

M-am trezit în întunericul Uterului, dar nu-mi puteam mișca niciun membru. Îmi simțeam foarte acut coloana, șarpele de

vertebre care mă ținea laolaltă, și mi-am imaginat cum ar fi dacă cineva mi-ar fi desprins-o de pe spate ca pe o șuviță de mozzarella, dacă oasele mi-ar țâșni cumva prin carne, iar ideea de sine s-ar prăbuși într-un morman de părți complet dezarticulate. Oare la fel își simt coloana și oamenii care chiar suferă de paralizie? M-au trecut fiori gândindu-mă la ei. Creatura iarăși îmi zdrăngănea în cap, scoțând la iveală tot fel de gânduri fără consimțământul meu, dar tot ce puteam face era să îndur, să îndur până când avea să treacă paralizia, și aveam să fiu protejat din nou de somn.

Creatura l-a găsit. Monumentul care m-a propulsat în sus.

La șapte ani după căsnicie, mi-am publicat descoperirile referitoare la particulele din inelele lui Saturn, prima răsplată tangibilă a obsesiei mele de o viață pentru praful cosmic. Am făcut turul Europei ca să țin prelegeri și mi s-a oferit un post de profesor asistent de astrofizică la Univerzita Karlova. La patru ani după preluarea postului, senatorul Tůma m-a chemat în biroul lui „să-mi facă o propunere”. M-am dus la el în costum negru, cu o vestă pulover nouă, convins că guvernul avea de gând să-mi recunoască realizările cu o bursă sau un premiu.

Tůma era din noua generație de senatori. În timp ce băieții din garda veche purtau costume largi ca să-și ascundă burțile de bere, combăteau chelia purtând ochelari mari și dădeau vina pe boli pricinuite de stres pentru alcoolismul pe care îl afișau în public, Tůma era vegetarian convins, halterofil și un retor talentat. Ziua în care senatorul a stat de vorbă cu mine a fost și ziua în care a atras pentru prima oară atenția presei. În dimineața aceea, ministrul de Interne fusese arestat pentru corupție, iar guvernul de coaliție fusese atacat de opoziție pentru că încercase să mușamalizeze scandalul cumpărând martori. Fiind membru în unul dintre partidele coaliției, Tůma făcuse o declarație pe treptele tribunalului din Praga, turnându-și cenușă de cărbune pe cap. Era un gest din bătrâni, menit să-i sensibilizeze pe cehii care preferau înțelepciunea tradițională în locul nesiguranței progresului, simbolurile în dauna integrității reale. Cu umerii, părul și obrajii presărați cu cenușă, Tůma a declarat că politica cehă fusese acaparată de interese private, ajungând la cheremul unor curvari, porci lacomi și hoți de rând. Cu mâna la inimă, Tůma s-a angajat să reformeze coaliția din interior. Mie, unul, nu prea îmi păsa de politică.

După ce a intrat în birou, Tůma și-a șters cu o batistă cenușa de pe costum. Secretara lui i-a adus un prosop ud și o cutie de cola dietetică. Cu sprâncenele încă ude și cu sacoul pătat, senatorul m-a măsurat din cap până-n picioare. Am râs când mi-a zis că țara noastră demarase un program spațial. A râs și el, apoi mi-a turnat un pic de cola, întrebându-mă dacă voiam să adauge rom sau *fernet*[8]. Am refuzat.

Tůma s-a dus la o masă de lângă fereastra biroului și a tras de o pânză care acoperea ceva înalt și subțire. Pânza a căzut pe podea, dând la iveală trei cilindri groși, conectați prin panouri – douăsprezece aripi solare extinse în lateral, colorate frumos în bleumarin. Macheta semăna cu o insectă care ar fi putut trăi în era dinozaurilor, când natura era mai creativă și, în același timp, mai pragmatică. Pe cilindrul din mijloc era imprimat ca un blazon steagul țării – un triunghi albastru pentru adevăr, și două benzi orizontale: roșu pentru forță și curaj, alb pentru pace –, iar alături stătea scris: *JanHus1*. Am întrebat dacă puteam să pun mâna pe ea, iar Tůma a încuviințat din cap zâmbind.

— Sigur nu ne permitem așa ceva, am spus eu.

Dar ne permiteam. Tůma mi-a înșirat numele tuturor companiilor dornice să ardă capital pentru sponsorizarea misiunii. Avea să prezinte misiunea spațială parlamentului chiar a doua zi. Elvețienii erau dispuși să ne vândă o navetă spațială de care nu mai aveau nevoie.

— Vrei să încercăm să ajungem la norul Chopra, am spus eu.

— Bineînțeles că vreau.

— Vrei ca noi să fim primii. Deși s-ar putea să nu ne mai întoarcem.

— Dar Gregor s-a întors, și uite ce bine-i merge!

Tůma și-a plimbat degetul pe marginea cilindrilor, uitându-se la mine în timp ce studiam macheta. O voce de copil dinăuntrul meu mă încuraja s-o iau în mână, să dau fuga afară din birou și să găsesc o cameră liniștită în care s-o pot admira în voie.

Tůma a luat loc la biroul său, dregându-și glasul.

— Am reușit să le ținem piept austro-ungarilor când au încercat să ne ardă cărțile și să ne interzică limba. Eram o superputere industrială înainte să ne ia Hitler de iobagi. I-am supraviețuit lui Hitler numai ca să îndurăm devastarea economică și intelectuală pricinuită de sovietici. Și totuși, iată-

[8] Băutură alcoolică amăruie, asemănătoare bitterului.

ne acum în viață, suverani și bogați. Ce urmează, Jakub? Care e viziunea pentru națiunea noastră, ce ne va defini pe viitor?

— Am auzit că prețurile la lactate or să crească exponențial la anul, am spus eu.

— Ha, un sceptic! Îmi plac scepticii. Păstrează o democrație cinstită, dar nu prea gândesc la scară mare. Așa că încearcă să gândești la o scară mai mare. Ce face ca o țară să aibă un destin măreț? Bogăția, armata, servicii medicale pentru toată lumea?

— Las asta în seama specialiștilor.

— Măreția unei națiuni nu e definită de abstracțiuni, Jakub. E definită de imagini. De povești care se împrăștie de la om la om, prin televiziune sau pe internet, povești despre construcția unui nou parc, despre hrănirea celor fără adăpost și despre arestarea oamenilor răi care fură de la oamenii buni. Măreția unei națiuni stă în simbolurile ei, în gesturile ei memorabile, în lucrurile nemaivăzute pe care le face. Tocmai de aceea rămân americanii în urmă – și-au construit națiunea pe ideea de a face lucruri noi, iar acum preferă să stea și să se roage ca lumea să nu-i pună să se adapteze prea mult. Noi n-o să-i urmăm pe această cale. N-o să urmăm pe nimeni. O să luăm naveta asta și o s-o trimitem spre Venus. Suntem o națiune de regi și descoperitori, dar copiii de peste Ocean încă ne confundă cu Cecenia sau ne reduc la marea noastră afinitate pentru bere sau la pornografie. În câteva luni, copiii ăștia or să știe că suntem singurii care au avut curajul să studieze cel mai neobișnuit fenomen științific al acestui secol.

Mi-am păstrat o expresie neutră. Nu voiam să-și dea seama că mă cucerise, nu încă.

— Crezi că opinia publică va fi de acord? am întrebat eu.

— Ce-și dorește cel mai mult națiunea noastră acum? Vrea să știe că nu suntem marionetele Uniunii Europene, nici ale americanilor, nici ale rușilor. Cehii vor să știe că politicienii lor iau decizii pentru binele națiunii, nu al unor oameni de afaceri sau al guvernelor străine. Asta este evoluția după care tânjesc. Am învins comuniștii cu decenii în urmă, Jakub. Nu putem să ne mândrim cu asta la nesfârșit. Republica noastră nu va avea niciodată agricultura Americii Latine sau resursele Ucrainei. Nu avem nici mega-armata americanilor, nici monopolul scandinavilor asupra pescuitului. Cum putem ieși în față în

această lume? Cu idei. Cu știința. Țara asta are nevoie de un viitor, și n-am să mă întind liniștit pe patul morții până n-am să i-l ofer.

Am luat o gură de cola și m-am uitat prin birou. Niciun obiect nu era deranjat, ca și când nimeni n-ar fi pus mâna pe trofeele de la hochei sau pe pozele cu soția lui, ca și când nimeni n-ar fi moțăit vreodată pe canapeaua de piele de sub fereastra ce dădea spre centrul Pragăi. Biroul era aranjat cu aceeași precizie ca și viața senatorului.

— Și de ce ai avea nevoie de la mine? De consiliere?

— Din câte înțeleg, în fața mea se află probabil cel mai mare specialist în praful cosmic din întreaga Europă. Ai descoperit o particulă a vieții nou-nouță! Îmi închipui că te simți extraordinar.

Secretara a intrat în birou cu un bol de supă de usturoi și o farfurie cu sângerete, crochete cu cartofi și sos de hrean. Senatorul a tăiat cârnatul și un strop de grăsime i-a aterizat pe cravata pătată cu cenușă.

— Sigur, sigur, consilierea ne-ar prinde bine, dar am avea nevoie de mai mult de la tine.

Și-a pus ustensilele jos, a mestecat pe îndelete și a înghițit, zâmbind pe seama mâinii cu care îmi loveam nerăbdător genunchiul.

— Vrem să fii primul ceh care vede universul, a adăugat el.

M-a luat cu amețeală. Am mai băut o gură de cola, regretând că n-am cerut niște alcool.

— Ești vegetarian, am spus eu.

— În biroul meu sunt bărbat. Am încredere că vei păstra secretul. Am încredere că vom avea încredere unul în celălalt. Ce părere ai de propunerea mea?

— Nu-mi vine să cred ce-am auzit.

— Lucrul extraordinar, Jakub, nu e doar ce ai descoperit despre Saturn, ci și că știu cine ești. Tu și cu mine trebuie să facem treaba asta împreună. Tatăl tău a fost un colaborator, un criminal, un simbol al grozăviilor care ne bântuie până în ziua de azi. Ca fiu al lui, tu ești pasul înainte, departe de istoria rușinii noastre. Jakub Procházka, fiul unui comunist loial, exemplul strălucit al unui comunist reformat. (Nu mai ești comunist, nu? Bine, bine.) Un om care a avut de îndurat moartea părinților săi, care a crescut într-un sat modest din pensia modestă a bunicilor și care, în ciuda tuturor obstacolelor, și-a revărsat talentul

asupra lumii, devenind un campion la categoria grea în domeniul lui. Întruparea democrației și capitalismului, dar, în același timp, umil servitor al poporului și căutător al adevărului. Un om de știință. Vreau să trimit un ceh în Spațiu, Jakub, și cehul acela vei fi tu. Europa ne va lua peste picior, iar contribuabilii împovărați își vor răcni scepticismul. Dar există un viitor în povestea asta – adică un viitor pentru țară – și o putem vinde ca atare, cu tine la pachet. Astronautul din Praga. Întruchiparea națiunii noastre transformate ducându-ne steagul în cosmos. Vezi imaginea de ansamblu?

O vedeam. O vedeam și m-am aplecat ușor în față, simțind cum chiorăie ceva în adâncul măruntaielor mele.

Caninii senatorului s-au afundat încă o dată în cârnatul de porc, iar pe frunte i-au apărut broboane de sudoare de la hrean. Era animat, gălăgios, necontrolat, îmbujorat, atât de diferit de aparițiile lui televizate, așa că mi-am zis: am în față un om care își ticluiește câte o identitate diferită de fiecare dată când intră într-o cameră și n-ar trebui să am încredere în el. Dar tot am avut încredere.

Mi-am îndreptat umerii și mi-am dres glasul, lipindu-mi de genunchi mâna tremurândă, împovărat de destinul pe care tocmai mi-l oferise acest străin. Îngroșându-mi vocea ca să se asorteze cu gravitatea momentului, am zis:

— Ei bine, la dracu'!

După trei zile, guvernul a aprobat misiunea aproape în unanimitate. După o săptămână, am văzut scheletul lui *JanHus1*, care pe o latură încă avea crucea albă elvețiană în mijlocul unei mări roșii. Și am strâns pentru prima oară mâna tipului care avea tatuaj cu Iron Maiden. După două luni, lumea știa cine eram și încotro mă îndreptam. Naveta fusese terminată. La ceremonia de prezentare, Lenka a purtat o rochie neagră, a dat mâna cu președintele și a continuat cu eleganță conversația cât am dat eu fuga la baie să vomit. Iar după șase luni, mă trezeam la bordul lui *JanHus1*.

•

Am desfăcut fermoarul Uterului și mi-am croit drum până la Coridorul 2, unde mă aștepta redutabila bandă de alergare. N-am auzit creatura umblând pe niciunul dintre coridoare și m-am gândit că poate somnul chiar o făcuse să dispară. Centrul îmi cerea să fac mișcare două ore pe zi ca să încetinesc pierderea

de masă osoasă, dar în ultima vreme dedicasem tot mai puțin timp roții de hamster, preferând să stau mai mult în laborator. Am luat harnașamentul prins de perete și mi-am pus curelele în jurul umerilor, fixându-mi tălpile de platforma mică și cenușie de sub mine. Acesta era singurul beneficiu al aparatului – mă făcea să mă simt ca și când aș fi mers pe trotuarele Pământului. Am început cu o alergare de încălzire, apoi am mărit viteza. Efortul îmi chinuia gambele slăbite și respiram zgomotos, ca să nu mă mai gândesc la creatură, la halucinația dispărută. Am alergat până mi s-a făcut greață, ca să-mi iau gândul de la Lenka, să nu-mi mai amintesc forma exactă a nasului ei. Am alergat o oră, după care mi-am scos harnașamentul. Ochii mă usturau de la transpirație, iar transpirația îmi puțea a whisky. M-am întors în Camera de Culcare să mă spăl și să mă schimb.

Creatura era acolo, însoțită de mirosul ei neobișnuit. Hainele mele îi pluteau în jurul picioarelor, făcând-o să semene cu un cuier viu; fața și un picior îi erau îngropate în dulapul meu, cotrobăind și râcâind.

— Încetează, am spus eu.

Creatura s-a întors spre mine, cu buzele strânse și cu ochii oscilând între mine și marfa de contrabandă de pe picioarele ei. Apoi mi-a pus cămășile și pantalonii înapoi în dulap.

— Am fost atât de captivat de căutări, încât am uitat să-ți monitorizez mișcările. Mi-e rușine, om costeliv.

— Am crezut că ai dispărut. Că te-a alungat somnul.

— Ți-ai dori să plec?

— Nu știu. Ce faci?

— Caut cenușa strămoșului tău.

— Iar m-ai... studiat. Am simțit.

— Scuze. Nu m-am putut abține. Un cercetător e mereu cu gândul la subiectul lui, nu crezi? Dar aș vrea să-mi dai permisiunea, om costeliv. Permisiunea să te studiez.

— Ce se află în capul meu nu-ți aparține. Nu vreau să mai faci asta.

Chiar atunci s-a auzit vocea lui Petr în intercom.

— Trebuie să stăm de vorbă, a spus el cu oarecare îngrijorare.

Am mormăit recunoscător pentru întrerupere și am lăsat creatura în urmă, pornind către Salon, unde m-am legat de scaun în fața Lătărețului. Am răspuns la apelul lui Petr.

— Hei, m-a întâmpinat el, oamenii de la relații publice sunt șucăriți că ai anulat sesiunea video. Sunt mulți civili care așteaptă să stea de vorbă cu tine.

— N-am putut. Nu azi.

— Le-am zis că-mi asum eu responsabilitatea, dat fiind ce s-a întâmplat cu Lenka. Dar mai e ceva: filtrele de aer detectează o substanță străină. Nu-mi dau seama ce este. Vezi ceva neobișnuit pe Coridorul 3? Sau în altă parte?

Am aruncat o privire spre gura sistemului de filtrare de pe coridor, apoi la creatura care plutea spre bucătărie.

— Nu, i-am răspuns eu.

— Bine. Oricum, o să facem o purificare a aerului, ca măsură de precauție. Știi procedura.

Mi-am croit drum până la laborator. Pentru a evita contaminarea mostrelor, laboratorul avea un sistem de filtrare separat, așa că oferea un refugiu sigur pe durata purificărilor de urgență. Am trecut pe lângă bucătărie și am văzut fața creaturii îngropată în frigider, scormonind prin înghețatele pe băț. M-am întrebat dacă era bine s-o previn. Oare nu cumva știa deja ce avea să se întâmple?

Am închis ușa laboratorului și am făcut o analiză a aerului pe tabletă. Nicio substanță necunoscută. Apoi am preluat apelul lui Petr pe tabletă.

— Pot să-ți cer o favoare? l-am întrebat eu.

— Etanșăm laboratorul. Purificarea începe în două minute. Ce anume?

— Poți să pui pe cineva s-o urmărească? Vreau să știu că e în siguranță.

— Un minut și jumătate. Ascultă, nu cred că e o idee tocmai bună. Are nevoie de ceva timp.

— Ce naiba, nu se poate să nu știu unde e și ce face. Nici măcar n-a vrut să stea de vorbă cu mine, Petr.

— Treizeci de secunde. Nu știu, Jakub. Ai puțină răbdare! Dacă începem să facem cercetări, lumea o să înceapă să vorbească. Și în scurtă vreme o să ne trezim că povestea asta apare pe primele pagini ale revistelor de scandal.

Avea dreptate, dar a fi umilit în faimoasa presă tabloidă a națiunii părea un preț acceptabil pentru a afla cum se simțea Lenka. Și de ce naiba mă lăsa să-mi fac griji și să mă chinuiesc?

— Nu pot să stau aici fără să știu nimic. Trebuie să găsești o soluție pentru mine.

M-am uitat prin laborator. Pe peretele din stânga, sertare cu particule de praf cosmic deja analizate și catalogate, pe care le luasem cu mine ca termen de comparație pentru praful pe care aveam să-l recoltez din Chopra. Particule de cosmos foarte procesate, care conțineau H_2, magneziu, siliciu, fier, carbon, carbură de siliciu, deseori amestecate cu praf provenit din asteroizi sau din comete – cel din comete întotdeauna dădea speranțe, întrucât cometele sunt gunoierii universului, vagabonzi care își împing neobosit cărucioarele cu gunoaie intergalactice de-a lungul secolelor. Tocmai în cărucioarele acelea era cel mai probabil să descoperim noi particule organice, care să ne ofere indicii cu privire la alte forme de viață din univers, precum și substanțe care ne puteau ajuta să clarificăm formarea planetelor, structura altor sisteme planetare, poate chiar și ce s-a întâmplat în timpul Big Bangului. Dar toate aceste mostre erau fumate, nu-mi ofereau niciun stimul pentru imaginație. Pe partea stângă a încăperii așteptau recipiente goale din sticlă și titan, sterile și lustruite cu grijă, gata să fie umplute cu particulele de praf interstelar care veniseră la noi din necunoscut.

— Lasă-mă să mă gândesc, a spus Petr. Aș putea să apelez la Ministerul de Interne. Trebuie să-ți recapeți concentrarea. Zborul ăsta ne costă o grămadă de bani. Și lumea e cu ochii pe noi.

Ceața familiară, un gaz gălbui, s-a împrăștiat prin gurile de ventilare. Bomba! – o revoluție în curățenia casnică și sponsor al misiunii. Gata cu șervețelele antibacteriene, gata cu Lysol[9]. Tot ce trebuia să facă gospodina sau gospodarul cel vrednic era ca, o dată pe săptămână, să pună în mijlocul casei pătratul albastru marca Bomba!, să îl activeze și să iasă afară cinci minute. În acest timp, ceața avea să se împrăștie prin casă, eradicând 99,99993% din bacterii, un genocid de o eficacitate nemiloasă. După aceea, substanța se transforma în particule inofensive de azot, lăsând în urmă un plăcut miros de lămâie. Împreună cu specialiștii care inventaseră Bomba!, inginerii din Programul Spațial realizaseră o nouă versiune a substanței, care să combată toate particulele dăunătoare cunoscute pe care le-ar fi putut întâlni un astronaut. *Bomba*! *Acum și în spațiu*! proclamau

[9] Produs de curățenie pe bază de peroxid de oxigen.

spoturile publicitare. M-am întrebat dacă gazul avea să afecteze creatura, dacă aveam să-i găsesc cadavrul și să-l duc pe Pământ. Ceața s-a subțiat.

— Gata, a spus Petr. Nici urmă de substanță necunoscută.

În spatele meu, s-a auzit un ușor ciocănit în ușă.

— Excelent, am răspuns eu. Putem să ne oprim?

— Am nevoie de tine calm, Kubo.

Kubo. Așa îmi spunea mama.

— Am înțeles. O să-mi vin în fire. Dar dă-mi o pauză și încearcă s-o găsești pe nevastă-mea.

Pauză.

— Mai vorbim peste trei ore, a spus el și fața i-a dispărut de pe tabletă.

Încă un ciocănit. Am deschis ușa ermetică. Creatura arăta ca un șnițel înainte de prăjire – pielea îi era acoperită cu o pudră albă, iar din peri îi picura un mucus gălbui, de consistența oului. Avea buzele de un albastru bolnăvicios, iar unul dintre picioare îi era blocat într-un borcan mare de Nutella.

— Mi-ai mâncat desertul, am spus eu.

— Scuze. N-am găsit ovule aviare. Am dat o tură pe la marginea memoriei tale – doar pentru scurtă vreme, jur – și m-a cuprins ceea ce specia voastră numește o depresie.

— Ți-am zis că nu vreau să-mi mai umbli prin cap.

— E delicioasă Nutella. Cremoasă și savuroasă ca larvele de Shtoma de acasă. Le spargi și le sugi grăsimea.

— Ai pățit ceva? am întrebat eu.

— Nu te învinovățesc pentru curiozitatea ta, om costeliv. N-am simțit nicio durere la contactul cu lichidele de curățare de pe Pământ.

Am înotat spre creatură, dorindu-mi să nu dispară. Avea gura închisă, și m-am întrebat ce evoluție cosmică ar fi putut da naștere acestei specii. Oare faptul că îi asociam părțile corpului cu animale pământene însemna existența unei conexiuni? Sau pur și simplu mă străduiam cu disperare să găsesc ceva familiar? Poate că înseși gândurile astea dovedeau că mă țicnisem. Mi-am supt sânge din măsele și m-am frecat la ochii inflamați.

— Nu-mi place deloc că mi-ai mâncat Nutella, am zis eu. Mai am doar un borcan.

— Îmi asum responsabilitatea, a răspuns creatura, deși cred că am o scuză validă. Specia voastră evaluează mărimea lucrurilor din jur într-un context comparativ. Lucrurile care sunt mai mari decât capacitatea de reflectare a creierului vostru vă înspăimântă. Iar frica asta mi se pare incomodă, ca dormitul pe un pat făcut din cochilii goale de Shtoma. M-a infectat. Împreună cu tine, am făcut dragoste cu soția ta și am urmărit-o în timp ce urina în dispozitive de detectare a sarcinii. Împreună cu tine, am meditat la ceea ce numiți moarte și la spaima existențială asociată cu ambiția voastră. În mod ciudat, crema asta cu alune, care mi se tot lipea de dinți, mi-a săturat stomacurile și a făcut ca toate revelațiile astea să fie mai puțin neplăcute. Ce mă necăjește cel mai mult, om costeliv, e că acum vă împărtășesc fricile, cu toate că nu le înțeleg. Ce se va întâmpla când voi pieri? De ce să-ți pui o asemenea întrebare când, după cum spun Bătrânii tribului meu, certitudinea e imposibilă?

O halucinație nu avea cum să fie plină de gânduri care mie nu-mi trecuseră niciodată prin cap, nu? Nici nu avea cum să se acopere cu lichid dezinfectant de consistența gălbenușului sau să-mi trezească amintiri într-un mod aproape cinematografic, prin cadre și montaj, pe care le trăiam ca și când aș fi stat pe un scaun din sală și, în același timp, m-aș fi plimbat pe ecran. Da, frica era prezentă, și nu aveam nicio zeitate căreia să-i cer favoruri, dar, cu cât ajungeam mai repede la momentul adevărului, cu atât aș fi îndurat mai devreme consecințele faptului că fie descoperisem o nouă formă de viață în univers, fie îmi pierdusem mințile.

Am întins mâna, cu un deget ridicat. Încă mă puteam întoarce. Idei, știință, un viitor pentru țară, așa îmi spusese Tůma. Și dacă îți prind un extraterestru, senatorule? Vom stârni mândria națională pe care ți-o doreai? Creatura nu avea cum să fie reală. Buzele, dinții de fumător, ochii, lipsa organelor genitale – oare ce ar fi dat la iveală analiza freudiană a lui Kuřák aplicată acestui mozaic al imaginației mele? Da, mama avea buze cărnoase, parte din șarmul ei de vedetă de cinema. Da, dinții tatii erau deseori galbeni. Deci mai probabil era să-i duc lui Tůma un nou pacient pentru Bohnice, cel mai bun stabiliment pentru nebuni din Praga.

Am atins piciorul creaturii și am simțit asprimea ca de mochetă de hotel a fiecărui fir de păr, soliditatea de oțel a osului, pielea uscată care pulsa ușor.

Era aici. Chiar era.

— Ești aici, am spus eu.

— Da, sunt.

I-am dat drumul la picior și m-am împins în spate, trăgând cu frenezie de mânerele fixate pe pereți.

— Mi-aș dori să am capacitatea de a te ajuta să gestionezi acest stres emoțional. Nu-ți pot oferi alinarea Nutellei, căci am consumat-o.

Aveam nevoie să mă gândesc, să diger, aveam nevoie să uit această atingere. Am lăsat creatura în urmă și m-am dus în laborator, unde am inventariat mostrele vechi, am șters mecanic însemnările din jurnalul de bord și am făcut unele nou-nouțe, am lustruit sticlăria și am reorganizat obiectele fixate de masă: o veioză, bilete autoadezive, pixuri argintii, o agendă.

Am stat ascuns în laborator două ore. Când m-am întors pe coridoare, am auzit un ușor sforăit. Creatura plutea într-un colț al Salonului, cu toți ochii închiși și cu picioarele strânse sub pântece, alcătuind o sferă aproape perfectă. Știam ce trebuia făcut.

M-am dus să iau un scalpel din laborator. Care este datoria unui om de știință când se află în fața unor posibilități imposibile? Un om de știință strânge date și le studiază în concordanță cu metoda științifică. Am cumpănit dacă să risc să prelevez o mostră de piele – sau poate doar să râcâi niște celule epiteliale – și să dau fuga în laborator înainte să-și dea seama creatura ce se întâmplă. Aveam și opțiunea mai sigură de a preleva doar niște păr. Așa era cel mai bine. Dacă puneam sub microscop o bucățică din creatură și descopeream particule reale, puteam să fiu sigur. Particulele nu mint. Elementele chimice dezvăluie adevărul. O clipă, m-am gândit să înfig pur și simplu scalpelul în pântecele creaturii și să-i împrăștii conținutul, oricare ar fi fost, prin toată naveta – asta ar fi fost dovada cea mai tangibilă. Cu o migrenă intensă și degete tremurânde, efecte secundare ale somniferului, m-am apropiat de creatura extraterestră, numărându-i în gând respirațiile. Am ridicat scalpelul, hotărând să merg pe varianta înțeleaptă de a preleva păr.

Fără să deschidă ochii, creatura a spus:

— Să fiu în locul tău, nu mi-aș urma intențiile în clipa asta, om costeliv.

Am tresărit. Fraza a sunat ca o mârâitură veritabilă.

Ochii i s-au deschis. Picioarele i-au rămas nemișcate.

Pleoapele îmi pulsau, nu puteam să înghit. Trebuia să existe o cale. Ceva ce aș fi putut pune sub microscop ca să-mi confirm sau să-mi infirm simțurile. În clipa aceea, părea mai important decât furtul focului din Olimp sau spargerea atomului. Ce am făcut a fost inevitabil.

M-am repezit cu scalpelul spre spatele creaturii.

Dar mi l-a înhățat imediat cu un picior, iar cu alte trei m-a înșfăcat pe mine. Apoi a țâșnit în sus cu o viteză uluitoare, apăsându-mi cu toată greutatea ei pieptul, burta și zona inghinală. Presiunea picioarelor păroase era ca un trio de șerpi unduitori – nu-mi puteam mișca nicio parte a corpului de la gât în jos.

— Refuzi să fii subiectul meu, dar vrei să fiu eu subiectul tău, a spus creatura.

Vorbele ei păreau să nu conțină niciun pic de ură, erau doar descrierea unui fapt. Scalpelul a zburat spre fereastra Salonului.

— Îmi pare rău, am răspuns eu. N-am vrut să-ți fac rău.

— Știu asta, om costeliv. Dar corpul nu trebuie să fie pângărit. Acesta este cel mai mare adevăr din univers.

— Știi că apariția ta a fost... surprinzătoare. Trebuie să aflu dacă ești aici.

— Închipuie-ți cât de uimit am fost eu când am descoperit Pământul.

— Îmi dau seama că nu se compară cu toate celelalte lucruri pe care le-ai văzut.

Creatura a tăcut.

— Dă-mi o mostră de piele. Una mică. Ca să fiu sigur. Putem să fim subiect de studiu unul pentru celălalt. Ai un nume? Cum să-ți spun?

Din nou, tăcere. Strânsoarea creaturii a slăbit. Îi simțeam pântecele cald lipit de tot corpul, ca pe o saltea cu apă.

— Poate că a fost o greșeală, a spus ea. Da, sunt sigur.

Apoi și-a desfăcut picioarele din jurul trunchiului meu și a pornit în grabă pe coridoare.

— Nu, n-a fost. Rămâi aici, am rugat-o eu.

M-am propulsat în față, trăgându-mă de barele montate pe pereți, dar nu puteam egala viteza creaturii, care în câteva clipe a dispărut din raza mea vizuală. M-am uitat în laborator, în camera mea, în bucătărie, în baie, prin toate ungherele Salonului. Am strigat, am rugat-o să se întoarcă. I-am promis să-i dau orice îi trebuie. I-am promis că n-am să-i mai violez corpul niciodată. I-am mărturisit că era prea importantă pentru mine.

Niciun răspuns.

Câteva ore mai târziu, când în cele din urmă m-am cățărat în Uter și am stins luminile, picurându-mi pe limbă de două ori doza recomandată de Sladké Sny, am simțit din nou presiune în tâmple și câmpul vizual mi s-a umplut de pete colorate. Mă durea falca de la molarul infectat. Deci, în ciuda absenței, creatura continua să mă sondeze. Căuta o zi anume. Ziua când în viața mea a apărut un artefact care i-a aparținut tatii. O gheată de fier.

• Gheata de fier

Au trecut două zile de când am împlinit treisprezece ani și zac la pat cu febră și dureri de stomac. Bunica vine pe la mine la fiecare câteva ore, iar eu citesc *Robinson Crusoe* și vomit în găleata în care de obicei strângem sângele porcului. E o vară ploioasă și pe fereastră îl văd pe bunicul blestemând cerul și plescăind cu cizmele prin noroi în timp ce îndeasă paie în cuștile iepurilor. Apa de pe jgheaburi se strânge într-un butoi din care bunica își udă florile din casă. Găinile dorm în coteț, ținându-se cu ghearele de prăjinile care le servesc drept paturi. De pe acoperișul casei două pisici negre cad în noroi, miorlăind și scuipându-se. Nu-mi dau seama dacă se omoară sau se împerechează, și nu-mi dau seama nici dacă diferența are vreo importanță.

Într-o zi – copleșit de boală, le-am pierdut șirul, nu mai știu dacă e duminică sau joi –, la poarta noastră își face apariția un Nissan albastru. Un bărbat în costum iese din mașină, își netezește sacoul și scoate din portbagaj un rucsac violet. Ciocăniturile lui în ușă răsună pe holul rece. Bunica stă de vorbă

cu el la intrare. Ies din camera mea și încerc să le deslușesc șoaptele.

— Du-te la culcare, îmi spune bunica.

— Deci el e băiatul, comentează străinul, care vorbește din colțul gurii și, în ciuda ciupiturilor de vărsat adânci, are înfățișare de actor de cinema – o mandibulă puternică, acoperită cu o barbă de trei zile, ochi reci, părul pieptănat pe spate, dar nu slinos.

Bunicul vine și el din grădină, cu o țigară între dinți și o grămăjoară de bulgur în mână. Îl ascultă pe străin.

— Jakub, în pat, spune bunicul.

Apoi îi face semn străinului să-l urmeze în salon și închide ușa în urma lui. Număr până la șaizeci și mă apropii de ușă. Scot cheia cu grijă și mă uit pe gaură. Bunicul stă cu o bere în față, iar străinul își pune rucsacul ud pe masă și scoate din el o gheată de fier ruginită, atât de mare, încât nu i s-ar potrivi decât unui uriaș. Bunica își udă plantele, cu spatele întors la cei doi bărbați.

— După cum v-am zis, explică străinul, pe vremuri am fost, într-un mod foarte specific, strâns legat de fiul dumneavoastră. Când ne-am întâlnit prima oară, mi-a prezentat gheata pe care o vedeți pe masă. M-a dus într-o cameră de interogare din sediul poliției secrete și m-a întrebat dacă îmi place poezia.

— Vă dau o bere dacă vă luați lucrurile ude de pe masa soției mele, spune bunicul.

— Scuze, spune străinul, lăsând gheata unde este. I-am zis că da, îmi place. Și că îmi plac clasicii, ca oricărui student. L-am pomenit pe William Blake. M-a întrebat și dacă scriu poezie.

— Vă pierdeți timpul aici, spune bunicul.

— Nu scriu poezie, domnule Procházka. Îmi place, dar nu mă pricep să văd lumea în imagini. Și totuși, fiul dumneavoastră era sigur că sunt editorul unui buletin internațional. Un apel la acțiune. Era sigur că scriam versuri care îndemnau la o revoluție violentă, la un măcel al liderilor de partid și al familiilor lor – așa cum făcuseră bolșevicii cu țarul –, și că scopul era să deschidem porțile țării capitaliștilor și să înrobim din nou clasa muncitoare. Era atât de sigur că mi-a băgat picioarele în ghetele astea. Asta e una dintre ele.

Străinul lovește ușor gheata de fier.

— Știți că fiul meu a murit, spune bunicul.

— Vi se întâmplă să vă amorțească picioarele? De tot, adică. Să încercați să vă ridicați și să simțiți că n-aveți niciun control asupra lor, ca și când v-ar fi secționat cineva nervii și nu mai puteți să dați comenzi propriei cărni? Așa e și cu ghetele astea. Fiul dumneavoastră a fost foarte grijuliu când mi-a ras pieptul și mi-a lipit firele electrice chiar sub sfârcuri. A tușit politicos când mi-a împins scaunul mai aproape de perete, ca să-mi pot sprijini capul, apoi mi-a pus o bucată de carton între dinți ca să am ce mușca. M-a bătut ușor pe umăr, ca un străin care te avertizează că ai scăpat o monedă, după care a apăsat pe un buton și s-a uitat la mine în timp ce galoșii de fier îmi împrăștiau curentul prin măduva oaselor. Devii un fel de bec uman. Te pișì pe tine, plângi un pic, iar în cele din urmă iei pixul, semnezi și strigi: *Oh, da, recunosc tot, am scris poezii*! Dar fiul dumneavoastră – nu pot să vorbesc despre alți ofițeri ai Partidului, dar pot vorbi cu fiecare celulă din corpul meu despre fiul dumneavoastră – nu m-a lăsat să-mi recunosc vina atât de repede. A scăzut voltajul și mi-a descris o zi obișnuită din viața mamei mele. Dimineața, mi-a spus el, mănâncă un sandviș cu dulceață și cu brânză Edam. Se spală pe dinți cu Elmex în timp ce ascultă *dechovka*[10] la radio. Merge cu metroul pe Magistrala A până la Piața Orașului Vechi, unde lucrează ca dactilografă. La prânz, își face un sandviș cu șuncă, cu excepția zilelor de luni, când mănâncă șnițelul care i-a rămas de duminică, punându-l cu o murătură între două felii de pâine de secară. În pauza de masă, citește teatru. Ajunge acasă în jur de patru și se uită la televizor în timp ce curăță cartofi și face varza călită cu porc pentru cină. În punctul astă, domnule Procházka, fiul dumneavoastră, și-a luat o mină foarte serioasă, pentru că reușise să mă dea gata, și era bucuros, dar nu putea să-și arate plăcerea sadică. Fiul dumneavoastră avea simțul rușinii. Era foarte serios când mi-a zis că mama se împreună cu tata numai miercurea, și că nu-i permitea niciodată să-și dea drumul în ea, deoarece credea că urma să vină un nou război mondial, iar americanii aveau să ne omoare pe toți, așa că de ce-ar mai face copii, numai ca să-i vadă cum mor? La fel ca mine, sunt sigur că vă întrebați dacă inventa toate lucrurile astea numai ca să mă terorizeze sau dacă bolșevicii chiar se uitau pe geamuri în timp ce tata și mama se satisfăceau sau nu unul pe altul. N-am să știu niciodată,

[10] În cehă, în original: „muzică de fanfară”.

domnule Procházka. Ce să fac, s-o întreb pe mama? Văd că și dumneavoastră sunteți curios. După povestea asta, le-a dat voie degetelor mele amorțite să semneze o hârtie, a luat-o în mână și s-a luminat la față ca un lacheu care urmează să-i ducă stăpânului ziarul de dimineață. Ce părere aveți de asta?

Bunica stă nemișcată, uitându-se pe fereastră. Bunicul se ridică din fotoliu, oftează și se îndreaptă de spate. Se duce la frigider și ia o bere. O pune pe masă, o deschide și bea jumătate odată.

— Vreți să cer iertare în numele lui? întreabă bunicul. Ei bine, nu pot. Pentru că nu-s sigur că i-ar părea rău în clipa asta. Nu-s sigur că ar regreta ceva din ce s-a întâmplat. Era un om cu convingeri ferme.

— Nu sunteți curios să aflați cum am pus mâna pe gheata asta? Acum sunt un om bogat, domnule Procházka. Privatizarea mi-a priit. Mă ocup cu fierul și zincul. Am prins și câteva contracte de armament. Ba chiar mă gândesc să deschid niște fast-food-uri în centru. Am cumpărat gheata asta de la un prieten care lucrează la depozitul poliției. Știu că e cea cu care am avut o relație intimă pentru că numărul de serie mi s-a imprimat pe piele. Vă dați seama? Procurorii aveau de gând să se folosească de asta împotriva fiului dumneavoastră, să facă de căcat numele Procházka pentru următoarele zece generații, dar el a plecat înainte ca procurorii să-și ducă treaba la capăt. Mi-l imaginez cățărându-se pe cablul de oțel al telecabinei și tăindu-l cu mâna lui, ca un laș ce era. Credeți că am venit tocmai de la Praga ca să aud un bătrân spunându-mi că-i pare rău? Luați-vă scuzele și dați-le la porci.

Bunicul își termină berea. Se ridică în picioare și apucă sticla de gât. Bunica își pune jos pulverizatorul. Străinul își scarpină barba de trei zile, făcând un zgomot ca de chibrit frecat de cutie. Mă aștept ca bunicul să-l lovească pe străin, însă nu ridică sticla. Mâna îi tremură. Pune sticla jos și cade pradă unui acces de tuse tabagică, horcăind ca un urs rănit până când bunica îi dă o bomboană cu mentă și îl freacă pe spate. Străinul bate darabana în gheată, amintind de ritmul ploii. E un gest aproape politicos, ca și când i-ar lăsa oponentului timp să se refacă.

— A fost nepoliticos din partea mea, spune străinul în cele din urmă. Nu vreau să vă insult ocupația și nici înțelepciunea pe care ați dobândit-o cu vârsta. Dar, spuneți-mi, cum să stau

deoparte? Ar trebui să existe niște reguli în universul ăsta. Partidul v-a recompensat familia pentru că fiul dumneavoastră era un slujitor loial. Spuneți-mi că nu merit dreptate. Convingeți-mă că n-ar trebui să mă aflu aici și plec. Și nu mă mai întorc niciodată.

— Sunteți un om credincios? întreabă bunicul.

— Nu.

— Atunci luați-vă dreptatea și duceți-vă la dracu'. Săptămâna trecută o mașină ne-a călcat una dintre pisici. La cine ar trebui să mă duc pentru daune? Oamenii nu plătesc întotdeauna pentru greșelile lor.

— Nu. Dar dacă pot ajuta să se facă dreptate..., răspunde străinul, apoi se ridică și își netezește din nou cutele sacoului. În fine, asta a fost o introducere prietenească. O să mă mai vedeți pe aici. Poate la magazin? Sau la bar? O să stau un pic de vorbă cu vecinii dumneavoastră. Mi-am cumpărat o cabană la marginea pădurii. Minunată priveliște!

— Ce vreți? întreabă bunicul. Spuneți-mi pe șleau!

— Încă nu știu, răspunde străinul. Dar, când mă hotărăsc, o să vă vizitez din nou.

Ia gheata de pe masă și o bagă în rucsac. Cu umerii încovoiați, bunicul se uită pe fereastră la puii de găină care ciugulesc ce a mai rămas din semințele de dimineață. Iar eu am uitat că nu mă uit la un film. Străinul cu gheata deschide ușa, iar eu cad pe spate.

— Micul Jakub, spune el.

Mă ridic în picioare. Îmi întinde o mână. N-o iau în seamă.

— Ce o să te faci când o să fii mare?

— Astronaut, spun eu.

— Deci erou. Îți plăcea de tatăl tău?

Bunicul ia din nou sticla, dă fuga spre noi cu viteza unui tânăr și strigă:

— Ieși afară, javră! Piei de-aici!

Străinul iese în grabă pe ușă, apoi pe poartă, în timp ce Šíma încearcă să-l muște de glezne. Urcă în mașină și pleacă. Bunicul rămâne gâfâind în fața porții. E aproape miezul zilei, iar vecinii au ieșit pe strada mare – câte doi, câte trei – să-și cumpere chifle proaspete de la brutărie. Se opresc câteva clipe să observe scena cu fuga străinului, cu siguranță nerăbdători să

construiască teorii despre incident pe seară, în timpul partidelor de Mariáš[11].

— Ai auzit ce-am discutat? mă întreabă bunicul când se întoarce în casă.

Dau din cap că da.

— Ți-e rău?

Clatin din cap. Furia îmi arde în stomac, de parcă aș fi gata să vomit, dar nu prea știu pe cine să fiu furios. Am fost pentru prima oară martor la iminența unei violențe. Dar nici nu mă simt bine, nici nu mi se pare palpitant, ca în cărți.

— Hai să jupuim un iepure, spune bunicul.

— Băiatul are gripă, intervine bunica.

— Atunci dă-i un țoi de șliboviță. Stă în casă de câteva săptămâni. Ți se pare sănătos pentru un băiat?

Îmi pun un impermeabil și îl urmez pe bunicul la cuștile iepurilor. Bagă mâna după Rost'a, un bărbătuș gras și alb ghemuit într-un colț. Rost'a țipă și se zvârcolește până când bunicul îi dă o lovitură rapidă peste ceafă. Găinile se strâng în jurul grămezii de gunoi și se uită în sus, cotcodăcind extaziate, în timp ce bunicul îi taie gâtul lui Rost'a și sângele li se revarsă, gros și aburind, peste ciocuri.

Bunicul îl agață pe Rost'a în două cârlige prinse în copaci, îi scoate ochii cu vârful cuțitului și mă lasă să-i dau la găini. Pe degete îmi rămâne un reziduu lipicios ca mucii.

Tata mi-a vorbit rareori despre munca lui. Mi-a zis că, în timp ce alții stăteau la recepțiile hotelurilor sau mulgeau vaci, locuri călduțe oferite de stat, el avea grijă ca adevărul și stabilitatea regimului să nu fie compromise de cei fără credință. Oamenii păreau să-l placă – întotdeauna îl salutau și îi zâmbeau –, deși, pe măsură ce creșteam și înțelegeam mai multe, îmi dădeam seama de lipsa de sinceritate a acestor gesturi. Chiar și după ce primise citație la proces, iar ziarele scriseseră despre cei ca el, tot nu credeam că tata ar fi putut face rău unui om nevinovat, cuiva care nu încerca să ne distrugă modul de viață.

— Să nu crezi tot ce-ai auzit de la străinul ăla, îmi spune bunicul în timp ce coboară cuțitul pe pântecele lui Rost'a.

— Dar dacă tata chiar s-a înșelat când i-a făcut rău?

[11] Joc de cărți care se joacă în trei.

— Nu știu mai multe decât tine, Jakub. Știu că a făcut lucruri cu care nu eram de acord. Credea că făurea o lume mai bună pentru tine cu propriile lui mâini.

— Ar fi mers la închisoare?

— Știi că lumea încearcă mereu să pună mâna pe noi. Când o țară, când alta. Nu putem lupta cu toată lumea, suntem doar zece milioane, așa că alegem oamenii care credem că ar trebui pedepsiți și îi facem să sufere cum putem mai bine. Într-o carte, tatăl tău e erou. În alta, e un monstru. Oamenii despre care nu se scriu cărți au o viață mai ușoară.

Bunicul scoate ficatul, inima, rinichii, apoi retează labele și coastele. Blana rămâne atârnată în copac, iar noi ne întoarcem în casă. Blana o să stea la uscat câteva zile, după care bunicul o s-o vândă. Ne curățăm găinațul de pe încălțări cu un cuțit de bucătărie și, în timp ce bunicul spală carnea în chiuvetă înainte s-o pună pachete la congelator, o rog pe bunica să facă ceai. Pe masa din salon, a rămas în stratul fin de praf o urmă de picior uriașă. Mi-aș dori ca gheata să mai fie acolo, s-o pot atinge. Cândva, tata a pus mâna pe ea, și poate că o parte din el a rămas lipită de fier, un fir de praf, o coajă de piele însuflețită de aceeași viață ca și mine. În noaptea aceea, când mă duc la culcare, fără febră, dar cuprins încă de greață, bunicii stau de vorbă în bucătărie, și reușesc să disting limpede un cuvânt pe care îl tot repetă: *Praga*.

•

Câteva zile mai târziu, mă simt din nou bine. După școală, merg de-a lungul râului Ohře, care trece prin Středa și străbate o bună parte din țară, vărsându-se în cele din urmă în Elba, vâna albastră a Europei. Luciul apei e presărat cu mâțișori roșietici și doar plescăitul câte unui pește întrerupe liniștea ca de duminică ce a învăluit strada mare – e ora prânzului și toată lumea e acasă, mâncând cartofi cu șnițel, cartofi cu cârnați sau cartofi cu smântână. Apoi or să urmărească emisiunile politice în care nou descoperiții apostoli ai democrației se duelează în idei, explicând cum ar trebui să funcționeze o piață liberă și cât de sever ar trebui pedepsiți colaboratorii comuniști, sub îndrumarea umanistă a sloganului președintelui Havel: Iubirea și adevărul să triumfe asupra urii și minciunii.

În fața mea, sub o creangă joasă și bogată, un bărbat se pișă pe trunchiul unei mesteacăn. Își încheie fermoarul și se întoarce. E străinul cu gheata.

— Micul astronaut, spune el mestecând.

— N-ai voie să vorbești cu mine.

— Încântătoare satele astea! O bine-venită evadare din Praga, care, după căderea Moscovei, a fost năvălită de prea mulți americani și britanici cu camerele lor foto. Aici, ai doar bere, râuri și amicale de fotbal. Un loc bun pentru un băiat. Vrei niște gumă?

Întinde o mână. Pachetul e împodobit cu mere și portocale. N-am mestecat niciodată marca asta și mi-aș dori din tot sufletul s-o gust – aroma pe care o degajă gura străinului e la fel de plăcută ca a cireșilor vara. Dar omul ăsta nu mi-e prieten, așa că dau cu palma peste pachetul de gumă și ridic pumnii, pregătit de riposta lui.

— Un luptător! râde străinul. Bravo, bravo. Numai să nu mergi prea departe. În ziua de azi, toți se cred luptători. Dar nu toți suntem. Ceea ce e în regulă. Gândește-te numai: dacă americanii ne-ar fi eliberat de Hitler înaintea rușilor, am fi fost liberi. Tatăl tău și cu mine am fi putut fi buni prieteni. Iar tu ai fi putut să iei de la mine câtă gumă ai fi poftit. Îmi tot imaginez cum ar fi fost.

Până în clipa asta, nu m-am simțit niciodată urât de cineva. În Praga, aveam o rivalitate cu un băiat pe nume Jacko – eram amândoi buni la fotbal și concuram mereu pentru titlul de căpitan al echipei școlii. Uneori, când ne certam, încercam să ne dăm palme, dar ratam aproape mereu, și amândoi știam că nu ne-am face rău cu adevărat. Profesam ura unul față de celălalt, dar mie îmi plăcea de el, și cred că și lui îi plăcea de mine. Dar Jacko a dispărut din viața mea, la fel ca toate cunoștințele mele din Praga, iar acuma mi-e dor de regulile de luptă cărora ne supuneam amândoi, pentru că nu există nicio regulă stabilită cu omul care stă acum în fața mea. Zâmbește superior, ca și când ar ști anumite lucruri. A venit în casa bunicilor mei și l-a făcut pe bunicul, fiul lui Perun[12], să pară slab. Iar acum e singur cu mine, și mi se face rău amintindu-mi toate știrile despre copii de vârsta mea târâți în pădure și omorâți de adulți. Rămân cu

[12] Zeul suprem în mitologia slavă, zeul fulgerului și al tunetului.

pumnii ridicați. Orice ar vrea să-mi facă, o să am grijă să nu-i fie ușor.

Dar străinul își aprinde o țigară și se întoarce. Simt că o să mă prăbușesc. Străinul pornește către strada mare, apoi o ia spre nord, către casele de vacanță. Mă așez pe pământ și respir adânc, așteptând să treacă valul de adrenalină, simțind cum mi se limpezesc gândurile. Lângă mine văd pachetul de gumă. Îl iau de jos, îi desfac ambalajul și pun conținutul roz pe limbă. E dulce și acră, ca afinele cu frișcă. Arunc guma în râu, cât de departe pot. În drum spre casă, îmi imaginez tancurile americane împodobite cu steaua argintie a Aliaților croindu-și drum prin lanurile noastre de cartofi și fetele din Boemia oferindu-și buzele maxilarelor puternice și trupurilor sănătoase ale tinerilor crescuți cu Marlboro și cu înghețată cu glazură, în loc să îmbrățișeze oasele descărnate și piepturile înfometate ale băieților sovietici. Oare cum ar fi fost?

Timp de câteva ore, merg pe câmpuri, arunc cu pietre în rațe, fluier melodii care nu există decât în capul meu, întărât câinii răi care stau în spatele gardurilor, împungându-i cu un băț. Cât a fost tata în viață, știam despre familia noastră doar lucruri din auzite sau ce deduceam din gesturile oamenilor, din faptul că prietenii se temeau de mine și îmi făceau toate poftele când ieșeam pe afară (și acum mă întreb: Dar Jacko? Lui de ce nu-i era frică de mine? Poate că părinții lui nu-l preveniseră, sau poate că pur și simplu era un rebel căruia nu-i păsa de statutul familiei mele) sau din felul în care vecinii noștri dădeau fuga în apartamentele lor când mama și cu mine ne întorceam de la piață ca să nu trebuiască să ne salute. Acum, caut în trecut aceste momente, având grijă să nu le inventez, însă precizia memoriei mele se evaporă precum ceața de dimineață de pe luciul lacului. Ce știu sigur e că există un străin care îl vede în mine pe tatăl meu și mă urăște pentru asta. Sunt ținta urii lui, și probabil că vrea să-mi facă rău, să sufăr cu adevărat. O clipă, îmi doresc să dau timpul înapoi, să mă întorc înainte de revoluție, înainte de căderea partidului. Vreau să fiu din nou în apartamentul nostru spațios din Praga, în care părinții mei găteau împreună și aruncau cu mâncare unul în altul, în timp ce căldura caloriferelor lupta împotriva anexării de către iarnă. Puțin mi-ar păsa de ceea ce domnește în afara casei noastre – capitalism, comunism sau orice altceva –, câtă vreme părinții

mei s-ar întoarce și m-ar proteja de oameni precum străinul ăsta. Și da, poate că tata l-ar și putea tortura un pic. I-aș da voie. I-aș cere tatii să-l tortureze pe individ până ar înceta să mă urască.

Îmi șterg fața cu cămașa și mă uit în jur să mă asigur că nu m-a văzut nimeni plângând.

La apus, pornesc spre casă. Când ajung, doar jumătate din soare se mai zărește peste orizont. Pe lemnul masiv și cafeniu al porții, cineva a scris cu spray roșu:

Porcii lui Stalin. Groh, groh, groh.

Pe iarba de sub poartă se preling urină și scuipat. Citesc cuvintele de mai multe ori, până se face întuneric și nu le mai văd. Intru în salon, iar bunica își ridică privirea din ziar și se uită la mine. Pe plită fierb niște crenvurști.

— Ce-i la televizor în seara asta? întreb eu.

— Un documentar despre rockul din Germania de Est, dinainte să cadă Zidul. Și *Caracatița*, un film franțuzesc cu gangsteri. Violent, dar poți să-l vezi.

Vreau să-i mărturisesc bunicii. Aș vrea să-i spun că mi-aș dori ca tata să se întoarcă și să chinuiască oameni pentru mine. Aș vrea să-i spun că mi-e frică. În schimb, mănânc crenvurști cu muștar iute și mă uit la francezii de pe ecran, ale căror buze nu se sincronizează cu vorbele cehești pe care le rostesc. Bunica își dă cu cremă pe față și îi cer să mă lase să miros cutia.

— A văzut bunicul poarta? întreb eu.

— Da. S-a dus la bar să-și calmeze nervii.

Sătul și obosit, mă las pe spate în fotoliu și îl iau pe Šíma în brațe. De afară, îl aud pe Kuka, bețivul satului, care merge bălăbănindu-se pe strada mare, cântând despre țâțe și râuri de Becherovka[13]. Poarta se deschide cu un scârțâit, iar Šíma și cu mine dăm fuga la ușă să-l întâmpinăm pe bunicul.

După ce intră în casă, bunicul se așază pe un fotoliu, cu sângele șiroindu-i de pe frunte pe ambele tâmple. Šíma linge spațiile sărate dintre degetele de la picioare ale bunicului, în timp ce bunica moaie în peroxid o batistă plină de muci și i-o apasă pe rană. Obrazul drept al bunicului e umflat și vânăt.

— Mládek și prietenii lui de la oraș, ne explică el.

Mládek, cretinul satului, cu trupul hrănit o viață cu carne de porc, însă cu mintea hrănită doar cu o furie prost direcționată.

[13] Bitter produs la Karlovy Vary.

Umblă țanțoș prin oraș de parcă ar fi fost numit șerif, însoțit de ajutoarele lui, adolescenți praghezi veniți în vacanță, trăind din banii părinților și bând vârtos, gonind către o moarte timpurie. E un soi nou de tânăr ceh, inadecvările care au fost atât create, cât și subvenționate de comunism transformându-l într-un membru inutil al societății. Bineînțeles că Mládek și-a găsit o nouă cauză în rușinea familie noastre.

— Fascistu' ăla încă avea vopsea roșie pe tricou. Și când mă gândesc câtă vopsea maro trebuie să cumpăr acuma! Cu pensia mea de căcat.

— Măcar e mai mare decât înainte, spune bunica.

— Nu-i niciodată suficient, spune bunicul. Se schimbă stăpânii, dar oamenii de rând primesc același căcat.

— Nu te mișca!

— Ai dat în ei? întreb eu.

Bunica se uită la mine ca atunci când îi calc pe flori sau uit să-i dau de mâncare lui Šíma.

— Doar știi că am dat, Jakub. Ar trebui să vezi cum arată sălbaticii ăia, niște fasciști cretini. L-am apucat pe Mládek de coada aia ca de șobolan și l-am izbit cu năsăul de trotuar.

— Nu așa se face, spune calm bunica.

— Totul a pornit de la el, de la individul cu gheata, răspunde bunicul. Nimeni nu prea se sinchisea de noi până să vină el aici să dea din gură. Oricum, putem să plecăm oricând de aici.

— Dar n-am făcut nimic, protestează bunica. Fiul bătrânei Sedláková e la pușcărie pentru că s-a atins de un adolescent, și ce vezi scris pe poarta ei? Nimic. Toată lumea se înghesuie s-o bată pe umăr, biata femeie, să dea naștere unui monstru... „Uite, ți-am făcut un ștrudel". Ea de ce nu fuge? Ce ne face pe noi diferiți?

— Nu perverșii au ocupat țara asta timp de șaizeci de ani, răspunde bunicul.

— Ba au ocupat întreaga planetă de la începutul timpului, spune bunica.

Apoi îi bandajează rana și îi dă trei păhărele de șliboviță pentru dureri, deși respirația deja îi miroase a rom și bere. Fără să mai spună nimic, se retrag în dormitorul lor, iar eu mă strecor în așternut. Šíma n-are voie să urce în pat, dar îl ridic lângă mine și îmi îngrop nasul în blana lui, care miroase a ce a gătit bunica și a șampon împotriva puricilor. De obicei, bunicul sforăie

zgomotos, dar în noaptea asta, în afară de crengile copacilor râcâind acoperișul, casa e tăcută. Pentru prima oară de la înmormântarea părinților mei, nu pot să dorm.

Tatii îi plăcea Elvis Presley. Îi cumpăra discurile de la un actor neamț trecut pe lista neagră, care le introducea în țară clandestin, traversând Zidul Berlinului. Tata obișnuia să le asculte când gătea el sau când gătea mama, înainte de culcare, când stătea pe vece, când făcea baie, când se uita pe fereastră la blocurile de locuințe donate, magnifice și înfiorătoare în eficiența lor. Femeile se întorceau de la muncă și aruncau rochii și sutiene umede pe frânghiile de rufe legate de bare fixate la ferestre, șiruri de cârpe picurânde care se înșirau în întreaga lume precum pânzele unei nave pirat bântuite, în timp ce bărbații mergeau încet și cu capul plecat, neștiind dacă să meargă la bar și să riște să fie arestați pentru că au zis ce nu trebuia după prea multe beri sau să meargă acasă și să dea piept cu televizorul cu un singur post și cu raftul de cărți pline cu idei conforme cu linia Partidului, instrumente incapabile să întrerupă tăcerea din viețile lor. Tata fuma și dădea din cap în ritmul muzicii, lăsând impresia că totul era așa cum își dorea.

Să nu zici la nimeni de Elvis, mă avertiza el la micul dejun. Sloganul lui. Cei prinși că ascultau muzică vestică erau aduși la interogatoriu, nimic grav, după cum spunea tata (deși acum mă întreb: oare ce însemna pentru el nimic grav?), doar o cameră cu o ferestruică și un tovarăș relaxat întrebând de ce darurile muzicale ale Mamei Sovietice nu erau suficiente pentru a-l face fericit pe suspect.

Într-o bună zi, mama a găsit cutia cu discuri pe masa din bucătărie, scoasă din ascunzătoare ei obișnuită din cămară.

— Dacă ți-ar face cineva o poză pe fereastră, ți-ai pierde slujba, a spus ea.

Tata a cuprins-o pe mijloc cu o mână și a mângâiat cu degetul marginile discurilor.

— N-au decât să facă o mie de poze, i-a răspuns el, noi tot aici o să rămânem, să bem cafele și să curățăm cartofi. Nimeni nu dă informații despre informatori.

Două zile mai târziu, l-am găsit pe tata ținând o ceașcă lipită de peretele care separa sufrageria noastră de a vecinilor, cu urechea băgată în adâncitura ceștii. Și-a dus un deget la buze și mi-a făcut semn să mă apropii. A coborât ceașca la înălțimea

mea, iar eu am ascultat. O voce stridentă răzbătea prin bruiajele transmisiei, anunțând că lipsa cartofilor în întreaga Uniune Sovietică era încă un semn al administrației defectuoase de la Moscova. Radio Europa Liberă – păcatul capital, dușmanul. Tata s-a dus în dormitorul lui și a format un număr de telefon. Cam o oră mai târziu, pe scară au izbucnit țipete, iar eu am crăpat ușa de la intrare și i-am văzut pe domnul Strezsman și pe fiul lui, Staňek, luați de patru polițiști. Am simțit în ceafă respirația caldă a tatii, iar domnul Strezsman, pe un ton nu tocmai diferit de glasul neutru al crainicului radio, a înjurat în direcția ușii noastre. „Colaborator jegos”, spunea el. Iar și iar.

Am vrut să-i pun întrebări tatii în clipa aceea. De-aș fi putut să-l leg de scaun și să-i pun un ceainic fierbinte în poală până mi-ar fi zis cum sunt zilele lui de lucru, ce secrete de stat știe și cine era el de fapt. Era atât de calm în acțiunile lui – când cobora acul pick-up-ului, când o mângâia pe mama, când ridica telefonul, mereu cu spatele drept, tușind discret înainte să-și ia vocea oficială, baritonul datoriei –, încât nu-mi puteam imagina o viață în care el să nu fie eroul. El a continuat să-și asculte discurile, iar eu mi-am continuat tăcerea.

Acum sunt aici, uitându-mă la o pisică de pripas care stă pe pervaz și înțeapă un gândac cu ghearele, în timp ce soarele se înalță pe cer, iar bunicul tot n-a început să sforăie. Dau la o parte pătura grea, și praful plutește prin cameră în razele subțiri ale soarelui, ca primele grăunțe de polen ale verii sau ca stelele proiectate pe pereții unui planetariu.

Dimineață, bunicul și cu mine ieșim afară cu câte o ceașcă de ceai. Peste noapte, au venit și alți artiști să-și aducă contribuția la poarta noastră. *Fascistule, Marxist împuțit, Iubirea și adevărul să triumfe* deasupra unui *Du-te în pizda mă-tii* și a unui mesaj mai simplu: *Pleacă*. În cele din urmă, vandalii s-au săturat să scrie litere cu spray-ul și, în schimb, au hotărât să creeze linii simple și cruci roșii, albastre și albe, culorile republicii. Prin aroma ceaiului de trandafir simt miros de urină, foarte puternic. Bunicul se urcă pe bicicletă și pleacă să cumpere vopsea. Se întoarce după vreo două ore, atât de beat, încât nu-și poate ține fesa stângă pe șa.

Cei mai mulți copii din sat nu m-au simpatizat niciodată – sunt băiat de oraș, o să rămân mereu băiat de oraș, iar ei presupun că, așa stând lucrurile, mă simt superior lor, cu rădăcinile lor

sătești, deși eu, unul, întotdeauna m-am simțit la Středa la fel de acasă ca la Praga. Acum, antipatia lor devine ostilă – țipă la mine, mă fugăresc cu bicicletele, iar eu am grijă să nu rămân niciodată fără adulți în preajmă. Ostilitatea adulților e mai ascunsă. Când ies pe strada mare să-mi cumpăr înghețată, femeile mă salută și mă întreabă ce mai fac, dar simt că vorbele lor sunt acuzații tăioase, ca și când bunăstarea mea ar știrbi-o pe a lor. Bărbații, și cei tineri, și cei în vârstă, sunt agresivi în tăcere, încleștându-și pumnii și încordându-și antebrațele de câte ori mă văd. Singurul care nu se poartă diferit e prietenul meu Boud'a. Ne-am petrecut toate vacanțele de vară împreună de când aveam trei ani, iar acum a devenit singurul meu prieten și tovarăș de joacă. Nu vorbește niciodată de părinții mei și nu pomenește niciodată de trecutul meu. Mergem pur și simplu pe Rivieră, versiunea din Středa a unei plaje, și înotăm în râu când toți ceilalți copii sunt plecați. Strângem furnici în cutii de conservă, încercăm prima noastră țigară în pădure.

Ploile trec, iar lumea e acum fierbinte și ademenitoare, însă bunica nu se mai duce la magazin în fiecare zi, iar bunicul se uită la televizor în loc să meargă la bar. Deseori, îl surprind uitându-se la rubrica de imobiliare din ziar, dând târcoale apartamentelor din Praga. Ascunde ziarul când mă apropii și refuză să stea de vorbă cu mine. Nu vrea să mă gândesc la mutatul din casa asta, căminul meu. Deși am crescut la Praga, Středa întotdeauna a fost un sanctuar, un loc în care mama zâmbea deseori și mă scotea la plimbări de câte o oră, un loc în care tata vorbea mai mult, și niciodată despre muncă sau politică, un loc unde nu trec niciodată mașini noaptea și unde poți găsi întunericul perfect, departe de stâlpii stradali și de becurile aurii din ferestre.

Aici e acasă, dar nu mai suntem bine primiți. Când tata a dispărut în ipostaza lui de erou, a ieșit la lumină ipostaza lui de ticălos al neamului. Cântecele matinale ale lui Elvis, amestecate cu sorbiturile din cafea și cu foșnetul ziarelor (*Imperialiștii îi omoară pe săraci cu droguri*, pufnea el uneori), îmi zumzăie în urechi toată noaptea, până în zori, împiedicându-mă să adorm.

• Supraveghere extinsă

Ce distanțe mari călătorește viața ca să descopere altă viață!

De la primul procariot care a răzbit prin mările sălbatice ale Pământului preistoric până la hominizii care și-au făcut primele unelte rudimentare; de la neanderthalienii care scrijeleau pe pereții peșterilor imagini din lumea lor, colorate în ocru și roșu, până la primul satelit rusesc (greutate: optzeci și trei de kilograme) care a orbitat Terra, trimițând impulsurile sonore către radiourile planetei; de la primii cosmonauți sovietici trimiși de patrie să moară anonimi în spațiu până la primii oameni care au înfipt steaguri în suprafețe extraterestre (da, aceste roci strălucitoare ne aparțin nouă acum); de la telescopul Hubble, care a fotografiat pentru prima oară lumi de dincolo de a noastră (oare vor putea fi vreodată ale noastre?), până la extazul de a descoperi cel mai mare susținător al bacteriilor, H_2O, pe suprafața unor planete care ne incită nemilos imaginația, și, în sfârșit, până la *Voyager*, prima sondă umană care a lăsat în urmă luxul tihnit al sistemului nostru solar. Viața întotdeauna va călători ca să găsească o altă viață.

Și acum eu, Jakub Procházka, unicul astronaut de pe naveta *JanHus1*, care putea să facă uitate toate aceste descoperiri, ca și când n-ar fi fost decât fărâme insignifiante ale unei era apuse.

Trecuseră șase zile și optsprezece ore de când văzusem creatura plecând. Vizitele ei în mintea mea îmi aduceau alinare, deși erau destul de invazive – durerea constantă din tâmple îmi întăreau convingerea că aveam s-o revăd.

Pământul era acum un punct strălucitor în adâncul cerurilor, un cămin redus la un semn de punctuație. O dată pe zi, focalizam telescopul asupra Terrei, ca să-mi reamintesc petele albastre și albe care mă așteptau la întoarcere, o planetă dispusă să mă țină în viață pe mine și cunoștințele mele. Prin comparație cu imaginile planetei mele, Venus era foarte mohorâtă și la fel de ostilă precum nesfârșitele ei furtuni și explozii vulcanice, suprafața ei semănând cu un malț de nisip și pietre, înșelător de nemișcat. Planeta părea palidă și statică, văzută prin pâcla groasă a norului Chopra, care încă era la două săptămâni distanță și astfel lăsa impresia că stătea pe loc, deși

datele zilnice dovedeau că norul continua să se prăbușească în el însuși.

Acum, drumul meu către nor apărea zilnic în buletinele de știri, iar frenezia publicitară pricinuită de misiune era la apogeu. *The New York Times* a publicat un material de șase pagini în care detalia faptele tatii, eroul regimului trecut, trădătorul poporului. Era un eseu frumos despre istoria țării (m-am întrebat dacă cei de la *The Times* se mai sinchisiseră vreodată de țara mea până acum), combinat cu observații irelevante și condescendente despre viața mea de cerșetor ajuns prinț dintr-o țară mică, înzestrată cu tupeul unei țări mari. Publicațiile din întreaga lume și-au asumat sarcina de a mă descrie audiențelor lor respective ca pe un prieten. O starletă norvegiană care făcea turul Hollywoodului pentru un film de mare buget mi-a zis că sunt celebritatea ei preferată. Echipa de relații publice a guvernului meu – alcătuită din oameni pe care în bună parte nu-i văzusem niciodată și care arătau de parcă tocmai și-ar fi luat diplomele de agenți imobiliari – făcea turul Europei să vorbească despre curajul meu, despre cât de important e să păstrăm în viață explorarea Spațiului și despre preferința mea pentru bóxeri în dauna chiloților. Centrul îmi redirecționa cu nemiluita e-mailuri de la agenți din industria divertismentului care se ofereau să mă reprezinte, să vândă drepturile pentru povestea vieții mele producătorilor de film, biografilor sau vreunui romancier disperat.

Nu trecuse chiar așa mult timp de când lumea scuipase pe poarta familiei mele. Acum, voiau să dea bani pentru ce reprezenta acest nume, poate să ofere rolul tatii unui actor serios și promițător, specializat în roluri secundare, care voia să-și facă intrarea pe scena marilor premii după interpretarea câtorva personaje de albi profunzi, cu lumini și umbre, în filme independente.

În fiecare zi, continuam să primesc de la Petr e-mailuri în care îmi prezenta în detaliu sarcinile pe care le aveam de îndeplinit înainte să ajung la destinație. Testarea filtrelor, curățarea senzorilor, un program de exerciții mai susținut, ca să fiu pregătit pentru eventualitatea unor protocoale de urgență, conversații video cu conaționali pentru a satisface sentimentele de proprietate și de mândrie ale contribuabililor. Executam sârguincios toate aceste sarcini, dar fără prea multă încântare.

Nu mă gândeam decât la creatură, la greutatea ei, la vocea ei care părea să sfideze undele sonore; sau la Lenka, la neputința Centrului de-a o găsi, la tăcerea ei, la resentimentele pe care, în pofida eforturilor mele, le acumulam împotriva ei. Drumul până la Chopra părea inoportun, poate că formele de viață inteligente de pe Pământ nici nu mai considerau că merită timpul și banii lor. Și totuși, Chopra era în fața mea, vizibil pentru pământeni și influent în viața lor, în timp ce creatura dispăruse la fel de repede pe cât apăruse, iar ușoarele mele dureri de cap, dovada persistentă a prezenței sale, începeau să pară pricinuite de o cauză internă. Fusesem abandonat în misiunea mea și de Lenka, și de creatură. Carnea mea își îndeplinea sarcinile cotidiene cu un profesionalism sec, în timp ce mintea îmi rătăcea în toate părțile, când cu frenezie, când în voia sorții, ca o muscă bâzâitoare care își croiește drum printr-un dormitor, ezitând între libertatea promisă de lumina soarelui ce se strecoară pe fereastră și un bufet nesfârșit de firimituri împrăștiate prin ungherele întunecate.

La șase zile și optsprezece ore după dispariția creaturii, când m-am așezat pe scaunul din Salon să-mi verific e-mailul înainte să mă culc – aveam mare nevoie de somn după cele două ore de interviuri pentru televiziune –, am găsit un e-mail redirecționat de Petr. Era de la Ministerul de Interne și avea atașat un document intitulat *Lenka P*. Textul lui Petr suna așa:

> *Un dar de la senatorul Tůma. Un agent al serviciilor de informații o urmărește pe Lenka pentru tine*.
>
> *P*.

Am deschis documentul.

> *Subiectul a fost observat întâi ieșind din clădirea primăriei din Plzeň. Față de fotografia nr. 3 care ne-a fost pusă la dispoziție, deosebirile sunt foarte evidente – părul tuns scurt și vopsit roșcat-închis, pomeții un pic slăbiți. Subiectul mergea cu pas sigur și cu telefonul la ureche. Din registrele telefonice rezultă că, în clipa aceea, discuta cu mama sa. Subiectul și-a mai sunat o prietenă din Praga și o cunoștință de sex masculin din*

> *Plzeň. Cunoștința de sex masculin va fi urmărită o scurtă perioadă pentru a se stabili eventuala sa implicare. Subiectul s-a dus cu mașina la un supermarket Hodovna, unde a cumpărat jumătate de kilogram de șuncă presată, brânză Camembert, trei chifle din făină integrală, două sticle de Cabernet Sauvignon și un baton Bounty. Se pare că subiectul obișnuiește să facă cumpărături pentru o singură masă. Activitățile de seară ale subiectului s-au limitat la urmărirea câtorva episoade în reluare din* Familia Simpson*, consumarea bunurilor achiziționate și însemnări făcute într-o agendă la care agentul încă nu a reușit să aibă acces. De menționat că subiectul a consumat o sticlă întreagă de vin roșu și a fumat șapte țigări mentolate Marlboro înainte să meargă la culcare. Dat fiind că nu i s-au cerut detalii amănunțite, agentul s-a abținut de la observarea activităților de dormitor ale subiectului și nici nu a intrat în apartament. Observarea apartamentului pe fereastră a dat la iveală un living îngrijit, cu puțină mobilă, nicio poză sau vreun tablou, nicio carte, un televizor așezat pe o măsuță ieftină. Canapeaua de piele pare să fie singura mobilă importantă din casă, ceea e sugerează că subiectul nu are de gând să locuiască permanent acolo. Urmărirea va fi reluată*...

Închid e-mailul. *Cunoștință de sex masculin*. *Eventuala sa implicare*. Poate că urmărirea era o idee îngrozitor de proastă – ușurarea minimă pe care mi-o oferea nu compensa sentimentul de vinovăție. Însă vinovăția de-a o spiona pe Lenka nu biruia setea bruscă pe care mi-o sădise în suflet acest raport, setea de-a afla despre fiecare masă a ei, fiecare conversație, fiecare oftat care ar fi putut să-mi fie dedicat, poate un miros care îi amintea că obișnuiam să ne trezim unul lângă altul. Orice putea fi un indiciu al întoarcerii ei.

Mulțumesc, i-am scris lui Petr, *înseamnă foarte mult pentru mine*.

Mi-am frecat ochii obosiți și am stins luminile din Salon, un obicei de acasă de care nu mă puteam dezbăra, deși aveam la

dispoziție energie solară nelimitată. Cumva, a nu închide întrerupătorul încă mi se părea o risipă.

Mi-am croit drum până la bucătărie pentru o gustare în miez de noapte și m-am îngrozit când am văzut ce era acolo.

Ușa deschisă a frigiderului și tejghelele erau acoperite cu pete fine de cremă de ciocolată. În încăpere plutea un capac alb, crăpat în două, iar în fața mea, suspendată în aer, era creatura, cu două dintre picioarele ei scormonind într-un borcan de Nutella. A clipit de câteva ori, apoi mi-a întins borcanul.

— Mi-e rușine, a spus ea. Se pare că am dobândit incapacitatea de a-mi stăpâni impulsurile când vine vorba de alunele de pe Pământ.

Am luat borcanul cu o mână tremurândă:

— Te-ai întors.

— După confruntarea noastră neplăcută, am avut nevoie să meditez, să mă gândesc mai bine la ce se întâmplă. Sigur înțelegi că întâlnirea noastră nu e o chestiune simplă pentru mine.

M-am apropiat de cămară și am scos o pungă cu lipii. Am început să întind miracolul cu alune pe ele și le-am rulat sub forma unor burrito anorectici. Picioarele creaturii tremurau ușor în timp ce se uita la mine – poate un semn de încântare.

— Mă bucur că ești aici, am spus eu.

— Înainte să plec, mi-ai cerut să-ți spun cum mă cheamă. Specia mea nu are nevoie de semne distinctive, de identități. Noi pur și simplu suntem. Te-ar ajuta să mi te poți adresa cu un nume, om costeliv?

— Da.

— Adresează-mi-te cu numele unui om deștept. Numele unui rege filosof sau al unui mare matematician.

Am frunzărit în minte catalogul marilor personalități ale umanității, cronica lor uluitoare strălucind printre paginile întinate ale istoriei. Erau atât de multe exemple – suficiente cât să convertească pe oricine, cel puțin o scurtă perioadă, la un optimism zglobiu –, dar numele potrivit mi-a venit în minte ca o izbăvire, ca și când duhul primelor botezuri adamice ar fi vorbit prin mine. În vremuri imemoriale, Adam și-a îndreptat degetul spre ceea ce până atunci nu era nimic și a proclamat: *iepure*. Și astfel *nimicul* a devenit *iepure*.

— Hanuš, am spus eu.

Și astfel nimicul a devenit Hanuš.

I-am oferit un burrito, iar Hanuš l-a primit între dinți cu un zâmbet. A mestecat cu buzele și ochii închiși, partea de jos a pântecelui legănându-i-se dintr-o parte în alta în timp ce scotea un fel de mârâit grav, asemănător cu zgomotele unui câine uriaș care cerșește ceva bun de mâncare. Nu-mi dădeam seama de ce-i alesesem un nume masculin, pentru că nu văzusem nici urmă de organe genitale.

— A construit ceasul astronomic din Praga – Orloj, i-am explicat eu. Mai târziu, primăria a angajat niște mardeiași să-i înfigă tije încinse în ochi, ca să nu mai poată construi un altul. Cu sângele șiroindu-i din orbite, Hanuš s-a dus înăuntrul ceasului și l-a întrerupt cu o singură mișcare a mâinii. Și nimeni nu l-a putut repara în următoarea sută de ani.

— Era astronom.

— Da. Un explorator. La fel ca tine.

— Am să mă numesc Hanuš.

Creatura s-a așezat pe podea, scăpând brusc de efectele gravitației zero. Și-a întins un picior spre mine, zâmbindu-mi larg cu buzele-i redevenite de un roșu intens. I-am atins vârful ascuțit al piciorului, pipăindu-i crusta netedă și tare de sub peri. Vârful era fierbinte, ca o ceașcă de ceai proaspăt turnat. Am mai făcut doi burrito.

— De ce m-ai ales pe mine? l-am întrebat pe Hanuš.

— Am observat Pământul de pe orbita lui, om costeliv. V-am studiat istoria și v-am învățat limbile. Și totuși, deși v-am accesat toată cunoașterea, pare că tot nu înțeleg. La început, intenția mea era să te studiez o zi, două. Dar accesul la memoria ta a fost o capcană. Mi-am dorit să aflu tot mai mult. Un excelent specimen uman, un subiect ideal.

— Dacă zici tu.

— Desigur, întrebarea ar fi: tu ce-ai putea primi de la mine?

— O mostră de păr. O mostră de sânge. Orice poți să-mi dai. Cel mai mare dar ar fi să vii pe Pământ.

— Umanitatea nu-mi inspiră încrederea necesară, a răspuns Hanuš. Și n-ar fi vreun beneficiu pentru tribul meu. Regret că nu-ți pot da o bucată din mine. Corpul nu poate fi pângărit. Asta e legea.

— Nu există niciun schimb pe care l-am putea face?

— Să începem cu noi doi – două conștiințe individuale – și să vedem unde ne duce coabitarea asta.

Am încuviințat din cap și am mușcat din burrito. Oare putea Hanuš să-mi citească gândurile disperate din clipa aceea? Astronautul ceh descoperă o formă de viață inteligentă în spațiu. Președintele ceh e primul lider al lumii care dă mâna cu extraterestrul și îi face un tur al Cetății Pragăi. Șefii de stat umplu aeroportul praghez cu avioanele lor și se încolonează ca să facă cunoștință cu noua formă de viață. Hanuš acceptă să fie cercetat prin metode neinvazive de către oamenii de știință cehi, iar funcțiile lui organice prilejuiesc progrese uluitoare în biologie și medicină. Moartea lui Dumnezeu e o chestiune dezbătută mai mult ca niciodată. Ateii reafirmă inexistența lui, iar catolicii înfierează acest demon care împrăștie înșelătoriile Satanei. Iar eu sunt în centrul întregii povești. Hanuš refuză să meargă undeva fără mine.

— Nu spera astfel de lucruri, om costeliv, a spus Hanuš, dar trebuie să te întreb: ai putea să-mi mai dai un pic din alunele Pământului?

După ce am mai rulat o lipie, mi-am strecurat mâna în borcan și în punga cu lipii, ca să mă asigur că ingredientele pe care le folosisem pentru Hanuš chiar dispăruseră. În ciuda celor întâmplate, nebunia rămânea în continuare o ipoteză de lucru. În noaptea aceea, am dormit fără medicamente.

•

A doua zi, era programată o conversație video în direct cu niște cetățeni atent selecționați. Prima rafală de întrebări era cât se poate de banală – credințele mele religioase, părerea mea despre irosirea banilor contribuabililor pe această misiunea, cum funcționează toaletele spațiale. Ultima întrebare a zilei a venit de la un tânăr ușor peltic, genul student, cu ochelari cu lentile subțiri. Felul stângaci în care și-a dres glasul mi-a amintit de prietenii mei din facultate, acele făpturi frenetice care goneau prin centrul Pragăi cu rucsacuri în spate și pungi McDonald’s în mâini, mereu surescitați, mereu fără stare, hiperactivitatea lor fiind o manifestare a credinței lor sincere că vor schimba, că trebuie să schimbe lumea. Imediat ce tânărul și-a pus întrebarea, ochii lui Petr s-au mărit de groază pe cel de-al doilea ecran. Era limpede că tânărul mințise în legătură cu întrebarea

lui în timpul procesului de selecție. Curiozitatea lui era în fruntea listei negre întocmite de Centru.

— Cât de des vă gândiți la moarte din cauza unei defecțiuni tehnice? m-a întrebat tânărul. E un gând care vă neliniștește sau vă lasă indiferent?

M-am uitat la Petr. Și-a trecut o mână peste frunte și a încuviințat ușor din cap. Întrebarea fusese pusă, iar a întrerupe transmisiunea directă ar fi arătat clar națiunii că anumite lucruri erau ținute în secret, că relatările erau manipulate, iar percepția publicului controlată. Nu, într-o democrație, o întrebare pusă rezonează cu un ecou nesfârșit. Trebuia să răspund.

— Când mă gândesc la moarte, am început eu, îmi vine în minte o prispă însorită în munți. Iau o gură de rom. Iau o îmbucătură de plăcintă cu brânză și îi cer femeii pe care o iubesc să mi se așeze în poală. Apoi, moartea.

Ușurința cu care am inventat această falsă fantezie mi-a pricinuit dureri de vinovăție în creier. Moderatorul a anunțat sfârșitul sesiunii, ecranul s-a întunecat, iar eu mi l-am imaginat pe tânăr fiind scos cu brutalitate din sediul Centrului. Petr și-a cerut scuze, dar am dat din mână în semn că nu era nicio problemă. Datoriile mele față de public erau îndeplinite pe ziua aceea, așa că m-am dezbrăcat, păstrând doar boxerii pe mine, și am pornit să-l caut pe Hanuš.

— Oamenii te admiră, om costeliv, a remarcat Hanuš la următoarea noastră cină, ca și când ai fi bătrânul tribului tău.

•

Timpul devenea tot mai distorsionat, ca o casetă audio zgâriată. Îndeplinirea sarcinilor îmi lua mai mult timp, rămâneam mereu în urmă cu programul și se întâmpla des să-mi vină în cap și să nu mă mai părăsească versurile unor cântece ale căror melodii nu mi le mai aminteam. Era ca și când apropierea de Venus producea dilatări temporale, încetinindu-mi funcțiile cerebrale până la viteza melcului și scoțând la iveală cele mai inutile amintiri – informații fără niciun scop practic, simple crâmpeie de viață, precum bucățile de material care nu ajung să facă parte din rochie și sunt aruncate pe jos.

Îmi verificam obsesiv e-mailul. Am primit un nou raport de la minister.

… *nu se poate stabili dacă subiectul întreține raporturi sexuale cu Zdeněk K., bărbat de 37 de ani, ușor supraponderal, blând, cu chip plăcut și cu o slujbă sigură de funcționar bancar*…

… *apartamentul nu permite acces vizual pentru a determina natura întâlnirilor. Ministerul are posibilitatea de a ordona o supraveghere extinsă, care i-ar permite agentului să pătrundă în apartament când este gol, să recolteze probe precum spermă*…

… *subiectul a cumpărat o pungă de alune și una de legume congelate, din care a preparat cu multă pricepere o porție de* kung pao[14]…

… *pare să ducă o viață liniștită și banală, ca și când și-ar fi luat o nouă identitate*…

… *motivele rămân în bună parte un mister, se recomandă supraveghere extinsă*.

Am răspuns cu: *Supraveghere extinsă aprobată, mersi*. I-am dat lui Hanuš restul cinei mele, îngrețoșat de rușine. Lenka fugise și începuse o nouă viață în altă parte, neștiută de nimeni, sau cel puțin așa spera ea. Nu mă bucura deloc aparenta ei mulțumire, viața ei solitară și tihnită, mintea îmi era umplută cu altceva: vanitate, setea de asigurări, ipoteze despre ce făcusem ca s-o îndepărtez. Oare puteam cere Centrului s-o oblige să comunice cu mine? Dar o astfel de comunicare n-ar fi valorat nimic. Nu, trebuia să am răbdare.

•

La câteva zile după ce instituisem tradiția cinei în comun, Hanuš a început să se țină după mine în timp ce făceam pregătirile pentru întâlnirea cu Chopra. Când m-am aventurat în cămăruța unde se afla Ferda, colectorul de praf cosmic și componenta crucială a misiunii mele, m-a întrebat dacă poate să asiste și el. Am desfăcut șuruburile groase care fixau carcasa externă de scheletul metalic al colectorului, apoi am scos și placa de metal care proteja designul delicat al filtrelor

[14] Mâncare chinezească preparată cu legume, alune și pui.

dinăuntrul cubului masiv. Ochii lui Hanuš călătoreau frenetic între mine și scheletul metalic pe care îl țineam în mână, vârfurile picioarelor atingându-i ușor partea de jos a pântecelui. Era întotdeauna dornic să mă ajute, să pună mâna pe o bucată de tehnologie umană. Când i-am întins scheletul metalic, și-a oferit zâmbind un picior pe post de suport temporar. Acum vedeam filtrele – pernițe acoperite cu silicon lipicios menit să capteze particulele – atașate de niște șine care aveau să le transporte înapoi în navă pentru analiză manuală.

— Om costeliv, îmi dai voie să-ți pun o întrebare care ți-ar putea pricinui durere emoțională?

— Poți să vorbești oricând cu mine, i-am răspuns eu.

— De ce vă doriți atât de mult urmași umani? Am aflat din emisiunile de ficțiune pe care le numiți „telenovele” că specia voastră nu se folosește întotdeauna de raporturile sexuale pentru procreare.

Am scos carcasa plăcii de bază, care a plutit spre mine ca o inimă încă atașată de artere.

— Presupun că omul face asta ca să se asigure că nu e un nimeni.

— Ce înseamnă a fi un nimeni?

— Păi, e opusul lui a fi cineva, lui a fi un om despre care se vorbește.

— Documentele scrise ale limbii tale nu explică limpede acest cuvânt. Nu e fiecare om cineva?

Mi-am conectat tableta la placa de bază și am pornit programul de diagnosticare. Softul și senzorii erau sută la sută funcționali. *Uraaa*! mi-a răspuns Petr pe tabletă.

— Oamenii vor să facă lucrurile care contează, am spus eu. Vor să iubească și să fie iubiți. Recunoscuți.

— Iubirea e cea care contrabalansează luxul vostru de a procrea la alegere. Eu am avut mulți urmași, om costeliv. În fiecare Ajun, ne împroșcăm sămânța în gol și așteptăm s-o primim când cade înapoi în stropi. Ceremonia asta e lege, iar refuzul de a participa la ea înseamnă moarte. Trebuie să tragi bine la distanță, ca să te asiguri că nu primești înapoi propria-ți sămânță, ceea ce ar pricinui o mare rușine. Toată galaxia strălucește în Ajun. Fiecare ne purtăm eul mai mic înăuntrul nostru până ne eclozează din pântece. Nimeni nu ratează Ajunul. E o zi foarte înviorătoare – ne bucurăm de consistența,

umezeala, soliditatea seminței. Pentru voi, un urmaș este o alegere, dar plăcerea acestei libertăți este interzisă de șantajul iubirii. Dacă iubești un partener, tânjești să ai urmași. După ce căpătați un urmaș uman, sunteți obligați de iubire să îi satisfaceți nevoile. Asemenea atașamente merg împotriva conceptului de alegere, așa cum e el definit de umanitate, și totuși planeta Pământ e plină de astfel de obligații. Vă definesc.

Am pus la loc scheletul metalic și am strâns șuruburile. Aceste sarcini – umblatul la Ferda, rezultatul de sută la sută al diagnozei – trebuiau să fie apogeul dinaintea apogeului, marea plăcere a misiunii dinainte să ajung la norul de praf și la posibilitățile lui. Dar, fără Lenka, entuziasmul meu pentru Chopra era înăbușit.

— Într-o bună zi, aș vrea să văd Ajunul vostru.

— E imposibil.

— De ce?

Hanuš nu mi-a răspuns. Ba chiar n-a mai vorbit deloc cu mine și a părut să dispară complet de pe navă până a doua zi dimineață.

•

Cu patru zile înainte să ajung la Chopra, printre multele mele conversații video cu pământeni și interviuri cu presa din Cehia (Domnule Procházka, ce părere aveți de faptul că omul din spatele misiunii, senatorul Tůma, a devenit prim-ministrul țării? *Fantastic*, am răspuns eu – sau ceva de genul ăsta. Va fi soția dumneavoastră prezentă în platoul televiziunii în timpul transmisie naționale a triumfului dumneavoastră sau o va urmări în tihnă de acasă? *Da, cu siguranță, va urmări totul cu multă atenție*, le-am răspuns eu – sau ceva de genul ăsta. Ne puteți spune dacă, în timp ce așteptați să luați contact cu Chopra, aveți și timp să vă uitați la fotbal? Ce părere aveți despre performanța naționalei la Cupa Mondială din Letonia? *Care e versiunea politicoasă pentru*: „*Mă doare-n cur de toate astea, nu vedeți că nu pot să spun ce vreau să spun cu adevărat*?”), Hanuš mi-a zis: „Te-am observat în timp ce visai la moarte. Am simțit că ți-a plăcut. Ți-a dat un sentiment de satisfacție. De ce, om costeliv?”

În loc de răspuns, m-am spălat pe dinți și am desfăcut încă un prosop de unică folosință. Regretam că nu numărasem câte folosisem de la începutul misiunii. Nu le mai puteam număra

acum, întrucât containerul cu compost în care le aruncam pe cele folosite era prea plin – prosoapele nu produceau suficiente bacterii ca să se descompună cum trebuie împreună cu lenjeria murdară.

Întrebarea nu-mi dădea pace. Am tăcut mare parte din cina cu Hanuš.

— Ce te necăjește, om costeliv? m-a întrebat el.

— Tot pui întrebări, dar tu nu-mi spui nimic despre tine. De unde vii. Ce gândești, ce simți. Unde e planeta ta și tot... tribul tău. În schimb, îmi răsfoiești gândurile oricând ai chef. Nu ți se pare că e un motiv suficient să fiu necăjit?

A plecat fără răspuns. M-am uitat la un filmuleț cu Leneșul Norman în vizită la o emisiune gastronomică. Norman și-a băgat o labă în sosul Alfredo și l-a lins cu un aer curios. Întregul studio a izbucnit în râs.

Visele pe care le-a pomenit Hanuš nu doar că au continuat, dar sau și intensificat, până mi-am pierdut complet capacitatea de a dormi, chiar și cu ajutorul somniferelor. În timp ce stăteam în Salon în noua mea calitate de insomniac și mă jucam solitaire pe Lătăreț (simplitatea jocului îmi aducea alinare; nu mai voiam să joc jocuri complicate, să mă uit la filme complicate sau să citesc știrile; toate astea aparțineau Pământului, iar Pământul nu îmi aparținea; eram genul care lucrează de acasă), prin fața ferestrei de observare a trecut o umbră, întrerupând strălucirea aurie a lui Venus. Am plutit spre geam, iar obiectul a trecut din nou, de data asta atât de aproape, încât am recunoscut un mic bot canin, cu o dungă albă care se înălța până la blana întunecată de pe frunte, niște urechi ciulite, ochi negri larg deschiși, în care se reflectau luminile infinitului, un corp subțire, umflat în dreptul abdomenului, prins într-un harnașament gros.

Am tras ușor de o pleoapă și am simțit un ușor plescăit de dezlipire – un șiretlic învățat de la bunica pentru a stabili dacă eram conștient. Da, eram treaz și ce vedeam era real. Era ea, proscrisa din Moscova, prima eroină care a supraviețuit zborului cosmic, o bandită de stradă transformată în mândria națiunii.

Era cățeaua Laika. Corpul ei fusese păstrat de mărinimia vidului, care împiedică efectele distructive ale oxigenului. M-am gândit să ies din navă să-i recuperez cadavrul, dar eram obosit și prea aproape de Chopra ca să obțin aprobarea Centrului. Oricum, de ce aș fi dus-o înapoi pe planetă să putrezească în

pământ sau să zacă alături de cadavrul îmbălsămat al lui Lenin în catacombele Moscovei, când aici era regina eternă a domeniului ei? Tovarășii ingineri plânseseră pentru ea când murise în chinuri, iar națiunea îi construise o statuie ca să-și răscumpere păcatele. Pământul nu-i mai putea oferi alte onoruri, în timp ce cosmosul îi oferea nemurire. Uscăciunea spațiului îi evaporase cea mai mare parte a apei din organism, făcându-i pielea palidă și păstrându-i urechile ciulite. Perii blănii îi unduiau ușor, precum trestia. Procesul biologic al descompunerii fiind suspendat, Laika putea pluti prin spațiu milioane de ani, forma ei fizică având să supraviețuiască mult speciei care a condamnat-o la moarte. M-am gândit să fac o fotografie, s-o trimit la Centru, dar omenirea nu merita onoarea de a vedea această priveliște. Zborul etern al Laikăi era al ei și numai al ei.

Cadavrul a dispărut. Când m-am întors în Salon, Hanuš era acolo. L-am întrebat dacă o văzuse și el pe Laika.

— Chiar te interesează? a răspuns el.

•

Am primit încă un e-mail de la ministerul de Interne. Am șovăit înainte să-l citesc.

> … *subiectul nu are, repet, nu are momentan o relație sexuală, cel puțin nu la ea acasă. Analiza cearșafurilor, a cuverturii de pe canapea, a prosoapelor de la baie*…
>
> … *nicio urmă de lichide corporale*…
>
> … *după-amiază, subiectul a purtat o conversație cu un jurnalist care a reușit să-i afle noul număr de telefon. Subiectul a pretins că e într-o simplă vacanță și i-a cerut într-un limbaj colorat să înceteze cu hărțuirea. După ce a închis, subiectul a scos fotografia lui J.P. de sub pat, acoperindu-și fața cu mâna pentru o clipă. După aceea, subiectul a comandat* pad thai[15] *de la un restaurant*…

[15] Tăiței de orez cu ouă, tofu și creveți.

… *pe baza interacțiunii profund intime dintre Zdeněk K. și un alt bărbat în fața barului Kleo, e limpede că subiectul nu are decât o relație strict platonică de prietenie cu Zdeněk K., deci J.P. poate fi sigur că nu a fost abandonat pentru un alt bărbat, cel puțin nu pentru acesta*…

… *ora opt dimineață, subiectul a mers la un cabinet de ginecologie. Agentul nu a putut să pătrundă în clădire într-un mod care să-i permită să tragă cu urechea la conversația dintre subiect și medic, însă o nouă incursiune în apartamentul subiectului a scos la iveală un test de sarcină pozitiv înfășurat în două șervețele de hârtie, ceea ce poate indica faptul că subiectul se află în faza timpurie a unei*…

… *agentul a trimis spre analiză o probă de urină pentru a se asigura că testul aparține*…

O clipă, mi-am pierdut vederea. Literele negre și fundalul alb s-au revărsat din ecran și au căptușit pereții Salonului. M-am aplecat în față și, cu un mare efort de voință, am reușit să împing înapoi fierea care mi se ridica în gâtlej. Am tușit și am simțit pe vârful limbii bucățele de lipie îmbibate cu acid clorhidric. Hanuš plutea în spatele meu.

— N-are niciun sens, i-am spus eu.

— Puiul de om ar putea fi al tău, om costeliv, a sugerat Hanuš.

— Atunci n-ar fi plecat.

— Din câte am aflat din scrierile autoreflexive ale umanității, motivele voastre nu sunt întotdeauna simple ca niște segmente de linie.

— Nu înțeleg nimic, am spus eu.

— Norul Chopra e la doar câteva zile distanță, om costeliv. Toate celelalte lucruri pot fi înțelese mai încolo.

Am răspuns la raportul Ministerului de Interne: *Copilul e al meu*? *Și pot să primesc o poză cu ea*?

Am primit răspuns aproape imediat: *O să aflăm*. *Ce fel de poză*?

Una frumoasă, am scris eu.

Am apăsat cu mijlociul pe ecran și am închis navigatorul. În bucătărie, am numărat sticlele de whisky pe care le mai aveam. Trei.

La naiba cu Centrul și normele lui! Și cu obsesia asiniană a doctorului Kuřák că orice ființă umană e un alcoolic în devenire. Sticlele nu erau suficiente, dar am hotărât să beau cum se cuvine în loc să fac economie ca să-mi ajungă pentru restul misiunii. Nu asta era regula timpurilor moderne, să consumi și să lași tot restul deoparte? Civilizația se putea duce de râpă dintr-o clipă în alta.

Când am deschis sticla, Hanuš a apărut în spatele meu.

— Vrei și tu? l-am întrebat.

— Ah, *spiritus frumenti*[16]. Am citit multe despre efectele lui distructive.

— Probabil că ai sărit peste capitolele despre efectele lui terapeutice.

I-am întins sticla, dar Hanuš a închis ochii.

— Mă tem că deja mi-am sacrificat impulsurile pentru crema de alune, om costeliv. Nu vreau să pricinuiesc și alte tulburări în funcționarea mea.

— Deci mai mult pentru mine, am răspuns eu și am sorbit o gură.

— Suferi din pricina iubirii umane, a spus el.

— Pot să te întreb ceva? Sau știi deja întrebarea?

— Poate da, poate nu, dar întreabă-mă. Vorbirea ta mă alină.

— Când te-am prins în camera mea căutând cutia…

— Da. Cenușa strămoșului tău.

— De ce?

Hanuš a ieșit din bucătărie, iar eu l-am urmat în Salon. A apăsat pe ecranul computerului, activându-l.

— Te rog să deschizi fereastra, mi-a cerut el.

Am apăsat pe butonul care controla storul ferestrei și, în fața noastră, s-a deschis universul.

— Mă interesează pierderea umană, a spus Hanuš. Are legătură cu mine și cu tribul meu într-un mod particular.

— Și care este această particularitate?

Hanuš s-a întors către mine și, pentru prima oară, ochii lui s-au împărțit în două direcții diferite – jumătatea din stânga se uita direct la mine, iar cealaltă privea absent în Spațiu.

---

[16] Numele latinesc al whisky-ului.

— Te-am păcălit, om costeliv, dar nu mai rezist. Nu mai suport senzațiile fiziologice asociate cu o asemenea acțiune. N-am să duc Bătrânilor mei vestea despre Pământ. Nu pot.

Corpul lui Hanuš s-a pleoștit spre podea. S-a uitat pe fereastră cu dor, amintindu-mi de săptămânile în care îmi căutasem părinții, ca și când privirea ar fi putut străpunge spațiul, timpul și granițele morții. Avea privirea celui care nu știe, o privire ce părea împărtășită și recunoscută de toate speciile.

— Am străbătut galaxii, a spus el. Am gonit cu ploi de meteoriți și am admirat formele nebuloaselor. Am intrat în găuri negre, am simțit cum mi se dezintegrează forma fizică, învăluit de cântecele tribului meu, apoi am apărut din nou în aceeași lume, dar într-o altă dimensiune. Am călătorit pe la marginea universului și am fost martor la expansiunea lui, am văzut cum ceva se transformă în nimic și am înotat în materie neagră. Dar niciodată în călătoriile mele sau în memoria colectivă a tribului meu nu am trăit un fenomen atât de ciudat precum Pământul vostru. Precum umanitatea voastră. Nu, om costeliv, nu erați cunoscuți tribului nostru. N-am fost trimis aici de semenii mei. Ne consideram singurele spirite din univers, credeam că îi știm toate secretele – dar de voi nu știam nimic. Cum ar spune un om, v-am descoperit din întâmplare. Nu pentru că am primit misiunea asta de la tribul meu.

Am sorbit încă o gură de whisky. Gravitație zero sau nu, arsura era aceeași: senzația de vată în stomac, dilatarea vaselor de sânge, binecuvântare.

— Continuă, am spus.

— Bineînțeles, curiozitatea m-a făcut să încep imediat studiul umanității. În ani umani, am trăit pe orbita voastră un deceniu. Am vizitat câțiva astronauți, însă toți trei ori m-au ignorat, ori s-au rugat. Mărturisesc, litaniile lor fără noimă m-au scârbit. M-am mulțumit să rămân un observator tăcut până am aflat de ceea ce voi numiți cometa Chopra.

M-am legat în scaunul din Salon ca să pot bea mai ușor. Deja îmi amorțiseră gambele. Pentru prima oară, Hanuš vorbea cu adevărat despre el însuși. M-am simțit îndreptățit să beau toată sticla. Exista vreo reacție mai bună la un asemenea progres?

— Vezi tu, cometa asta vine din lumea mea. Nu eram sigur, însă acum nu mai am nicio îndoială. Într-un fel, praful din Chopra e legat de noi toți și de început. Și trebuie să-l văd, om

costeliv. Trebuie să-l văd înainte să se producă anumite evenimente. Înainte să vină după mine.

— Cine? Te rog, spune-mi.

— Gorompezii. Nu pot să-ți spune mai multe. Nu încă.

Dinspre Lătăreț s-a auzit un piuit. Încă un e-mail de la Ministerul de Interne. De data asta avea atașată o imagine. Am dat drumul sticlei, lăsând-o să plutească, să-și împrăștie conținutul prin Salon, împroșcând tehnologia de la bord, fereastra și pântecele lui Hanuš.

Am deschis e-mailul.

> … *medicul a acceptat să ofere informații confidențiale despre pacientă în schimbul unei plăți consistente. S-a confirmat că testul a fost fals pozitiv și că persoana urmărită nu este însărcinată și nici nu a fost vreodată de când a început să meargă la dr*…
>
> … *se confirmă că este un caz de așa-zisă sarcină-fantomă. Când organismul subiectului începe să reacționeze la certitudinea pe care o are creierul în ceea ce privește conceperea*…

Cum era de așteptat. Miracolele sunt niște aiureli, simple mecanisme de adaptare. În ciuda durerii din stomac, eram bucuros. Lenka nu trebuia să îndure încă o complicație în absența mea. Și-așa o lăsasem cu suficiente griji – cel mai bine era ca la listă să nu se adauge creșterea unei ființe umane în pântecele ei.

Dar sperasem. Sperasem că ăsta era motivul pentru care plecase, că avea nevoie să stea singură și să se gândească la testul pozitiv, înainte să se întoarcă și să-mi spună că aveam să fiu tată. Cât a ținut, a fost o alinare binevenită.

Mi-aș fi dorit să ies din navă și să smulg panourile solare, cu tot cu bateriile lor, și să azvârl pe ușă containerul cu apă care îmi producea oxigenul. Aș fi stins luminile, bâzâiturile și priveliștea, apoi m-aș fi odihnit în întuneric.

Gândește.

Am studiat fotografia Lenkăi, făcută din profil în dormitorul ei nou și ciudat, în timp ce se pregătea de culcare. Purta lenjerie de dantelă neagră și avea fața ușor întoarsă de la obiectiv.

Soarele unei după-amiezi târzii se strecura prin perdele, reliefându-i pomeții și topindu-i umbrele curburilor. Aveam buzele uscate. Ar fi trebuit să fiu scandalizat, scandalizat că încuviințasem această violare a intimității ei, acceptând ca un neghiob plătit de guvern să se holbeze la ea pe ferestre și să facă fotografii ca să scap eu de temeri. Însă am fost copleșit de plăcerea stârnită de poză. Mi-am amintit senzația dantelei negre pe obraji, gustul ei în zilele când, nemaiavând răbdare s-o dea ea jos, o trăgeam eu cu dinții.

De ce plecase? am întrebat eu fotografia. Unde ai plecat, de ce m-ai lăsat în urmă? Nu, stai, eu făcusem asta. Am rugat imaginea să nu mă lase să-mi pierd speranța. Dar dinspre pixelii care alcătuiau carnea artificială a iubirii mele n-a venit niciun răspuns.

• Arderea vrăjitoarelor

Ultima zi din aprilie e Ziua Vrăjitoarelor și, pentru prima oară, bunicii mei, temându-se de ostilitatea crescândă a vecinilor, nu-și doresc să participe la festivități. Este sărbătoarea mea preferată, așa că îi implor să mă lase, promițându-le că o să fiu precaut, iar în cele din urmă bunicii acceptă. Pe terenul de fotbal s-a făcut o grămadă mare de lemne, deasupra căreia se înalță vrăjitoarea de anul ăsta, o sperietoare făcută din bețe lungi legate laolaltă, acoperite cu o haină militară veche, o fustă de profesoară și o pelerină. De mâna fără degete are fixată cu sârmă ruginită o mătură, iar fața îi e făcută dintr-o pernă de pluș cu doi cărbuni pe post de ochi și un ardei iute drept nas, pe al cărui vârf e un neg din rahat de iepure. Sub nas e pictată o gură lățită într-un zâmbet știrb. Boud'a și cu mine ne cumpărăm câte un cârnat și ne așezăm pe o bancă, uneltind să facem rost de bere. Îi propun fetei de la tejghea un bacșiș de douăzeci de coroane și jur să păstrez secretul, iar ea îmi pune niște Staropramen într-un pahar negru.

Imediat ce mă întorc la bancă, rugul e aprins, iar vrăjitoarea se zbârcește, straturile ei arzând unul după altul, dându-i la iveală nuditatea de manechin. Ardeiul iute pocnește și sucul îi sfârâie în flăcări, iar cei doi cărbuni se transformă în ochii roșii ai

unui demon, strălucind neabătut până când, în cele din urmă, capul se prăbușește și întregul sat izbucnește în chiote. Băieții mai mari încep să sară peste foc, în timp ce femeile aruncă în flăcări măturile vechi și își pun dorințe pentru anii mai buni ce vor veni. Stomacul mi-e împovărat de bere și îmi simt mâinile și picioarele amorțite. Arunc paharul gol în foc, iar cei din jur îmi urmează exemplul, și în scurtă vreme focul absoarbe sticle, cârnăciori pe jumătate mâncați, o eșarfă, farfurii de hârtie, o minge de fotbal spartă, orice ofrandă la îndemână ca să satisfacem forțele norocului. Nimeni nu se uită la mine, nimeni nu pare să-mi poarte pică în clipa asta, suntem cu toții bestii ale tradiției, sclavi ai ceremoniei. Îl bat pe Boud’a pe spate și o iau la fugă peste câmp, spre pădure, unde îmi desfac fermoarul și mă eliberez de berea care m-a luat rău de cap.

În spatele meu se aud trosnete de crengi rupte.

Nu-mi dau seama că e Mládek decât în clipa când mă izbește cu fața de copac și simt că îmi pocnește ceva în nas. Cad pe burtă, dar îmi întorc privirea spre el și-i văd capul ras în partea din față, cu o chică de cârlionți încâlciți atârnându-i pe ceafă. Alături de el e băiatul din Praga cu tricou Nike, blugi bufanți și breton năclăit în gel. Mládek ține în mâna tremurândă un băț care arde ușor la un capăt. Sprâncenele îi sunt împreunate într-o încruntătură viguroasă, care se vrea amenințătoare.

— Îți place de bunică-tu? spune Mládek.

— E mare și tare doar când se bate cu oameni căzuți la pământ, adaugă băiatul praghez.

Mă uit la sângele de pe mâna și cămașa mea, la stratul de mușchi de sub mine. Sângele picură în continuare. Îl văd pe Mládek ca prin ceață. Totul s-a încețoșat în jur. Mă întreb de unde vine tot sângele ăsta, care mă umple la capacitate maximă și așteaptă cel mai mic pretext ca să izbucnească. Băiatul din Praga mă ține imobilizat la pământ, în timp ce eu zgârii pământul și dau din picioare. Și-a înfipt o mână în ceafa mea și genunchiul între fesele mele. Mládek îmi suflecă cracul drept al pantalonului și trage aer în piept. La început, flacăra pare rece pe gamba mea, dar, o secundă-două mai târziu, durerea mă străbate din cap până-n picioare – simt mirosul cărnii mele arse, iar mușchii par să mi se lichefieze și să se amestece cu pământul. Văd pete roșii în fața ochilor. Băiatul din Praga mi-a dat drumul, dar nu mă pot mișca. Mușchii mandibulei

mi s-au înțepenit și nu-mi dau seama dacă îmi mai iese vreun sunet din gâtlej. Băiatul din Praga o ia la fugă, iar Mládek aruncă bățul sfârâitor lângă fața mea. Înțelege istoria care ne-a adus pe amândoi în acest punct la fel de puțin ca și mine, ceea ce înseamnă că nu aveam nimic să ne spunem. Se uită cu gura căscată la piciorul meu.

— O, ce mare e! Mare, prea mare...

Apoi fuge și el, iar eu rămân singur.

Numai păsările care ciripesc deasupra mea știu cât îmi ia să-mi recapăt controlul asupra brațelor, după care îmi înfig unghiile în pământul acoperit cu mușchi și mă târăsc în față, apoi încă o dată, iar în cele din urmă reușesc să împing și cu piciorul stâng, dar mă întreb: oare dreptul a luat foc? Oare a căzut? Nu îndrăznesc să mă uit în urmă să văd. Mă târăsc afară din pădure și înapoi pe terenul de fotbal, unde roua de seară a gazonului manichiurat mi se lipește de buze. În sfârșit, îmi simt din nou piciorul drept, dar după un scurt moment de ușurare oferit de picăturile reci urmează adevărata durere, nervii mei pârjoliți nemaifiind anesteziați de șoc. Vrăjitoarea e îngropată în mormanul de lemn care arde molcom, iar acum participanții la festivitate sunt mai interesați de alcool și de chiuituri. Mă târăsc până la rug și, în cele din urmă, lumea își întoarce privirea spre mine, după care un val de corpuri dă fuga în direcția mea. Doamna Vlásková leșină când îmi vede piciorul. Bărbații mă ridică de jos și mă poartă pe umeri. Închid ochii și număr. Număr și mi-aș dori să mă care tata, mi-aș dori să-și ceară scuze în toate limbile lumii.

•

Două săptămâni mai târziu, merg șchiopătând până la cutia poștală și găsesc o scrisoare de la guvern. Pe durata perioadei de odihnă recomandată de medic și impusă cu strictețe de bunica, aceste mici călătorii până la cutia poștală sunt principala atracție a zilelor. Plicul are dimensiuni standard și un timbru cam cât pumnul meu, iar în el se află o pagină împăturită în trei. Bunicul mormăie la masă după ce termină de citit, apoi se uită la mine, care stau întins pe canapea. Închid ochii, inspir adânc, prefăcându-mă că dorm. Piciorul mă doare și mă mănâncă pe sub bandaj, iar degetele mi se pătează cu antiseptic galben și limfă ori de câte ori mă scarpin. Respir pe gură ca să nu simt mirosul de medicamente și puroi.

Bunicul se ridică și se duce la cămară. Ia o cutie de plastic gri și o pune pe masa din living, uitându-se de mai multe ori la mine. Scoate pistolul cu cremene din cutie, împreună cu un flacon de praf de pușcă și o pungută cu gloanțe de plumb, curăță cu unghia un pic de rugină de pe el și suflă în gura țevii. Își bagă pistolul sub curea, își trage cămașa de flanel peste ea și pune muniția în buzunarul de la piept. Šíma îl studiază cu capul înclinat. Bunicul își ia bastonul de drumeție și iese afară, cotind de pe strada mare spre cabanele de vacanță de pe malul lacului. Când nu-l mai pot vedea de la fereastră, mă ridic, îmi lovesc ușor rana cu palma ca să domolesc mâncărimea și îmi iau și eu bastonul de drumeție, cel pe care mi l-a cioplit bunicul când aveam șase ani. Bunica a plecat în oraș să cumpere cărți și o să mai lipsească o vreme, deci n-are cine să mă țină în canapea. Când ies afară, Šíma scoate un ușor scâncet. Nu i-a plăcut niciodată să rămână singur.

Cabanele de vacanță, consideră multă lume din Středa, alcătuiesc un sat aparte, întrucât cei care stau acolo n-au nicio legătură cu oamenii din sat. Cabanele se află la distanță mare una de alta, fiecare fiind înconjurată de copaci, boschete și grădini luxuriante. Acum, probabil sunt cel puțin douăzeci, familii noi dând buzna aici ca să îmbrățișeze viața de weekend la țară: fiice adolescente bronzându-se alături de piscine gonflabile, fii adolescenți lovind copaci cu bățul și pescuind în lac, tați făcând grătare cu picioarele larg desfăcute și mame bând vin și citind pe verande. Copiii din sat spun că Omul cu Gheata și-a luat o cabană departe de a celorlalți, la marginea pădurii, și că nimeni nu-l vede vreodată venind sau plecând – într-o zi pur și simplu e acolo, iar a doua zi, ferestrele sunt oblonite și ușile grele de stejar, încuiate. Nu-și cumpără cele trebuincioase din sat, nu se duce la bar, nu iese la plimbare pe strada mare.

În cele din urmă, l-am ajuns pe bunicul. Intră cu pași mari pe poartă și străbate iarba înaltă care a năpădit peluza din fața casei. Un cireș mare se înalță deasupra casei, cu coroana îi este îngreunată de fructele încă necoapte, dar deja pângărite de ciocurile păsărilor. Cabana e modestă prin comparație cu celelalte – e mică, are acoperiș de tablă și nu e înzestrată cu antenă parabolică, verandă, garaj sau piscină, dotările obișnuite ale celorlalți vilegiaturiști de weekend din Praga. Judecând după

textura decolorată a pereților de lemn și după hornul dărâmat, cabana pare să fi fost construită demult, poate de câteva decenii, însă n-am văzut-o până acum în raidurile de spionaj pe care le întreprinsesem pe vremea când copiii din sat încă mă tolerau. Casa a apărut în fața mea la fel de neașteptat precum Omul cu Gheata în pragul bunicilor, o parte din viața noastră mereu prezentă, dar, până acum, ascunsă.

Mă opresc în fața porții. Poate ar fi mai bine să-l las pe bunicul să facă ce venise să facă. Ce o fi citit în scrisoare de și-a pus pistolul la curea? Dacă face o crimă, îl vom pierde. O să rămânem doar eu, bunica și Šíma, un clan mult prea mic ca să însemne ceva. Avem nevoie de bunicul. Am nevoie de accesele lui nocturne de tuse ca să pot adormi; am nevoie de mirosul de transpirație al cămășilor lui de lucru ca să simt că am un cămin.

Intru în casă, cu degetele tremurânde și cu durerea din gambă radiindu-mi în genunchi. Ușa de la intrare scârțâie când o împing la perete. Interiorul cabanei e la fel de trist și de sărăcăcios precum exteriorul – în living, o masă de plastic cu o sticlă de bere goală, o mașină de gătit, un covor aspru sub un fotoliu din stânga mea, pe care stă bunicul cu pistolul în poală. În fața lui, Omul cu Gheata stă pe o canapea portocalie hidoasă, învelit cu o pătură. La picioarele lui stă un ciobănesc german, cu botul pe labele din față și cu urechile ciulite. Încăperea e atât de mică, încât din doi pași aș putea să-l ating pe oricare dintre ei.

— Jakub, du-te acasă, îmi cere bunicul. N-am să-ți zic de două ori.

— Nu, răspund eu.

— Din ce-mi dau seama, ciocănitul nu se numără printre obiceiurile familiei voastre, spune Omul cu Gheata, întinzându-și brațul drept.

Pare relaxat și e ciufulit într-un mod plăcut, ca și când tocmai s-ar fi trezit din somn.

— Acum e un moment în care am nevoie să mă asculți. Du-te acasă! îmi cere bunicul.

Mă apropii de fotoliul de lângă bunicul și mă așez. Aud cum își scrâșnește plăcile protezei. Câinele se uită la mine cu atenție.

— Dacă vrei să mă duc acasă, va trebui să mă târăști tu până acolo, răspund eu.

— Îmi place puștiul, spune Omul cu Gheata.

— Tu ține-ți gura, îl repede bunicul.

— Da, sigur, n-am voie să vorbesc în propria mea casă. Ce contează dacă e și băiatul de față? Te dai în spectacol, dar ai venit aici să discutăm, nu să mă împuști. În plus, n-ar trebui să știe și băiatul ce sânge îi curge prin vine? Nu-i ascunde ce e menit să devină.

— Te împușc în genunchi, spune bunicul printre dinți.

— Câinele meu o să-ți smulgă beregata.

Simt că respir prea zgomotos și încerc să mă domolesc. Dar cu cât încerc mai mult, cu atât îmi obosesc mai tare plămânii, și în scurtă vreme ajung să gâfâi și să mă îndoi de spate. Bunicul îmi pune o mână pe spinare.

— Putem să vorbim și altă dată, spune Omul cu Gheata. Sau putem să discutăm acum calm, fără amenințări.

Bunicul scoate scrisoarea mototolită din buzunar.

— Se repede câinele la mine dacă îți dau asta?

— Știu ce conține, răspunde Omul cu Gheata.

— Casa noastră, mă înștiințează scrisoarea, a fost confiscată de Partid de la tine în 1976 și a fost dată familiei mele ca parte a redistribuirii proprietății de către oficialitățile Partidului.

— Da.

Omul cu Gheata nu pare amuzat de asta, nu zâmbește, nu se bucură. Are mina solemnă și neutră a unui crainic care anunță că o furtună iminentă fie va distruge orașul, fie îl va ocoli și se va îndrepta către ocean.

— Străbunicul meu a construit casa din leafa lui de muncitor înainte de revoluția industrială, spune bunicul. Asta e o minciună cu ștampilă de birocrat pe ea.

Bunicul bate darabana pe mânerul pistolului. E un tic pe care nu l-am mai văzut la el, pentru că nu-i un om neliniștit. Își șterge palmele transpirate de cămașă.

— Și nu e ăsta miezul problemei, domnule Procházka? Nu contează. Nu contează că bunicul dumitale a săpat fundația casei cu mâinile lui, că soarele i-a ars fruntea în timp ce punea țigla pe acoperiș. Documentul din mâna dumitale precizează că acea casă a fost furată de la mine și oferită dumitale ca răsplată pentru munca fiului. Așa susține statul. Ai două săptămâni să pleci și să predai casa proprietarului ei legal.

Bunicul bagă mâna în buzunarul de la piept și scoate pachetul de țigări. Cât timp își aprinde una, Omul cu Gheata ia termosul din fața lui și își toarnă lapte într-un pahar înalt.

— Sigur, poți fuma aici, nicio problemă, spune Omul cu Gheata. Vrei niște lapte? Jakub? Încă e cald, e proaspăt muls.

Pentru prima oară în două săptămâni, nu mai simt durerea rănii. Nu simt nimic în afară de dificultatea de a respira. Cum putem s-o facem atât de ușor zi și noapte? Cinci respirații scurte, una lungă. Trei lungi, zece scurte. Număr, bat cu degetul în picior și încerc să mă sincronizez cu darabana bunicului, îmi folosesc toată puterea minții ca să revin la ritmul obișnuit al inspirație și expirației, unu, doi, dar nu mai sunt stăpânul plămânilor mei.

— Nu vorbi cu el, șoptește bunicul printre dinții încleștați, dar nu-mi dau seama dacă mi se adresează mie sau Omului cu Gheata.

Bunicul se ridică și pășește în față, iar Omul cu Gheata își ține pe loc câinele mârâitor, apucându-l de pielea grumazului.

— M-am gândit la momentul ăsta ani de zile, spune Omul cu Gheata. Mai întâi cât am stat la închisoare, desigur – patru ani de pușcărie politică. Ne dădeau să mâncăm un terci sărat de la conservă, iar duminica, conservă de porc, cu pâine de secară uscată și apă clorată. Colegul de celulă se masturba noaptea, uitându-se la mine în timp ce dormeam. Zicea că, pe întuneric, maxilarul meu îi amintea de nevasta lui. Era un artist care pictase organe genitale în locul sprâncenelor lui Brejnev. Atunci am hotărât să-l caut pe fiul dumitale într-o bună zi. Partidul i-a dat afară pe mama și pe tata din apartamentul în care își petrecuseră cea mai mare parte din viață și i-a mutat într-o garsonieră înghesuită, la fel ca pe celelalte familii exilate ale prizonierilor politici. Când au aflat că avem strămoși unguri, s-au gândit să-i pună într-un tren cu destinația Budapesta. Ne-au luat mare parte din mobilă și au tăiat pensiile părinților mei. Nu pot decât să fiu recunoscător că n-am făcut copii – închipuie-ți ce le-ar fi făcut Partidul. Sau unei eventuale soții. Viața mi-a fost răpită cu ajutorul curentului electric și al unei semnături pe o declarație care echivala cu condamnarea mea, domnule Procházka. Familia mea a fost surghiunită ca să poată prospera a dumitale. Acum, eu sunt cel cu relațiile. Sunt de partea câștigătoare.

Efortul de a respira îmi usucă gâtlejul. Tânjesc după laptele Omului cu Gheata, dar nu-l pot accepta. Nici în ruptul capului.

Bunicul își aprinde încă o țigară, iar Omul cu Gheata își termină paharul cu lapte. Îi admir rezistența la lactoză.

— I-ai trimis să-i facă rău lui Jakub, spune bunicul. Și asta e parte din reglarea de conturi? Să faci rău unui băiat mic?

— Nu-s mic.

— Regret profund ce i s-a întâmplat lui Jakub, spune Omul cu Gheata. N-am intenționat niciodată să folosesc violența ca să-mi ating scopurile și cu siguranță n-am încurajat pe nimeni să acționeze împotriva voastră. Din câte am aflat, făptașii au fost arestați și pedepsiți.

— Arestați și lăsați să plece, pufnește bunicul. Cuvântul lui Jakub împotriva cuvântului lor, așa au zis. Probabil că s-a împiedicat și a căzut pe bățul aprins, așa au zis. Mă întreb cum de a putut tatăl lui Mládek, care e tractorist, să-și permită un avocat scump din Praga.

— Celălalt băiat era din Praga, nu-i așa? Uite ce e, domnule Procházka, n-am dormit mult în ultima vreme. Nu vreau să crezi că tratez situația cu superficialitate, că nu-mi dau seama că prezența mea aici e o amenințare pentru familia dumitale. Motivul pentru care n-am dormit bine e că-mi doresc din tot sufletul să-mi dau seama ce vreau de la dumneata. Ce fel de reparații îmi poți oferi. Mi-am dat seama abia după atacul asupra lui Jakub. Crezi în destin? Eu, nu. Dar uneori educația mea, cărțile mele și convingerea că totul e haotic sunt contrazise de forța pură a coincidențelor cu care ne confruntăm. Pedeapsa mea pentru voi va fi și salvarea voastră. Exilul. Vă vindeți mobila și vă mutați undeva departe de aici, unde puteți fi anonimi, iar Jakub poate să crească neîmpovărat de realizările fiului dumitale. Nimeni n-o să-i mai poată face rău, n-o să mai fie victima furiei din pricina căreia a avut deja de suferit. Deocamdată, e cea mai sigură opțiune pentru voi. Și singura.

Mă întreb dacă ciobănescul german o să mă muște dacă încerc să-l mângâi. Oare cum îl cheamă? Bunicul fumează în tăcere a treia țigară, apoi strivește sub călcâi pachetul gol. Cu degetul pe trăgaci.

Furia care îmi clocotește în piept nu e îndreptată spre Omul cu Gheata, ci spre tatăl meu. Tata ar trebui să stea aici, sudând țigările și pierzându-și casa natală. Aș vrea să-i cer iertare străinului. Să-i dau un picior. Să-l implor să ne lase casa pe care bunicul a îngrijit-o o viață, contracarând invaziile estivale ale

șoarecilor cu pisici și otravă, astupând cu ciment crăpăturile zidurile ca să nu le umple gheața și să le lățească. Oare câți porci au îmbibat pământul din curte cu sângele lor și câte flori au înflorit și s-au veștejit în grădină sub supravegherea noastră?

— Asta mi se pare o reparație acceptabilă, continuă Omul cu Gheata. Vreau casa. Vreau să plecați de acolo. Nu pot să primesc despăgubiri de la fiul dumitale, dar tot o să primesc ceva. Dă-mi casa fără să te opui. Acceptă-ți înfrângerea cu demnitate.

Bunicul cântărește pistolul în mână. Câinele întoarce capul către stăpânul lui. Îmi dau seama că nu e niciun ceas în cameră, nu se aude niciun ticăit, niciun ritm – o liniște perfectă.

— Ai să ne lași în pace dacă plecăm? întreabă bunicul.

— Sigur.

— Nu mă convingi. Aș putea să atac decizia la tribunal.

— Cu banii din pensie? Nu-ți dai seama că pot pune un judecător să zică nu înainte ca măcar să începi acțiunea în justiție? O să fiți dați afară cu forța dacă nu evacuați casa.

— Aș putea să-ți trag un glonț în plămâni, spune bunicul, strângând mânerul pistolului.

Îmi amintesc glonțul de plumb străpungând capul porcului, jetul instantaneu de sânge care se amesteca cu pământul. Oare la fel ar sângera și un om împușcat cu pistolul ăsta vechi?

— Ai putea. Dar tot o să pierzi casa. Iar Jakub o să te poată vizita duminica la pușcărie.

Bunicul se așază la loc și își freacă rădăcina nasului.

— Ce o să se aleagă de casă dacă ți-o dau?

— Am s-o renovez. Și am s-o închiriez unor praghezi de treabă. O să fie un muzeu al relației noastre, piatra de mormânt a unor nedreptăți mutuale. Uite ce e, o să-ți și trimit o parte din chirie, să nu ajungi la strâmtoare. O ofrandă de pace. Povestea asta nu e despre bani.

Bunicul se ridică din nou. Câinele scoate un mârâit de bariton și Omul cu Gheata îi pune o mână pe cap să-l calmeze. Ciobănescul m-ar omorî fără să ezite, îmi dau seama, mi-ar smulge beregata și ar roade-o ca pe o minge de tenis. Asta e. O să mor alături de bunicul.

— Să mergem, îmi spune el.

Îi întind o mână, iar el o ia și mă ridică în picioare. Mă sprijin de umărul lui să nu cad.

— Am încredere că o să eliberați casa în termenul specificat în scrisoare.

— Nu, e tot ce răspunde bunicul.

Mă conduce afară din cabană, apoi ieșim pe poartă, traversăm podul peste râu și ajungem la strada mare, iar în timp ce mergem *nu*-ul lui îmi răsună în minte, slab și nehotărât, atât de diferit de tonul de obicei ferm al bunicului, a cărui fiecare silabă e un adevăr imposibil de contestat. Un nu șovăielnic și umil rostit de un cu totul alt om. Un *nu* care nu înseamnă nimic.

— Nu plecăm, spun eu când ajungem acasă.

— Mergi de te spală. Bunica o să vină în curând. Pun la fiert niște crenvurști.

— Nu plecăm.

— Nu. Nu plecăm.

Bunicii mei discută pe un ton sumbru până târziu în noapte, iar eu îl trag ușor de limbă pe Šíma în timp ce citesc *Robinson Crusoe* sub pătură, la lumina lanternei.

Proprietarul barului nu vrea să-l mai servească pe bunicul, care acum bea în garaj, în timp ce își ascute cuțitele de înjunghiat.

Găsim un șobolan cu burta spintecată pe covorul de la ușă. Pisicile, foarte probabil.

Căutăm o școală unde aș putea să mă transfer. Aș putea să mă trezesc la cinci dimineața și să iau autobuzul până la o școală de la trei sate depărtare.

Ne ducem cu trenul la doctorul din Louny, care îmi unge rana cu alifie.

— Se vindecă frumos, spune el. O să fie cea mai interesantă cicatrice din lume.

Scot ziarele din coșul de gunoi. Apartamente din Praga încercuite cu verde.

Nu.

Trec de trei ori pe lângă cabana Omului cu Gheata. Ușile și ferestrele sunt oblonite. O pisică sălbatică sare la mine de pe vârful porții. Urinez pe un perete de lemn al casei și scrijelesc pe el mici obscenități cu un briceag.

Omul care cumpără de obicei blănurile de iepure de la bunicul zice că nu le mai poate primi.

Bunica nu mai e binevenită în clubul de lectură pe care l-a fondat. O surprind vorbind în șoaptă cu plantele dis-de-dimineață.

Nu.

Părul bunicului pare îngrozitor de rar și de cărunt, iar pleoapele îi sunt lăsate, deschizăturile ochilor semănând cu niște guri de peșteră foarte înguste, prin care nu se poate strecura nimeni.

Cecul de pensie al bunicii e rătăcit de poștă. Două săptămâni, bunicul e nevoit să-și ia un post de paznic de noapte la oraș ca să avem cu ce plăti gazul. În fiecare zi, la micul dejun și la prânz mănâncă cartofi prăjiți ieftini de la o dugheană de peste drum care servește pui la rotisor. Uneori, bucătarului i se face milă de el și îi dă aripile arse pe care altminteri le-ar arunca. Respirația și transpirația bunicului miros a ulei de rapiță, iar puținul timp cât stă cu noi și-l petrece vorbind despre porci, despre pământul lui, despre mâncăruri care te satură fără să-ți atace mucoasa intestinală. Cecul pierdut nu e găsit, în ciuda multiplelor petiții trimise guvernului.

Au trecut cinci săptămâni de la *nu*-ul bunicului și, în mod subconștient, am început să ne împachetăm lucrurile. Niciunul dintre noi nu are puterea de a mai crede în *nu*-ul nostru. Am ajuns cu toții la aceeași concluzie, fără să fie nevoie să stăm de vorbă.

Lăsăm atât de multe lucruri în urmă! Luăm cu noi masa mare de stejar pe care a cioplit-o străbunicul când lucra ca dulgher pentru austro-ungari. Un tablou din secolul al șaptesprezecelea înfățișând o fată extrem de roșcată care seamănă cu bunica. Oale, tigăi și farfurii de porțelan care au supraviețuit războaielor mondiale și marilor inundații. Lăsăm în urmă patul de două persoane sub care s-a ascuns bunica atunci când sirenele au anunțat posibilitatea unui bombardament al Luftwaffe. Lăsăm și soba care a încălzit casa de pe vremea lui Franz Ferdinand. Lăsăm cele vreo zece pisici de pripas care trăiesc în pod, cu un bol de lapte în loc de scuză. Lăsăm iepurii, găinile și pe noul Louda, care încă e mititel. Cele vreo zece păpuși sculptate de mână cu care bunica dădea spectacole pentru copiii de școală. Privata cu familiile ei de arahnide. Lăsăm cărți care au scăpat de incendiile austro-ungare, de incendiile germane și de incendiile

staliniste, cărți care au ținut limba vie când regimurile străine voiau s-o înfometeze. Nu putem lua decât puține lucruri.

Îl lăsăm pe Šíma în alt sat, la vărul Alois. Šíma e prea sălbatic pentru oraș, prea dornic să vâneze mici viețăți și să înoate în râu. N-ar fi drept să-l facem să îndure betoanele și puzderia de mașini a orașului. Bunica și cu mine plângem după el când ne întoarcem cu trenul de la Alois la Středa. *Šíma*.

În ziua mutatului, țin strâns în mâini exemplarul meu din *Robinson Crusoe*. Copertele sunt presărate cu urmele dinților de șoareci și miroase a mucegai, însă cotorul e în continuare la fel de rezistent precum porțile unei fortărețe. După ce ne încărcăm lucrurile, bunicul insistă să vopsească poarta înainte să plecăm. Oamenii care ne ajută la mutat, doi kazahi deșirați duhnind a rom, fumează și oftează iritați. Încerc să dau o mână de ajutor, dar bunicul vrea s-o vopsească singur. E nevoit să se întrerupă la fiecare câteva minute din pricina durerilor de șale și a efortului la care își supune deltoizii și antebrațele. Când, în cele din urmă, camionul kazahilor o ia din loc, poarta are culoarea buștenilor proaspeți pe care bunicul și cu mine îi aduceam din pădure la începutul primăverii, lemn bine hrănit de ploile matinale și de solul bogat, lemn pe care trebuia să-l lăsăm la soare câteva luni până începea să se usuce și să-și piardă dorința de a trăi. Lăsăm în urmă poarta masivă și cafenie să-și înfrunte noua soartă.

Apartamentul pe care l-am închiriat pe Strada Pařížská i-a aparținut unei oficialități a Partidului până în 1989. După aceea, noul proprietar a transformat întreg etajul într-un restaurant franțuzesc care a dat faliment după un an. Apoi un antreprenor german a cumpărat etajul și l-a împărțit în cinci apartamente în stil occidental, cu un aer extrem de anost, în care nu te simțeai deloc ca acasă. Chiuveta e mică și fragilă, pereții, subțiri, iar colacul closetului, din plastic. De câte ori trage apa vecinul de deasupra, se aude ecoul prin țevi. Asta ne putem permite cu pensia bunicilor, un apartament în care nu mi-aș aduce niciodată un prieten, dacă aș mai avea vreunul. E un loc fără nicio istorie, fără niciun pic de patină – tot ce deținem sau închiriem acum pare să fie făcut din plastic sau tablă în fabrici unde lucrează imigranți pe salarii de nimic. Și dacă Omul cu Gheata ar fi vorbit serios când a zis că ne trimite bani, știu că

bunicul mai degrabă le-ar da foc și s-ar angaja în construcții, dacă o să ajungem la strâmtoare.

Dar toate astea se află deocamdată în fața noastră. În drum spre Praga, nu știu nimic despre noul nostru apartament și, în timp ce bunicul urmează camionul kazahilor, eu stau pe bancheta din spate a Škodei de împrumut, gândindu-mă că probabil eu sunt purtătorul biologic al blestemului tatălui meu, care îmi zace ca o tenie în pântece. Sunt hotărât să nu-i dezamăgesc niciodată pe bunicii mei, să nu mă port niciodată urât, pentru că viețile lor vor fi acum mărginite la spațiul strâmt al unui oraș fără pământ din cauza a ceva care e o parte inerentă din mine. Trecem pe lângă clădirile ca niște cuburi de cărămidă din centrul vechi al Pragăi, frânând la fiecare câteva minute ca să-i lăsăm pe turiștii rătăciți, opriți în mijlocul drumului, să facă poze cu turnuri gotice, case evreiești vechi și porți de cimitire. Cofetăria de unde tata obișnuia să cumpere *rakvičky*, sau „casete” – un fel de ecleruri cu umplutură de tiramisu, acoperite cu frișcă și cu ciocolată rasă –, e acum un Kentucky Fried Chicken, iar eu tânjesc după un copan pe care să-l înmoi în piureul de cartofi cu sos, dar n-am niciun drept să emit pretenții. Eu sunt blestemul, și nu avem bani pentru mâncare vestică la pachet. La prânz o să mâncăm cartofi cu smântână, adică hrana care a ținut în viață familiile bunicilor în al doilea război. Trecem pe lângă mallurile și multiplexurile care se înalță din ruinele fostelor centre culturale comuniste, unde pe vremuri tinerii praghezi se strângeau să vadă filme educative despre contribuția pe care trebuiau s-o aducă propășirii Sovietelor și unde jucau fotbal în tricouri roșii. Nu recunosc acest oraș cu exploratorii lui noi și bine îmbrăcați, cu taxiurile și panourile lui cu reclame la Tommy Hilfiger. Nu cunosc această Pragă liberă, dar mi-ar plăcea. Sunt disponibile acum atâtea mărfuri de lux, iar eu nu-mi permit niciuna.

Chiar când parcăm în fața clădirii și bunicul le dă instrucțiuni kazahilor, la radioul din mașină începe *Jailhouse Rock* a lui Elvis. Întind mână și schimb postul. Bunica nu scoate o vorbă. Din difuzoare se aud flaute, fagoturi, o harfă. Și vocea unei soprane care pare să ceară ceva cu ardoare, amintindu-mi de o bufniță care, în miezul unei nopți fără lună, așteaptă să se întoarcă undele sonore pe care le-a emis. O întreb pe bunica ce este, iar ea zâmbește.

— *Rusalka*, spune ea. O operă.

— Ai văzut-o? întreb eu.

— Era preferata mamei tale. Am văzut-o cu ea la scurtă vreme după ce s-a măritat cu taică-tu.

— Ești furioasă pe el? Pentru tot ce ni se întâmplă?

Semnalul radio se pierde și melodia se transformă în pârâituri. Bunica nu le ia în seamă. Mie îmi amintesc de o durere de măsea. În cele din urmă, bunica dă radioul mai încet, își strânge lucrurile și ridică bărbia, ca și când ar avea un microfon în față și ar face o declarație mulțimii.

— *Nu*, spune ea, pe același ton ca bunicul.

• Rusalka

Cutia de trabucuri era din cedru masiv și cântărea exact două kilograme și treizeci de grame. În ultimele câteva nopți, după ce am încheiat conversația cu Hanuš, iar el s-a ghemuit în colțul lui obișnuit, chiar lângă Camera de Culcare, am scos-o din cufărul în care o păstram și mi-am plimbat mâinile pe capacul ei galben mat, pe care stătea scris: *Partagás – Hecho en Cuba*[17]. Dădeam capacul la o parte și scoteam săculețul de mătase în care se afla cenușa bunicului. Am lăsat săculețul să plutească o vreme prin cabină, ca o mamă care își ghidează copilul când îi dă prima lecție de înot.

Bineînțeles că m-am gândit la corpul bunicului și la cum s-ar fi comportat în Spațiu, la picioarele lui scurte, suficient de robuste cât să susțină o burtă care înmagazinase șaizeci de ani de entuziasm pentru bere, la brațele lui groase tatuate cu un „J" albastru și un cowboy estompat, la fața lui de bivol acoperită cu o miriște cenușie și la părul lui rar mereu năpădit de mătreață, la toată această masă de carne suspendată în aer, măsurând calm universul de afară, șuierând și tușind tabagic din când în când și cerând un Marlboro ca să se dreagă. Știam că i-ar fi plăcut pacea și liniștea Spațiului, i-ar fi plăcut să-și citească ziarul și să scrie în jurnal, însă mâinile lui, plictisite de așteptare, de inactivitatea continuă, ar fi tânjit după animalele de curte și grădinărit. Nu, mi-am zis, bunicul n-ar fi avut răbdarea să

[17] În spaniolă, în original: „*Partagás – Fabricat în Cuba*".

admire stelele și expansiunea materiei. Nu era genul care să se holbeze în întuneric și să se minuneze. Și totuși, îl luasem cu mine, sperând să-i descopăr în sfârșit locul de odihnă veșnică, după ce păstrasem câțiva ani cutia cu cenușă. În fiecare zi, după micul dejun și încă o dată înainte să mă culc, îmi doream să pun cutia în compartimentul de evacuare și s-o proiectez în cosmos. Și totuși, de fiecare dată simțeam că nu-s în stare s-o fac. Dar iată că sosise, în sfârșit, ziua. Venus era atât de aproape, încât alcătuia cea mai mare parte a panoramei. În câteva ore, aveam să iau contact cu norul Chopra.

M-am întors în Salon, unde Hanuš urmărea apropierea furtunii de praf prin fereastra de observare. În ultimele câteva ore, mișcările norului fotografiate de aparatele din dotarea lui *JanHus1* fuseseră analizate de Centru, iar echipa lui Petr ajunsese la următoarea concluzie: comportamentul aparent calm al norului Chopra era un deghizament pentru furtuna dezlănțuită dinăuntrul lui, ca și când nucleul mai dens ar fi avut puteri gravitaționale care făceau ca praful să se învârtă în jurul lui, asemenea unui ciclon. În timpul conversațiilor video cu Petr, grijile pentru siguranța mea rămâneau nerostite, însă evidente.

Picioarele lui Hanuš atârnau moale sub el. Silueta întunecată se profila pe fundalul exploziei de lumină spre care ne îndreptam. Un nor gros de ceață violet păta harta stelelor muribunde din fața noastră, ca un roi de ulii atacând o cutie de vopsea. De-a lungul misiunii, norul se redusese la jumătate din dimensiunea inițială, însă nu se mișcase un centimetru, stabilind o relație derutantă cu atracția gravitațională a lui Venus. Eram atât de aproape acum, încât puteam vedea mișcarea particulelor sale, fulgi de zăpadă înăuntrul unui glob proaspăt scuturat. Praful era fosforescent, strălucind la marginea norului și întunecându-se treptat până la nucleul violet, o masă atât de densă încât nu puteam vedea prin ea. Viteza particulelor stabilită pe baza analizei fotografice era considerată suficient de sigură cât să permită intrarea în nor. Entuziasmul pentru misiune, care mă părăsise de ceva vreme, îmi mijea din nou la periferia minții. Orice ar fi fost Hanuš, nu puteam pretinde să-l posed și nici măcar să-l înțeleg. Prezența lui era liniștitoare, dar existența lui, incomprehensibilă. În schimb, norul din fața mea – care, deși se comporta complet diferit de fenomenele similare,

era măsurabil și incapabil să fugă – putea fi al meu. Norul din fața mea putea fi pus sub microscop. Putea fi înțeles.

Hanuš s-a întors către mine. Pe la colțul gurii i se prelingea un lichid negru care se transforma în bule miniaturale și dansa prin Salon.

— Când eram tânăr, am simțit pe limbă aceste particule, om costeliv. Acest praf conține începutul tuturor lucrurilor.

— E imposibil de aflat unde au început lucrurile, am spus eu.

— Și totuși, vrei din tot sufletul să crezi că se poate. Insist, om costeliv, aceste particule au fost de față când s-a produs marea explozie, când a luat ființă universul. Au fost primele care au Existat și vor fi și ultimele care vor Exista.

Pe buzele lui Hanuš s-a așternut un zâmbet mai larg ca niciodată. Dinspre Lătăreț s-a auzit apelul Centrului. M-am legat în scaun, mi-am trecut palma peste craniul proaspăt ras și am răspuns.

Pe ecran a apărut centrul de operațiuni al Institutului Spațial, o sală în formă de U ticsită cu monitoare și oameni. Echipa din această încăpere, treizeci de ingineri cu Petr la cârmă, era responsabilă de întreaga misiune, de la administrarea funcțiilor automate ale lui *JanHus1* până la analiza scaunului meu. Astăzi, centrul găzduia un eșantion mult mai consistent din elita țării, alături de sticle de șampanie, ospătari care serveau cocteiluri și mese cu mici sandvișuri cu creveți marinați în ceai. Alături de Petr stătea dr. Kuřák cu o agendă în mână, gata să-și ia notițe, împreună cu membrii consiliului de administrație, directori executivi ai companiilor partenere, senatorul Tůma (bronzat, suplu, gata să devină prim-ministru), alți parlamentari pe care îi mai văzusem la televizor și, în fruntea tuturor, președintele Vančura. Acești bărbați și aceste femei importante, împreună cu jurnaliștii care fotografiau și înregistrau sârguincios, alcătuiau nucleul unui cerc mai larg de angajați ai institutului, ingineri și birocrați deopotrivă, care se strânseseră să mă aplaude. În spatele Lătărețului, imposibil de surprins de camera care îmi transmitea imaginea pe Pământ, stătea Hanuš. Cea mai mare descoperire din istoria umanității era la cinci metri de a deveni realitate și pentru toți ceilalți pământeni. Rolul meu era să stau pe scaun și să mă prefac că Hanuš nu era acolo.

Sunetele delicate ale câtorva flaute au umplut încăperile goale ale lui *JanHus1*, urmate de corni englezi. Acesta era semnalul.

— Ce-s sunetele astea, om costeliv? a întrebat Hanuš.

— *Rusalka*, i-am răspuns. O operă. Am ales-o special pentru momentul ăsta.

Hanuš a dat din cap, iar Petr deja începuse să recite replicile exersate pe care ni le pregătiseră cei de la relații publice:

— *JanHus1*, confirm buna funcționare a sistemelor de filtrare. Începe numărătoarea inversă până la momentul contactului: douăzeci și nouă de minute și trei secunde. Raportează…

Am deschis transmisia live a postului TV Nova, care transmitea festivitățile de pe Dealul Petřin, dealul de unde națiunea urmărise lansarea mea cu patru luni înainte și unde acum lumea se strânsese din nou cu beri și mâncare de la fast-food. De data asta, atenția lor era îndreptată spre un superb ecran IMAX montat pe vârful dealului de către Tonbon, operatorul celor mai mari cinematografe din țară și sponsor al misiunii. Pe ecran a apărut un trio de transmisiuni în direct: una cu fața mea, cu imperfecțiunile estompate de magicienii retușurilor și atât de mare, încât îmi puteam vedea transpirația de pe lobii urechilor; una care difuza alternativ imagini din centrul de operațiuni plin cu politicienii și oamenii de știință responsabili de acest triumf, actori și celebrități de *reality show* care dădeau interviuri pe podiumul ce le era rezervat pe Dealul Petřin; și o a treia care înfățișa imaginile surprinse de *JanHus1*, foarte asemănătoare cu ce vedeam Hanuš și cu mine pe fereastra de observare, dar cu contrastul ajustat și cu niște efecte speciale care adăugau o strălucire aparte, accentuând experiența de tip science-fiction pe care o ofereau. Toate cele trei transmisiuni, preluate de posturi din întreaga lume, erau presărate cu pauze publicitare, care pentru telespectatorii cehi erau umplute cu reclame la sponsorii misiunii. De-aș fi avut cum să iau legătura cu misteriosul agent al serviciilor secrete, să-i cer să dea o fugă până la apartamentul Lenkăi și să se uite pe fereastra ei, să vadă dacă era lipită de televizor, nerăbdătoare să ia parte la triumful meu.

Era noapte la Praga și, cu toate că proiectoarele uriașe, ca de stadion, masacrau mare parte din orizont, norul Chopra strălucea pe ecranul IMAX ca o nuanță de acuarelă ce se topea

în atmosferă. Dar pe ecranul meu, culoarea, atât de îndepărtată și de stranie, arăta ca o pată amenințătoare. Cel mai bine ar fi fost ca norul Chopra să se lipească de Venus și să rămână acolo pentru totdeauna, să stea departe de casa noastră și să înceteze să ne mai denatureze consolatorul întuneric nocturn, de care oamenii s-au bucurat de secole. M-a cuprins panica. M-am uitat pe Lătăreț, căutând butonul care m-ar fi parașutat instantaneu pe Pământ, direct în patul meu, cu patru sau cinci ani în urmă, când banii din leafă erau suficienți cât să ne cumpărăm spaghete, iar Lenka și cu mine nu aveam mare lucru în afară de sex, cărți și o lume mică, ce părea cognoscibilă și binevoitoare. O vreme când universul era negru și strălucitor pe paginile manualelor de astronomie exorbitante.

Rusalka se auzea în continuare, o suită de viori și corni, amintindu-mi de mângâierea blândă a muzicii din lifturi, malluri și holurile hotelurilor. Am atins materialul neted al biroului din fața mea și am strâns curelele scaunului mai tare, să-i simt speteaza apăsându-mi spatele. Panica a făcut loc unei fericiri de o clipă. Megalomania posibilelor descoperiri care mă așteptau, până și simplul fapt de a fi martor la toată astea, îmi alunga toate grijile. Sărisem peste canion cu motocicleta. Urma să aterizez, iar sângele care îmi năvălea în urechi și în ochi estompa auditoriul, pe străini și pe cei dragi, aplauzele și uralele lor, țipetele vulturilor deasupra noastră, huruitul motorului care se învârte în gol și oasele mele izbite de pământ, atrase de gravitație, și îmi dădea trei, patru, cinci secunde de detașare completă de ce pretinde și oferă lumea, transformând faptul de a trăi în ceva pur fizic, un zbor al corpului printre stihii. Eram recunoscător.

Aveam să iau contact cu norul din clipă în clipă.

— Transmit ultimele rezultate ale analizelor, a spus Petr, și un prim-plan al feței lui a împărțit ecranul în două, îndepărtându-mi atenția de la panorama festivă a politicienilor flecari. Ești la sută la sută, *JanHus1*, a adăugat el, apoi a făcut o pauză ca să-și muște mustața. Jakub, ești pregătit?

Pregătit. Ce întrebare! Un astronaut american degajat ar fi ridicat degetele mari, dezvelindu-și dinții albiți. Am închis ochii, am expirat și am dat din cap că da.

— N-am văzut niciodată omenirea atât de tăcută, om costeliv, a spus Hanuš. Pentru prima oară, nu mai aud zumzetul Pământului.

Hanuš și cu mine am urmărit în liniște coliziunea. Am văzut imaginile norului reflectate în ochii lui Petr. Politicienii au amuțit, paharele lor proaspăt umplute cu spumant de Boemia rămânând suspendate în aer. O clipă, m-am întrebat dacă nu cumva uitaseră cu toții de existența mea. Și Hanuš și-a îndepărtat atenția de la mine – nu-mi mai iscodea mintea ca să-mi surprindă reacțiile, corpul lui ridicându-se și coborând în fața ferestrei de observare.

Oare ce se mai ascundea între granițele materiei în continuă expansiune? Ce alte mistere mă mai așteptau, în afară de extratereștri cu picioare ca de bambus, de nori de praf și de reziduuri intergalactice? *Rusalka* își cânta bucuriile și necazurile. Petr, inginerii lui și politicienii se uitau la puzderia de ecrane. (Nu puteam să nu mă întreb dacă vreunul dintre acești bărbați și aceste femei simțea vreun pic de invidie – copii fiind, ne-am dorit cu toții să fim aici, astronauți singuratici pe o planetă îndepărtată, dar ei ajunseseră să poarte cravate și să-și câștige pâinea din a face promisiuni pe care nu le puteau respecta. De asemenea, nu puteam să nu mă întreb dacă mentorul meu de la universitate, dr. Bivoj, urmărea transmisiunea din casa de la țară unde se retrăsese, dacă era încântat sau înfuriat că discipolul său depășise cu ani-lumină realizările lui cele mai importante.) Hanuš și-a concentrat toți ochii – treizeci și patru, după cum numărasem recent – asupra norului din fața noastră, ca și când nici el n-ar fi văzut vreodată ceva atât de nefamiliar. Faptul că tovarășul meu extraterestru putea să fie fascinat de aceste particule violet confirma că orice altă formă de viață care înflorea în univers avea un oarecare nivel de necunoaștere și deci capacitatea de a fi curioasă în mod autentic. O trăsătură revendicată cu mândrie de oameni care putea fi, de fapt, universală.

M-am apucat cu ambele mâini de curelele care îmi tăiau pieptul și burta, inspirând adânc de câteva ori. Hanuš s-a mișcat ușor. Petr și-a îndreptat în sfârșit atenția spre mine, ștergându-și sudoarea de pe frunte. Particulele de praf treceau peste noi în valuri, revărsându-se peste fereastra de observare ca rumegușul azvârlit de o drujbă. Impactul a fost silențios, și totuși

JanHus1 s-a cutremurat. Traiectoria navetei oscila în stânga și în dreapta, în sus și în jos, în timp ce combustibilul arzând se lupta cu influența haotică a lui Chopra. Petr mi-a cerut să opresc motoarele, ceea ce am și făcut, iar acum *JanHus1* nu făcea decât să alunece pe traiectoriile rotitoare din jurul nucleului dens. Pe Pământ, mulțimea de pe Dealul Petřin a ridicat sticlele de Staropramen și a strigat vorba din bătrâni: *Mâinile de aur ale cehilor*! Un kitsch care m-a fermecat. Toate acele beri erau ridicate în cinstea mea.

Ce ar fi zis Jan Hus de întâlnirea asta? Ar fi luat-o ca pe o nouă confirmare a zeității lui atotputernice? Voiam să cred că mintea lui strălucită ar fi considerat-o drept o dovadă a complexității universului, un indiciu că definiția *dumnezeirii* depășește definițiile abstracte ale scripturii.

„Aici, suntem singurii oameni, i-aș fi spus lui Hus. De fiecare dată când ne aventurăm în lumea gândirii sau în timp sau în spațiu (și nu sunt toate același lucru, maestre?), dăm zdravăn mâna cu Dumnezeu. Așa ai făcut și tu, așa fac și eu acum, chiar dacă Dumnezeul meu e microscopul”.

Mi-am plimbat degetele pe panoul de comandă și am activat Ferda, colectorul de praf. Interfața de comandă a afișat filtrul ieșind din carcasa de protecție și începând să adune particule de praf. Nu, pântecele navei mele nu aveau să flămânzească. Analizoarele Ferdei deja afișau structura cristalelor pe care le recoltase, hăpăindu-le precum limba însetată a unui câine.

— Nucleul te atrage spre el, a spus Petr. Pare să aibă un câmp gravitațional de intensitate scăzută. Tu te simți bine?

— Nemaipomenit. În cât timp ajung la nucleu?

— La viteza asta, cam în douăzeci de minute. Mai așteptăm zece minute până își termină treaba colectorul, apoi activăm propulsoarele, te scoatem de acolo și o să-ți stabilizăm de la Centru traiectoria înapoi către Pământ. Iar apoi o să te duci în laborator și o să-ți pui mâinile de aur la lucru.

— Recepționat.

M-am uitat în jur și am observat că Hanuš dispăruse. Nu-i mai simțeam prezența în tâmple. În toată nava răsuna un ecou de șmirghel frecat de metal. Am ascultat cu atenție, încercând să-mi dau seama de unde vine, însă părea să se audă de peste tot, un râșnit nemilos. *JanHus1* se învârtea cu o viteză tot mai mare. Nucleul părea să fie prea aproape. Solid ca o rocă. Impenetrabil.

Luminile de deasupra mea au pâlpâit, la fel și Lătărețul. O palâ de aer rece mi-a învăluit umerii.

— E ceva în neregulă cu sursa ta de energie, a spus Petr.

Scrâșniturile s-au transformat într-un șuier constant. Luminile au început să pâlpâie la intervale mai mari. Nava nu mai tremura, ci începuse să se clatine încoace și încolo, scuturată de vibrații foarte puternice, iar praful violet care se izbea de fereastra mea devenise atât de dens, încât Venus nici nu se mai vedea.

— Crește viteza, a spus Petr, cu glasul întrerupt de pârâituri, smulgându-și câteva fire din barbă.

Senatorul Tůma stătea lângă el, cu un zâmbet prostesc înghețat pe buze și cu paharul de șampanie gol. Ospătarii angajați pentru eveniment se uitau cu gura căscată la ecrane.

Becurile de deasupra mea au explodat, cioburile lor mici și ascuțite izbindu-se de protecția de plastic menită să le împiedice împrăștierea prin cabină. S-au aprins luminile de urgență albastre, alimentate de un generator separat de sistemul de alimentare principal, același generator care dădea curent și Lătărețului. Țiuitul strident al alarmei a întrerupt acordurile blânde ale *Rusalkăi*. Mi-am concentrat toate gândurile asupra lui Hanuš, sperând că are să se întoarcă.

— Jakub, computerul principal a căzut. Ce se vede cu ochiul liber?

Mi-am desfăcut curelele scaunului și m-am proiectat spre Coridoare, bucuros că, acum, nemaifiind atașat de nicio suprafață, scăpasem de vibrațiile intense. În imponderabilitate, totul părea în regulă. Chiar când eram gata să ies din Salon ca să inspectez computerul principal, am observat câteva particule violet strecurându-se printre zăbrelele subțiri ale unei guri de ventilație. M-am întors dintr-un salt în fața Lătărețului.

— Praful a pătruns în navă, i-am spus lui Petr.

— Ce? La dracu'!

Câteva secunde mai târziu, transmisiunea de pe ecranul IMAX montat pe Dealul Petřin s-a întrerupt, lăsând turma de spectatori paralizați cu ochii mijiți în lumina crudă a proiectoarelor de stadion. Agenții serviciilor secrete i-au condus pe politicieni și jurnaliști afară din Camera de Control, în timp ce Petr le lătra ordine inginerilor săi.

— În regulă, întrerupem colectarea. Pornește propulsoarele. Ieși naibii din chestia aia.

Am verificat nivelul de colectare al Ferdei. Abia șase procente – nici pe departe suficient.

— Încă un minut, am răspuns eu. Doar unul.

— Praful îți mănâncă nava, Jakub. Cablurile electrice deja s-au erodat. Ieși de-acolo! Aș prelua eu controlul navei, dar sistemele nu mai funcționează.

— Mai am nevoie doar de un minut.

— Fă ce-ți spun! Pornește propulsoarele în trei…

— Am călătorit patru luni până aici, ce naiba! Măseaua îmi putrezește în gură, nevasta m-a părăsit, iar acuma a plecat și el. Încă un minut.

— Care „el”?

— Încă un pic, Petr.

Mi-am scos casca din ureche. Încă un pic. Îmi închipuiam că acel minut avea să mă facă mai înțelept. Să mă facă să înțeleg ceva despre univers, despre mine însumi. Poate îl crezusem pe Hanuš când îmi spusese că Chopra deținea secretul începutului. Sau poate că flirtam cu moartea. Să văd de ce se făcea atâta caz de ea.

Dar, la capătul minutului, înțelepciunea n-a sosit. În treizeci de secunde, luminile de urgență albastre s-au cufundat în beznă, la fel și Lătărețul.

Până acum, nu-mi dădusem seama cât de zgomotoasă era nava în timpul funcționării. Fără zumzetul filtrelor, al aerului condiționat și al ecranelor, nu se mai auzea decât scrâșnetul continuu, ca de șmirghel. Fosforescența violet nu împrăștia decât o lumină palidă. Am auzit o voce slabă și am pipăit pe birou după cască.

— … naiba, *JanHus1*, răspunde… pizda mă-sii…

— Petr?

— Jakub. Nu te văd. Raportează!

Vibrațiile au încetat. Acum, priveliștea nucleului îmi ocupa tot câmpul vizual. Era atât de aproape, încât aveam impresia că l-aș fi putut atinge. Ajunsesem într-un strat al norului care era complet lipsit de particule, de orice reziduu, ca o atmosferă care respinsese totul în afară de mine. Nucleul nu mă mai atrăgea. Nava era perfect nemișcată în această sferă de vid.

— Sunt aproape de nucleu, am spus eu, dar atracția gravitațională a scăzut.

— Sistemul de comunicații e singurul care mai merge. Niciun senzor din navă nu mai e funcțional.

Ceva mi-a aterizat pe obraz. M-am șters cu un deget și am văzut că era ceva violet. În jurul meu pluteau particule care se strecurau prin crăpăturile tavanului. Aerul era stătut și greu de respirat.

— Petr, am spus eu.

— Da.

— Cred că rezervorul de oxigen s-a stricat.

Am scos o lanternă din buzunarul biroului și am pornit pe Coridoare. Nu mai funcționa nici ușa acționată electronic care dădea spre compartimentul sistemelor mecanice, așa că a trebuit să trag manetele și să împing cu toată puterea ca să deschid trapa. Am trecut pe lângă camera de control a motorului și am intrat în compartimentul oxigenului, unde un trio de rezervoare masive se odihneau pe podea. Câtă vreme trecea curent electric prin ele, permițându-le să separe hidrogenul de oxigen, erau cele mai importante componente ale navei. Însă acum semănau cu trei castele de apă trântite pe burtă ca niște porci înainte de tăiere. În lumea mea nu mai era pompat niciun pic de oxigen, și nici dioxidul de carbon nu mai era eliminat de sistemele de filtrare.

L-am informat pe Petr.

— Să-mi spui când începi să ai amețeli, mi-a răspuns el. Și mișcă-ți fundul la computerul central. Hai să-l reparăm. Să te scoatem de acolo.

Ordinele lui mi-au adus alinare. Cineva era la cârmă. Câtă vreme Petr îmi zicea clar ce pași aveam de urmat, lucrurile încă puteau să fie în regulă. Eu nu trebuia să mă gândesc la nimic.

Am închis casca.

— Hanuš! am strigat pe Coridoare. Hanuš!

Panoul de comandă al computerului central era rece și negru. Urmând instrucțiunile lui Petr, am scos capacul și am verificat firele dinăuntru. Erau intacte, uimitor de curate, la fel ca atunci când fusese asamblată nava. Am desfăcut componentele panoului, căutând plăci de bază arse, contacte deranjate. Totul era așa cum trebuia să fie. I-am oferit lui Petr șansa de-a o spune înaintea mea, dar el tăcea.

— Fie s-au erodat cablurile panourilor solare, am zis eu, fie s-au stricat panourile.

— Du-te și pune-ți costumul, a spus Petr.

— Costumul?

— Nu vreau să leșini când o să scadă prea mult oxigenul. Pune-ți costumul. Eu trebuie să... trebuie să le prezint situația superiorilor.

Și legătura s-a întrerupt.

Mai întâi mi-am pus echipamentul de răcire, un fel de salopetă sofisticată prevăzută cu furtunuri prin care circula apă, menită să regleze temperatura corpului, apoi mi-am tras pe mine masa rigidă a costumului spațial. Pe Pământ, zeci, poate sute de milioane de oameni se uitau cu respirația tăiată la televizoare, reîmprospătau obsesiv primele pagini ale blogurilor de știri, cu mințile chinuite de o singură întrebare: ce s-o fi întâmplat cu astronautul lor? Într-adevăr, era foarte probabil ca zborul meu la bordul lui *JanHus1* să fi captivat imaginația întregii omeniri, mult dincolo de mulțimea compatrioților mei de pe Dealul Petřin, care se uitau oftând la ecranul negru din fața lor. Spectacolul trebuie să continue, chiar și când nu se vede.

În timp ce mă băgăm în costum, ca într-o capcană, nu eram deloc îngrijorat, întrucât sarcina supraviețuirii era cât se poate de metodică – să strâng curelele, să-mi pun în spate Sistemul de Menținere a Vieții, să-mi trag casca pe cap, să inspir cu lăcomie oxigen proaspăt. Acum, că simțurile mi se reîmprospătaseră, durerea de măsea pulsa brutal de-a lungul laturii drepte a maxilarului. Dar după ce mi-am pus costumul, m-am trezit că nu mai aveam nimic de făcut. Am luminat cu lanterna colțurile întunecate ale navei, aproape așteptându-mă să dau cu ochii de un păianjen cu picioare lungi.

Mi-am croit drum până la Camera de Culcare și am băgat mâna într-un sertar, pipăind pe sub pantalonii de trening și boxeri. Am scos cutia de trabucuri și am băgat-o în buzunarul costumului. Foarte probabil, acesta avea să fie sfârșitul, și trebuia să-l țin pe bunicul aproape. O clipă, m-am gândit să mă ascund în sacul de dormit spațial, să mă folosesc de aceeași pelerină a invizibilității care mă proteja noaptea de monștri când eram mic. Dar n-am făcut-o.

Sistemul de Menținere a Vieții din spate îmi oferea trei ore de oxigen, și orele astea păreau o viață. Puteam face atâtea

lucruri! În trei ore, se puteau declara războaie, puteau fi anihilate orașe, viitori lideri ai lumii puteau fi implantați în uterele mamelor lor, se puteau contracta boli letale, se putea pierde sau câștiga credința în Dumnezeu. M-am întors la computerul principal, am tras de cabluri și am dat cu piciorul în panourile inerte, cu saliva prelingându-mi-se pe la colțul gurii și pătându-mi geamul căștii. În cele din urmă, am auzit o voce, dar nu era a lui Petr.

— Jakub, a spus senatorul Tůma, mă auzi?

— Da, am răspuns eu.

— Îți vorbesc în numele președintelui și al țării. Am luat această povară ingrată de pe umerii lui Petr. Eu te-am trimis în misiunea asta, Jakub. Deci se cuvine ca eu să discut cu tine.

— Pari calm.

— Nu sunt. Poate că ce auzi e cât de mult cred în misiunea ta. În sacrificiul tău. Tu mai crezi în ea?

— Cred că da. E greu să te gândești la un scop mai înalt în timpul decompresiei. Ești scufundător, știi durerea aia ciudată din plămâni.

Tůma mi-a explicat că, potrivit datelor înregistrate de senzori cu câteva secunde înainte să mi se defecteze sursa de energie, cablajele navei suferiseră douăzeci de defecțiuni, iar două dintre panourile solare nu mai erau funcționale. Praful le tăiase ca un ferăstrău.

— Înțelegi ce spun? a încheiat el.

Dau drumul cablurilor de la computerul principal și îmi las brațele să atârne pe lângă corp.

— Da.

Înlocuirea cablurilor avariate ar fi durat aproximativ douăzeci de ore, a continuat el, dar nu aveam nici suficient oxigen, nici suficiente resurse pentru asta. Și probabil nava suferise și alte defecțiuni după ce se oprise sursa de energie. Comunicațiile se puteau întrerupe în orice clipă – bateria independentă care le alimenta era și ea avariată, așa că nu avea să mai țină mult.

— Înțelegi? a repetat el.

— Bineînțeles că înțeleg.

Îmi simțeam pieptul gol. Era o senzație ciudată, opusul neliniștii sau fricii, care mie îmi dădea mereu o senzație de greutate, ca și când aș fi înghițit asfalt. Eram un cadavru în așteptare. Cu moartea atât de aproape, corpul își așteaptă

nerăbdător odihna veșnică, fără sufletul cicălitor. Ce simplu e corpul! Secretă, trosnește și pulsează neîncetat, o bătaie, două bătăi, umplând orele una după alta. Corpul e muncitorul, iar sufletul, opresorul. *Libertate proletarilor*, mi-au răsunat în minte vorbele tatii. Aproape că am chicotit. Tůma respira precipitat. *Nu te pierde cu firea*, am auzit din depărtare.

— Jakub. Îmi pare extrem de rău.

— Și acum ce urmează?

— Spune-mi cum e acolo sus, Jakub.

— A venit și soția mea la Centru?

— Nu, Jakub. Sunt sigur că se gândește la tine. O să fie de față când te voi proclama erou al națiunii. O să fie de față când voi institui o sărbătoare națională în numele tău, împreună cu o bursă pentru tineri cercetători excepționali.

Vorbele îi erau bruiate din când în când de ecouri și scârțâituri, iar în unele momente nu se mai auzeau deloc.

— O să am grijă ca lumea să nu-ți uite numele în următoarea mie de ani, Jakub. Spune-mi cum e acolo sus. Prefă-te că sunt un prieten și că îmi povestești un vis pe care nu-l poți uita.

Vocea lui Tůma mi se părea grozav de plăcută. Ca o bucată de mătase înfășurată în jurul unei pietre. Un timbru mângâietor care putea sfărâma imperii. Nu era tocmai rău să mor cu glasul lui în urechi. Da, cuvântul a ieșit în sfârșit la iveală. *Mor, mor, mor, mor*, am șoptit eu. Tůma s-a făcut că nu aude.

Mi-am croit drum până la fereastra de observare. În fața nucleului violet plutea un trunchi păros, cu picioarele atârnate. Ca un credincios îngenuncheat pe treptele unui altar, rugându-se să fie primit înăuntru. S-a uita la mine cu toți cei treizeci și patru de ochi strălucitori ai săi. Irisurile nu i s-au schimbat când mi-am îndreptat lanterna spre ele.

— Îmi amintește de ziua când era cât pe ce să mă înec, am spus eu. M-am uitat în sus prin apa întunecată și am văzut soarele. Mi-am zis: mă înec, și totuși steaua luminii și a căldurii continuă să ardă ca să mă țină în viață. Acum mă gândesc că poate și soarele părea violet atunci. Dar cine știe?

— Sună frumos, Jakub. O să le povestesc și celor de afară care și-ar dori să te audă.

— Spune-i Lenkăi. Spune-i cât sunt de bucuros că nu m-am înecat atunci. Că am supraviețuit și în cele din urmă m-am întâlnit cu ea în piață.

— Du-te… Camera de Culcare. Trebuie… dau… ceva…, a spus senatorul.

Transmisia era atât de slabă acum, încât nu mai auzeam decât un cuvânt din două.

Am plutit până la Camera de Culcare, am aprins lanterna și am căutat prin colțuri, așteptându-mă să găsesc ceva nou.

— … scoate… de dormit… cârlig mic…

Am scos sacul de dormit din găicile în care era fixat și l-am lăsat să plutească în voie. N-o să mai am nevoie de somn. Iar în spatele sacului, exact cum îmi spusese Tůma, am găsit un cârlig amplasat în mijlocul peretelui neted, părând un defect de proiectare. Am tras de el și a ieșit o cutie de dimensiunile unei cărți.

— … mușcă… imediat…, a continuat Tůma.

Am deschis cutia. O pungă transparentă cu două pastile negre s-a ridicat în gravitația zero a navei, împreună cu un prospect pe care era tipărit un avertisment ferm: *Strict interzis consumul fără permisiunea Centrului.*

Am râs exagerat de tare ca să fiu sigur că mă aude Tůma:

— Mulțumesc, dar am un mijloc mai bun.

Transmisiunea s-a întrerupt de tot. Nu eram sigur dacă Tůma îmi auzise ultimele cuvinte. Lângă Camera de Culcare mă aștepta Hanuš, privindu-mă nerăbdător cu toți ochii. Da, exista un mijloc mai bun. Trebuia să respir oxigen pur încă o oră ca să elimin tot azotul din organism. Mi-am imaginat bulele de gaz dinăuntrul meu dizolvându-se ca o tabletă de sodiu într-un pahar cu apă. După această oră, aveam să ies cu Hanuš în Spațiu și să înmânez cosmosului cenușa bunicului, înainte ca eu însumi să fiu nimicit. Am plutit spre chiuvetă, am scos ultimul borcan de Nutella și l-am pus în buzunarul costumului. Ora avea să fie lungă. M-am pus pe așteptat, gândindu-mă la primele zile petrecute la Institutul Spațial, la kilogramele pierdute, la mestecatul continuu de gumă, la dureri.

Aceste imagini șterse ale antrenamentelor pentru misiune mi-au reamintit durerile de stomac de atunci – mă simțeam ca și când o unghie și-ar fi croit drum prin abdomenul meu. Corpul întemnițat într-un costum subacvatic masiv, furtunul cu oxigen îndesat în gură, bazinul cu apă duhnind a clor, iluminat de becuri azurii. De-a lungul circumferinței de o mie șase sute de metri a bazinului se plimbau oameni care îmi înregistrau

progresele în agende galbene. Prima oară când am vomitat, masca de oxigen mi-a scăpat din gură și am împrăștiat în apă fiere și alune, iar în clipa următoare am încercat să trag aer, dar am primit în schimb un litru de apă clorată. Urcușul după aer a fost ca ascensiunea unui alpinist; mușchii și venele îmi erau pline cu sânge, iar suprafața apei era ascunsă de jocul umbrelor.

Am încercat multe soluții – medicamente antivomitive, diferite măști de oxigen, exerciții de relaxare, o mulțime de diete –, dar fiecare ședință de antrenament se sfârșea la fel. Nu că mi-ar fi fost teamă de spațiile închise. Claustrofobia mea era de un tip aparte. Bazinul de antrenament nu era un dulap întunecat, ci mii de dulapuri întunecate puse unul lângă altul, fără nicio ușă pe care s-o poți deschide ca să scapi. Tot ce puteam face era să înot, să înot și iar să înot, copleșit la fiecare metru de aceeași tăcere și singurătate, de același sentiment de părăsire. Nu suportam toate astea. Sau poate că mi se făcea greață pur și simplu din cauza solicitărilor fizice ale scufundării. Nu puteam fi siguri. În cele din urmă, după ce pierdusem rapid în greutate și îmi scăzuse performanța cardiacă, am pus capăt cu o săptămână mai devreme antrenamentelor pentru ieșirile în spațiu. Au zis că oricum era extrem de puțin probabil să ies din navetă. N-am avut nicio obiecție.

Acum, m-am întrebat de ce îmi era în continuare teamă de aceste dulapuri nesfârșite, de vidul din afara navei, care avea să-mi reamintească de bazinele cu apă clorată. Acolo avea să se termine totul. Dar nu mă mai urmărea nimeni și nu avea să se mai uite nimeni chiorâș la mine. Sfârșitul depindea numai de mine, și totuși greața persista.

Hanuš mi-a întrerupt gândurile:

— O să mi te alături curând.

— Așa se pare.

— Tribul tău te-a abandonat.

— Cam așa ceva.

— Nu-ți face griji, om costeliv. Sunt un explorator desăvârșit. Vom explora împreună începutul.

Am lăsat lanterna din mână și am plutit spre ușa ermetică aflată sub Coridorul 4. M-am deplasat lent, pipăind pereții lui *JanHus1*, memorându-i crevasele moarte și imponderabile și simțindu-mă vinovat, ca și când aș fi secat viața din această navă încredințată mie. Incubatorul care timp de patru luni mă

purtase prin spațiu îmi ținuse de cald, mă hrănise, mă păstrase curat și mă distrase era acum o carcasă de materiale inutile. Un coșciug exorbitant. Dar mă dusese până la Chopra și nu-i puteam reproșa că cedase în fața forțelor necunoscute ale altor lumi. Am închis ușa etanșă în spatele meu și am deschis trapa care ducea în univers.

Când am ieșit afară, cablul de ancorare a alunecat pe peretele exterior al navei, iar vidul nefiltrat s-a strâns în jurul meu ca apa din cadă. În depărtare, Hanuš era o siluetă în mijlocul furtunii violet. Nu-mi era teamă decât de liniște. Costumul meu era conceput să elimine șuierul oxigenului pompat în interior, astfel că tot ce auzeam erau vibrațiile discrete ale plămânilor și inimii mele. În teorie, zgomotul gândirii putea părea suficient, dar, în realitatea fizică, nu oferea nicio alinare. Fără zumzetul de fundal al aerului condiționat, fără huruitul îndepărtat al motoarelor, fără scârțâitul caselor vechi, fără murmurul frigiderelor, tăcerea vidului devenea suficient de reală cât să-l facă pe orice ateu declarat să se cace pe el.

Am așteptat să ajung la capătul cablului înainte să mă desprind de navă, fie și numai ca să-i arăt cosmosului că rămâneam credincios șanselor infime. Probabilitatea de a fi salvat – fie că *JanHus1* revenea miraculos la viață, fie că o dronă americană ultrasecretă venea să mă ducă acasă – era astronomic de mică, și totuși mai exista o șansă, iar, unde exista o șansă, supraviețuia și dorința de a-ți încerca norocul. În cele din urmă, am desfăcut cablul și am rămas liber, plutind spre Hanuš. La fel ca el, acum eram un deșeu care plutea prin Spațiu până când, la fel ca cele mai multe rămășițe cosmice, avea să-și găsească sfârșitul într-o gaură neagră sau în nucleul incandescent al unui soare. Puteam întinde mâna în întunericul eternității și să înhaț nimicul.

Scutecul cu Absorbție Maximă se umezise. Apa rece din furtunuri îmi mângâia pielea. Îmi era sete. Simțeam o jenă în dreptul abdomenului, dar greața încă nu sosise. În față se zărea pâcla amenințătoare a lui Venus, cu sângele prelingându-i-se din cratere, și eram recunoscător că nu aveam să mă apropii mai mult de ea. Nucleul lui Chopra plutea deasupra planetei ca o lună calmă și fidelă. Eram înconjurat de furtuna de praf violet, însă inelul în care îmi croiam drum spre Hanuš oferea simplitatea vidului. A pluti prin el nu era foarte diferit de a-ți

petrece noaptea pe un câmp vast, departe de luminile orașului – o întindere întunecată, cu instantanee strălucitoare ale puzderiei copleșitoare de stele moarte. Atâta că nu aveam sub picioare pământ ferm, presărat cu iarbă și cu scarabei împingându-și precum Sisif biluțele de excremente. Era foarte simplu să-mi sfârșesc viața aici. Nu aveam să-mi las în urmă cadavrul, nimic care să necesite o echipă de specialiști în îndepărtarea substanțelor cu risc biologic. Nu aveam să fiu înmormântat cu o piatră funerară masivă, cu minciuni generoase gravate cu litere de aur. Corpul meu pur și simplu avea să dispară, să ardă în atmosfera lui Venus, provocând o erupție ca o mică râgâitură. Și, odată cu corpul meu, avea să dispară și tot restul – senzațiile, plăcerile și grijile pe care nu mi le puteam alunga din minte: oameni pe care îi iubisem, mic dejunul servit pe post de prânzuri și cocteilurile de seară pe post de mic dejun, schimbările climatice, torturile de ciocolată proaspete, părul meu în curs de încărunțire, cuvintele încrucișate de duminică, filmele științifico-fantastice, conștiința că lumea e devorată de colapsuri financiare, de dezastre ecologice sau de o gripă botezată cu numele încă unui animal inofensiv. Ar fi mult mai ușor să dansezi cu moartea dacă n-ar fi înconjurată de harababura civilizației. Am ajuns în sfârșit la Hanuš.

— Om costeliv, aș vrea să ating cenușa strămoșului tău.

Am pipăit cutia de trabucuri din buzunarul costumului. Sosise momentul – n-ar fi fost mai limpede decât dacă mi-ar fi zis-o cu voce tare universul însuși. Am scos cutia din buzunar, am desfăcut-o și m-am uitat în săculețul de mătase. În el era calciul pudră al oaselor care cândva îl ținuseră pe bunicul laolaltă, precum și particule de magneziu și sare, ultimele rămășițe chimice ale unui trup care se îndeletnicise cu munci agricole, băuse bere și dăduse pumni cu verva unui zeu slav. Din spatele meu, Hanuš studia pudra cu toți ochii săi.

— Îmi dai voie? a întrebat el.

— Da.

Și-a întins delicat un picior peste umărul meu, vârându-i vârful în săculeț.

— Magia focului, a spus el. Un mister uman pe care mi-e greu să-l înțeleg. Tu ce părere ai de asta, om costeliv? Îți place focul?

— Ne eliberează de constrângerile corpului, i-am răspuns eu.

— Noi nu considerăm corpul o temniță.

— Și asta e tot o formă de magie, i-am răspuns.

Hanuš și-a retras piciorul. Am întors săculețul pe dos și am urmărit pudra nemuritoare revărsându-se și împrăștiindu-se în toate direcțiile, până când granulele de cenușă au alcătuit o falsă galaxie, prima făcută de om, prima făcută dintr-un om. Un mormânt demn de Emil Procházka, poate ultimul Mare Om al Pământului, care, de-ar fi fost de față la împrăștierea propriilor lui rămășițe, și-ar fi aprins o țigară, ar fi clătinat din cap și ar fi zis: *Jakub, la ce bun aiureala asta, ar fi trebuit să mă îngropi, să aibă și viermii o gustare*, dar știam că m-ar fi iubit pentru ce făceam, că ar fi înțeles nevoia acestui gest solemn. Un rămas-bun onest. Ce loc de odihnă veșnică achiziționat pe Pământ din salariul meu de erou ar fi putut egala vreodată liniștea și demnitatea Spațiului? Firele de praf au plutit spre nucleul violet până au dispărut cu totul.

— Acesta e începutul, i-am spus lui Hanuš.

— Da, e Începutul, știu. Poate a mai fost unul înaintea lui, poate că nu.

— Într-acolo mergem?

— Da. Însă pune mai întâi întrebarea pe care o ai în minte.

— *Rusalka*. Poți s-o găsești?

Hanuš a închis ochii și în minte mi-au răsărit acorduri de operă. Din când în când, înregistrarea era întreruptă de voci aleatorii, fragmente de muzică pop, glasuri demonice grave și întunecate, gemete de amanți copulând, sirene, modemuri telefonice, însă Hanuš păstra înregistrarea suficient de curată cât să-mi aline greața și să-mi ofere pacea pe care o simțeam uneori duminica dimineața, între cearșafuri, cu draperiile trase.

— La tine cum e moartea? am întrebat eu.

— Mai devreme sau mai târziu, Gorompezii Morții mistuie totul. Au venit după mine.

Și-a ridicat un picior și am văzut că, acolo unde i se articula cu trunchiul, avea niște bășici transparente enorme, străine de corpul lui, cu un aspect bolnăvicios. Erau pline cu un lichid galben-fosforescent în care roiuri de vietăți ca niște căpușe pluteau perfect sincronizate dintr-o parte în alta. Probabil că erau câteva mii. Una dintre bășici a pocnit, iar lichidul s-a prelins pe pântecele lui Hanuš, micile vietăți strecurându-i-se în pori.

— În curând, a spus el, or să mă slăbească suficient cât să-mi mistuie carnea. Dar n-am să-i las. Am să pătrund în Început cu tine, om costeliv. Moartea nu ne poate ajunge aici.

— Ești pe moarte?

— Da. De ceva vreme.

— Te doare, Hanuš?

— Simt frica asta a voastră. Ezit să plec dintre cei vii. De-ar afla Bătrânii mei, m-ar răpune cu sulițe sharongu. Să te temi de un adevăr! Blasfemie! Dar, vai, asta am găsit înăuntrul măreției Pământenilor – frica.

— Nu mai avem de ce să ne temem.

M-am văzut pe mine însumi într-un frac care îmi dă mâncărimi, cu chica proaspăt tunsă, stând pe un fotoliu roșu din Opera de Stat, sugând bomboanele de mentă pe care bunica a reușit să le strecoare în sală. La trei ani de la moartea părinților mei, la scurtă vreme după ce ne-am mutat la Praga, mergem să vedem *Rusalka* de ziua mamei, cumpărând un loc suplimentar lângă noi, care rămâne liber. Sunt iremediabil îndrăgostit de această Rusalka, o frumusețe cu părul vâlvoi, îmbrăcată în culorile estompate ale pădurii. E o nimfă de apă îndrăgostită de un prinț, așa că bea cu dragă inimă poțiunea vrăjitoarei ca să devină om și să atragă atenția prințului. Acesta o duce pe Rusalka la castelul lui, dar bineînțeles, după cum am bănuit, nenorocitul ăsta cu maxilar colțuros o trădează, părăsind-o pe Rusalka pentru o prințesă străină. Îmi doresc ca opera să nu se termine niciodată, sunt fascinat, îmi șterg mucii de pe buza de sus. În actul al treilea, totul pare pierdut. Vocile cu ecou ale spiritelor pădurii intonează cântece triste pentru Rusalka, căci acum, abandonată de prinț, este blestemată pentru totdeauna să ademenească tineri la malul lacului, să-i lase să se folosească de trupul ei, apoi să-i înece și să le păstreze sufletele în cești de porțelan. Îmi vine să sar pe scenă s-o salvez, să duc cât mai departe această stafie bolnavă de dragoste, captivă într-un lac făcut dintr-o piscină pentru copii și papier-mâché. În viitorul meu, va mai exista o singură femeie pe care o voi iubi la fel de mult ca pe *Rusalka*.

— Da. Asta simt și eu, om costeliv.

Împresurat de ecourile cântecelor, prințul străbate întunericul pădurii în căutarea Rusalkăi, dându-și seama în cele din urmă că nu poate trăi fără ea. O strigă și ea apare. Prințul îi cere o

sărutare, știind că atingerea Rusalkăi îl va costa sufletul. Iubiții se sărută și prințul se prăbușește pe scenă. Acum, tatăl ei, temutul spiriduș de apă, se ridică din piscină și își înalță vocea: *Toate sacrificiile sunt zadarnice*.

Hanuš a cântat odată cu el. A cântat versul și, pentru prima oară în viața mea, l-am înțeles, chiar în clipa când ieșea din gura extraterestrului.

— Încă nu s-a sfârșit, a spus Hanuš.

— Nu.

Rusalka își plânge recunoștința, căci acum știe ce înseamnă iubirea omenească. Prinde sufletul prințului și, în loc să-l adauge la colecția de cești a tatălui ei, îi dă drumul spre cer, lăsându-l să urce la Dumnezeu. Cei doi iubiți sunt acum despărțiți, dar liberi. Copil fiind, mi s-a părut un sfârșit trist. Prințul, în ceruri sau nu, era tot mort, iar Rusalka rămăsese singură, doar cu tatăl ei feroce și cu un cor de duhuri ale pădurii smiorcăite. Iubirea nu merita atâtea bătăi de cap, mai ales dacă la sfârșit iubiții erau despărțiți. Dar acum, ascultând *Rusalka* pentru ultima oară în Spațiu, am înțeles că sentința spiridușului era greșită. Nu era nici urmă de zădărnicie în mine, în Hanuš, în Lenka, în Programul Spațial al Republicii Cehe, în privirea încăpățânată a omenirii, care mereu privea dincolo, alături, dedesubt. Nici în atomii care alcătuiau aerul, planetele, clădirile și trupurile, hoinărind de colo-colo și susținând o întreagă dinastie de viață și anti-viață. Zădărnicia nu era de găsit pe nicăieri.

M-am uitat în față, spre nucleul violet. Era totuși ceva bun în povestea asta. Poate că moartea mea avea să însemne mai mult decât viața mea. Nu aveam nimic altceva de oferit universului. Eram un soț egoist. Nu zămislisem un copil genial, nu adusesem pacea pe Pământ, nici nu dădusem de mâncare săracilor. Poate că eram dintre cei care trebuiau să moară ca să facă ceva cu viața lor.

— Nu-i un loc rău să-ți închei socotelile cu viața, am spus eu.

În mod ciudat, m-am trezit întrebându-mă unde era Omul cu Gheata și dacă îi mergea bine. Dacă și-ar fi adus aminte de mine, în caz că ar fi citit un articol în ziar: Astronaut mort pentru patrie, trupul pierdut în Spațiu. Ar fi pus ziarul jos și ar fi zis ca pentru sine: „Micuțul astronaut”. Ar fi aruncat în sfârșit respingătoarea gheată de fier la gunoi, unde îi fusese locul dintotdeauna, și ar fi lăsat-o să ruginească printre mormanele

de la groapa de gunoi, împreună cu toate celelalte artefacte inutile ale memoriei umane. Imagini crude mi-au invadat creierul. L-am văzut pe Omul cu Gheata în dormitorul meu, plimbându-și limba pe puful care acoperea pântecele Lenkăi și strecurându-și tandru degetele între coapsele ei. Cu gheata de fier – proaspăt lustruită – așezată pe masa din livingul nostru, o întoarce pe Lenka pe burtă și mă fixează cu privirea, în timp ce ea juisează în tăcere, sufocându-și gemetele într-o pernă care încă miroase a părul și a saliva mea. Trecerea anilor n-a alterat nici părul, nici pielea Omului cu Gheata, care și-a lăsat o barbă neagră și deasă, iar din barbă i se prelinge cerneală neagră sau sânge sau pur și simplu un rău sub formă lichidă, care se impregnează ca petrolul în cearșafurile noastre crem. După ce ațipește Lenka, sleită de intensitatea orgasmului superior pe care i l-a oferit acest străin, Omul cu Gheata se uită la mine, un observator tăcut, și își pune un pahar de lapte aburind. În timp ce-l bea, laptele capătă culoarea lemnului dulce, și aștept ca cerneala să-și croiască drum prin sângele lui, să-i otrăvească inima, s-o facă fâșii. Dar Omul cu Gheata pune jos paharul gol și se bagă la loc în pat. Lenka îl cuprinde între coapse.

Poate că Omul cu Gheata nici măcar nu mai era în viață. Sau poate că acum, odată cu moartea mea și stingerea ultimului vlăstar al tatii, avea să cadă mort și să se dizolve.

Am deschis ecranul de la încheietura mâinii și am verificat cât oxigen mai aveam. Limba ceasului tremura la fel ca a ceasului de perete din Středa când bunicul fuma în fața lui. După aproximarea generoasă a cadranului, mai aveam de trăit patruzeci și două de minute.

Hanuš mi-a oferit unul dintre picioarele lui. L-am strâns. Împreună, am intrat în nucleul norului Chopra.

• Primăvară la Praga

E imposibil de stabilit cu exactitate când au început să se îmbolnăvească plămânii bunicului, dar bunica jură că a tras aer în piept pentru ultima oară între secundele douăzeci și șase și douăzeci și opt ale minutului șaisprezece din ora trei dimineața a celei de-a doua zile din ultima săptămână a primăverii. Stau în

apartamentul bunicilor peste weekend, schimbând mesele la KFC și duhoarea unei pompe de canalizare stricate de la căminul doctoranzilor cu tăiței cu jambon și untură la cuptor și cu perne expert înfoiate de mâinile bunicii. Mă trezește vocea bunicii și dau fuga în dormitorul lor, unde îl găsesc pe bunicul gâfâind și scuturat de convulsii, cu capul adâncit în poala bunicii. Bunica îmi cere să-i aduc niște apă. Îmi e foarte greu să-mi amintesc unde sunt paharele, cum să deschid robinetul, cum să-l închid, cum să pășesc cu câte un picior pe rând, cum să deschid ușa, iar în cele din urmă sunt iarăși în dormitorul bunicilor, întinzând paharul, fără să știu cum am ajuns acolo, și bunicul este mort. Rămân nemișcat, cu paharul întins, până când niște oameni ciudați în uniformă intră în apartament, iar bunica îmi ia paharul din mână.

O săptămână mai târziu, sunt în metrou, pe magistrala B, și tânjesc după sandvișul pe care l-am văzut într-o reclamă înainte să ies din apartament. Izul de respirație matinală și de subsuori de navetiști îmi amintește de cârnații râncezi. Măcar stau jos. Deși mă simt vinovat: o femeie în vârstă stă în picioare la câțiva centimetri de mine, aranjându-și cu o mână tremurândă firele rebele din părul încărunțit. În sfârșit, a venit primăvara, iar copacii înfloriți împodobesc orașul în alb și roșu, cu toate că acest anotimp are dezavantajul de a scufunda Praga într-o perpetuă stare de frustrare sexuală, căci tinerii și tinerele, atât localnicii, cât și turiștii, devin minimaliști în alegerile lor vestimentare și și-o trag din priviri în magazine, în autobuze, pe străzi. Tineretul alcătuiește un nucleu de stomacuri bronzate, brațe musculoase și buze cărnoase trăgând din țigară, în mijlocul seniorilor transpirați care își târâie cumpărăturile și al iubitorilor de bere burtoși îndesați în costume, acei apostoli ai capitalismului cu bărbiile impecabil rase îngropate în paginile de afaceri ale ziarelor. Mă întreb cărui grup îi aparțin. Oare mă pot alătura tineretului, hedoniștilor care transformă Praga într-un teren de joacă al Bătrânului Continent? Sau oare destinația mea, facultatea de științe de la Univerzita Karlova, mă așază în grupul îngrozitor al adulților, al celor care se trezesc dimineața și știu exact cum li se va desfășura ziua, al celor care trăiesc vânzându-și munca, așteptându-și mormântul cu o politețe discretă?

Trupul mi-e tânăr, dar astăzi mă simt bătrân. Prea bătrân ca să devin excepțional. Mi-am petrecut ultima săptămână ascultând-o pe bunica plângând în timp ce mă uitam la episoade din *Walker, polițist texan*, cu volumul dat la maximum, mai-mai să-mi spargă timpanele, și cu Chuck Norris dublat de un actor care fusese pe vremuri un înflăcărat membru de partid. Mi-am petrecut întreaga săptămână fierbând apă pentru ceai și cerându-i scuze bunicii iar și iar pentru nimic anume.

E greu să ne dăm seama de ce suntem aici, înăuntrul unei *machina* de tinichea care ne poartă către orice loc dorim. E greu să ne dăm seama de ce suntem aici, iar apoi nu mai suntem. Mi-aș dori să pun ordine în gândurile astea și să i le șoptesc la ureche bătrânei cu păr ciufulit, care a văzut istoria desfășurându-se zi de zi în fața ei și care cu siguranță știe atât de multe despre suferință și despre cum le ceri un semn zeilor.

Ajung la sediul facultății de științe și intru în biroul profesorului Bivoj. Înainte să-mi pun rucsacul jos, bag mâna în el să mă asigur că încă mai am cutia de trabucuri. Dr. Bivoj e la biroul lui, aplecat deasupra unei cărți, și mănâncă un măr ca un iepure, mușcând bucăți mici din el cu incisivii. În zilele de lucru, nu iau masa în oraș, pentru că mă încântă să-l urmăresc în timp ce mănâncă – nu-și dă seama că e privit și își etalează cu generozitate trăsăturile copilărești, deși e trecut bine de cincizeci de ani.

Dr. Bivoj ridică privirea spre mine cu o cojiță de măr în mustață:

— Ah, ai venit. Zău că nici nu știu ce să-ți spun…

Scot cutia de trabucuri din geantă. Înainte ca tata să meargă în Cuba ca reprezentant al Partidului, ca să demonstreze solidaritatea Cehoslovaciei cu lupta antiimperialistă a lui Castro, i-a cerut bunicului să-i spună care e cel mai exotic cadou la care se putea gândi. „O maimuță cubaneză, a fost prima opțiune a bunicului. Putem să-i găsim un post în guvern”. Tata n-a râs. „La naiba, atunci cere niște trabucuri de la țicnitul ăla bărbos” a fost un răspuns mult mai pe gustul tatii. Bunicul le-a fumat în timp ce dădea de mâncare la pui și tăia porci. Mergea cu ele la bar și le sufla fumul în față tovarășilor de poker. După ce le-a terminat, a păstrat cutia goală sub pat și, în câteva rânduri, l-am surprins scoțând-o să-i adulmece aroma.

Bunica și cu mine nu ne putem permite o urnă funerară. Cutia de trabucuri pare cea mai nimerită alternativă pentru rămășițele bunicului. Deocamdată.

— Cenușa e în cutia asta, spun eu. Am pus mâna pe ea aseară. E mai fină decât cenușa de la focurile de tabără.

— Știi că poți să-ți iei liber azi.

— N-am nimic de făcut.

Pe biroul meu, semnificativ mai mic decât al lui Bivoj, mă așteaptă un teanc de reviste de astrofizică, majoritatea în engleză. Marțea, citesc din reviste și extrag paragrafele care ne-ar putea ajuta în cercetarea prafului cosmic. Am zeci de agende pline cu date, grafice, fotografii decupate. Strâng materiale fără să le sortez, tot ce are legătură cu domeniul nostru, semnificativ sau nu, iar noaptea îmi place să cred că ce am adunat e cea mai elaborată și mai completă colecție de genul ăsta din Europa, dacă nu chiar din lume.

Miercurea și joia, catalоghez mostrele de praf cosmic pe care ni le trimit universitățile europene, colecționarii privați și câteva companii contractate cu modestul buget al facultății noastre. Le despachetez și le pun între lamele de sticlă până când dr. Bivoj își mută posteriorul enorm pe firavul taburet de laborator și își scoate instrumentele. De multe ori, mă invită să mă uit prin lentilele microscopului său, însă n-am voie să pun mâna. Ai să-mi poți lua locul pe scaunul ăsta într-o bună zi, îmi spune el, dar numai după ce o să mă senilizez sau o să mor.

Vinerea, dr. Bivoj își scoate sticla de șliboviță și toarnă în două pahare, se lasă pe speteaza scaunului său scârțâitor și trage de bretelele care i se adâncesc în pântecele lui moale de universitar și își imaginează cu glas tare cum o să-și așeze viitorul premiu Nobel pe o policioară artizanală pe care o va comanda de la un tâmplar austriac.

Cu toate că dr. Bivoj e unul dintre cei mai respectați experți în domeniul al cărui rege mi-ar plăcea să devin într-o bună zi, n-aș putea spune că este eroul meu. Credința lui în cercetare a umbrit orice altceva în viața lui, iar pacea lui sufletească depinde în întregime de succesul sau eșecul lui în știință, un domeniu mai imprevizibil decât toanele zeilor olimpieni. Obsesia lui de o viață pentru praful cosmic e de nezdruncinat, un cult cu un singur adept. E convins că poate găsi în el forme noi de viață, materie organică împrăștiată în spațiu de stele, meteori și

comete îndepărtate, aflate în proces de descompunere. Miza întregii lui vieți au fost revistele înghesuite pe biroul meu, să publice în ele și să meargă la conferințe ca să-i facă cinste colegii și să i-o sugă la baie vreo stagiară impresionată – sau vreun stagiar, nu e pretențios –, pentru că soția lui „nu mai face chestia asta”. Zi de zi, dr. Bivoj stă ascuns în biroul lui, dă bășini și mănâncă sandvișuri cu șnițel, în timp ce scaunul său credincios se încovoaie tot mai mult sub greutatea nepăsării lui față de propria-i sănătate. Citește, ia notițe, își tastează descoperirile într-un document străvechi de pe Macintosh-ul lui prăfuit, cu ecranul crăpat. De două ori pe zi, se târăște până la sala aflată un etaj mai sus și le predă masteranzilor și doctoranzilor despre galaxii și despre trasee gravitaționale, predarea asta fiind datoria de care trebuie să se achite ca să-și păstreze biroul și Macintosh-ul. Dr. Bivoj e convins că, înainte să moară, va descoperi celule extraterestre în praful cosmic pe care îl studiem. Geniul lui e modest și metodic. Nu-l deranjează deloc întunericul din birou, aerul stătut, bâzâitul computerului vechi. Când se întoarce acasă de la birou, ideea lui de relaxare e și mai multă muncă sau, în rarele lui momente de lene intelectuală, se uită pe Discovery Channel. E unul dintre puținii oameni a căror disciplină în muncă îi susține de una singură de-a lungul întregii vieți. De altceva n-are nevoie. Cam atât știu despre el.

Pentru mine, scenariul cel mai nefericit ar fi să mă aflu în preajma lui Bivoj când și dacă va face această descoperire revoluționară, în calitate de asistent de nădejde care poate folosi acest prilej pentru a-și începe o strălucită carieră proprie. Scenariul cel mai fericit ar fi să adeveresc străvechiul clișeu al discipolului care își depășește maestrul și să fac pe cont propriu descoperirile pe care el n-a reușit să le facă. Însă zilele pe care le petrec acum în biroul lui sunt esențiale pentru viitorul de care am nevoie. N-am acceptat postul ăsta pentru salariul răpciugos, nici pentru farmecul de a corecta lucrările studenților care îi dau profesorului o stare de „balonare și dezolare existențială”. L-am acceptat pentru că, la fel ca dr. Bivoj, vreau ca obsesia mea pentru particulele universului – micile indicii cu privire la originea întregului univers – să devină munca mea de o viață.

— Era om bun bunicul tău? întreabă dr. Bivoj.

— Da, era bun.

— Era mândru?
— De mine?
— În general.
— Era mândru că iubise cincizeci de ani aceeași femeie. Mândru că lucra cu mâinile. Făcea o tocană de iepure nemaipomenită.
Dr. Bivoj își deschide sertarul cu șliboviță. Mă aștept să văd obișnuita etichetă albastră, dar de data asta are în mână o sticlă fără etichetă plină cu un lichid gălbui. Când toarnă, văd plutind în pahare niște particule negre.
— Am o cabană la Paka, spune el. E un sătuc în munți unde merg de câte ori am ocazia. Locuiește acolo un tip fără dinți care crește pui în camera de zi. Face coniacul ăsta de mere în curtea din spatele casei, cu fructele putrede care îi cad pe bătătură. Și îl împarte cu vecinii la sfârșitul verii. A devenit un eveniment, o petrecere de întâmpinare a toamnei. Fac cârnați fripți și cartofi copți și beau din chestia asta până nu mai știu de ei.
— Nu știam că vă luați vacanțe, spun eu. Sunteți mereu aici.
— Weekendurile sunt pentru libertate și haos. Nu știi nimic despre weekendurile mele, Jakub. Știi doar rutinele mele din zilele de lucru. Munca mea academică.
Beau tăria și simt cum mi se topesc mucii în sinusuri și mi se preling prin nări. Coniacul are gust de apă tonică amestecată cu oțet și noroi. Întind paharul să-mi mai toarne.
— Acum câțiva ani, am fost acolo de arminden, spune dr. Bivoj. Cerul era plin de stele, iarba, presărată cu rouă, și am simțit impulsul irezistibil de a-mi scoate pantofii. O femeie pe care n-o cunoșteam m-a sărutat pe obraz. Îți spun asta pentru că – așa-mi închipui, cel puțin – cunoscându-i pe acești oameni, l-am cunoscut și pe bunicul tău. Oameni care au o altă idee de ambiție. Care vor să-și ridice casa cu mâinile lor și vor să ducă o viață simplă. M-au ajutat să înțeleg că felul în care concepusem eu ambiția fusese un adevărat cancer, omorându-mă din ziua când m-am născut. Vrei ca numele să-ți fie cunoscut, Jakub? Eu voiam. Voiam ca lumea să-l pronunțe în amfiteatre după moartea mea. M-am nefericit cea mai mare parte a vieții numai pentru ca un profesor să-mi scrie numele pe tablă și să-și pedepsească studenții pentru că nu l-au reținut. Grozav, nu?

Mai bea un păhărel. Și încă unul. Și încă unul. Respirația îi miroase urât de la coniac.

— Eh, bat câmpii. Bunicul tău a fost un om fericit, Jakub, sunt sigur. Nu ți-am zis niciodată de relația mea cu președintele Havel. Vrei să-ți povestesc?

— Cu Havel? L-ați cunoscut?

— Da, l-am cunoscut. Frecventam aceleași cercuri disidente pe vremuri, când toți eram urmăriți de poliția secretă și nu puteam să ne întâlnim decât între noi. Havel, scriitor până în măduva oaselor, era cel mai fericit când putea să se retragă în casa lui de la țară și să bată la mașina de scris de dimineață până seara, fără să fie deranjat de oameni și de marile probleme ale lumii. Dar nu se putea abține, voia ca lumea să fie mai bună, așa că s-a implicat în redactarea Cartei 77, a trimis scrisori cui nu trebuia, iar arestarea a făcut din el întruchiparea dușmanilor regimului. Îl necăjea grozav treaba asta, Jakub. Nu voia să fie în centrul atenției. Dar până la urmă am obținut finalul fericit pe care ni-l doream. Am răsturnat Partidul și el a fost ales președinte, dar ce nu spun deseori la lume, Jakub – și te rog s-o păstrezi pentru tine, trebuie să pot avea încredere în asistentul meu, nu? – ce nu spun e că urma să fiu parte din cabinetul lui. Urma să devin politician, să ajut la construirea de la zero a unei Cehoslovacii democratice. Am ajuns împreună la Cetatea Pragăi după Revelion, cu o mahmureală cruntă, și a trebuit să dăm telefoane ca să putem intra, pentru că niciunul dintre noi nu avea cheia. Și, când am ajuns înăuntru, Jakub – și e o chestie pe care istoricii n-o știu –, Havel s-a făcut palid ca un mort, s-a așezat pe podea în mijlocul uneia dintre sălile alea nesfârșite, în timp ce cinșpe milioane de oameni așteptau să le spună ce *urmează*, și a înțeles că nu va mai putea niciodată să stea singur și să bată la mașină în casa lui de la țară. Era celebru, chipul întregii națiuni, și nu se mai putea bucura niciodată de liniște, pace, tihnă. Fiecare mișcare, fiecare decizie – de la micul dejun și pasiunea lui pentru țigări până la politica lui externă – toate erau sfâșiate, apoi asamblate la loc, apoi sfâșiate din nou. Eu am demisionat imediat. Și de atunci stau în biroul ăsta. Propriul meu castel, adecvat nevoilor mele.

Râde și pare să vorbească serios.

— Și sunteți fericit aici, spun eu.

— Iubesc știința. Niciodată n-am iubit cu adevărat altceva, de ce să mint? Václav Havel și-a pierdut mașina de scris. Eu n-am să las pe nimeni să-mi ia microscopul.

— Eu vreau să fac lucruri mărețe, spun eu, lucruri tangibile, precum marile descoperiri. Tesla, Niels Bohr, Salk. În ziua de azi, nu-i mai pasă nimănui de numele marilor descoperitori. Poți să umbli o zi întreagă pe străzi și să întrebi lumea cum îi cheamă pe cei care au descoperit că expansiunea universului accelerează, dar n-o să găsești pe cineva care să le știe numele.

— Dar nu poți să nu te întrebi: de ce să plătești un preț atât de ridicat ca să faci mari descoperiri? Eu, unul, am ales viața liniștită. Îmi place ideea de a fi recunoscut doar de specialiștii din domeniul meu și de nimeni altcineva. În felul ăsta, am un scop, unul în care cred, fără să fiu nevoit să-mi confecționez o imagine publică pe care s-o poată accepta masele. Nu-i pasă nimănui dacă sunt gras sau dacă nu-mi plătesc taxele. Bineînțeles, nu e singura viață bună, dar e viața cea mai bună pentru mine. A fi util lumii nu înseamnă întotdeauna să-ți apară numele în ziare, alături de politicieni, vedete de cinema… Știi, tot aștept ca cineva să spună într-o bună zi: „Strașnic popor, cehii ăștia! Nu-s decât zece milioane, dar ia uite cum modelează ei lumea”. Nu pentru că avem fotomodele frumoase și fotbaliști talentați, ci pentru că am adus o contribuție reală la progresul civilizației, o contribuție care nu-i interesează pe paparazzi. Sfatul meu pentru tine e să gândești dincolo de celebritate. Crezi că lui Tesla îi păsa dacă îi făcea sau nu cineva poze? Gândește-te dacă ești cu adevărat de folos cuiva.

Are vocea aspră, dar calmă, lucru neobișnuit pentru el, om impulsiv din fire. Mă gândesc că trebuie să fie de la coniac, și tot coniacul e cel care aproape că mă face să-i povestesc despre tata, despre blestemul familiei mele, despre dorința mea de a deveni încarnarea binelui pentru toată lumea și de a-mi reabilita numele. Acum o săptămână, trei bărbați în uniformă au scos cadavrul bunicului din apartament, iar bunica s-a apropiat de mine și mi-a luat paharul plin cu apă pe care îl țineam în mână. M-a întrebat dacă voiam cartofi cu smântână la prânz. Trebuie să fiu o persoană. Aceste cuvinte mă însoțesc la culcare și mă trezesc din visele plăcute. Nu știu diferența dintre a nu fi o persoană în suficientă măsură și a fi prea mult o persoană și a-mi distruge viața din cauza ambiției asupra căreia m-a prevenit

dr. Bivoj. Oare Havel chiar a fost nefericit la sfârșitul vieții? Schimbase deja mai multe destine. Unele îl urâseră, altele îl adoraseră. Trebuia să existe ceva fericire undeva în povestea lui.

— Tesla, meditează dr. Bivoj, nu și-a tras-o niciodată și n-a dormit nicio noapte ca lumea. Un om pe care ți-l poți lua ca model.

Se uită la paharul lui și, în scurtă vreme, ochii încep să i se închidă.

Mă așez la biroul meu și mă apuc să studiez ultimele reviste, întrebându-mă cum m-aș putea deosebi de dr. Bivoj. Oare el îi este util cuiva? Un conferențiar cu o dependență toxică de mâncare. Oare devotamentul lui față de propria-i satisfacție e înțeleaptă, egoistă sau pur și simplu imposibil de catalogat? Îmi amintesc fotografiile cu disidenți anticomuniști pe care le-am văzut de-a lungul timpului. Rebeli cu plete, care ziua scriau eseuri revoluționare și schimbau destinul națiunii, iar noaptea beau, și-o trăgeau și dansau. Bătuți, interogați, încarcerați, vii, atât de vii în fiecare zi, deși probabil că ar râde de mine dacă m-ar auzi preamărindu-le lupta. Iar în fața mea se află Bivoj, stând pe scaunul care poate ceda în orice clipă sub greutatea lui tot mai mare. Respirând frenetic pe gură, gata în orice clipă să dea drumul la sforăit. Între a rămâne o persoană din acele fotografii sau a deveni dr. Bivoj în versiunea lui modernă, alegerea pare limpede. Oare se îndoiește de alegerile lui, oare plânge în duș din pricina lor? Putea fi președinte acum. Sau poate că a făcut exact ce trebuia. S-a mulțumit cu micile plăceri și rutina zilnică a muncii.

La ora patru după-amiaza, iese clătinându-se din birou, spunând în șoaptă că trebuie să se pișe și să meargă acasă să tragă un pui de somn. Stinge lumina când iese, ca și când ar fi uitat că sunt aici. Mai iau o dușcă din sticla lui și arsura coniacului îmi dă o idee. În sertarul cu băutură, lângă coniacul tulbure, găsesc două sticle de șliboviță pline. Deschid minifrigiderul biroului, un teritoriu strict interzis oricui altcuiva în afară de Bivoj. În el se află trei sandvișuri cu șnițel și murături împachetate în folie de plastic, un baton întreg de salam și o cărămidă de brânză albastră – pentru dr. Bivoj, toate astea sunt echivalentul a două prânzuri. Iau toată mâncarea și o îndes în

geantă, împreună cu băutura. În seara asta, bunica va mânca regește, nu obișnuiții cartofi cu smântână.

Ies din facultate. Simt imboldul spontan de a-mi cunoaște orașul, îmi vine să-mi lipesc urechea de pieptul lui. Să fiu cu cetățenii lui într-un loc unde sunt obligați să se strângă împotriva voinței lor, unul dintre efectele secundare ale tuturor marilor orașe. Într-un loc unde contradicțiile Pragăi se întâlnesc și creează o biosferă cu totul nouă, care te obligă să dobândești abilități de supraviețuire necunoscute înainte. Iau metroul până la Piața Venceslau.

Cârnați arși, miros de stofe azvârlit pe străzi de aerul condiționat al magazinelor de haine, eșapament de la mașinile de poliție, izul scutecelor înăcrite ale bebelușilor în cărucioare de firmă, gofre cu frișcă și salmonela, whisky vărsat în crăpăturile vechilor străzi de caldarâm, cafea, ziare de curând aduse la tutungerii, fum de marijuana revărsându-se pe o fereastră de deasupra unui magazin Gap, excremente de câine abandonate cu ticăloșie, vaselină împroșcată de lanțurile descoperite ale bicicletelor, lichid de curățat prelingându-se de pe geamurile proaspăt spălate ale birourilor, o ușoară briză de primăvară ce răzbește cu greu printre clădirile lipite între ele de pe laturile pieței – această anarhie chimică de mirosuri așezată în leagănul oricărui copil praghez încă de la începutul vieții ne întâmpină ori de câte ori ne întoarcem acasă, iar noi, cei care deținem această cunoaștere comună, am botezat acest amestec „Venceslau”.

În timp ce anticorpii din sistemul meu olfactiv luptă cu invazia smogului, îmi dau seama că a trecut aproape un an de când am trecut ultima oară prin piață. Îmi țin respirația. Peste tot în jurul meu palpită asigurarea că sprintăm spre capitalism. Puține lucruri mai sunt ca pe vremea regimului sovietic, cea mai semnificativă rămășiță din acea epocă fiind statuia din secolul al nouăsprezecelea a Sântului Venceslau, eroul de carte poștală care se înalță deasupra maselor, verde și impasibil pe calul lui de nădejde, curul și coapsele maiestuoase ale animalului fiind generos glazurate cu găinaț de porumbel. Tineri turiști francezi care nu înțeleg nimic din vestigiile istorice ale pieței stau la baza statuii, uitându-se în telefon sau fluierând femeile care trec pe lângă ei. Comercianți ambulanți oferă hotdogi și alcool vândut pe sub mână la prețuri consistent umflate, făcând o avere pe

seama turiștilor minori însetați de adevărata experiență alcoolică praghează. Vânzările de băutură îi mențin pe comercianții ambulanți în competiție cu McDonald's, KFC și Subway, acești invadatori care seduc populația cu briza dulce a aerului condiționat, toalete fără taxă pentru hârtie igienică și mâncare fierbinte injectată cu plăcere chimică. Atât turiștii, cât și băștinașii au de ales zilnic între a capitula în fața deliciilor grăsimilor sfârâitoare care dau dependență și uniformității vestice sau a se preda exotismului de modă veche al cârnatului ușor ars servit de un chelner căruia nu-i place să facă conversație și nici nu-ți oferă un formular pentru sugestii.

Mă apropii de un vânzător ambulant, un bărbat palid cu o mustață neagră și onestă, și îl întreb dacă are whisky.

Fără să-mi arunce măcar o privire, bagă mâna în pântecele căruciorului său și scoate un pahar de plastic negru:

— O sută optzeci.

Plătesc și îi cer un cârnat cu hrean și muștar picant.

Așa arată Piața Venceslau la aproape treisprezece ani după revoluție. Locul unde ne-am luat țara înapoi. Unde nucleul rezistenței cehe a lansat ofensiva asupra naziștilor, construind baricade și repezindu-se la soldații germani să le smulgă puștile din mâini în timp ce tancurile eliberatorilor sovietici încă erau foarte departe. Unde în 1989 femeile și bărbații și-au zdrăngănit cheile în timp ce guvernul susținut de sovietici, un pui cu capul tăiat, implora Moscova să ordone tancurilor să tragă, pentru Dumnezeu, să tragă în revoluționari înainte să instaureze o democrație.

Clădirile de cărămidă și acoperișurile oblice, cândva martore la mulțimi agitate de revoluționari, la gloanțe și capete sparte de bastoane polițienești, oferă acum un aer istoric experienței de cumpărare. Magazine de haine, cafenele, cluburi de striptease. În fața localurilor strălucitoare stau animatori care împart fluturași colorați cu poze de fete și oferte speciale. E patru jumate după-amiază și acești combatanți în slujba păcatului stau deja în tranșee, cu bărbiile duhnind a votcă de noaptea trecută.

Îmi beau whisky-ul și mă întreb dacă nu cumva, în ciuda firmelor de neon, piața e cam lipsită de culoare, dacă nu cumva e coaptă pentru un nou climax al istoriei. Oare vom mai mărșălui vreodată pe acest caldarâm ca o națiune unită, luptând

împotriva unei noi amenințări la adresa inimii vii a Europei sau oare această nouă Pragă va deveni un mall cu striperițe magnific din punct de vedere arhitectural?

Vânzătorul termină de fript cârnatul și comand încă un whisky.

Apoi simt miros de parfum.

— O votcă și un cârnat, spune o femeie.

Vânzătorul o refuză.

Mă întorc spre ea. Are părul scurt și negru, iar buzele subțiri îi sunt accentuate, nu mărite, cu ruj roșu-închis. Coapsele îi sunt strânse de o rochie gri. E scundă, atât de scundă, dar nu poartă tocuri ca să fie mai înaltă, și nici nu pare vreun pic intimidată în timp ce vorbește cu bărbatul masiv din fața ei. De fapt, nici măcar nu-și ridică bărbia. Se uită țintă în ochii vânzătorului, cu aerul că n-are pentru ce să-și ceară scuze și că, la o adică, el ar trebui să fie mai scund ca s-o poată servi cum trebuie. Pare o prezență neafectată de haosul și ostilitatea pieței, asemenea statuilor întunecate de sfinți și războinici care se află acolo încă de pe vremea când Praga era doar un post comercial. E o femeie care inspiră iubire. Îmi doresc aproape instantaneu să i se întâmple lucruri bune.

— De ce nu? întreabă ea.

— N-am nici cârnați, nici alcool, spune vânzătorul. Dumnealui m-a lăsat fără marfă pe seara asta.

Tânăra se uită la mine și la dovezile infracțiunilor mele: în mâna stângă, farfuria cu cârnat, iar în dreapta, paharul proaspăt reumplut.

— Am o baftă ceva de speriat, spune ea.

Îmi întind ambele mâini spre ea, ca pe niște ofrande de pace. Ea se uită la farfuria tremurătoare și zâmbește superior:

— Aș lua whisky-ul, dacă chiar mi-l oferi.

Dau din cap că da.

— E mut? îl întreabă pe vânzător, care se taie la deget în timp ce feliază o ceapă.

— Băga-mi-aș! răcnește el.

Îi dau whisky-ul tinerei și îi spun:

— Poți să iei și o gură de cârnat.

— Un adevărat gentleman, răspunde ea.

Vânzătorul începe să dea cu piciorul în cărucior, în timp ce sângele i se împrăștie pe ustensile. Căruciorul se clatină și pare

gata să cadă în orice clipă. În jurul lui deja s-au strâns martori care fac poze, iar un polițist uscățiv se apropie cu pas relaxat, molfăind niște bucăți de pui pane.

Femeia în rochie gri face semn către niște bănci de peste stradă, apoi o ia din loc fără să se uite în urmă să vadă dacă o urmez. Se așază, pune picior peste picior și dă whisky-ul de dușcă, încheind cu o ușoară râgâitură. Mă măsoară cu privirea, în timp ce eu mă gândesc dacă să iau loc lângă ea. În cele din urmă, vânzătorul își răstoarnă căruciorul, împrăștiind pe trotuar chiflele și condimentele. Polițistul aruncă puiul pane și își scoate bastonul, la care vânzătorul îndreaptă spre el un clește de întors cârnații.

— Hai, ia loc, împarte-ți mâncarea, spune femeia. Să ne bucurăm de spectacol.

— Eu sunt Jakub, mă prezint eu după ce mă conformez.

— Lenka, spune ea. Mersi, aveam nevoie de o tărie.

Vânzătorul pocnește din clește înspre polițist, mâna lui aducând cu un picior de crab atrofiat, iar polițistul se dă în spate, schimbând bastonul cu un pistol cu electroșocuri.

— Așa se întâmplă când obligi omul să ducă o viață pe care o urăște, spune Lenka. La un moment dat, își ia câmpii. Te atacă cu ustensile de bucătărie.

— De unde știi că a fost obligat?

— Chiar crezi că, dacă ar avea variante mai bune, ar mai sta să frigă cârnați în capcana asta pentru turiști?

Au sosit întăriri. Acum, vânzătorul nebun e încercuit de patru polițiști cu mâinile pe pistoale. Spectatorii murmură încântați. În cele din urmă, vânzătorul azvârle cleștele în aer și cade în genunchi, chiar în balta de ketchup și muștar, își adâncește mâinile în ea și zâmbește, desenând forme, ca un copil care se joacă cu carioci. Polițiștii și trecătorii se uită la el nedumeriți.

— Simt că e vina noastră, spun eu.

— E posibil ca pretențiile noastre să-i fi ruinat viața.

— Probabil că tânjea de mult după o astfel de autodistrugere.

— Îl înțeleg. Azi și eu mă simt autodistructivă.

— O zi proastă la serviciu? întreb eu.

— Ce ciudat! Deunăzi, am auzit pe cineva la televizor zicând că lipsa unui loc de muncă îi face pe oameni nefericiți pentru că le lipsește un sens în viață. Și a adăugat că slujbele sunt o sursă de plăceri superioare. Ce o fi fost în capul lui? Cafeaua e o

plăcere. Pepenele cu votcă și teatrul. Să te trezești cu o șuviță din părul iubitului în gură. Astea sunt plăceri. Spune-mi, dacă roboții ar face toată munca în locul nostru, crezi că ne-am afunda cu toții în depresie și ne-am sinucide în masă? Dacă am putea cu toții să ne bucurăm de artă, să ne petrecem viața cățărându-ne pe munți și făcând scufundări în ocean, pentru că toți am fi bogați și îndestulați mulțumită roboților care muncesc pentru noi, s-ar umple oare lumea de maniaci care s-ar împușca între ei pentru că nu au un sens în viață? Cică banii îți oferă sentimentul demnității. Deci se presupune că un om cu o slujbă decentă care câștigă decent a ajuns deja în nirvana. După teoria acestui individ, ar trebui să mă simtă demnă pentru că preiau apeluri la recepția unui hotel. Dar iată-mă aici, fără demnitate, turuind beată de față cu un străin. Dă-mi o gură de cârnat.

Își dă părul pe după ureche și mușcă, hreanul și grăsimea neagră prelingându-i-se pe bărbie. Mestecă și se uită la ceas.

— Cu tine care-i treaba? spune ea. Beat la ora șase, hălăduind prin piață.

— Aș vrea să știu mai multe despre teoria ta. Despre comunismul ăsta robotizat.

— Lasă-mă să ghicesc. Ești student. Vrei să-mi deconstruiești aiurelile, să le încadrezi într-o teorie. Și ești bărbierit foarte meticulos. Voi, studenții, vă bărbieriți cu atâta grijă, și totuși idolii voștri sunt toți niște bărboși!

— Studiez astrofizica. Deși azi n-aș putea să spun de ce.

— E o zi bună pentru întrebări, spune ea și termină cârnatul.

Polițiștii îl înșfacă în sfârșit pe vânzător și îl urcă pe bancheta din spate a unei mașini de poliție. Pleacă fără să se îngrijească de căruciorul răsturnat și de balta de sosuri care, în cele din urmă, se integrează în frenezia vesperală a pieței, pietonii sărind peste ea fără să se întrebe care îi este originea.

— Încă mi-e foame, spune Lenka.

Deschid geanta și scot unul dintre sandvișurile cu șnițel ale lui Bivoj și sticla cu tărie de mere.

— Ți-e și sete? întreb eu.

— Ești un om plin de resurse.

Mâncăm amândoi, dar am grijă să rămână suficient și pentru festinul bunicii. Lumina becurilor fluorescente a devenit foarte stridentă, înăbușind frumusețea delicată a stâlpilor de iluminat gotici. Mai stăm vreo douăzeci de minute fără să ne zicem cine

știe ce, iar în cele din urmă ajung la concluzia că n-am mare lucru de pierdut. O întreb dacă putem să ne mai vedem, dacă mai putem împărți niște mâncare și băutură; în capul meu e o zarvă care estompează totul în jur, dar când vorbește ea, o aud limpede și o ascult cu plăcere. Acceptă să ne întâlnim vineri la o cafea și ne despărțim.

Vineri bem cappuccino pe Insula Kampa, iar săptămâna următoare, mergem în parcul de distracții Matějská și tragem cu pistoale cu laser. Mă vizitează în fiecare zi în pauzele dintre cursuri și îmi aduce ștrudele și bere. Lenka. Numele vine de la Helena, care înseamnă „torță” sau „lumină”. Jakub provine dintr-un cuvânt ebraic care înseamnă „cel ce ține de călcâi”[18]. Numele meu mă predestinează să umblu mereu pe Pământ, lipit de glie și trotuar, în timp ce al ei o sortește să ardă și să se ridice spre cer. Dar nu contează. Umblăm împreună ca și când am fi știut mereu că vom ajunge aici. Suntem amândoi singuratici, iar hotărârea noastră de a fi unul cu altul în dauna siguranței oferite de leagănul singurătății ne spune tot ce trebuie să știm.

La trei săptămâni după ce am făcut cunoștință, îi povestesc despre moartea bunicului, iar ea insistă să văd un loc important pentru ea. Un loc secret care ar putea deveni important și pentru mine.

Când ne întâlnim din nou pe banca noastră din Piața Venceslau, ea fumează o țigară și poartă, pentru prima oară, rochia de vară galbenă cu păpădii, aceeași pe care o va purta pentru ultima noastră noapte împreună pe Pământ. Nu irosește timp ca să-mi spună „bună”.

— Să mergem.

— Unde? întreb eu.

— Pe lună, desigur. Facultatea te face atât de greu de cap?

Ne croim drum cu pas iute prin norul dens de trupuri, lovind cu picioarele plase de cumpărături, iar cu coatele, capetele copiilor. Aud un șuier în spate. Briza de seară care vine tocmai din Atlantic, prinsă în capcana dealurilor din Boemia, contrastează puternic cu ultimele zile toride. În seara asta, toată lumea pare mai profundă, mai misterioasă. O piesă a lui Jay-Z, revărsată din casetofonul uriaș al unor dansatori de break dance

[18] Potrivit tradiției biblice, Iacov s-a născut ținându-l cu mâna de călcâi pe fratele lui geamăn, Esau.

care tocmai au luat o pauză, se ciocnește cu orchestrele de clarinete și flaute care scuipă acordurile îngrozitoare ale cântecelor tradiționale pe ferestrele restaurantelor de modă veche. Cotim pe Provaznická și liniștea bruscă îmi face urechile să pocnească.

Liniile clădirilor de apartamente din fața noastră au rămas neatinse de timp, război și succesiunea regimurilor. Unele albastre, altele maro, toate ghemuite sub acoperișuri cu țigle roșii decolorate. Multe dintre aceste apartamente din Centrul Vechi erau pe vremuri bonificații pentru oficialitățile Partidului. Acum, aparțin cetățenilor cu portofele grase. Schimbarea e relativă. Ne aflăm la șase intersecții de apartamentul în care am crescut, primit de tata pentru munca lui loială.

Lenka mă conduce la ușa unei o clădiri galbene, unde apasă pe butoanele a opt sonerii diferite. Vocea unui bărbat latră o întrebare în interfon. Nu spunem nimic. Mai apasă pe câteva butoane, până ne deschide cineva, și intrăm repede în hol.

— Nu-mi vine să cred că a mers, spun eu.

— Întotdeauna nimerești câte unul care așteaptă pe cineva care n-o să vină.

Pornim pe scara în spirală, ocolind un bărbat fără nas și o femeie care târâie doi dalmațieni grași. Străinii aceștia își închipuie că suntem un cuplu – o revelație care îmi iuțește pașii. Oare Lenka mă duce la apartamentului ei? Imposibil, altminteri ar fi avut cheia de la intrare. O fi o cursă? Lenka se lovește de mine, se scuză în șoaptă, buricele degetelor mi se ating de coapsa ei dezgolită, iar ea se sprijină cu o mână de trunchiul meu. În cele din urmă, ajungem la ușa mansardei, o ușă ponosită pe la marginile căreia se prelinge lumină. Lenka trage cu putere de clanță, scârțâitul isteric al ușii smulgându-mi o grimasă. Podul prezintă toate semnele previzibile ale delăsării: lumină strecurându-se șovăielnic prin ferestruici, gheme migratoare de praf, bicicleta unui copil mort, cutii. Unul dintre colțurile îndepărtate e acoperit cu o draperie neagră. Lenka mă conduce într-acolo.

— Ai de gând să mă sacrifici Satanei? întreb eu.

— Ai fi de acord?

— Dacă m-ai sacrifica tu, da.

Coboară pe rând storurile tuturor ferestrelor, până nu mai văd decât silueta curburilor ei. Lăsând în urmă miros de caisă și

pudră, Lenka trece pe lângă mine și trage la o parte draperia neagră, invitându-mă înăuntru, apoi aprinde o mică lampă dintr-un colț, cu abajur din pânză transparentă neagră. Pe tapetul negru strălucesc stele și luni aurii. Deasupra noastră atârnă o lună din papier-mâché, cu craterele și conturile îngroșate cu creionul. La picioarele noastre zac Jupiter, Saturn, Venus, Calea Lactee decupată dintr-o revistă, o machetă a lui Apollo 1, o navă *Millenium Falcon*[19], pachete de gumă decolorate, un șobolan eviscerat.

Lenka dă șobolanul la o parte cu piciorul, se apleacă și bagă mâna sub ambalajele de gumă, scoțând la iveală o figurină care înfățișează un astronaut NASA salutând cu mâna la tâmplă.

— Ce părere ai? întreabă ea.

— Cred că mi-ar plăcea să trăiesc în mansarda asta.

— Când eram mică, veneam aici și mă jucam cu prietena mea cea mai bună, Petra. Mestecam gumele pe care le vezi pe jos și ne luam la întrecere, să vedem care poate băga mai multe în gură. Luna a făcut-o Petra. Și tot ce vezi aici. Mare noroc că lumea nu se sinchisește de mansardele astea, nu? Aruncă aici chestiile care nu le mai trebuie și uită de ele. N-am mai urcat de vreo doișpe ani, cred. Sau poate treișpe? Așa că mi-am zis: ia să-l aduc aici pe Jakub, astrofizicianul meu, să văd dacă mai există universul copilăriei mele. Dacă da, poate să-l vadă și el, și astfel o să mă răscumpăr pentru tăcerea mea în fața durerii lui, pentru că eu obișnuiesc să fug de durere. Și poate n-am să mă opun dacă încearcă să mă sărute, pentru că n-am mai fost îndrăgostită de ceva vreme. Și iată-ne aici. După atâția ani, lucrurile au rămas neschimbate. Sunt în singura mea ascunzătoare. Cu tine.

Exploziile solare se produc atunci când energia magnetică se convertește în energie cinetică – astfel, atracția unui element față de celălalt se transformă în mișcare; dar nu se știe ce anume cauzează acest proces. Fie că e vorba de ejecția de electroni, ioni și atomi în univers, fie de cocteilul de feromoni care se infiltrează până la receptorii olfactivi ai unui viitor iubit, cert e că unele dintre mecanismele esențiale ale realității rămân un mister. Respirația Lenkăi miroase a țigări și a gumă Juicy Fruit. Ne sprijinim ușor de perete. Am și acum în geantă cutia de trabucuri, pe care o pipăi cu degetul mare. Geanta îmi alunecă

[19] Navă spațială din Războiul Stelelor.

de pe umăr. Lenka îmi cuprinde fața cu palmele și o studiază, iar eu trag aer în piept și îmi ia două secunde importante să-mi dau seama că sunt îndrăgostit și că viața nu va mai fi ca înainte. Această alterare a viitorului meu, un destin cu totul nou, stă în fața mea sub forma unei frumuseți cherchelite care m-a invitat în cel mai frumos loc pe care l-am văzut vreodată. Putem înțelege atât de multe dintr-o singură erupție de suprafață! O explozie care poate despica soarele. Exploziile sunt buricele degetelor cu care îi pipăi interiorul coapselor, simțindu-i respirația pe gât, în timp ce mâinile ei ridică tivul rochiei, iar ochii ei încearcă să-mi surprindă reacția față de ce văd sub ea. Universul a atribuit buzelor atât sarcina de a vorbi, cât și pe cea de a săruta, întrucât nu e niciodată nevoie să le faci pe amândouă în același timp. Nu ne spunem nimic timp de câteva ore. În scurtă vreme, mare parte din încăpere se acoperă cu hainele noastre, iar corpurile ne sunt plăcut înghiontite de scândurile podelei.

Epuizați, stăm printre planete și vorbim despre ce ne-ar plăcea să mâncăm. Ea vrea spaghete, eu tânjesc după o pasăre spaniolă – bacon, un ou și o murătură înfășurate într-o felie subțire de vită. Ajungem la concluzia că cel mai bun plan este să bem și să ne plimbăm până târziu în noapte.

Oare cenușa bunicului ar sta bine aici? Dacă las cutia în mansardă, o să mă simt mai bine după ce ies pe ușă sau oare m-aș întreba pentru totdeauna dacă același motan care a ucis rozătorul a halit și conținutul cutiei? Lenka mă întreabă la ce mă gândesc. La tot. La cum să las totul în urmă. Duc cu mine blestemul tatii și cenușa bunicului. Nu înțelege ce înseamnă asta, nu încă, și nici nu mă întreabă.

În schimb, îmi povestește despre tatăl ei, care a plecat în America înainte de revoluție să lucreze la o linie de asamblat mașini din Detroit. Un adevărat paradis al muncitorilor, le-a scris el de acolo, susținând că Detroitul avea să devină orașul viitorului, un centru al sârguinței și bogăției. În fiecare vară, îl așteptau să vină acasă, să le treacă și pe ele clandestin peste Zidul Berlinului și să le ducă în acea lume nouă. În schimb, în fiecare vară le scria că nu era momentul potrivit, că avea să aștepte încă o promovare, încă o mărire de salariu, ca să-și poată primi „regina și prințesa” cu o vilă și o mașină americană. În 1989, scrisorile de la el mai veneau doar de două ori pe an,

aspre și lipsite de afecțiune și detalii. Când mama Lenkăi i-a scris că țara era liberă, că granițele de curând deschise puteau fi traversate ziua-n amiaza mare, odată cu alți compatrioți, și că puteau veni imediat la el în America, n-a primit niciun răspuns. Părăsită de tată, Lenka se retrăgea deseori în mansardă, adăpostindu-se de deznădejdea mamei, în timp ce cutiile de vin goale se tot strângeau la ușa lor. Abia când internetul a început să conecteze vieți separate de pe întreg globul a reușit Lenka să găsească o fotografie a tatălui ei. Stătea pe o plajă din Florida, zâmbind radios spre obiectiv, cu un braț petrecut în jurul noului său fiu și cu celălalt în jurul noii sale soții, iar la picioare aveau un frigider portabil plin cu bere americană la cutie albastră. Lenka n-a vorbit niciodată cu mama ei despre asta și nici nu știa dacă aflase de noua viață a soțului ei. Nu le rămânea decât să-și continue viața.

O întreb pe Lenka ce simte acum. Furie?

Nu. Nu aici, în mansardă.

— Când eram mic, spun eu, obișnuiam să stau într-o mașină și să mă prefac că era o navă spațială. Casetofonul era computerul meu de bord. Voiam să răsucesc butonul radioului și să decolez, să zbor în cosmos. Dar pe atunci nu știam mare lucru despre ce înseamnă să fii singur.

— Acum ai mai vrea să decolezi? mă întreabă ea.

— Acum, că ești aici, nu.

— Acum, că *suntem* aici. În ascunzătoarea noastră.

Peste exact doi ani, ne vom întoarce în acest loc. Mansarda nu se va fi schimbat – atâta că ne vom afunda tălpile într-un praf mai gros. Ne vom ascunde în spatele draperiei, iar eu o voi cere în căsătorie, cu glas tremurător, cu genunchii atât de grei, încât mi-e teamă ca nu cumva să se prăbușească podeaua sub noi. La nuntă, bunica va dansa ca o femeie la jumătate din vârsta ei, iar la sfârșitul nopții îmi va spune că a rămas în viață ca să ne vadă pe mine și pe Lenka în ziua asta.

Iar cenușa bunicului, păstrată în cutia de trabucuri, va sta în dulapul nostru și va fi pomenită cu dragoste din când în când, până am s-o las în grija cosmosului, un memento că aproape tot ce ne este drag pe lumea asta va deveni într-o bună zi pulbere.

• Gheara

Am străbătut ghemul timpului precum nisipul ce se scurge într-o clepsidră, grăunte cu grăunte, atom cu atom.

Timpul nu era o linie, ci o formă de conștiență. Nu mai eram un corp, ci o serie de bucățele ce se uneau șuierând. Mi-am simțit fiecare celulă. Puteam să le număr, să le numesc, să le omor și să le readuc la viață. Înăuntrul nucleului era un turn făcut din fragmente fosile. Puteam fi asamblat și dezasamblat. De-ar fi știu cineva care e punctul de presiune corect, m-aș fi transformat într-un morman de elemente grăbindu-se să găsească o nouă legătură, la fel ca muncitorii sezonieri care migrează dinspre răsărit spre apus.

Asta fac elementele. Sar prin întuneric până când le înhață altceva. Energia n-are conștiință. Forța nu întocmește planuri. Lucrurile se ciocnesc unele de altele și formează alianțe până când fizica le destramă și le trimite în direcții opuse.

Nucleul nu avea nicio înțelepciune de oferit. Mi-a răpit simțurile și m-a făcut să trăiesc realmente în propriul meu corp, m-a transformat într-o fărâmă de materie lipsită de capacitatea reflecției. Nu mai eram un om. Eram un șuvoi de praf. *La ce te așteptai*? m-a întrebat nucleul. Ba nu, mi-am pus singur întrebarea. Încă o proiecție. Disperarea mea de a atribui personalitate și voință unor rezultate capricioase ale haosului. Adevărații regi ai lumii, elementele și particulele, nu aveau pe agenda lor decât mișcarea.

Mi-am recăpătat vederea imediat ce nucleul m-a expulzat, apoi mi-am recăpătat și celelalte simțuri după ce am traversat atmosfera calmă a nucleului și m-am izbit de furtuna turbată de praf. Nucleul m-a aruncat înapoi în lume cu viteza de lansare a unei navete spațiale. Particulele în mișcare circulară mi-au spintecat mănușile și pieptul costumului, făcându-mi crăpături în vizor. Mi-am dus mâinile la încuietoarea căștii, cu gândul să-mi procur un sfârșit mai rapid.

Moartea în Spațiu ar fi fost o poveste mai scurtă. Timp de zece secunde, aș fi rămas conștient. În acest interval, gazele din plămânii și din sistemul meu digestiv ar fi produs o dureroasă expansiune a organelor interne, ducând la fisurarea plămânilor și la eliberarea de oxigen în sistemul circulator. Mușchii și-ar fi

dublat volumul, făcându-mi vergeturi și vânătăi. Soarele mi-ar fi făcut bășici pe frunte și obraji, iar saliva mi-ar fi fiert pe limbă. După aceste zece secunde de agonie, creierul mi s-ar fi asfixiat și conștiința mi s-ar fi topit în întunericul din jur. Pielea mi s-ar fi cianozat, sângele mi-ar fi clocotit în vene, gura și fosele nazale mi-ar fi înghețat, iar în cele din urmă inima ar fi încetat să funcționeze, transformându-mă într-un cadavru splendid, un ștrumf uscat și balonat pe altarul Căii Lactee.

Eram pregătit pentru această scurtă trecere în neființă când am simțit că mă bate cineva pe spate. Hanuš plutea alături de mine, cu pielea zbârcită și cenușie, ca un cartof copt în jar. Îi ieșise o bășică deasupra buzei drepte. Aveam să continuăm împreună. Mi-am luat mâinile de pe cască. În scurtă vreme, praful avea să spintece costumul suficient de adânc cât să-l depresurizeze, așa că tot aș fi avut parte de o moarte cosmică. Aveam să-mi folosesc cele zece secunde ca să-mi scot costumul și să urmez exemplul oferit de Laika – să las vidul să mă îmbălsămeze și să mă conserve ca pe o sculptură în ceară pentru viitoarele generații de exploratori.

— Începutul ne-a respins, a spus Hanuš.

— Așa se pare.

— Locul nostru nu era acolo.

— Îți place să vorbești în enigme.

Furia terorizantă a particulelor s-a evaporat brusc. Am ieșit complet din nor, ajungând iarăși în ținutul zen al cosmosului. Sigur nu mai aveam mult timp, însă nu voiam să-mi verific costumul, să văd cât oxigen îmi mai rămăsese. M-am concentrat asupra prietenului meu. Dintr-odată, mă temeam mai mult de plictiseală decât de moarte. Dacă prietenul meu murea înaintea mea, ce-aș fi făcut cu restul timpului? Cu întreg universul în față și fără vocea lui, n-aș mai fi avut nimic care să mă ghideze în timp ce mă sufocam. Am întins mâna spre unul dintre picioarele lui, oferindu-i borcanul cu Nutella din buzunar.

— Da, e bine-venită, a spus el.

Mă străduiam să găsesc niște cuvinte profunde, să-mi amintesc vreo bolboroseală faimoasă rostită pe patul de moarte, însă dacă existența putea fi încheiată atât de expeditiv, cu doar câteva vorbe, oare de ce ne petreceam toată viața încercând să ne justificăm dreptul de a respira?

M-am răzgândit.

Ultimele mele cuvinte nu trebuiau să fie profunde. În schimb, am apelat la înțelepciunea succintă a tovarășilor de pahar ai bunicului, ale căror capete, după opt litri de bere, se apropiau tot mai mult de masă cu fiecare minut. Mi-au revenit în minte unele dintre vorbele lor de duh: că puii de găină o duc foarte bine fără cap, că ștrudelele bunicii aveau mereu prea multe stafide și prea puține mere, că lui Dumnezeu trebuie să-i arăți mijlociul când își întinde mâinile jinduitoare să-ți înșface sufletul, că melodiile islandeze sunau întotdeauna de parcă ar fi fost compuse pe nave silențioase navigând printre ghețuri, că interiorul planetei noastre arde la fel de fierbinte ca soarele, iar noi ne plângem de câte o zi caniculară, că ne sfiim prea mult să invităm fetele la dans când suntem copii, dar că le invităm prea îndrăzneț, ba chiar grosolan când devenim bărbați în toată firea, că se instaurează o poftă unificatoare după ce faci sex, când două trupuri epuizate, puțind și secretând, tânjesc după mâncare și, cu lăcomie, după încă un orgasm care să reafirme fragila chimie a iubirii. Dacă barul ar fi fost închis și li s-ar fi luat această unică metodă de socializare, minerii și măcelarii din sat cu siguranță s-ar fi apucat să bată Pământul în lung și-n lat ca niște filosofi din vechime, schimbând înțelepciunea de bodegă pe cotlete de porc. Oare cum aș fi putut să contribui la acest fenomen? Poate cu vreo poantă care să le întreacă pe ale lor, una care, de-aș fi auzit-o pe vremuri, m-ar fi ținut treaz nopți la rând: energia nu poate fi anihilată, deci nici materia nu poate fi anihilată, așa că tot ce ardem și distrugem rămâne cu noi și înăuntrul nostru. Suntem niște pubele vii. Am rămas fără antimaterie, iar acum, jocul etern al lumii s-a transformat într-un joc de Tetris – cum să ne organizăm sinele în așa fel încât să nu ne sufocăm? Am râs. Hanuš a înțeles.

În depărtare, pâlpâiri roșii. Oare luase foc universul? Avea să se termine totul tocmai acum, când îmi făceam intrarea în clubul dialecticienilor de bodegă? Ce gând frumos! Din depărtare și din întuneric a țâșnit un dragon, nasul lui ascuțit adulmecând după o pradă ușoară. Poate că era moartea. Am lovit placa groasă care îmi acoperea pieptul și am simțit ecoul vibrației în plămâni. Nu era moartea, iar ultimul dragon fusese răpus de Sfântul Jiří[20] în vremuri imemoriale, așa că nu mai rămânea decât o variantă. Nasul aparținea unei nave spațiale

[20] Echivalentul ceh al Sfântului Gheorghe.

care se îndrepta spre mine precum baioneta unui ostaș turbat. Luminile ei saturează universul ca firmele luminoase ale bordelurilor, pâlpâind diabolic și seducător, într-un ritm neobosit. Eram o insulă, un bastard plutind pe râu într-un coș prost împletit, cu cordonul ombilical retezat brutal cu o foarfecă ruginită. Bineînțeles, culorile navei și steagul imprimat pe o latură alături de un nume falnic nu erau decât o fată morgana, o plăsmuire menită să-mi distragă atenția în clipa morții.

— Îi vezi? l-am întrebat pe Hanuš.

— Salvatori, a spus el.

NashaSlava1. Numele era scris pe o latură a navei lângă o bandă albă, una albastră și una roșie. Rusia. La naiba! Șancrul rânjit al istoriei mele.

Instinctiv, am început să dau din mâini, încercând să mă îndepărtez. Imposibil. Nava înainta rapid și silențios, micșorând viteza pe măsură ce se apropia.

— Nu pari bucuros că ești salvat, a observat Hanuš.

— Vreau să rămân aici. Cu tine.

Am văzut deschizându-se ușile telescopice din secțiunea mijlocie a navei și ceva s-a ivit din întunericul ei. Un braț robotic a ieșit din bârlogul său, răsucindu-și lin articulația, ca și când ar fi fost acționat de un mușchi. În vârf avea o caracatiță cibernetică cercetându-mă cu privirea ei fără ochi, în timp ce degetele îi unduiau precum spicele în bătaia vântului. Copil fiind, fugeam de bunicul ori de câte ori tundea iarba, îndepărtându-mă cât mai mult cu putință de tăișul rotativ al motocositoarei. Mă ascundeam în șopron, printre stivele de lemne proaspăt despicate, inhalându-le dulceața și scoțându-mi așchii din degete. Acum, nu aveam niciun pic de pământ pe care să fug, niciun acaret în care să mă ascund. Cât tânjeam după niște teren ferm, după încordarea mușchilor atrași implacabil către centrul a ceva, orice.

— S-ar putea să supraviețuiești, a spus Hanuš cu glas scăzut. De ce te opui?

— Am obosit, Hanuš.

În cele din urmă, m-am uitat la cadranul de la mână și am văzut că mai aveam trei minute de oxigen. Gheara navei nu mai era dreaptă. Se îndoise ca să mă înhațe sau poate ca să mă străpungă – care era diferența? Aveau să mă salveze, dacă nu îmi scoteam casca. Nu voiam să fiu salvat. De nimeni, dar mai

ales nu de Ei. De cei care l-au creat pe tata, care i-au dat puterea ce l-a transformat în ce voiau ei să fie. Ăsta era singurul lucru asupra căruia bunicul și cu mine nu fuseserăm niciodată de acord. El insista că vina aparținea persoanei, nu circumstanțelor. Credea că tata era menit să facă aceleași greșeli sub orice regim. Nu puteam accepta asta. Nu puteam accepta că, fără sosirea rușilor, fără marionetele cehoslovace mânuite de Moscova, care fluturau recompense și promisiuni prin fața dorinței lui de a duce o viață mai bună, tata ar fi pricinuit aceleași suferințe. Nu trăim în afara istoriei. Niciodată. Iar acum, un alt Procházka era obligat să capituleze în fața ocupatorilor.

După ce am verificat din nou nivelul oxigenului, m-am gândit la cei care îmi datorau explicații, care îmi datorau atenție, bunătate și viață. Întâi de toate, Lenka. Undeva, în afara fotografiei care îmi fusese trimisă drept consolare, Lenka continua să existe, și simpla dorință de a-i simți din nou mâinile pe șalele mele îndurerate părea un motiv suficient pentru a mă face să respir și restul de oxigen.

Oare ce fel de covor avea sub picioare Emil Hácha[21] în biroul lui Hitler atunci când se întreba ce era mai bine, ca cehii să lupte împotriva invaziei și să fie măcelăriți sau să capituleze și să-și piardă demnitatea? După ce l-a făcut pe bătrân să aștepte până în zori, uitându-se la filme cu gașca lui, Hitler l-a împroșcat pe Hácha cu scuipat în timp ce îi descria variatele moduri în care o țară putea fi violată, în care copiii și femeile cehoslovace puteau fi însângerate, în care turnurile regale din Praga puteau fi bombardate, mitraliate, incendiate, transformate într-o pudră fină și amestecate cu pișatul ofițerilor Gestapo. Cât de înclinat era Hácha să afișeze un eroism stupid, să-i ceară lui Hitler să-și bage amenințările în cur, alegându-se astfel cu un glonț în figură și cu măcelul națiunii lui? Și el era un bastard într-un coș, un bătrân cu sănătatea șubredă care îl înlocuise pe președintele fugit în exil după ce mașinațiunile lui Hitler ciopârțiseră republica. Țara ne fusese vândută la licitație în timpul Trădării de la München[22], unde, fără ca noi să fim prezenți, Chamberlain,

---

[21] Emil Hácha (1872-1945): cel de-al treilea președinte al Cehoslovaciei.

[22] Acordul de la München, semnat pe 30 septembrie 1939, a permis Germaniei să anexeze Regiunea Sudetă, numele dat zonelor din Cehoslovacia locuite în principal de etnici germani.

Daladier, Mussolini și Der Führer au dat mâna, s-au servit cu ceai și sandvișuri și au căzut de acord că mititica Cehoslovacie era un preț neglijabil pentru păstrarea păcii mondiale. Cât de aproape a fost Hácha să dezlănțuie Marele Genocid al Cehilor și Slovacilor? I-ar fi fost mai ușor oare să moară de mâna lui Hitler și să lase pe altcineva să rezolve aceste grave probleme? Hácha a ales viața și rușinea. Răsplata lui a fost că națiunea a supraviețuit, iar capitalul cehoslovac a ieșit cu bine din război, spre deosebire de frumoasele turnuri ale Varșoviei și Berlinului. După abuzul lui Hitler, Hácha a leșinat. Demnitarii naziști l-au ajutat să se ridice în picioare cu puțin timp înainte să semneze pentru ocuparea protectoare a Germaniei. Acest laș care a salvat națiunea, cedând-o împreună cu mândria lui.

Îmi mai rămâneau două minute de viață și mă țineam în continuare de prietenul meu. Când l-am strâns mai tare de unul dintre picioare, i s-a desprins de trunchi ca o lipitoare, împrăștiind bule de lichid cenușiu. Buzele și blana de pe burtă îi erau năclăite cu Nutella. Apoi i-am văzut – Gorompezii lui Hanuš, micii paraziți în formă de ouă din bășicile lui, mi s-au cățărat pe costum și s-au strecurat sub el. I-am simțit roindu-mi printre firele de la subsuori. Am dat din picioare, îndepărtându-ne și pe mine, și pe Hanuš de nava rușilor, ca să mai trag de timp înainte de salvare. Gheara era atât de aproape de picioarele mele, încât mi se făcuse pielea de găină în așteptarea atingerii ei.

Am înțeles ce s-ar fi întâmplat dacă Hácha ar fi hotărât să moară în numele unui principiu. Și-ar fi încasat glonțul în cap, iar arienii însetați să facă din slavi sclavi i-ar fi înfrânt pe luptătorii națiunii noastre, ale căror cadavre boeme ar fi înroșit Vltava plutind spre vest, mici daruri pentru Chamberlain și naivitatea lui. Am văzut Praga în flăcări, castelul care i-a adăpostit pe cei mai magnifici regi ai Europei prădat de mâinile lacome ale tinerilor nemți plini de ură, frumoasele fete cu pistrui de la țară ascunzându-se sub pat de pofta căpitanilor cu respirația împuțită, viile morave culcate de șenilele tancurilor, râurile pure și vârfurile din Šumava[23] pângărite cu mațe sfârtecate și despădurite de grenade. Hácha hotărâse. Moartea era prea ușoară.

Gheara m-a înhățat de gleznă, cu blândețea cu care își mânuiesc mamele bebelușii, apoi m-a tras spre navă.

[23] Munții Pădurea Boemiei.

— Mi-aș dori să poți veni cu mine, i-am zis lui Hanuš.

Am simțit cum se crispează. Un alt picior i s-a desprins de trunchi, îndepărtându-se de noi.

— Nu mai am mult, a spus el.

— Tu m-ai salvat.

— Te-ai simți mai bine dacă n-aș fi real?

— Nu.

— Ce regrete ai? m-a întrebat el.

— Acum, că o să supraviețuiesc, milioane.

— Ciudat.

— Nu știu dacă vreau să mă întorc. Să-mi împart iarăși viața în dimineți și nopți. Să merg drept, cu picioarele lipite de pământ.

— Atunci nu pleca, om costeliv.

Strânsoarea Ghearei s-a întețit. Oare rușii vedeau prietenul pe care îl îmbrățișam?

— Vreau să mor înăuntrul tău, a spus Hanuš. Du-mă într-un loc plăcut. Am să-ți arăt și eu de unde vin. Casa mea.

Un Goromped mi s-a cățărat pe obraz, amintindu-mi de senzația unui abțibild pe care Lenka mi-l lipise odată pe față. Mi-am amintit și durerea din clipa când mi l-am dezlipit de barbă, cu tot cu un mic petic de păr.

Acesta avea să fie ultimul meu cadou pentru Hanuš. Nu m-am opus intruziunii lui. Pentru prima oară, am simțit apăsarea și disperarea morții pe care o învățase de la mine, o durere surdă în abdomen. Limba mea uscată a descoperit o nouă rană pe gingie, iar craniul îmi zvâcnea de la presiunea care mi se acumula la ceafă. În aceste ultime clipe, eram dornic să-i arăt lui Hanuš orice bucățică din viața mea. Tânjeam să-i văd casa.

Ce mi-a venit în minte a fost o după-amiază de mai. O lună minunată. Lenka și cu mine obișnuiam să-l citim împreună pe Karel Hynek Mácha[24]. A scris un faimos poem romantic despre luna mai, și cu toții fuseserăm obligați să-l învățăm la școală, sentimentele lui făcându-ne să ne dăm ochii peste cap, căci încă nu înțelegeam cât de ușor duceau plăcerile la poezie. Am auzit-o pe Lenka recitând câteva versuri din acel poem ca și când ar fi fost lângă mine, așa cum era atunci în cortul nostru din pădure, goală și cu părul dat după urechi, cu transpirația strălucindu-i pe puful albicios din jurul buricului:

---

[24] Karel Hynek Mácha (1810-1836): poet romantic ceh.

În pădurea neagră lacul poleit
În taină își plângea durerea,
De maluri iarăși îngrădit;
Și de pe boltă soarele cobora strălucitor
În adâncurile-i azurii să rătăcească,
Precum lacrimile fierbinți ale iubiților.

Asta voiam să audă Hanuš.

Împreună, am călătorit către acea dimineață de mai. Hanuš cel venit din cosmos, un extraterestru, dar și un prieten copleșitor de uman. Jakub Procházka cel venit de pe Pământ, primul Astronaut din Boemia. Simțeam că mă sufoc. Oxigenul se terminase, absorbit de bureții lacomi din pieptul meu. Eram în strânsoarea Ghearei, dar nava părea departe. Moartea era aproape.

• Mai

Lenka și cu mine ne plimbăm pe podul Karlův, peste lățimea neîmblânzită a Vltavei, vâna Boemiei care ne împarte orașul în două. Tocmai am vizitat-o pe bunica la spital – avea o stare foarte bună, sorbind cu poftă supă de varză servită de infirmieră, deși noi îi duseserăm sandvișuri, și ne-a întrebat dacă plănuiam să-i oferim un nepot. Liniștiți de căldura bunicii și de recuperarea fără cusur după atacul pe care îl suferise, rătăcim prin oraș. În jurul nostru, limbile lumii se învălmășesc cu obișnuitul zumzet al primăverii. Un artist faimos care își face veacul pe pod desenează caricaturi rudimentare turiștilor ignoranți. Își prinde puricii din barbă și bea vin dintr-o cană de piele, în timp ce le zâmbește fețelor platinate ale unui cuplu suedez și, foindu-se pe scăunelul lui, adaugă un uger de capră sub bărbia bărbatului și o mustață victoriană femeii. Î-am văzut potlogăriile de o mie de ori – de multe ori, turiștii pur și simplu se ridică și pleacă, iar el strigă după ei în limbajul lui inventat. Dar, din când în când, turiștii sunt copleșiți de vinovăție și îl plătesc pentru mâzgălelile lui. E reconfortant să-l vezi pe fundalul statuilor de sfinți ce păzesc podul, al căror alai este

deschis de o reprezentare destul de sumbră a lui Iisus. Fără pictori, hoți de buzunare și cupluri la plimbare, podul ar fi doar o ilustrare terifiantă a excesului gotic. Dar iată-ne pe toți aici, bețivi, turiști europeni îmbrăcați în piele, îndrăgostiți praghezi dornici de o abțiguire duminicală cu bere și de o plimbare de-a lungul apei, oferind podului umorul și tandrețea de care are nevoie. Ca răsplată, pe Lenka și pe mine podul ne face să ne simțim ca și când povestea noastră ar fi început cu mult înainte să ne facem primul cont bancar.

Ieșim de pe pod și ne plimbăm prin una dintre multele piețe vietnameze ale orașului, unde copiii se vânează între ei cu pistoale cu laser, adulții fumează țigări Petras cu un aer posomorât, iar imitațiile lor după Adidas și Nike flutură în vânt precum steagul unei națiuni. Bărbați încruntați pun cu polonicul în caserole din spumă un amestec de vinete cu pui, iar albi musculoși cu șepci pe cap – probabil polițiști care îi pândesc pe contrabandiști – spionează piața cu stângăcie. Copii trimiși în recunoaștere își anunță părinții prin fluierături elaborate ori de câte ori se apropie câte o clientă elegantă, ca să scoată repede rochiile de firmă contrafăcute, iar apoi să le ascundă la loc de polițiștii prost deghizați. Secretele funcționării unei piețe.

Un băiețel lovește o fetiță în nas cu un pistol cu laser și dispare printre corturile bătute de vânt. Fetița plânge până când Lenka, scumpa mea Lenka, o ia de mână.

— Băieții joacă dur, îi spune Lenka. Trebuie să joci și tu dur. Data viitoare când îl vezi, să-i da și tu una în scăfârlie.

Fetița se uită țintă la noi, cu buzele strânse și cu pistolul cu laser în mână. O trage pe Lenka după ea și ne conduce trei corturi mai încolo, unde o femeie moțăie într-un șezlong. Fata întinde un tricou galben spre Lenka și dă din cap cu un zâmbet ștrengăresc.

— Mi-l dai mie? întreabă Lenka.

— Șaizeci, spune fetița. Reducere.

— Șaizeci de coroane?

Fata încuviințează din cap ca o vânzătoare versată. E limpede că vrea să păstreze banii pentru ea, nu să-i împartă cu maică-sa – presupunând că are vreo legătură de rudenie cu femeia adormită.

Nu mai e cale de întoarcere. Compasiunea Lenkăi ne-a semnalat ca fiind slabi, așa că îi dă banii fetiței și o mângâie pe cap.

— I-ai zis să joace dur, așa că joacă dur, comentez eu.

— Foarte bine. Să fie antreprenoare.

Lenka despăturește tricoul. Pe fundalul de bumbac galben, un soare de desene animate ține într-o mână o halbă de bere și în cealaltă o loțiune de plajă. Își mijește ochiul drept ca un bețiv, iar cu stângul studiază curburile obscene ale bărbaților și femeilor despuiate care se bronzează pe plaja de sub el (goliciunea goliciunilor: fiecare despicătură îngroșată, păr pubian des, sâni și erecții uriașe). Soarele rânjește înfiorător în timp ce revarsă litri de loțiune peste aceste corpuri care nu bănuiesc nimic.

După ce studiem tricoul, fetița ne zâmbește:

— Bun pentru vară.

— Obraznică ce ești, îi spune Lenka.

— Șaizeci de coroane! chițăie ea înainte să dispară printre corturi la fel de repede precum băiețelul care a lovit-o, strângând în pumn bancnotele cu greu agonisite.

Femeia adormită se trezește și se uită la tricou.

— Optzeci de coroane, zice ea cu mâna întinsă.

Lenka și cu mine nu ne putem stăpâni râsul când îi dăm și ei o parte din banii noștri.

— Îți dai seama că acuma trebuie să-l porți, nu? spun eu.

— Ești nebun?

— Legea universului. Te-ai rostogolit pe spate și ți-ai expus gâtul când inamicul și-a dezvelit dinții. Ai dat piept cu o simplă provocare darwinistă și ai pierdut.

— Vorbești ca un universitar incurabil.

Întind degetul spre tricou și mă încrunt insistent. Lenka oftează, dar nu-mi scapă zâmbetul discret de pe buzele ei. Asta ne trebuie. Tachinări. Umor. Ceva neașteptat. După nenumărate luni în care am transpirat fără plăcere deasupra ei, rugându-mă să mi se fi fortificat sperma în timp ce ea transmitea unde pozitive către ale sale *aureus ovarii*, după ce am umplut coșul de la baie cu mormane de teste de sarcină, după nenumărate eșecuri și după retragerea mea între zidurile universității, unde stăteam până târziu chipurile ca să „corectez teste” și să particip la „ședințe de catedră”, când de fapt nu făceam decât

să iau câte o gustare la mine în birou și să joc Șarpele pe telefon, ziua aceasta putea să fie șansa noastră de a găsi un nou drum înainte, de a fuziona din nou fiziologiile și chimiile noastre neuronale, în loc să ne vedem unul pe altul doar ca simpli posesori ai unui apendice și ai unui orificiu de făcut copii, ambele defuncte.

Lenka își pune tricoul pe ea, iar eu dau aprobator din cap. Mă sărută, dezlipește de pe tricou abțibildul rotund pe care scrie „S” și mi-l lipește pe barbă.

— Acuma arătăm amândoi ca niște idioți, spune ea.

•

Fii martor la momentele mele cele mai fericite, om costeliv. Am să-ți arăt de unde vin. Hanuš îmi întrerupe amintirea din Praga, mă duce în altă parte. Îi văd lumea așa cum era în vremuri de demult.

Milioane de ouă plutesc în jurul unei mici planete verzi. Deasupra inelului de ouă plutesc membri din tribul lui Hanuš, și un zumzet colectiv în limba lor anunță că a sosit momentul potrivit. Ouăle încep să se crape, din ele ieșind tarsuri subțiri de arahnide care sparg membranele și găoacele. Printre miile de nou-născuți îl văd pe Hanuš, al cărui zumzet e diferit de al celorlalți. Se uită la propriile-i picioare în timp ce își pipăie cu ele pielea netedă, fără blană. Bucățelele de coajă plutesc în jur, alcătuind un adevărat nor de praf, iar tinerii și adulții tribului se învârt unii în jurul celorlalți. În cele din urmă, Bătrânii, un consiliu alcătuit din douăzeci, cu picioarele scurte și contorsionate precum rădăcinile de copaci, poruncesc tribului să se oprească. Legile tribului sunt transmise copiilor:

Corpul nu trebuie pângărit.
De adevăruri nu trebuie să te temi.

Apoi, nou-născuții se despart de turmă și coboară pe planeta lor verde. Suprafața ei e acoperită cu roci și cristale și e presărată cu adâncituri care dau spre tuneluri. Viermii Shtoma – sunt de mărimea unui copil de om, grași, orbi și roz ca niște purceluși – se ascund în tuneluri să nu-i înșface copiii tribului. În câteva secunde, deasupra planetei se formează o furtună, fulgere albastre și roșii mușcă din rocă, suprafața se crapă și dă la iveală viermii care se târăsc în subteran. Hanuš aterizează pe

un vierme și își înfige picioarele în spatele lui. Îi sfâșie pielea, făcând să țâșnească albeața dinăuntru, densă și cleioasă ca untura. Furtuna nu se aude, și totuși vântul biciuiește suprafața planetei, măturând membranele golite ale viermilor. Bătrânii îngână melodia unui cântec de sărbătoare, furtuna se domolește, iar copiii îmbuibați se retrag în peșterile lor să digere. Hanuš își deschide memoria fără nicio oprelişte – devin el. Acum, că părul a început să-i crească pe corp și a cunoscut pentru prima oară darul mâncării, este absolut sigur. Cu privire la univers și la toate secretele lui, cu privire la legile tribului și la rolul pe care îl deține în cadrul lui. Sunt incapabil să înțeleg fericirea care vine odată cu această certitudine. Totul este așa cum trebuie până vor sosi Gorompezii Morții, fie mâine, fie peste două milioane de ani.

Sătul și edificat, tânărul Hanuš se odihnește. Fără să știe încă ultimul secret al universului, pe care tribul său nu-l cunoaște: oamenii, Pământul lor și fricile lor îngrozitoare.

•

Mi-aș dori să fi fost și eu acolo, Hanuš. Să vânez cu tine în furtună, să-ți cunosc frații.

Lenka și cu mine ieșim de pe pod, ne luăm castane fierte și grog de la un vânzător ambulant și ne așezăm pe o bancă în Piața Orașului Vechi, așteptând ca Orloj, ceasul astronomic, să dea ora exactă, în timp ce turiști fascinați se strâng la poalele lui cu camere digitale în mâini. Sunt un pic moleșit de căldură, iar buzele Lenkăi păstrează aroma dulce a castanelor. O sărut, îmi încâlcesc degetele în părul ei frumos înfoiat și o trag spre mine, iar ea mă mușcă de buză.

Clopotele din Orloj răsună și începe Procesiunea Apostolilor – figurinele de lemn apar una după alta în fereastra de deasupra orologiului: Pavel cu o sabie și o carte, Matei cu un topor, restul găștii ținând în mâini fie arme, fie simboluri ale înțelepciunii. Statui fixe, care nu fac parte din procesiune, privesc turiștii neîncetat din jurul cadranului: moartea agitând un clopoțel, un turc clătinând din cap înspre apostolii infideli, un avar strângându-și punga cu aur și vanitatea privindu-se în oglindă. Ceasul propriu-zis indică poziția lunii și a soarelui, împreună cu rotațiile stelelor. Oare e o operă de artă, o minunată realizare inginerească sau o capcană pentru turiști? Pare că Orloj nu se poate hotărî și astfel își asumă pe rând toate aceste trei

identități. Copiii chițăie în timp ce cocoșul mecanic strigă cucurigu, iar spectacolul se termină cu turcul care clatină iarăși din cap, uimit de aiurelile creștine.

Lenka își termină berea și se ridică în picioare. Mă ia de mână și mă ghidează prin zgomotul de fond al mulțimii care se împrăștie. Ne apropiem de intrarea în Orloj și trage de ușa grea de lemn. Cabina îngrijitorului e goală, iar pe geam e lipit un bilet: Pauză de masă. Urcăm pe scara îngustă, Lenka împiedicându-se ușor, amețită de căldură și alcool. Ultima oară am intrat în Orloj când am fost în excursie cu clasa, iar gardieni bătrâni stăteau în colțuri să supravegheze monumentul națiunii. Acum, colțurile sunt goale – i-o fi înghițit praful și mirosul moscat, ca de ocean stătut, care învăluie orice loc abandonat, sau poate au murit și niciun tânăr n-a vrut să-i înlocuiască, deși tăierile de fonduri sunt motivul cel mai probabil al absenței lor.

Lenka se urcă pe scara ce duce la nivelurile superioare, interzise vizitatorilor, și mă trage de gulerul cămășii când vede că ezit s-o urmez. Pornesc în urma ei, ascultând scârțâitul roților dințate, al mecanismului genial din pricina căruia maestrul Hanuš și-a pierdut vederea. Este cel mai vechi ceas astronomic de pe planetă, și totuși cine are nevoie de serviciile lui? Sateliții fotografiază cu o precizie de dronă planetele, soarele, stelele, lunile, Profunzimile Cosmice Dincolo de Înțelegere; rovere singuratice explorează suprafața altor planete, făcând alchimie în pântecele lor; orice om din lumea asta poate hălădui nopți la rând pe continente virtuale cu Google Earth. Cât va mai putea Orloj să-i captiveze pe turiști cu misterul și spectacolul său de păpuși, cât timp vor mai putea statutul său de atracție turistică și capacitatea lui de a satisface retro-fetișismul minții umane să pună în umbră tragica lui ineficacitate? Lenka și cu mine ajungem în camera apostolilor, unde acești gardieni de lemn se odihnesc înșirați în cerc, pregătiți pentru următorul spectacol. Lenka se așază pe pervazul ferestruicii, periculos de aproape de Sfântul Andrei cu a sa cruce mare de lemn. Mă trage de părul de pe piept și mă mușcă de gât, iar eu mă prăbușesc în genunchi și îmi îngrop nasul, ochii și bărbia în chiloții ei, pe care îi smulg și îi arunc pe podea.

Asta ne trebuie, plăcere și abandon, nu împreunare programată, nu calendare și teste și doctori care ne întreabă de „unghiurile copulării”. Mă usturā pielea de la unghiile Lenkăi

înfipte în craniul meu. Aceasta e durerea pe care o căutam amândoi. Mandibula mi-a amorțit, nu pot să respir și hotărăsc că așa mi-aș dori să mor într-o bună zi, sufocat în poala soției mele, cu trupul ei tremurând de plăcere sub buricele degetelor mele. Lenka mă ridică în picioare și îmi descheie nasturii de la blugi, mă ațâță cu rugăminți șoptite, și, în frenezia noastră, cădem pe o parte și ne izbim de sărmanul Sfânt Andrei. Fără să dea drumul crucii pe care o strânge în brațe, apostolul se prăbușește de pe tija lui și capul i se rostogolește pe podea. Andrei a ținut piept secolelor în care s-au perindat Moartea Neagră, cruciade, două războaie mondiale, atacuri ale termitelor, comunism, capitalism și *reality show*-uri, și totuși n-a putut ține piept unor îndrăgostiți stângaci. Dar, în timp ce Lenka își împrăștie sperma mea pe interiorul coapsei, un act de răzvrătire împotriva scopului deținut de această substanță tulbure, nu mă doare sufletul că am desfigurat o comoară națională. Ne-am lăsat urma în istorie, am făcut ce n-au făcut niciun bărbat și nicio femeie înaintea noastră, am dovedit că suntem aici ca să trăim înainte să murim și, cât trăim, să ne și distrăm un pic.

•

I-au omorât pe toți, om costeliv. Dacă nu-ți arăt ce s-a întâmplat, n-o să mai rămână niciun martor. Au venit să ne anihileze. Este singurul scop al Gorompezilor. Distrugerea noastră.

Acum, Hanuš e complet maturizat, corpul lui arată exact așa cum îl știu. Un nou inel de ouă înconjoară planeta verde, dar nu e nici pe departe la fel de abundent ca atunci când s-a născut Hanuš. Împreună cu semenii săi, Hanuš patrulează inelul. La orizont apare un roi. O armată de mărimea unui asteroid. Hanuš le cere Bătrânilor îndrumare, ajutor, așa cum fac și ceilalți membri ai tribului. Pentru prima oară, Bătrânii nu spun nimic.

O iau la fugă, lăsându-i pe tineri în urmă. Gorompezii sparg găoacele care adăpostesc viitorul tribului, înfruptându-se cu lăcomie din embrioni. Hanuš fuge și el, străbătând galaxii, dar roiul se ține după el, ca o gaură neagră ce înghite totul în calea ei. Bătrânii sunt lenți și rămân în urmă, tinerii care le stau alături să-i protejeze fiind condamnați. Fugiți, le poruncesc Bătrânii, fugiți și nu vă opriți niciodată, s-ar putea să fiți ultimii dintre noi, și, în scurtă vreme, Hanuš nu se mai uită în urmă, ci doar zboară prin porțile cosmosului, cât de repede îi permite corpul, iar

șuierul roiului slăbește odată cu murmurul colectiv al semenilor lui, până când, în cele din urmă, Hanuš se uită în spate și vede că n-a mai rămas niciun semen. Lumea pare pustie, Hanuš e singur, așa că se oprește și așteaptă să-l găsească Gorompezii, căci nu există viață fără tribul lui. Însă Gorompezii nu vin, iar Hanuš adoarme, răpus de oboseală, și se trezește într-un loc pe care nu l-a mai văzut niciodată, un loc botezat Calea Lactee de cei care sălășluiesc acolo. Hanuš încă e în viață, dar știe că Gorompezii tot îl vor găsi, fie mâine, fie în două milioane de ani. Certitudinea care i-a fost conferită la naștere începe să se evapore când aude primele ecouri ale vocilor și minților care ocupă Pământul. Nu înțelege nimic.

•

Rămâi cu Lenka și cu mine, Hanuš. Stai doar cu gânduri bune acum.

Lenka și cu mine o să ținem minte mereu acest moment – ea alunecă pe podea, cu spatele sprijinit de peretele rece de piatră, cu șuvițe de păr încâlcit în gură, iar eu o urmez. Nici ea, nici eu nu suntem deranjați de miros, de transpirația care ne acoperă fețele și membrele. Credem că ne putem repara căsnicia. Știm că lumea funcționează pe bază de capricii, pe baza unui sistem de coincidențe. Există două mecanisme de adaptare fundamentale. Unul constă în a te teme de haos, în a lupta împotriva lui și a te critica nemilos când pierzi, în a construi o viață ordonată, alcătuită din căsnicie, muncă, mers la sală, întâlniri, copii, depresie, aventură, divorț, alcoolism, recuperare, atac de cord, o viață în care fiecare decizie e o reacție la frica de ce-i mai rău (faci copii ca să nu fii uitat, ți-o tragi cu cineva la revederea cu colegii de liceu în caz că nu se mai ivește niciodată ocazia și – Sfântul Graal al paradoxurilor – te căsătorești ca să combați singurătatea, apoi ești copleșit de dorința maritală constantă de a fi singur). E genul de viață din care nu poți ieși câștigător, dar care îți oferă beneficiile luptei – sufletul omenesc e bucuros când e distras de război.

Al doilea mecanism este o acceptare generală a absurdului din jurul nostru. Tot ce există – de la conștiință și mecanismul digestiv al omului până la undele sonore și ventilatoarele fără elice – e magnific de improbabil. Pare mult mai probabil ca lucrurile să nu existe deloc, și totuși lumea vine în clasă în fiecare dimineață, iar cosmosul face prezența. De ce să lupți cu

improbabilitatea? Așa se supraviețuiește în lumea asta: te trezești într-o dimineață și primești un diagnostic de cancer, afli că cineva a omorât patruzeci de copii, descoperi că laptele s-a acrit și exclami râzând: „Cât de improbabil! Și totuși iată-ne aici”, să înoți în haos, să înoți fără frică, să înoți fără așteptări, dar apreciind fiecare capriciu și frumusețea răsturnărilor de situație demente care ne pompează sânge în venele emaciate.

Aș vrea să-i împărtășesc aceste gânduri Lenkăi, însă mi-e teamă de zgomotul cuvintelor. *Mă bucur că o poți vedea, Hanuš, pentru că abia de-aș putea să ți-o descriu*. Lenka se uită la mine ca și când aș fi primul lucru din lume pe care îi cade privirea. Oare văd adorație acolo unde nu e sau romantizez o expresie postcoitală de satisfacție carnală cât se poate de normală? Nu cred. Cred că în clipa asta capacitatea fizică pentru iubire a Lenkăi și-a atins punctul culminant. Dopamina îi inundă cortexul frontal, sfâșiindu-i pereții membranoși. Noradrenalina îi copleșește locașul cerebelului, i-l pârjolește și se hrănește cu cenușa lui. Creierul îi e îmbibat cu sânge, s-a transformat într-un burete al iubirii, un organ al devoțiunii biologice totale – creierul ei, cel mai frumos lucru din câte cunosc. Și eu mă simt la fel ca ea. Acest moment nu se va deprecia niciodată, așa cum se întâmplă cu alte momente după ce iubirea pălește. Va fi mereu perfect. Vom fi mereu niște caraghioși.

Lenka și cu mine suntem mai mult decât capacitatea noastră de a concepe un fetus viabil. Suntem iubiți. Suntem cea mai mare contradicție a universului. Mergem înainte împotriva tuturor vicisitudinilor. Trăim pentru plăcerea de a trăi, nu de dragul succesiunii evolutive. Sau cel puțin așa vrem să credem astăzi.

Aici vreau să te las, Hanuš. Rămâi în această clipă. Simt cum te îndepărtezi. Mai ești aici? *Trăiește momentul, Hanuš. Simte după-amiaza asta de mai, cu raze de soare strecurându-se pe fereastră și cu iz puternic de sex în aer. Hanuš*?

Cât de improbabil! a spus Hanuš. *Și totuși iată-ne aici*.

Apoi a dispărut.

• Un foarte scurt antract

Maestrul Jan Hus n-a murit ars pe rug, ci și-a trăit ultimele zile în patul cald al unei văduve, cu sufletul plin de iubire și împăcat cu Dumnezeu.

Hanuš a descoperit aceste adevăruri într-o arhivă de mult uitată, sigilată de păstrătorii istoriei. În a treizeci și doua zi de temniță și tortură, Hus a primit o vizită smerită din partea regelui Sigismund, care i-a oferit grațierea, cu o singură condiție. Hus avea să călătorească în secret până la marginea ținuturilor creștine, unde nu-l putea recunoaște nimeni, să-și trăiască restul vieții în exil. La început, Hus a refuzat. Credea că moartea lui publică ar fi pricinuit revolta scontată în ținutul Boemiei. Acesta avea să fie rolul lui în planul lui Dumnezeu pentru rebeliunea europeană împotriva Bisericii Catolice.

Apoi a intrat în scenă văduva. Și-a plimbat degetele pe vânătăile și tăieturile de pe coastele, mâinile și obrajii lui Hus – opera torționarilor săi. Văduva i-a spus că vede în el iubirea lui Dumnezeu. I-a spus că unul dintre fiii lui Dumnezeu deja murise și pricinuise lumii multă durere. În scurtă vreme, Hus și văduva au pornit spre un sat liniștit din Moldova. Făceau pâine, se îmbăiau împreună și, până la urmă, au ajuns să se culce împreună ca soț și soție. Hus nu mai simțea imboldul de a predica. Tortura îi frânsese voința – după atâta suferință, era dornic să moară sau să înceapă o nouă viață. Una simplă, care să nu-l oblige să devină un simbol.

Bineînțeles, nevoia de simboluri n-a dispărut odată cu Hus. Regele a sperat că fărădelegile maestrului vor fi pur și simplu uitate, însă capii bisericii nu voiau ca ereticul cel infam să scape nepedepsit și cereau să fie adus înapoi. Voiau spectacol și sânge. Regele a trimis treizeci dintre cei mai buni oameni ai lui să caute un sătean care să semene cu Hus. Au găsit câțiva și, dintre aceștia, un bolnav de ftizie care nu mai avea mult de trăit a acceptat să joace rolul lui Hus. Ca răsplată, soția și copilul pe care îi lăsa în urmă aveau să primească o sumă generoasă din partea regelui. Ftizicul și-a lăsat barbă și a încasat câteva ciomăgeli ca să semene și mai mult cu dublul său înainte să fie ars pe rug. Mulțimea orbită de furie nu și-a dat seama că nu era

Hus. Și nici capii bisericii, care au sărbătorit moartea apostatului.

După ce Hus a fost ars pe rug, poporul Boemiei s-a răzvrătit și a izbucnit un război civil între husiți, răzbunători ai iubitului lor filosof, și monarhi, reprezentanți ai redutabilei Biserici Catolice. Hus i-a dat văduvei vestea conflictului iminent la o ceașcă de ceai cu lapte – calm, ca și când războaiele s-ar fi întâmplat într-o lume pe care n-o vizitase niciodată. Văduva l-a întrebat dacă avea de gând să se întoarcă să lupte alături de compatrioții săi. Hus a spus că nu.

Moartea lui – fie că a fost a lui sau a altcuiva – declanșase revoluția de care avea nevoie Boemia ca să se elibereze. Oricât de mult ar fi luptat el în viață fiind, tot n-ar fi avut impactul pe care l-a avut moartea sa pe rug. Hus își jucase rolul în istorie.

Acum, putea trăi cu adevărat.

PARTEA A DOUA

CĂDEREA

• Astronaut mort pentru țară

Hanuš mi-a alunecat din mâini. Picioarele i s-au desprins unul câte unul de corp și s-au împrăștiat în univers ca și când ar fi avut propriile lor treburi. Nu mai rămăsese din el decât un sac de piele fremătând de la vibrațiile Gorompezilor care se înfruptau din el. Avea ochii morți și buzele întunecate. Abia după ce s-a îndepărtat de mine mi-am dat seama că Gorompezii, revărsându-i-se prin pori, îmi roiau în jurul brațului, umărului și căștii – și dintr-odată au ajuns înăuntrul costumului, mușcându-mi din carnea de la subsuori și dintre picioare. Hanuš murise.

Am țipat de durere în timp ce porțile navei rusești se deschideau, iar dinăuntru a ieșit un astronaut îmbrăcat într-un costum elegant croit, care îi stătea atât de bine, încât probabil că îi fusese făcut pe comandă. M-a înhățat și m-a tras spre el, Gheara retrăgându-se în bârlogul ei. Mușcăturile feroce din jurul părților mele intime au încetat, dar simțeam în continuare arsura rănilor. După ce au încetat furnicăturile pe care le simțeam pe tot corpul, m-am uitat la degetul mănușii și am văzut câțiva Gorompezi ieșindu-mi din costum, dar n-am reușit să înhaț niciunul. L-am lăsat pe astronautul rus să mă tragă după el, să mă ducă unde voia. Ușile s-au închis și ventilatoarele de decontaminare au început să zumzăie. Aveam febră, îmi era greață, plămânii îmi ardeau la contactul cu oxigenul proaspăt. Astronautul cel elegant m-a scos din acel prim compartiment, trăgându-mă printr-un coridor lucios și cenușiu pe care nu se vedea niciun cablu, niciun panou de comandă, nimic din măruntaiele obișnuite, ca și când nava ar fi navigat doar pe bază de credință. Apoi s-a apropiat de noi un alt astronaut, cu costumul croit special pentru niște șolduri late și picioare scurte. M-au tras împreună într-o încăpere mică și întunecată cu un

singur sac de dormit și mi-au desfăcut casca. Am respirat cu lăcomie, cu transpirația prelingându-mi-se în gură.

— *Ty menya slyshis*?[25] m-a întrebat o voce de femeie.

Am încercat să vorbesc, dar n-am putut scoate niciun sunet. Am încuviințat din cap.

— *Ty govorish po russki*?[26]

Am dat din cap că nu.

— Vorbești engleza?

Am dat din cap că da.

Luminile s-au estompat și mai mult, întunericul s-a transformat în granule și au început să lipsească unele cadre din film, până n-am mai putut vedea nimic. Am încercat să strig. Am dat din mâini, mi-am simțit spatele lipit ferm de perete, mâinile legate, niște curele trase peste umăr.

— Ți-e sete? m-a întrebat femeia.

Am încercat iarăși cu disperare să-i răspund cu vorbe, dar în gâtul meu uscat nu s-a simțit nicio vibrație. Am încuviințat din cap cu furie.

Un pai mi-a zgâriat buzele și am supt îndelung din el. Costumul mi-a fost dat jos, dezlipit de pe pielea încinsă, iar în tot acest timp am continuat să beau, până n-a mai rămas o picătură și mi-am pierdut puterea de a mai sta treaz.

O bătaie pe umăr. Vocea femeii era robotică, îndepărtată, ceea ce însemna că vorbea cu mine prin microfonul costumului. Nu eram suficient de treaz cât să-i înțeleg vorbele. Mi-a lipit ceva rece de obraz. Am simțit o presiune bruscă în gură, obrajii mi s-au umplut, iar limba și dinții mi-au fost învăluite de aromă de paste, vită la conservă și sos de roșii. Am mestecat și am înghițit, simțindu-mi greutatea timpanelor.

Auzeam cu întreruperi vocea femeii:

— … mâncare… adevărată… pâine prăjită… trei zile… știi?

Am încercat să spun ceva, dar iarăși mi-am pierdut cunoștința.

Când am deschis ochii, prin încăpere se strecurau siluete încețoșate. Nu-mi simțeam limba. Iar în Scutecul cu Absorbție Maximă aveam ceva umed și consistent.

În prag s-au materializat două siluete robuste.

---

[25] În rusă, în original: „Mă auzi?”

[26] În rusă, în original: „Vorbești rusa?”

— Te-ai trezit? m-a întrebat femeia, tot prin microfonul costumului.

Am dat din cap că da.

S-au apropiat. Am coborât privirea și am văzut că trupul meu lihnit era îmbrăcat doar cu un tricou albastru și un scutec.

— Ești bolnav, a continuat astronauta. Dar nu știm ce ai. Tu știi?

M-am uitat la tovarășul ei prin vizorul căștii lui – un tip lat în umeri, cu bărbia rotundă, bărbierită prea îngrijit, și cu sprâncenele stufoase împreunate de încruntătura lui insistentă. Am clătinat din cap.

— Nu știm dacă ne putem contamina și noi, de aceea te ținem în carantină, mi-a explicat femeia. E în regulă?

Am ridicat mâna și am desenat litere în aer cu un pix imaginar. Astronauta a dat din cap în semn că înțelege și s-a uitat la tovarășul ei, care a plecat și, după câteva minute, s-a întors cu un carnet și un creion. Femeia mi-a desfăcut legăturile de la mâini.

Acasă? am scris eu.

— Da, acasă. Am setat cursul către Pământ.

Nava mea?

— A dispărut în nor. Noi abia am reușit să ieșim din el. Praful ăla se strecoară peste tot.

Doar voi doi?

— Mai avem un coleg. Dar iese rar din camera lui. A avut loc un… accident.

Femeia s-a uitat la scutecul meu, a zâmbit stânjenită și mi-a luat carnetul din mână, punându-l în buzunarul sacului meu de dormit.

— Trebuie să te odihnești, a spus ea.

Apoi a plutit spre bărbatul care aștepta în prag. Au tras câte un băț dintr-o cutie. Bărbatul a tras paiul mai scurt. Femeia a plecat.

Astronautul mi-a desfăcut de tot sacul de dormit, dar n-a umblat la legăturile care mă țineau lipit de perete. A desfăcut benzile de arici care îmi fixau scutecul și a dat să-l tragă în jos. Am protestat punându-mi mâinile pe umerii lui, însă mi le-a dat la o parte. Am luat carnetul și am scris furios: *Nu, îl scot eu*.

A clătinat din cap și s-a apucat să-mi dea jos scutecul cu o grimasă de scârbă. L-am lovit cu palma peste creștetul căștii, iar

el m-a apucat de braț, l-a aruncat într-o parte și l-a prins cu o curea de perete, apoi a făcut la fel și cu brațul meu stâng. Carnetul și creionul s-au îndepărtat de mine. Când m-am uitat în jos la curelele de pe piept și stomac, am văzut că erau prevăzute cu câte un lacăt miniatural. N-am fost foarte surprins – bineînțeles că trebuiseră să mă țină cu forța în carantină, în caz că aș fi hotărât să fac un tur al navei în timpul halucinațiilor mele febrile. Bacteria cu care aș putea contamina coridoarele ar suferi mutații impredictibile în mediul cu gravitație zero al navei, pricinuind un eventual dezastru atât pentru echipaj, cât și pentru integritatea structurală a navei. Și totuși, această privare de libertate a stârnit în mine o groază fără precedent. Am încercat să țip, m-am zvârcolit în lanțurile mele, mi-am întors șoldurile într-o parte, dar nu aveam cum să scap de acest abuz. Cu nările fremătânde, astronautul a înfășurat scutecul într-o pungă de plastic, să nu i se împrăștie conținutul. A legat punga de trei ori și a desfăcut patru prosoape de hârtie cu care mi-a șters anusul și zona dintre coapse. Am închis ochii și am numărat în gând, dorindu-mi să pot produce o expresie sonoră a furiei și rușinii mele, dar n-am reușit. Bărbatul a plecat fără să se uite la mine, ca și când el ar fi fost câinele pedepsit.

Nu aveam cum să estimez cât m-au lăsat rușii singur. Am încercat să număr, dar după al cincilea minut, toate numerele mi se păreau la fel, treizeci la fel ca o mie, și nu-mi mai puteam da seama cât dura o secundă. În orele petrecute în camera întunecată ce-mi servea drept celulă, nu mă puteam agăța decât de un lucru: realitatea întoarcerii mele pe Pământ, posibilitatea de a supraviețui. Pentru că dacă tot ce se întâmplase se întâmplase cu adevărat – începând din clipa când mă uitam cu bunicul la foc în timp ce Revoluția de Catifea se pregătea să-l trimită pe tata și, în cele din urmă, pe noi toți către pedeapsa meritată, și până la ziua când am văzut pentru prima oară gheata de fier în eficiența ei monstruoasă; începând din ziua când am cunoscut-o pe Lenka lângă un cărucior cu cârnați și până la ziua când un senator mi-a propus să zbor în Spațiu –, dacă toate astea erau adevărate (și nu puteam fi sigur de nimic în camera asta, nici de viață, nici de moarte, nici de vis, nici de realitate), atunci chiar eram în drum spre casă, în drum spre toate celelalte viitoruri pe care mi le puteam construi.

Încetul cu încetul, mi-am recăpătat vederea la ochiul drept, iar arsurile de la frunte și din piept au încetat.

Acasă. M-am concentrat intens asupra acestui concept, pentru ca mintea să nu-mi rătăcească spre întrebări la care poate nu voiam să răspund. De exemplu: de ce a venit o navă rusească la norul Chopra fără să știe nimeni? Și oare Gorompezii puiseră undeva înăuntrul meu, urmând să mă mistuie pe dinăuntru așa cum făcuseră și cu Hanuš?

Hanuš. Cadavrul lui îndepărtându-se de mine. Durerea din tâmple pe care nu aveam s-o mai simt niciodată.

În mijlocul acestor gânduri, astronauta a venit la mine cu un nou tub de spaghete. Mi-a dat voie să mă hrănesc singur. Am mârâit fără rușine și am sărit pe sosul de roșii ca un câine sălbatic, neluând în seamă măseaua cariată care mă durea înfiorător. Am studiat-o pe astronaută prin vizorul căștii. Ochii ei duși în fundul capului, căprui cu nebuloase aurii în jurul pupilei, trădau lipsa de somn, iar pe obrazul rotund îi șerpuia o cicatrice groasă.

Când am terminat de mâncat, mi-a luat tubul gol din mână și mi-a întins o tabletă electronică.

— Necrologul tău, mi-a spus ea zâmbind.

M-am uitat la data și ora articolului scris de Tůma și publicat la câteva ore după ce inginerii de la Centru pierduseră contactul cu *JanHus1*:

> *În căutarea măreției, a suveranității și a unui viitor mai bun pentru copiii săi, orice națiune trebuie să treacă uneori prin momente de cumpănă. Un astfel de moment ne umbrește inimile în această zi, când plângem pierderea unui om care a acceptat cea mai importantă misiune în care s-a îmbarcat țara noastră vreodată. Deși s-ar putea scrie – și chiar se vor scrie – cărți despre serviciile aduse de acest om și despre rolul său în progresul atât al umanității, cât și al tehnologiei noastre, deja suntem familiarizați cu Eroul Jakub Procházka. Dar aș vrea să scriu aici despre Omul Jakub Procházka.*
>
> *Tatăl lui Jakub a ales să se alăture unui anumit curent al istoriei, unul pe care îl considera drept, dar care s-a*

dovedit a fi monstruos. Dorința și hotărârea lui Jakub de a depăși această...

Îmi tremura mâna. Am devenit conștient de canalele mele lacrimale – uscate, usturătoare, goale.

> ... *ultimele sale clipe, înainte să pierdem contactul, Jakub mi-a povestit că odată a fost la un pas de înec, și simbolismul soarelui arzător*...

> ... *deci în calitate de prieten al lui Jakub, simt o durere profundă în fiecare celulă a corpului meu, și cred că este o consolare mică, dar semnificativă să știu că a murit fără durere, îndeplinindu-și un vis de o viață*...

„Fără durere”. O minciună sfruntată.

> *Ceremonia religioasă va avea loc în Cetatea Pragăi și națiunea este invitată să participe la procesiunea care, după slujba din Catedrala Sf. Vitus, va ajunge în afara zidurilor castelului, unde se vor oferi mâncare și băutură gratis pentru a comemora viața lui Jakub. Veniți devreme, întrucât evenimentul se anunță a fi una dintre cele mai mari adunări în masă*...

> ... *iar acum, abătându-mă de la ce mi-am propus mai înainte, aș vrea să mă întorc încă o dată la Eroul Jakub Procházka, și să reamintesc tuturor vorbele faimoase ale poetului care a surprins semnificația zborului spre Chopra*: „JanHus1 *poartă speranța unei noi suveranități și prosperități, căci acum ne numărăm și noi printre exploratorii universului, printre străjerii frontierelor. Ne întoarcem privirea dinspre trecutul nostru*...”

Am înapoiat tableta.

— Vrei să vezi poze de la înmormântare? m-a întrebat ea.

Nu. Poate mai târziu. Cât a trecut de atunci?

— O săptămână. Acuma construiesc o statuie. În piața centrală încă sunt multe lumânări și poze cu tine. Tablouri.

Cum te cheamă?

— Klara. Ți-a mai scăzut febra. Ne temem să nu fie vreo superbacterie. De aceea te ținem în carantină. Dar pare că te simți mai bine.

Da. Mai bine. De ce ați venit aici?

S-a uitat la ceva de pe fruntea mea. Tăcerea a părut lungă, ba chiar chinuitoare.

— Facem parte dintr-un program-fantomă. Ai auzit de el?

E un mit, nu?

— Un mit, da. Nimeni nu știe cu exactitate câți oameni au murit în misiuni secrete de explorare a Spațiului. Acum, tehnologia face ca șansele de supraviețuire să fie mai mari. Suntem o misiune-fantomă. A mai fost una înaintea noastră, la puțin timp după ce a apărut norul, chiar înainte ca nemții să trimită maimuța. Era o navetă cu o singură persoană la bord, iar persoana cu pricina – Serghei, îl cunoșteam bine, un om bun – nu s-a mai întors. Așa că am fost trimiși noi, o navă mai mare, un echipaj mai numeros. Am decolat cu două săptămâni înaintea ta, dar am deviat de la traiectorie când Vasili… mă rog, s-a produs un incident. Așa că am ajuns cu întârziere, după tine, și te-am găsit plutind în Spațiu. Îți spun toate astea pentru că trebuie să știi, Jakub, că guvernul nostru nu va recunoaște niciodată existența unor misiuni-fantomă, mai ales acum, că am recoltat praf din Chopra, că avem acest avantaj, ce-și dorește lumea. Și dacă noi nu existăm, atunci nici salvarea ta n-a avut loc. Tu nu exiști. Înțelegi?

Ați recoltat praf din Chopra?

— Da, avem particule. Dar ia-ți gândul de la ele. N-o să le vezi niciodată.

Am întors privirea. Și-a cerut scuze cu glas scăzut, iar eu i-am făcut semn cu mâna să plece. Și ea era un soldat. Acum, întoarcerea acasă părea mult mai puțin sigură. Care putea să fie viitorul unui mort-fantomă salvat? O viață sub supraveghere într-un sat din Belarus? O închisoare din Rusia? Oare aveau să mă păstreze până când salvarea mea ar fi putut fi folosită cumva ca un avantaj politic sau poate până când un informator bine intenționat, suficient de abil cât să răzbată printr-un secol de minciuni de stat, ar fi dat la iveală că programul-fantomă al

URSS era bine sănătos, nicidecum o teorie conspiraționistă deșănțată cu care puteai face furori la orice cocteil?

Ai zis ceva de un incident. Cu al treilea coleg.

— Da, Vasili. Nu mai e în apele lui.

Ce s-a întâmplat?

Și-a coborât privirea pe cureaua mănușii ei, tăcută, încruntată.

Nu trebuie să-mi spui.

— Am să-ți povestesc, pentru că e plăcut să vorbești. Colegii ăștia ai mei nu vor să vorbească. Știi cum e când vorbești și nu te ascultă nimeni? Știi, Jakub, doar țara te-a trimis aici singur-singurel. Incidentul s-a întâmplat la trei luni după lansare. L-am găsit pe Vasili cotrobăindu-mi prin cușetă, palid, cu respirația întretăiată. Yuraj și cu mine l-am întrebat timp de două ore ce s-a întâmplat. Dar nu zicea nimic, doar își bea laptele și se uita în gol. În cele din urmă, și-a pus mâinile așa – Klara și-a încrucișat brațele la piept – și ne-a zis: aud un monstru; vorbește în întuneric, zici că mârâie un câine, și zgârie pereții; plus că mi-a vorbit în cap, m-a întrebat despre Pământ, m-a întrebat despre Rusia. Vasili stătea cu mâinile așa și tot repeta: n-aveți decât să-mi ziceți că mă înșel, *druz'ya*[27], știu eu bine ce-am auzit. Dar noi nu i-am zis nimic, nu l-am luat cu: „Haide, Vasili, te-oi fi țicnit nițel de la Spațiu”. Dar el stătea în continuare cu mâinile așa, ca și când am fi vrut să-i luăm adevărul. Am raportat la *tsentr*[28] ce ne-a povestit, dar nu ne-au zis ce măsuri au luat, dacă a stat cineva de vorbă cu el. Și de atunci încoace face investigații pe cont propriu, ia masa singur, iar noi suntem îngrijorați, dar ce putem face? Și noi suntem obosiți. Nici noi nu știm cum să-l ajutăm să-și revină.

Mi-am lovit creionul de antebraț.

Un monstru?

— Da. Care mârâia ca un câine sau un lup.

Aș putea sta de vorbă cu Vasili?

— Poate dacă o să te simți mai bine și el acceptă să vină încoace. Nu te putem lăsa să ieși de aici.

Cât mai avem?

— Estimăm să ajungem pe Pământ în trei luni.

Ți-e teamă?

---

[27] În rusă, în original: „prieteni”.

[28] În rusă, în original: „centru”.

— De ce?

De întoarcerea acasă.

Mi-a luat carnetul din mână și l-a pus la loc în buzunarul din față al sacului de dormit, apoi mi-a ridicat fermoarul sacului până la gât, așezându-și arătătorul mănușii pe obrazul meu.

— Ar trebui să te odihnești. Ți-a mai scăzut febra. Poate o să te dezlegăm mai încolo, dacă promiți că n-o să ieși de aici.

S-a îndepărtat plutind și s-a oprit la intrare, fără să se întoarcă spre mine.

— Liniștea ne scoate din minți, a spus ea. Și totuși, ne e teamă să nu pierdem liniștea. *Bozhe*[29], Spațiul e un mediu ostil, dar măcar e simplu: rutine, computere și mâncare în plastic. Da, chiar mă întreb, oare am să pot trăi din nou alături de alți oameni? Mă gândesc cum o să fac plinul la mașină și deja mă ia cu greață.

Apoi a plecat.

Mi-am ridicat peste cap coconul sacului de dormit ca să nu mai aud scârțâiturile discrete ale navei. Nici cele mai sofisticate structuri nu pot scăpa de oftaturile vieții. Materialele copulează, se ciocnesc, tânjesc după aer. Mă simțeam puternic, sângele pulsându-mi în extremități, și astfel am adormit. La un moment dat, m-am surprins întinzând degetele după ochii iepurelui ca să-i dau la puii care mi se ciorovăiau la picioare. Ploaia se prelingea prin găurile ulucelor, trezind pisicile care moțăiau pe bancă. Dublura lui Jan Hus lovea caldarâmul cu sandalele lui modeste în timp ce era condus la proces și a icnit ușor când a fost urcat pe rugul unde urma să ardă.

Niciodată n-am știut care este prima mea amintire. Poate una cu tata ținându-mă gol pe piept lui dezgolit, mânuțele mele neîndemânatice apucându-l de părul creț. Dar poate că nu-i o amintire adevărată, poate că îmi doresc cu disperare să-mi amintesc acest moment din pricina fotografiei alb-negru cu marginile zdrențuite pe care mama o ținea pe noptieră. Mandibula tatii era rotunjită de grăsimea tinereții, încă nu fusese ascuțită de vârstă și de dorințe neîmplinite. Iar eu nu știam nimic în afară de mâinile calde ale acestui bărbat, aproape la fel de mari ca trupușorul meu, mirosul lui care într-o bună zi avea să devină al meu, căldura, lumina. Oare întrebarea dacă îmi amintesc cu adevărat acest moment e mai importantă decât

---

[29] În rusă, în original: „Doamne”.

dovezile empirice că a avut într-adevăr loc? Sper ca amintirea să fie reală. Sper ca senzația asta, fantoma tatii ținându-mă pe piept, să nu fie o plăsmuire a minții mele, ci că se întemeiază pe instinctul animalic de a reține clipele în care suntem protejați. Instinctul din animalul numit Jakub.

•

Klara și Yuraj au venit să-mi desfacă chingile. Nu-mi dădeam seama cât dormisem după ultima masă. Klara mi-a explicat că deja trecuseră trei săptămâni și carantina se sfârșise. Am plutit prin încăpere, întinzându-mi mușchii, dezmorțindu-mi articulațiile, bucuros că mă puteam mișca din nou. Îmi revenise și glasul – mai întâi o șoaptă aspră, apoi un timbru gutural pe care nu-l recunoșteam. Încă mă durea gâtul ori de câte ori rosteam mai mult de o frază scurtă. Am studiat-o pe Klara, care nu mai era precaută în preajma mea, ci doar binevoitoare. Până și Yuraj mi-a zâmbit scurt, deși își păstra un aer de indiferență masculină. Deja stabiliseră regulile: promisesem că nu-mi voi părăsi sub niciun chip camera neînsoțit, iar în schimb ei aveau să descopere mica ei fereastră. Am fost de acord. Când am întrebat ce se va întâmpla cu mine, ce instrucțiuni primiseră din Rusia, au devenit iritați și au tăcut, așa că am încetat să-i mai chestionez pe tema asta. Eram prea bucuros să am tovarăși umani, să aud vorbe ajungând la mine pe canalele obișnuite, să miros transpirația altcuiva. Ne îndreptam spre Pământ. Îmi era dor de Hanuš, mai mult decât puteam încerca să descriu, și totuși nu puteam aduce vorba despre el.

Klarei părea să-i placă să stea de vorbă cu mine, mai ales acum, că mă însănătoșisem, și deci nu mai eram o amenințare bacteriană. Intra în camera mea fără costumul spațial, uneori cu părul împletit, dând la iveală un gât subțire de la care nu-mi puteam lua ochii, alteori cu părul neîmblânzit și ciufulit, o coamă de leu înconjurându-i craniul. Până la urmă, nu mi-am putut împiedica mintea să-și închipuie cum ar fi s-o sărut pe gâtul subțire sau să mă bag cu ea în sacul meu de dormit, să-i simt pielea pe pielea mea. Poate că era ciudat, dar gândurile astea nu-mi veneau decât atunci când discutam cu ea. Intuițiile și amintirile ei readuceau la viață impulsurile aparent moarte dinăuntrul meu, impulsuri pe care mă angajasem să le limitez pentru totdeauna la Lenka. Aveam grijă să nu-mi arăt în niciun fel dorința față de Klara. Voiam să mai vină pe la mine. Simpla

mângâiere a companiei sale pe măsură ce se apropia temuta revenire pe Pământ valora mai mult decât orice gratificare fizică.

— Am citit despre tine și despre tatăl tău, mi-a zis ea odată în timp ce mâncam. Nu mai e mare lucru de făcut pe navă, așa că mi-am zis să aflu mai multe despre musafirul nostru.

— Înțeleg.

— Îl iubeai?

— Bineînțeles, i-am răspuns. Ăsta e blestemul traiului în familie.

— Speram să zici asta. Ai auzit de Dașa Sergijovna?

— Nu.

— Era mama mea. Și ea a fost astronaută-fantomă. Te surprinde?

Klara era îmbrăcată cu o bustieră și niște pantaloni de trening largi, transpirația de după exercițiile fizice strălucindu-i pe clavicule, pe buric și deasupra buzei. Părea cât de relaxată poate să fie o ființă umană, și o invidiam pentru asta.

— Da, mă surprinde.

— Când eram mică, niște indivizi din armată mi-au zis că mama fusese să spioneze la ambasada britanică și că fusese ucisă de un diplomat imperialist. Trei gloanțe trase în spate, *bang*!, de Occident, așa mi-au zis. Dar, când m-am înrolat în aviație, mi-au zis în cele din urmă o parte din adevăr. Am primit un dosar maro gros. Mama a fost a doua femeie din lume care a călătorit în Spațiu, împreună cu un alt cosmonaut. Programul spațial credea că puteau ajunge până la lună și înapoi, dar asta se întâmpla cu mult înainte ca așa ceva să fie posibil, la doar un an după Gagarin. Partidul era însetat să facă totul înaintea americanilor. Așa că mama a decolat împreună cu colegul ei și mi s-a zis că centrul de comandă a pierdut legătura cu ei la două ore după începutul misiunii. Probabil că au ajuns pe lună și s-au prăbușit sau poate s-au sufocat când li s-a terminat oxigenul. Oricum ar fi, au murit repede, ca niște eroi, așa mi-au zis.

— Drăguț că ți-au dat asigurarea asta, am răspuns eu.

Camera era încinsă. O defecțiune pricinuită de Chopra care nu putea fi reparată, îmi explicase Klara. Mă trezeam noaptea crezând că am febră mare și că o să mor în cele din urmă. Dar

dimineața Klara venea cu micul dejun și eram recunoscător că mai supraviețuisem o zi.

— După aceea, a continuat ea, un tip de la ministerul de Interne s-a îndrăgostit de mine și am vrut să văd ce iese. Iar într-o seară, după ce am fost la *kino*[30] și el s-a îmbătat, mi-a zis că putea să-mi facă rost într-ascuns de un dosar cu adevăruri. În noaptea aia am făcut dragoste cu el, încântată de posibilitate. Mă gândeam că aveam să-mi fac în sfârșit o imagine despre eroismul mamei. Tipul mi-a adus dosarul și l-am citit noaptea, la lumina lumânării, când se lua curentul.

Nu se mai uita la mine acum. Și-a întins degetele ca și când dosarul încă s-ar fi aflat în fața ei și i-ar fi pipăit marginile.

— Și adevărul era altul, am spus eu.

— Da. Misiunea era sinucidere curată încă de la început. Programul Spațial Sovietic voia să testeze o navetă nouă, să vadă dacă putea ajunge întreagă pe Marte, cu echipajul în viață. Mama știa asta, colegul la fel, și s-au oferit voluntari. Și-au pupat copiii și au decolat pentru totdeauna. La două ore după lansare, totul mergea conform planului, dar dintr-odată colegul ei a început să aiureze. Zicea că îl aude pe Dumnezeu în undele universului și că, știa sigur, lumea avea să se sfârșească în curând. Și acest Dumnezeu din unde îi trimitea pe el și pe mama tocmai pe Marte ca să devină noii Adam și Eva, să ia totul de la început pe o nouă planetă. Nu avea niciun dubiu că asta era soarta lor. Mama a încercat să stea de vorbă cu el, au discutat cu el și inginerii, ba chiar și Hrușciov a trecut pe la centrul de comandă să-i spună câteva vorbe înainte ca situația să scape de sub control. Dar cosmonautul nu înceta cu aiurelile și se uita la mama ca o bestie, așa că mama a luat un desfăcător de conserve și i l-a înfipt undeva, poate în gât, n-a vrut să le spună celor de la *tsentr*, dar inginerii l-au auzit pe colegul ei înecându-se cu sânge, așa că au bănuit unde. Apoi mama a început să vorbească despre lucrurile pe care le vedea. Se întreba de ce atâtea lucruri din univers aveau formă circulară. Planetele, praful de stele, atomii și asteroizii. Și multe lucruri moi. Apoi a murit sufocată. Au consemnat totul în registre. S-a sufocat atât de departe de Marte, atât de aproape de Pământ! Știi cum au notat incidentul? Pentru colegul pe care l-a omorât, sufocarea a fost consemnată așa: kchakchakchachchchchch, și așa mai

[30] În rusă, în original: „cinema”.

departe. Știi, niște mici explozii, ca bătăile de inimă. Dar sufocarea mamei a fost mai lentă: eghougheghougheghough. Chiar au fost atenți de câte ori a făcut așa. Bineînțeles, nava s-a dezintegrat sau poate încă rătăcește prin univers, cine știe? Și așa s-a încheiat a doua misiune-fantomă.

— Dar iată-te aici, astronaută.

— N-a trebuit să-mi omor un coleg. Nu încă.

— Te gândești deseori la ea.

— Mă gândesc la ce a făcut-o să plece. Și la ce m-a făcut pe mine să plec. Am ajuns la concluzia că avem în sânge nebunia asta. Tu te întrebi de ce ai plecat? Pun pariu că ai plecat în Spațiu mânat de aceeași datorie ca tatăl tău: decizia finală, ba nu, terminală de a sluji. Găsesc alinare în asta. În ideea că, nu știu, parcă n-ai de ales, că trebuie să fii o anumită persoană, că ai un instinct încifrat în ADN. Mi se pare o idee cinstită.

M-am gândit la mama Klarei – în mintea mea cele două arătau identic – și mi-am imaginat mirarea care trebuie s-o fi cuprins când a văzut sângele colegului țâșnind și bulbucind ca spuma de săpun. Prima crimă din cosmos. Poate că, după ce și-a omorât colegul, spera să-și găsească mântuirea pe Marte. Poate că primise asigurări de la o creatură extraterestră: „Ai făcut ce trebuia”.

Nu era orice formă de viață o ființă-fantomă, dată fiind originea ei involuntară în uter? Nimeni nu putea garanta o viață fericită, o viață sigură, o viață liberă de abuzuri, externe sau interne. Și totuși, ieșeam din canalele de naștere la viteze nesustenabile, nerăbdători să trăim, să plutim spre Marte la mila unei tehnologii spartane sau să ducem o viață simplă pe Pământ, la mila întâmplării. Trăiam fără să ne pese de cine ne supraveghea, de cine ne înregistra convorbirile, de cine voia să afle unde mergeam.

— E foarte cald, i-am spus Klarei.

— Da.

Am terminat de mâncat în liniște.

•

De-a lungul ultimei luni a călătoriei noastre, echipajul de pe *NashaSlava1* m-a binecuvântat cu mese magnifice. S-a dovedit că spaghetele cu care fusesem hrănit la început, cât fusesem bolnav, erau cea mai proastă mâncare de la bord, pe care erau dispuși s-o irosească pe un potențial muribund. Acum, când era

evident că aveam să supraviețuiesc, îmi aduceau mâncăruri diferite în fiecare zi. Pui à la generalul Tso[31], vită Stroganov cu smântână, borș, tiramisu și bacon – un splendid mod de a-mi aminti de Lenka. Toate erau mâncăruri încălzite la microunde, dar, pentru un om redus la aproape două treimi din mărimea lui inițială, nu avea nicio importanță.

Klara mi-a explicat că erau preparate, gândite ca răsfățuri săptămânale pentru echipaj, mici sincope în dieta lor altminteri impecabil de sănătoasă. Întrucât rezervele de mâncare erau prea abundente pentru trei persoane, iar Vasili nu voia să audă de aceste tratații, pe care le considera niște escrocherii, Klara și Yuraj hotărâseră să transforme restul misiunii într-o sărbătoare a lăcomiei și își puseseră în gând să termine rezervele până ajungeam pe Pământ. Eram bucuros să le dau o mână de ajutor, atât de bucuros încât durerea constantă de la măseaua infectată, care îmi chinuia jumătate din față, nu reprezenta o piedică în calea apetitului proaspăt redobândit – pentru mâncare, pentru ceaiul japonez, pentru sticlele de whisky american, de votcă rusească și de bere japoneză. Mi-am petrecut săptămâna mâncând, respirând și uitându-mă pe fereastra de observare, făcând o listă cu tot ce-mi doream de la viață. Cu tot ce simțeam că mi se cuvenea.

Voiam să mai văd o dată pântecele păros al prietenului meu, un cadavru fără picioare.

Voiam să-l văd pe Dumnezeu atingând universul, întinzând mâna prin cortina neagră ca să scuture corzile de care atârnau planetele. O dovadă.

Voiam să văd niște iubiți cosmici gigantici, două siluete impresionante ținându-se de mână la un picnic pe Marte, îndrăgostiți de cratere și de peisaje pustii. Erau atât de potriviți unul pentru celălalt, încât arătau exact la fel, cu sexele estompate, indistincte.

Voiam să văd Pământul despicat până la nucleu, făcut țăndări, ca să-mi confirm teoria că e prea fragil ca să se poată întreține pe cont propriu. O dovadă.

Voiam să văd cadavrele tuturor astronauților-fantomă. Să-i aduc înapoi pe Pământ și să-i păstrez îmbălsămați în cutii de sticlă în mausoleul lui Lenin.

---

[31] Rețetă de pui prăjit dulce și picant.

Voiam walkirii care să străbată avântate dimensiunile și să mângâie sufletele moarte ale orfanilor africani. Voiam ca toate creaturile mitologice născocite de mintea umană să se îngrămădească una peste alta și să se futǎ și să dea naștere unui hibrid atât de pervers, încât să ne unească pe noi toți. Voiam ca nevoile de bază ale existenței umane – potolirea foamei, sănătatea, iubirea – să ia forma unor mici plante pe care să le putem planta și recolta. Dar cine ar fi proprietarii plantațiilor și cine culegătorii? Voiam ca praful cosmic să se strângă în jurul unor cuiburi de pământ cu agresivitatea viespilor, să puiască și să evolueze și să se contopească și să alcătuiască propria lui planetă populată de făpturi asemănătoare oamenilor, care să-și conducă propriile lor mașini, asemănătoare mașinilor noastre. Probabil că dacă ar exista o astfel de lume a nălucilor cenușii – o reflecție, o imitație a întregului Experiment uman –, am putea în sfârșit să privim și să învățăm. O dovadă.

Voiam pe cineva care să-mi spună că știe ce are de făcut. Voiam pe cineva care să-și proclame autoritatea. Voiam să sar în Vltava și să-i gust toxicitatea, să-mi dau seama că undeva printre șuvoaiele de reziduuri exista apă adevărată. Voiam să trăiesc pe ambele ei maluri. Voiam să ating fiecare bucată de caldarâm de pe străzile Franței. Voiam să beau ceai englezesc fără lapte. Voiam să intru în cel mai murdar local american din cel mai prăfuit oraș și să comand un burger și un milkshake. Cum se rostogolește cuvântul ăsta pe limbă – *buRrRgeRrR*. Voiam să mă pierd printre costumele din New York City și să simt rămășițele de cocaină de pe colacii de vece. Voiam să atârn de marginea unui schelet de balenă. Voiam dovada că haosul există. Mi-o doream atât de tare, că n-o voiam deloc. Voiam ce vor toți oamenii. Să-mi spună cineva ce să aleg.

Da, Lenka avea dreptate. Aveam să mă întorc alt bărbat, iar ea avea să se întoarcă altă femeie. Fără unele componente, dar cu carcasele identice. Cine spunea că acești doi oameni noi nu se puteau iubi unul pe celălalt?

•

Cu două săptămâni înainte de aterizare, m-am hotărât. Sosise timpul să-l descopăr pe Vasili. Îl evitasem până acum, ca să-mi uit durerea pricinuită de moartea lui Hanuš, dar trebuia să aflu ce viziuni avusese, câtă vreme încă mai eram închiși împreună

în aceeași navă. Vasili își abandonase camera de culcare și se instalase într-unul dintre cele trei laboratoare de la bord. Klara nu-l mai vizita; Yuraj îl vizita o dată la două zile – oficial, ca să-i ducă gustări și date actualizate despre misiune, iar neoficial (mi-a spus în șoaptă, zâmbind), ca să se asigure că „sonatul” încă era în viață. În ultimele câteva zile, monitorizasem mișcările lui Yuraj și ale Klarei, căutând intervalul scurt și sigur în care li se suprapuneau programele de somn.

În cele din urmă, l-am găsit. În timp ce ei dormeau, m-am strecurat afară din cabina mea, mi-am croit drum pe lângă camerele lor și am ajuns pe coridorul laboratoarelor, unde rușii (am presupus) studiau efectele cosmosului asupra bacteriilor și felul în care puteau fi folosite aceste mutații în războiul biologic. (N-aș fi putut spune dacă bănuiala mea era o exagerare a paranoiei din timpul Războiului Rece, o neîncredere rezonabilă față de invadator, sau simpla acceptare a realității. La urma urmelor, ce-ar fi făcut țara mea cu mostrele prelevate din Chopra? Ar fi încercat să obțină un avans în cursa națiunilor sau măcar le-ar fi vândut celui care oferea mai mult, aliatului celui mai convenabil, înainte ca spionii lumii să descindă pe străzile Pragăi ca să afle pe cont propriu despre ce era vorba?) Am ajuns la ușa ultimului laborator, delectându-mă cu plăcerea de a pluti nestingherit în pantalonii de trening ai lui Yuraj, care îmi tot cădeau de pe șolduri, dar pentru care eram totuși recunoscător. Găsind fereastra de observare acoperită și micul panou de comandă al ușii spart, am ciocănit.

— *Ostavit’ yego tam*[32], a strigat bărbatul dinăuntru.

— Ce? am zis eu.

— Nu ești Yuraj, a spus el în engleză.

— Nu. Dar tu ești Vasili?

— Tu ești mortul?

Nu i-am răspuns.

Au trecut câteva minute încordate. M-am uitat în lungul coridorului. Era liniște, dar puteam fi descoperit din clipă în clipă.

În cele din urmă, ușa glisantă s-a deschis. De după ea a apărut un bărbat gras și slinos, îndesat într-un maiou alb și niște pantaloni de trening. Părul i se transformase într-o piroșcă îmbibată cu transpirație, cocoțată în vârful capului. În mâna

[32] În rusă, în original: „Las-o la ușă”.

stângă ținea o telecomandă improvizată pentru ușă. Câteva fire electrice fără izolație se întindeau de la cutia panoului de comandă până la el. Avea mâna dreaptă bandajată de la degete până la umăr, iar dinții îi erau cenușii.

A dat din cap, ca și când ar fi știut că nu puteam sta de vorbă cu el înainte să mă holbez la cocina pe care și-o făcuse din laboratorul ultramodern. Chiloți murdari, lentile de microscop, ambalaje de rații zilnice, capace de pixuri, hârtii mototolite și chipsuri pluteau prin cabină într-un balet ciudat, coregrafiat de un strângător compulsiv de mărunțișuri, asemenea unei expoziții de la Muzeul Național care și-ar fi propus să înfiereze încă o dată materialismul contemporan. Scaunul laboratorului era pătat cu o substanță gălbuie neidentificabilă, iar computerul fusese despicat în două cu o țeavă de oțel. La început, am crezut că pereții erau acoperiți cu fire răsucite, dar, privind mai de aproape, am văzut că era o puzderie de hârtiuțe cu desene. Toate aveau același subiect. Un talmeș-balmeș de umbre conectate sub forma unui semicerc. Din acești nori negri țâșneau cuvinte scrise cu chirilice roșii amenințătoare.

Vasili și-a desfăcut brațele, pe care până acum și le ținuse încrucișate la piept.

— Nu înțelegi, a spus el calm.

— Ba da. L-ai auzit.

A făcut ochii mari. M-a înhățat de gulerul tricoului, împroșcându-mi bărbia cu respirația lui împuțită.

— Atunci tu ești profetul, a spus el. Tu. Puteam să fiu eu, dar știi ce am făcut când m-a vizitat zeul? Am crezut că era un demon. Am închis ochii și m-am rugat să dispară. N-am mai fost la biserică de când a murit bunica, și totuși am închis ochii și am stat așa ore în șir, rugându-mă ca zeul să plece. Și până la urmă mi-a dat ascultare.

Engleza lui Vasili era aproape impecabilă, nu avea decât un vag accent. Buza de jos îi tremura. A început să tragă de bandajul de pe braț, rupând bucățele pe care le făcea ghemotoace înainte să și le pună pe limbă.

— L-ai văzut, am spus eu.

— N-am văzut nimic. Doar am auzit. O voce care venea dinspre colțurile cabinei.

— Și vocea ți-a pomenit de mine.

— Mi-a zis să te aștept pe tine, profetul.

Vasili a prins din zbor un chips și mi l-a oferit. Am clătinat din cap. Cu o dezamăgire evidentă, l-a pus înapoi pe orbita lui, apoi s-a legat în scaunul pătat. Am observat că lentilele microscopului erau sparte și m-am pregătit sufletește pentru particule de sticlă care probabil pluteau prin cabină, așteptând să fie inhalate.

— Când i te adresezi profetului, trebuie să stai mai jos decât el, mi-a explicat Vasili. Zeul s-a întors la mine, da, cu câteva ore înainte să te găsim. Mi-a zis că n-am să-l mai aud niciodată, nu, dar că va trimite un fiu în numele lui, și acela ești tu! Și mi-a zis că trebuie să salvăm fiul. I-am zis Klarei că trebuie să mai așteptăm câteva minute înainte să plecăm. Te-am pescuit, hm, chiar înainte să mori…

Deci în fața mea stătea omul care poate chiar îl cunoscuse pe Hanuš, pentru o vreme oricât de scurtă, dovada decisivă de care aveam nevoie din clipa când îl întâlnisem prima oară, cu atâta timp în urmă. Au început să mă enerveze repede ticurile lui Vasili, felul lui încâlcit de a vorbi.

— Deci probabil ți-a zis câte ceva despre mine. Numele meu, cine sunt.

— Hm, *da*. Mi-a zis. Am făcut bine, profetule? Știi, aș fi putut să fiu eu în locul tău. Însă nu m-am dovedit demn. Dar măcar cred. Mă crezi că cred, profetule? Am să-mi vărs și sângele, dacă e nevoie.

Din adâncul buzunarelor de la pantalonii lui de trening, Vasili a scos o șurubelniță pe care și-a pus-o la gât. Am plutit imediat spre el, apucându-l de încheietură chiar în clipa când vârful i-a străpuns pielea. I-am luat șurubelnița din mână, în timp ce Vasili se uita cu o încântare copilărească la micile sfere din propriu-i sânge, lovindu-le ușor cu degetul.

— Vreau să-mi povestești tot ce ți-a zis zeul despre mine, Vasili. Astfel am să știu că ești cu adevărat un apostol.

— O, profetule, mă pui la încercare. Nu mi s-a spus nimic despre originile tale, pentru că sunt prea umil ca să știu. Nu am decât misiunea mea. Am să te duc pe Pământ. Și am să-ți spun ultimele cuvinte pe care zeul mi-a cerut să ți le transmit.

Vasili a zâmbit, iar degetele sale au desfăcut cu totul pansamentul care îi acoperea mâna și încheietura, dând la iveală o multitudine de tăieturi adânci și infectate, răni care cu siguranță aveau să-l coste brațul.

M-am hotărât. Vasili și alții ca el erau motivul pentru care Hanuš nu putea veni niciodată pe Pământ. Nu puteau face față unei vastități care le depășea atât de mult cunoașterea asupra existenței, chiar dacă văzuseră Spațiul de aproape. Își proiectau disperările, fricile și nebuniile incipiente asupra unor tipuri de inteligență necunoscute lor. La urma urmelor, la fel făcusem și eu când fusesem la un pas să înfig bisturiul în Hanuš ca să-mi satisfac venerația față de metoda științifică, în speranța că undeva înăuntrul lui se afla răspunsul la neliniștea mea. Îmi era rușine.

Gândul de a auzi cuvintele lui Hanuš de către Vasili mă epuiza și, în același timp, mă încânta. Am inspirat de câteva ori ca să-mi domolesc nerăbdarea față de acest om bolnav.

— Mesajul zeului, a spus Vasili în cele din urmă. Profetul nu trebuie să-și supună spiritul. Va găsi fericirea în tăcere, căutând libertatea, și în rugăciune, și astfel va ști, va ști mai mult decât orice om, sau orice… o, am încurcat cuvintele… răspunsul e în ceruri.

Vasili s-a uitat în jur cu spaimă, și-a băgat mâinile în buzunare și, după grimasa contorsionată și hidoasă de pe chipul lui, am dedus că încerca să găsească o altă armă cu care să-și facă rău. I-am cerut să-și țină mâinile jos. Hanuš n-ar fi vorbit niciodată de rugăciuni, de profeți și cu siguranță nu de ceruri. Senzația că aveam ceva în comun cu Vasili s-a evaporat. El era un nebun. Eu, nu. Nu puteam să fiu.

Eram furios pe el. Ca și mie, îi fusese încredințată o misiune, dar nu reușise să-și păstreze sănătatea mintală, în ciuda companiei umane și a luxului de pe nava lui.

Sau oare fusesem și eu la un pas de-a ajunge ca Vasili? Mă salvase Hanuš tocmai de nebunia asta? Brusc, mi s-a părut că îi datoram compasiune.

— Apostolule, i-am zis lui Vasili, te-ai descurcat perfect. Ai trecut testul.

Vasili a scâncit ca un băiețel, punându-și mâna pe a mea.

— Acum du-mă acasă, mi-a cerut el. Ia-mă de aici. E prea liniște. Mi-e dor de bâzâitul țânțarilor deasupra lacului.

Eram bucuros. Nu-l cunoștea pe Hanuš, eram singurul om care aflase vreodată acest secret cosmic. Nu voiam să-l împărtășesc cu nimeni.

Vasili și-a desfăcut curelele care îl țineau de scaun și m-a împins la o parte, sărind spre colecția lui de desene și dezlipindu-l pe cel mai apropiat. Și-a desfăcut larg maxilarele, a mototolit hârtia, apoi și-a îndesat-o în gură. A mestecat, a înghițit și a scos limba să-mi arate că nu mai rămăsese nimic. La fel a făcut și cu următoarele desene, mormăind din când în când: „Ar fi trebuit să fiu eu profetul”.

Klara a apărut în prag chiar în clipa când Vasili își mesteca ultimul desen.

— Sângerezi, i-a spus ea.

— Necredincioșii n-au voie să intre în sanctuar! a strigat Vasili, alungând-o cu gesturi precipitate.

Klara mi-a făcut semn s-o urmez, însă când am dat să plutesc spre ea, Vasili m-a apucat de mână și mi-a sărutat încheieturile și buricele degetelor. Eram prea scârbit ca să spun ceva, ca să mă pot uita la grimasa ca de fiară de pe fața apostolului. Am ieșit din bârlogul lui și ușa s-a trântit în urma noastră. Klara și-a pus mâinile în sân.

— Îmi pare rău, am spus eu. Știu că n-ar fi trebuit…

— Ți-am zis că nu se simte bine, a spus ea pe un ton aspru.

— Voiam să aflu despre…

— Monștrii lui? Nu, Jakub. O să rămâi în cabina ta de acum înainte. Nu mai ieși niciodată de acolo decât ca să mergi la baie, și numai cu permisiunea noastră. Și dacă te mai găsesc afară vreodată, te leg de perete și te las să flămânzești până ajungem pe Pământ. Ai înțeles?

M-am întors în camera unde eram reținut. Cuvintele lui Vasili mi se infiltraseră prin urechi, iar acum mi se învârtejeau în craniu. Nu, nu avea cum să-l fi cunoscut pe Hanuš. Sau oare Hanuš chiar își făcuse apariția și îi vorbise lui Vasili cel dus la biserică în copilărie într-un limbaj care știa că va avea un efect real asupra unui om cu frica lui Dumnezeu? Nu voiam să cred asta. Hanuš era al meu.

•

Pentru prima oară de când ajunsesem pe *NashaSlava1*, mă puteam odihni. Klara a venit la mine cu zece zile înainte de data la care se estima că vom ajunge pe Pământ. Mi-a zis că are să-mi spună niște lucruri. În primul rând, că trimisese un mesaj la *tsentr*, după ce văzuse cu ochii ei starea îngrozitoare în care ajunseseră corpul și cabina lui Vasili. Primise răspuns că trebuia

lăsat în pace exceptând cazul în care ar fi reprezentat un pericol iminent pentru echipaj sau navă; Vasili făcea parte dintr-o misiune separată comandată de ministerul de Interne, care își propunea să studieze efectele zborului spațial asupra anumitor tulburări mintale.

Am întrebat-o pe Klara de ce îmi spunea toate astea.

— Pentru că m-am săturat de indivizii mârșavi care conduc imperii, mi-a răspuns ea, și pentru că, imediat ce ajung pe Pământ, am să mă mut în Occident și n-o să mă mai gândesc niciodată la toate astea. Și din cauza celui de-al doilea lucru pe care vreau să ți-l spun. O prietenă a mea de la *tsentr* mi-a zis ce au de gând să facă cu tine. Mi-a zis că o să fii trimis la Zal Ozhidaniya. E un loc de detenție pentru prizonierii politici speciali, ca de pildă oameni care au fost spioni. Și simt că e vina mea. Jakub, vreau să știi că trebuie să te duc la ei, trebuie să te dau pe mâna lor, dar să știi că încă suntem prieteni. Am încredere în tine. Vreau să știi asta înainte să te ia ei. Aș face ceva dacă aș putea, jur.

— Mă săruți pe obraz? am întrebat eu.

— Jakub.

— Nu înseamnă nimic. Dar n-am mai fost sărutat de atâta timp. Așa vrea să-mi amintesc cum e.

Klara m-a sărutat pe obraz, chiar lângă buze, și o clipă dezvăluirea ei înfiorătoare n-a mai contat. I-am cerut să plece înainte să mi se evapore buna dispoziție.

•

Mi-am petrecut ultimele zile pe navă ascunzându-mă de ruși, stând în cabină și cerându-i Klarei să mă lase singur. Mi-a zis că înțelege. Mă întrebam cum era viața într-o închisoare politică de lux, cum aveam să îndur viața fără să-mi mai văd vreodată țara sau pe Lenka. Ce lucruri trebuia să fac ca să mă eliberez. Înainte să inițiem protocoalele de abordare în cabina de aterizare, Yuraj a vrut să mă lege din nou, dar Klara l-a convins să n-o facă, spunându-i că eram de încredere.

Universul ne induce în eroare cu pacea lui. Și asta nu-i vreo abstracțiune poetică sau vreo înțelepciune de două parale – e un fapt fizic. Cele patru straturi ale atmosferei Pământului stau la posturile lor precum un Cerber cu patru capete, protejându-ne pielea prețioasă de otrava solară aruncată spre noi în fiecare

clipă a fiecărei zile. Sunt niște străji stoice, la fel de invizibile pe cât sunt de neapreciate de gândirea cotidiană.

În timp ce ne pregăteam să reintrăm în atmosferă, stăteam lângă Vasili, care dezlega un rebus pe tabletă, fără să-i pese că naveta noastră cobora arzând spre Pământ. Klara și Yuraj stăteau în față, apăsând pe butoanele panoului de comandă în timp ce vorbeau însuflețiți în rusă cu inginerii de la centru. După ce nava s-a întors cu pântecele în jos, m-am uitat pe fereastra cabinei să văd pentru ultima oară ceea ce în mod oficial clasificăm drept spațiu cosmic – ultima frontieră până când se va descoperi o nouă frontieră dincolo de ea. Iar el s-a uitat la mine ca de obicei, cu pâlpâirea lui insistentă, cu goliciunea lui și cu lipsa lui de înțelegere față de mine și de necesitatea existenței mele.

Ardeam la o temperatură de 1 649 de grade Celsius, coborând cu vârful navetei orientat în sus prin mezosferă, cimitirul stelelor moarte și scutul Pământului împotriva meteoriților vagabonzi. Aerul se îndepărta prea lent din calea noastră și astfel ne ușura căderea. Cu motoarele oprite, nava semăna mai mult cu un planor care se folosea de fizica Pământului ca să traverseze atmosfera cu o viteză supersonică. Mult sub noi, undeva în Moscova, sau poate în orașele din jur, o mână de oameni avea să audă un boom sonic, două pocnete ca niște bătăi de tobă despărțite de mai puțin de o secundă, care ne anunțau întoarcerea pe Pământ. Lumea avea să le ignore, crezând că erau zgomote de pe vreun șantier, și avea să-și vadă mai departe de treburile sale, mai ales că agențiile de știri și guvernul nu aveau să scoată o vorbă despre noi. „S"-ul accentuat care va apărea pe cer – semnătura inevitabilă a astronauților-fantomă – va trece drept o simplă anomalie meteorologică, ceva ce lumea nu ia în seamă într-o zi obișnuită de muncă.

Cale de 130 de kilometri, am tot căzut. Mezosfera – stratul protector. Stratosfera – misterioasă, calmă, stabilă și uscată, un loc fără climă. Un purgatoriu ce lua în posesie proprietățile Spațiului, și totuși era parte a Pământului. O non-lume înșelătoare, un tărâm neutru între două tranșee. Apoi troposfera, ultima linie de apărare, de la grecescul *tropos*, care înseamnă „schimbare". Păstrătoarea vaporilor de apă și a aerosolilor lumii, un loc al haosului, al presiunilor ridicate și al

configurațiilor meteo. Stratul perfect, întrucât e cel mai aproape de om. Un rezumat al umanității într-o singură sferă.

Pământul se odihnea. Nu se zărea niciun semn al miliardelor de sufletele volatile care pulsau pe suprafața lui. Ajunseserăm atât de aproape de oceanele lui, de continentele care conțineau țara care conținea orașul care conținea spitalul în care venisem pe lumea asta, gol și mititel. Spitalul care între timp fusese dărâmat și înlocuit cu sediul unei fabrici care producea automate de sucuri și snackuri. Oare am să mai pot trece vreodată pe acolo, să văd peticul de pământ unde mă născusem?

Viziunea vieții mele viitoare mi s-a strecurat pe la baza coloanei, și-a croit drum spre intestinul gros, abdomen, plămâni și gât. Ca o gură de whisky care călătorește în sens invers. Un ostatic rus, un om redus la statutul de secret de stat. Și dacă, în cele din urmă, aveam să mă întorc în țara mea, ce fel de viață mă aștepta? Una disecată, plină de intruziuni, zgomotoasă. Niciun pic de liniște la orizont, niciun pic de liniște ca să-mi continui viața calmă alături de Lenka. Eu și Vasili ne-am privit în ochi. Înțelegea.

Nu puteam accepta o astfel de soartă. Dacă mă întorceam pe Pământ, trebuia să fiu un om liber. Îmi fusese luat totul. Personalitatea, sănătatea fizică, poate și sănătatea mintală. Nu știam ce se întâmplase cu soția mea. Nu aveau să urmeze și alte încălcări ale drepturilor mele, cel puțin nu fără permisiunea mea. Zeul lui Vasili mă povățuise. Nu aveam să mă supun capriciilor rusești.

Mi-am desfăcut centurile și am sărit spre panoul de comandă, dând la o parte brațele Klarei și activând unul dintre motoarele navei. *NashaSlava1* s-a răsucit și a făcut un salt, ca o gazelă cu o coapsă sfârtecată de dinții unui prădător. Am căzut pe spate, ajungând pe tavan. Klara a strigat, iar Yuraj și-a desfăcut centurile, căzând peste mine, apoi și-a petrecut antebrațul și cotul pe după gâtul meu cu o eficiență uluitoare, intenționând nu doar să mă liniștească, ci să mă omoare, mârâind cu frustrarea acumulată în aceste luni de izolare. Îmi agitam brațele cu disperare; viața începuse să mă părăsească, dar dintr-odată am simțit o greutate aterizând peste noi. Nu vedeam decât pansament ferfenițit și pumnii lui Vasili lovind ceafa lui Yuraj.

— ... *avariya posadka, ya povtoryayu*...[33], răcnea Klara în microfon, iar mie îmi venea să-i strig: „Îmi pare rău, dar ce te așteptai, să stau cuminte și să aștept?”

Mi s-a prelins sânge în ochi și strânsoarea a cedat. Yuraj îmi dăduse drumul, și l-am văzut în dreapta mea țipând și ducându-și mâna la gât, în timp ce Vasili a scuipat o bucată de piele și carne. Nimerise peste o arteră importantă și sângele lui Yuraj țâșnea cu putere.

— Profetul trebuie să trăiască, a spus Vasili. Eu sunt apostolul.

Aș fi vrut să-i strig lui Vasili: *Corpul nu trebuie pângărit*!, dar era prea târziu. Totul pornise din cauza mea. Trebuia să se termine.

Nava s-a întors înapoi pe burtă, iar Vasili și cu mine ne-am prăbușit peste scaune. Ceva a trosnit în corpul lui Vasili, dar n-a dat niciun semn că l-ar durea. Yuraj, care abia mai respira, sângera abundent, la un pas de moarte.

Klara a aruncat o privire în spate, ținând manșa cu ambele mâini, venele umflându-i-se pe mușchii antebrațelor în timp ce se străduia să stabilizeze nava.

— Jakub, a spus ea, ca și când n-ar fi știut cui îi aparținea numele.

Ajunsese să mă cunoască și să aibă încredere în mine, o fantomă ca și ea, dar nu avea de unde ști cât de mult îmi doream să mă întorc acasă. Îmi era dor de ziua în care am stat pentru prima oară împreună la masă, de clipele în care îi studiam picăturile de transpirație prelingându-i-se pe corp și de cum se prefăcea ea că nu mă observă. De ziua când aveam o părere foarte bună unul despre celălalt.

Am sărit iarăși spre bord și am dat cu pumnii, cu obrajii și cu coatele în ecrane, în chei și panouri. Klara și-a înfipt unghiile în fiecare bucățică de carne expusă la care putea ajunge, însă această femeie programată din pântece să devină astronaută-fantomă refuza să-și desfacă centurile, așa că nu mă putea împiedica. *NashaSlava1* s-a răsucit încă o dată și încă o dată, și prin geam vedeam învârtindu-se câmpurile verzi ale Rusiei, orașe separate de sute de kilometri pătrați de agricultură și pustiu.

Degetele Klarei au reușit să mi se înfigă în gură și mi-au înhățat limba, dornice s-o smulgă din rădăcină.

---

[33] În rusă, în original: „... accident la aterizare, repet...”

Vasili a lovit-o peste mână de la spate, dinții lui însângerați fiind gata să muște din nou.

— Nu, apostolule, ajunge! i-am strigat eu.

Mi-a dat ascultare și s-a retras să evalueze starea lui Yuraj, care era palid și abia mai mișca. Vasili a mângâiat obrajii colegului său, șoptindu-i:

— Și tu ai fi putut să auzi zeul.

Am țipat la Klara să încetinească nava, revărsând asupra ei un șuvoi de scuze, rugăminți și epitete. Pământul era atât de aproape acum, încât aveam să ne izbim de suprafața lui în mare viteză, și impactul sigur ne-ar fi omorât pe toți. Am recunoscut strălucirea albastră a apei, în timp ce simțeam pumnii Klarei pe spate, pe frunte și în ochi. Își desfăcuse în sfârșit centurile și își vărsa furia pe mine, încercând probabil să mă omoare înainte ca impactul să ne omoare pe toți. Coliziunea s-a produs.

Nava s-a izbit de apă și geamul a explodat. Cioburile mi-au mușcat fața descoperită înainte să năvălească apa. Corpul îmi era la mila stihiilor acum, mult mai sălbatice decât ostilitatea calculată a Spațiului. Șuvoiul m-a izbit de ușa cabinei, iar Vasili a aterizat peste mine, apucându-se de brațele mele în timp ce încăperea era inundată, dar în cele din urmă apa ne-a despărțit. Am înotat spre fereastră, spre viață, făcându-i semn lui Vasili să mă urmeze. L-am evaluat dintr-o privire pe Yuraj, care era palid, inconștient și poate chiar mort, apoi am apucat-o pe Klara de braț și am tras-o în sus. Dar Klara și-a înfipt unghiile în mâna mea și m-a mușcat, scoțând bule de aer pe nări. Am observat că brațul îi era prins sub scaunul izbit de perete de presiunea apei. Cotul îi era sucit ciudat, cu siguranță dislocat, poate chiar rupt, însă Klara nu dădea niciun semn de durere. Ochii ei – hotărâți, letali – erau ațintiți asupra mea. Făcea tot ce-i stătea în putere ca să mă omoare cu mâna liberă și cu dinții. Nu mai rezistam mult fără aer. I-am dat drumul și m-am uitat după Vasili, care plutea deasupra cadavrului lui Yuraj, cu zâmbetul până la urechi, cu misiunea apostolică îndeplinită. Nu, nu voia să vină, și poate că așa era mai bine. Un om distrus avea dreptul să părăsească această lume. Și eu luasem cândva această decizie.

Am tras iarăși de brațul Klarei, iar ea și-a înfipt atât de adânc dinții în degetul meu mare, încât am crezut că o să mi-l smulgă. I-am simțit dinții pe os. M-am tras în spate, mi-am eliberat carnea însângerată, am ieșit pe fereastră și am înotat spre

suprafață, pe lângă nava care mă salvase, iar acum se ducea la fund. *NashaSlava1*, mândria poporului rus, deși poporul rus nu știa de existența ei – o fantomă care le plutea pe deasupra capetelor, apărându-i de dușmani, oferindu-le glorie științifică și tehnică militară avansată. Un ansamblu greoi de metale conceput să ofere umanității înțelepciune, progres și un sentiment gonflat al propriei sale importanțe, dar care acum era supus judecății Pământului, ca noi toți de altfel, și se îneca precum un sac cu feline nedorite.

Când am ieșit la suprafața, am început să înot atât de repede, încât am crezut că o să-mi pocnească venele și o să rămân fără sânge. Am ajuns la mal, m-am târât afară din apă, scuipând și tușind, mi-am adâncit mâinile în noroiul rece de sub mine și mi-am amintit – Pământul. Am lins noroiul. L-am sărutat, am chicotit, am scos sunete care m-au îngrozit, zgomote de plăcere care îmi depășeau capacitatea de înțelegere, plăcerea nebuniei. În cele din urmă, durerea iernii din jur a surclasat valul inițial de adrenalină, și gerul Rusiei mi-a mușcat pielea pe sub hainele ude. Mi-am frecat corpul de noroi, înțelegând perfect acum de ce porcul Louda considera bălăcitul în noroi cea mai înaltă formă de viață. Frecarea m-a încălzit și am mușcat din noroi ca și când ar fi fost un tort. Avea gust de rădăcini, de compost, de resturi vegetale. L-am scuipat. În spatele meu, lacul care mă primise înapoi acasă se întindea pe o câmpie uriașă până la o pădure cafenie care acoperea orizontul.

Lacul vălurit și rece ca gheața gâlgâia în timp ce nava era digerată împreună cu cadavrele și mostrele din norul Chopra, care acum păreau un trofeu banal al misiunii. Ar fi vrut să rămân acolo și să aștept să iasă la suprafață Klara, Vasili și Yuraj, vii și nevătămați, înainte s-o iau la fugă pe câmpul înghețat spre pădure. Însă echipa de intervenție avea să înconjoare lacul din clipă în clipă și nu voiam să mai ajung captiv în scheme, concepte și țări mai mari. Alergam, scuipam resturile de noroi și plângeam – plângeam pentru Klara, salvatoarea mea, pentru pofta ei de a smulge cu unghiile viața din mine. Mă așteptam să aud zgomotul elicopterelor, lătratul ciobăneștilor germani, sirene gonind pe câmpii, vânându-mă ca să mă arunce pentru tortură și înfometare într-o catacombă din Sankt Petersburg. Dar nu se apropia niciun rotor, niciun lătrat. Am ajuns la pădurea învăluită în liniștea sinistră a naturii.

La lăsarea nopții, am ajuns într-un sat. Nu înțelegeam nimic din ce ziceau, dar m-au primit în casă, m-au îmbăiat cu apă încălzită la foc, m-au îmbrăcat și m-au așezat pe un pat rezonabil de moale. *Spasibo*[34], ziceam eu întruna, *spasibo*, calm și generos, sperând că-i voi împiedica pe săteni să creadă că sunt nebun.

Afară, cerul nopții strălucea violet. Chopra încă era în viață, încă ne ațâța curiozitatea, dar nu aveam să mai ajung niciodată la el. Tânjeam după cerul negru de odinioară.

M-am trezit în toiul nopții, imobilizat de mâini puternice, cu gust de metal ruginit în gură. Nu puteam nici s-o închid, nici să mușc. Un clește strălucea în întuneric. Fălcile cleștelui mi-au înhățat măseaua și au smuls-o, sângele năvălindu-mi în gură imediat ce a luat sfârșit această manevră stomatologică rudimentară, dar generoasă. Nemernica de măsea, maronie și plină de puroi, mi-a fost apropiată de față ca un trofeu. Am țipat, înecându-mă cu amestecul de sânge și tărie aplicată pe rană.

A doua zi dimineață, am găsit doi tipi care vorbeau engleză. Călătoreau spre Estonia cu o încărcătură sensibilă, mi-au zis. Mă puteau lua cu ei dacă le promiteam că îi ajutam să-și păzească marfa. Am acceptat.

Călătoria era foarte strict planificată și nu permitea opriri. Ne pișam într-o găleată fixată de podea, într-un colț al platformei camionului. Când soldații ruși ne-au oprit zicându-ne că voiau să dea de urma unui „fugar periculos”, m-am ascuns sub niște pături în spatele unui munte de conserve de porc în care erau ascunse douăzeci de kilograme de heroină. Șoferul i-a dat locotenentului rus jumătate de kilogram de heroină pentru deranj și pentru indulgență, apoi ne-am văzut de drum.

Peste graniță, în Estonia, am dat mâna cu complicii mei. Eram frați deja.

— Vă rămân dator, am spus eu.

— N-ai de ce, mi-au răspuns ei. N-ai de ce.

În Estonia, am sărit într-un tren de marfă și am mers până la Pärnu, un oraș de coastă. Când m-au descoperit paznicii de noapte, am reușit să scap de câinii care mă fugăreau. Cu o mușcătură dureroasă pe gamba fără cicatrice, am intrat în port și am umblat de la o navă la alta, întrebând marinarii dacă nu cumva aveau ceva de lucru pentru mine, orice care m-ar fi putut

---

[34] În rusă, în original: „Mulțumesc.

duce mai aproape de casă. La a șasea încercare, un polonez deșirat a râs răgușit și mi-a zis că, din câte știa, căpitanul căuta pe cineva care să curețe toaletele. Căpitanul era un om foarte curat, mi-a zis. Nu suporta crimele echipajului împotriva grupurilor sanitare și ar fi acceptat pe oricine era dispus să le mențină prezentabile.

Săptămâni la rând, mi-am petrecut zilele făcând naveta între cele trei toalete, frecând fiecare colac, fiecare closet. Le spălam cu clor și le curățăm cu atâta râvnă, încât uneori îmi doream să le ling ca să-mi dovedesc sârguința, devotamentul față de cauză. Puneam săpunuri noi și suluri uriașe de hârtie igienică aspră. În unele nopți, marinarii se îmbătau prea tare la cărți, iar lichidele și solidele lor ratau closetele cu câțiva kilometri. Astea erau urgențele mele, vocile vinovate care mă trezeau din somnul și-așa chinuit. Și îmi făceam datoria cu dragă inimă. Aveam un țel pe navă. Unul simplu.

Când am ajuns în Polonia, polonezul cel deșirat s-a oferit să-mi plătească biletul de tren dacă îi țineam companie până la Cracovia. Mi-a povestit despre mama lui, care avea să-l primească cu friptură de porc afumată de ea și cu cartofi cu usturoi la cuptor. La rândul lui, el avea s-o surprindă cu un cadou de aniversare întârziat, pentru care pusese bani deoparte din leafă – o nouă saltea și un abonament cu care putea să-și maseze săptămânal spatele șubrezit. Era tot ce-și dorise în viață: să câștige suficienți bani cât să-i ușureze viața maică-sii.

Când m-a întrebat de familia mea, l-am întrebat dacă nu voia să jucăm cărți. A înțeles.

În noaptea aceea, după ce am ajuns la Cracovia, am stat la autostop și, până la urmă, m-a luat un tip cu fața ciupită de vărsat. Mirosea a fum și a pufuleți cu brânză, dar îi plăcea să citească filosofie și publicase câteva poezii.

— Drumul te inspiră, mi-a spus el. În viață, ar trebui să călătorești cât de departe poți, să scapi de toate lucrurile care ți-au fost băgate în cap. Ce părere ai?

Și a tușit – același huruit de fumător cu care mă obișnuise bunicul.

— Și dacă tot ce iubești se află acolo unde ești? am întrebat eu.

— Atunci găsești lucruri noi pe care să le iubești. Ca să fii fericit trebuie să fii nomad.

— Înseamnă că n-ai iubit, am ripostat eu. Dacă ce iubești se îndepărtează de tine, până la urmă nu faci decât să umbli printr-un labirint fără ieșiri.

În șase ore, am ajuns la Praga. Tipul nu mi-a oferit vorbe de rămas-bun, ci un cadou alcoolic. Am desfăcut sticla de Staropramen. Soarele a răsărit. Am înclinat sticla de trei ori, vărsând bere pe jos. Ofrandă pentru morți.

Am intrat într-o cabină telefonică și am căutat numărul lui Petr în cartea de telefon prinsă cu lanțul de un telefon stricat. Singurul detaliu personal pe care îl știam despre el era că locuia în cartierul Zličín. Din fericire, era singurul Petr Koukal din oraș. Am pornit către adresa lui.

Ușa casei mici, dar frumoase mi-a fost deschisă de o brunetă înaltă cu accent ucrainean și cu lobii urechilor lăbărțați de găuri mari, pentru cercei în formă de discuri. Mi-a zis că soțul ei era la bar, bineînțeles. Deci Petr era căsătorit. Am zâmbit copleșit de plăcerea mult așteptată de a fi dezlegat una dintre enigmele lui. Deci, până la urmă, știa ce însemna Lenka pentru mine.

L-am găsit jucând Mariáš cu un grup de bărbați în vârstă, cu toții colecționând păhărele de tărie și halbe goale în jurul talmeș-balmeșului de cărți. Îi crescuse mult barba, care aducea acum cu o perie de sârmă ruginită. Își mai făcuse câteva tatuaje și avea o gaură în tricou lângă subsuoară.

Când m-a văzut, a scăpat cărțile din mână și a înclinat capul într-o parte. Am numărat în gând și, cam la a douăsprezecea secundă, a făcut semn cu degetul spre mine și i-a întrebat pe tovarășii de joc:

— Omul ăla chiar e acolo?

Tovarășii lui s-au uitat la mine, apoi la el. Petr și-a stins țigara, iar, când s-a ridicat de pe scaun, s-a clătinat pe picioare, mai-mai să cadă pe spate. Tovarășii au vrut să-l sprijine, iar după ce Petr i-a îndepărtat dând din mâini, au mormăit nemulțumiți și au încercat să-l tragă la loc pe scaun, cerându-i să continue jocul, însă Petr nu-i mai vedea. M-a luat cu grijă pe după umeri, ca și când s-ar fi așteptat ca mâna să treacă prin mine.

— Tipul ăsta? a întrebat un știrb, înghiontindu-mă cu cotul.

Știrbul m-a măsurat din priviri în tăcere, ca și când acum s-ar fi îndoit și el de prezența mea. Și-a șters spuma de bere din mustăți și în cele din urmă a zis:

— Mda, aș zice că e aici.

• Nu sunt o Penelopă

Povestea pe care i-am spus-o lui Petr a durat patru halbe de bere.

— Știi cum e când te trezești și, cu o secundă înainte să deschizi ochii, ai impresia că ești în altă parte? a spus el. Într-un dormitor din copilărie sau într-un cort. Apoi te uiți în jur și o clipă nu-ți amintești ce viață trăiești.

— Foarte poetic pentru un inginer.

— Jakub. Asta chiar e vocea ta.

— M-ai recunoscut. Nimeni în afară de tine nu pare să-și dea seama cine sunt. Nici eu nu mă recunosc.

— De ceva vreme te văd peste tot. Nu se poate să fii aici. Probabil halucinez. Sau poate visez. Dar e plăcut. E plăcut să fiu din nou cu tine.

N-am scos o vorbă despre Hanuš, despre contactul cu nucleul norului Chopra, despre cum am aterizat și m-am întors acasă. I-am zis că am ieșit în vid să mor onorabil pe frontieră și că un echipaj de astronauți-fantomă din Rusia m-a salvat cu puțin înainte să mor sufocat. Intuia că omiteam anumite lucruri, dar își dădea seama că nu avea niciun drept să mă întrebe. Am ajuns la el acasă după ce nevastă-sa deja plecase la serviciu. Petr mi-a explicat că se pensionase anticipat și că acum înregistra un album cu formația lui de heavy metal, iar de trăit trăiau din salariile compensatorii de la Programul Spațial și din leafa nevestei. În baie, m-am ras pe gât și mi-am tuns barba, având grijă să nu-mi ating obrazul acolo unde era rana infectată lăsată de măseaua extrasă. Când m-am întors în living, am considerat că n-am niciun motiv să mai aștept. Am întrebat despre Lenka.

— Mai vrei o bere?

— Nu, mersi. Unde-i acuma?

Petr a luat loc, a scos un joint de sub salteaua canapelei și l-a aprins de la o lumânare.

— Nu știu dacă ești pregătit să auzi, a spus el.

L-am lovit peste mână, aruncându-i canabisul cât colo:

— Ce pizda mă-sii înseamnă asta?

— Vreau să-ți dau să asculți ceva. Abia apoi să mă întrebi de Lenka.

Am încuviințat din cap și Petr a ieșit din living. Jointul arzând făcea o gaură în covor. M-am gândit să aștept până lua foc, dar până la urmă l-am stins cu pantoful.

Când Petr s-a întors, avea în mână o memorie USB și un teanc de foi. Mi le-a întins.

— Ascultă înregistrările astea. Apoi citește manuscrisul. Le-am găsit când am făcut curat în birouri. Lenka făcea ședințe cu dr. Kuřák. Avea nevoie să stea de vorbă cu cineva, dar nu voia ca tu să afli. Poate că în ele o să găsești ce-ți trebuie.

Țineam memoria între degete. Era ușoară, prea ușoară pentru ce conținea. Paginile de manuscris erau o primă formă a biografiei lui Jakub Procházka scrisă de dr. Kuřák. Deci individul chiar urma să-și dobândească faima, așa cum plănuise. Petr mi-a făcut semn să mă retrag într-un birou unde un laptop se odihnea alături de o chitară și un pian.

— Tu le-ai ascultat? am întrebat eu.

— Da. Nu m-am putut abține. Îmi pare rău. Nu te grăbi.

Fișiere audio care însumau patru ore. În timp ce le ascultam la căști, Petr mi-a adus un pahar de apă și un bol de supă *ramen*[35]. M-a atins pe umăr, ca și când s-ar fi temut că o să dispar, și a întârziat câteva clipe în prag. Apoi l-am auzit zdrăngănind la o chitară acustică în camera alăturată. Afară, soarele era la apus.

După patru ore, am scos memoria USB din laptop, m-am dus la baie și m-am spălat pe față, trecându-mi degetele prin părul sârmos și ondulat al bărbii, peste pielea uscată de sub ea. Orbitele mele păreau goale, lipsite de conținutul lor obișnuit, ca și când ochii ar fi fost nerăbdători să se retragă înăuntrul craniului. Buzele crăpate la mijloc aveau culoarea uleiului vegetal. Fusesem prea aproape de moarte ca să mai par tânăr vreodată. Iar pomeții mei aveau un aspect neobișnuit, creând linii pe care nu le mai văzusem până atunci. Aveau o culoare neobișnuită, arsurile solare căpătate când ieșisem în spațiu lăsând în urmă o nuanță sănătoasă de cafeniu, care arăta foarte bine pe pielea mea altminteri palidă. Oricum ar fi arătat acum corpul meu, putea ajunge să-mi placă. Am aruncat memoria USB în closet și am tras apa.

— Îmi pare atât de rău, mi-a zis Petr. Merit o pedeapsă. Te-am dezamăgit cu toții, n-am reușit să ducem misiunea la bun

[35] Supă tradițională japoneză cu tăiței și carne.

sfârșit, dar tot trebuie să te rog să nu mergi la presă cu povestea asta.

— Petr, nu înțelegi? Nu-mi pasă. Nu vreau decât să-mi recapăt viața de dinainte.

Fragment din interviul cu subiectul Lenka P., Ședința unu:

Kuřák: Deci aceste griji au apărut abia după ce a început misiunea? Sau ai simțit acest dispreț înainte să plece Jakub?

Lenka P: Am încercat să nu mă gândesc prea mult la asta. Știi, i se făcea mereu greață. Îmi dădeam seama cât de bucuros și cât de îngrozit era. Îmi dădeam seama cât de mult își dorea să lase o parte din el cu mine. Nu era loc pentru dispreț. Dar după ce a plecat... oamenii devin abstracțiuni. Iar lucrurile care te apasă devin limpezi. Cred că de-aia se și tem oamenii atât de mult să stea departe unul de celălalt. Adevărul începe să iasă la iveală. Și adevărul e că sunt nefericită de ceva vreme. Pentru că se așteaptă să avem o familie, din pricina vinovăției pe care o poartă în suflet, pentru că viața lui a fost mereu în centrul atenției. Luptele mele, insecuritățile mele întotdeauna au fost pe locul doi. Proiectul căsniciei noastre a constat cu precădere în a afla care-i treaba cu Jakub. Dar divaghez...

Kuřák: Mai vorbește-mi despre asta.

Lenka P: N-ar trebui ca întrebările tale să mă ghideze un pic mai bine?

Kuřák: Te irită ședința asta?

Lenka P: Mă irită că simt lucrurile astea. Și urăsc că am acceptat întâlnirile astea. El le-ar considera o trădare.

Kuřák: Contractul lui vă împiedică pe amândoi să cereți ajutor psihologic neautorizat de noi. Ar înțelege că asta e singura ta variantă...

Lenka P: Pot să-ți spun ceva? Mă gândesc că poate mintea ta analitică o să înțeleagă despre ce-i vorba. Jakub și cu mine aveam o ascunzătoare. Mica mansardă a clădirii în care am copilărit. Acum arată foarte diferit față de ultima oară când am fost noi acolo. Știi, era un cotlon vechi, prăfuit și bântuit de șoareci. Era cotlonul nostru, plin cu stele false și ambalaje de prezervative. Acum a fost transformat în

uscător de rufe pentru locatari. Are pereții zugrăviți în verde-mentă și geamuri termopan. Ca să văd dacă mai rămăsese ceva din locul nostru, ceva ce aș fi putut lua ca amintire, mi-am croit drum până în colțul mansardei printre prosoapele și cearșafurile ude. Și am dat peste două tinere. Una era îmbrăcată cu pantaloni scurți, un tricou leopard și o căciulă cu urechi, iar în mână ținea un polaroid. Nici nu mai țin minte când am văzut ultima oară un aparat din ăsta. La vreo doi metri de ea, sprijinită de perete, era o altă fată, complet goală, cu șoldurile împinse în față. La picioarele lor erau sute, poate mii de fotografii cu fata goală în diferite poziții. Aveam atâtea întrebări pentru ele, însă n-am deschis gura. Mi-am dat seama imediat că fetele erau iubite și că ăsta era contractul lor. Aveau o ascunzătoare, un loc numai al lor, unde își explorau ritualurile. Spune-mi, nu-i așa că recunoști imediat contractele astea? Un bărbat toarnă mai mult vin în paharul nevestei decât în al lui. Un contract. Un cuplu se uită vineri seara la filme în pielea goală, cu caserole de mâncare chinezească în poală, cu sos de la pui à la generalul Tso picurându-le în părul pubian, și își răcesc corpul unul altuia cu sticle de bere. Un ritual, un contract. Jakub și cu mine discutam deseori despre contractele astea și despre cât de importantă e păstrarea lor.

Kuřák: Simți că spațiul vostru a fost profanat.

Lenka P: După ce am plecat de acolo, mi-a luat zece minute să-mi dau seama că tânăra goală era Petra, fata cu care mă jucam în pod când eram mică. Ea probabil că nici măcar nu m-a recunoscut, și totuși m-a ajutat să înțeleg ceva. Contractul pe care îl aveam Jakub și cu mine era că o să hălăduim prin lume împreună, ca s-o explorăm, s-o facem mai bună sau s-o stricăm, să trăim tineri cât mai mult cu putință. Dar apoi el a plecat, iar acum aștept clipă de clipă să primesc un telefon și să mi se spună că a murit. Și chiar dacă o să se întoarcă, ce fel de om o să fie? Lucrurile pe care le vede, singurătatea, greața… înțelegi, Jakub a ales să devină pentru totdeauna altcineva. E dreptul lui ca individ, dar nu-i un semn de bun augur pentru contracte. El e cel care zboară departe de mine, dar știi ce simt uneori? Că și eu sunt într-o navă spațială și că zbor în direcția opusă. Și

nu sunt șanse să ne mai ciocnim vreodată decât dacă universul e o buclă, și de-aia, dr. Kuřák, mă trezesc stând în picioare lângă pat, cu mâinile atârnate pe lângă corp. Ca o somnambulă sfâșiată de durere.

Kuřák: Ce-ar zice Jakub de aceste contracte?

Lenka P: Cred că habar n-are de toate astea. Își închipuie că o să se întoarcă acasă la aceeași Lenka, la Lenka de odinioară, iar el o să fie același Jakub, și o să continuăm de unde am rămas, ca și când opt luni n-ar fi cine știe ce. Dar nu e vorba de timp, ci de distanță, de probabilitatea ca misiunea să dea greș, de pericolele la care s-a expus. Nu sunt o Penelopă. Nu vreau să aștept întoarcerea eroului. Nu vreau viața unei femei dintr-o epopee, stând frumușică pe țărm cu privirea ațintită în zare, așteptând ca nava lui să se întoarcă după ce-și va fi dus cucerirea la bun sfârșit. Poate că sună îngrozitor ce spun. Dar cum rămâne cu viața mea, cu așteptările mele? Nu se poate să fie legate toate de Jakub. Pur și simplu, nu se poate.

Kuřák: Nu cred că ești egoistă.

Lenka P: Mulțumesc.

Kuřák: Crezi că Jakub e un idealist?

Lenka P: Iisuse Cristoase, ce întrebare! A plecat cu o navă spre nicăieri. Cum altfel ai putea numi un om care face așa ceva?

[SFÂRȘIT]

În seara aceea, după ce o ascultasem pe Lenka spunându-și adevărurile lui Kuřák, am hotărât că trebuie să rămân mort, ascuns de îmbrățișarea caldă și uluită a unei națiuni care îmi construise statui și care cu siguranță m-ar fi sufocat cu entuziasmul pricinuit de acest miracol. Murisem pentru țară. Nu aveau niciun drept să-mi pretindă o înviere. Am discutat despre asta cu Petr până când m-a luat somnul fără ca măcar să-mi dau seama. A doua zi dimineață, m-am trezit cu o pernă sub cap. Petr și soția lui, Linda, stăteau lângă mine cu o cană de cafea și un plan. Era limpede că Linda cunoștea acum identitatea musafirului ei și că planul era rezultatul unui efort de echipă obținut la capătul unei nopți nedormite.

Petr mi-a explicat insistent că trupul meu era devastat de imponderabilitate și că aveam nevoie de tratament. Observase că aveam obrazul umflat, consecință a extracției dentare rudimentare și sinusurilor înfundate. În plus, șchiopătam ușor. Mi-a explicat că aproximativ douăsprezece procente din masa mea osoasă se evaporase ca urmare a osteopeniei pricinuite de zborul spațial și că, fără o terapie adecvată, mă aștepta o viață plină de dureri de genunchi insuportabile. Dureri de stomac, balonare, gingii inflamate de gingivită. Mi-am imaginat oasele emaciate cărându-mi kilogramele de organe, mușchi și piele asemenea unui catâr supra-încărcat urcând un munte.

Și astfel m-au convins. Aveam să petrec trei săptămâni la Carlsbad, faimosul oraș de vindecare al Boemiei, să mă afund în izvoare fierbinți și să beau apă minerală. Aveam să ridic greutăți ca să-mi recapăt densitatea osoasă, purtând treningul gri pe care mi-l împrumutase Petr, al cărui elastic de la pantaloni se subțiase de la perioada indeterminabilă în care îi strânsese talia. De asemenea, aveam să mă supun instrumentelor dentistului ca să scap de infecție și să-l las pe Petr să mă ducă o dată pe săptămână la doctor pentru examinare. Petr m-a asigurat că nu avea să mă recunoască nimeni. Pentru că, mi-a explicat el, lumea nu se gândește la morți ca la corpuri fizice, ci ca la concepte glorificate. În plus, știa că niciun bărbat, femeie sau copil nu puteau confunda pomeții mei schimbați și pleoapele lăsate cu eroul rumen din postere și de pe ecranele televizoarelor. Petr mi-a promis că, după aceste trei săptămâni, avea să mă ducă el însuși la Lenka, dacă asta îmi doream.

Când m-a lăsat la Carlsbad, Petr mi-a dat o geantă cu optzeci de mii de coroane. O parte din salariile compensatorii primite de la Centrul Spațial. Nu mi-a trecut nici măcar o secundă prin cap să refuz. Mi se cuveneau.

•

În timpul domniei sale din secolul al paisprezecelea, Sfântul Împărat Roman Carol al IV-lea obișnuia să se destindă după o zi de muncă mergând să vâneze călare la poalele Munților Krkonoše. Într-o zi, alaiul lui de vânătoare a descoperit un izvor fierbinte țâșnind din pământ, un miracol trimis de Dumnezeu ca să vindece piciorul rănit al împăiatului. Carol al IV-lea și-a simțit alinată durerea imediat ce și-a scufundat maiestuosul picior în apa fierbinte și a proclamat că izvorul deținea puteri

vindecătoare divine. A conferit privilegii orășenești așezărilor din jurul izvoarelor, iar acest nou oraș a fost botezat Carlsbad, după numele iubitului său întemeietor. Pe măsură ce orașul creștea, medici renumiți din întreaga lume publicau studii despre efectele acestor izvoare, iar până în secolul al nouăsprezecelea, Carlsbad primise deja celebrități precum Mozart, Gogol și Freud. Pentru a oferi un loc de socializare adecvat acestor celebrități, în jurul copacilor și artezienelor din Carlsbad au fost construiți coloși în stil art nouveau care au transformat orașul într-un adevărat Eden ridicat de mâna omului, dacă exista vreunul pe Pământ. Colonade, izvoare fierbinți, parcuri botezate după conducători și compozitori, clădiri cu muchii și curburi atât de delicate că numai diavolul însuși ar fi putut să le meșterească. Și tăcere. Tăcerea seninătății, tăcerea omului prea mulțumit ca să vorbească.

Camera mea din Carlsbad nu era cu mult mai mare decât Salonul de pe *JanHus1*. După toate standardele, era suficientă pentru un om mort. Covorul aspru și cenușiu îmi gâdila tălpile, scaunul mirosea a clor, iar masa scârțâia constant, aparent fără niciun motiv. Patul era magnific, mâncarea proaspătă era și ea magnifică, iar oamenii care se plimbau nepăsători de colo-colo erau și ei magnifici, simpla lor existență o minune pentru simțurile mele hămesite. Îmi luam toate mesele în pat și scuturam firimiturile de pe cearșaf pe fereastră înainte să fumez o țigară. Da, de când șoferul cu fața ciupită de vărsat îmi dăduse o țigară mentolată, mă apucasem de fumat. Uram mirosul țigărilor, gustul lor, ba chiar și fumul mi se părea supraevaluat estetic, dar tot fumam țigară de la țigară în încercarea de a-mi forma un obicei, de a construi o structură pentru zilele mele singuratice. Mă trezeam fix la nouă dimineață, poftind după nicotină încă înainte de micul dejun, iar ultima nasoală o fumam pe la miezul nopții, imediat după ce îmi luat somniferele. Tutunul era un fel de metronom, acordorul ceasului meu biologic. Un prieten.

În fiecare dimineață, la ora zece, aveam ședința de fizioterapie. O femeie cu ochi blânzi pe nume Valerie mă ajuta să mă scufund într-o cadă albastră plină cu apă minerală fierbinte. La prima ședință, m-a întrebat de unde eram de loc și dacă eram căsătorit. Din Praga, i-am zis. Dar nu i-am răspuns la a doua întrebare. A înțeles sugestia din răspunsurile mele

scurte, așa că a început să vorbească despre ea însăși. Tatăl ei lucrase într-o uzină care fabrica arme pentru naziști. Spre sfârșitul războiului, el și alți câțiva muncitori au hotărât să saboteze armele – să strice arcurile magaziilor, astfel încât muniția să nu se mai încarce automat, sau să pună prea mult praf de pușcă în muniție ca să cauzeze explozii și pierderea degetelor. Inspectorul, un neamț, era un bețiv mereu turmentat cu șliboviță în timpul turelor, și le era ușor să-l distragă suficient cât să poată trece armele neobservate. Când au fost puse în circulație aceste arme, germanii erau în retragere, iar tatăl lui Valerie n-a aflat niciodată dacă rebeliunea lui a avut vreun efect. Dar tot restul vieții a mers prin oraș cu pieptul umflat, făcându-i-se cinste cu bere pentru marele lui act de sabotaj, pentru că tăiase cu cleștele arcurile magaziilor, julindu-și mâinile și sângerând cu mândrie peste acele unelte fasciste ale morții.

— După aceea, tata n-a mai făcut mare lucru, mi-a explicat Valerie. În mare, a devenit un bețiv. Dar omului nu-i trebuie mai mult de un lucru de care să fie mândru. Și îi ajunge pentru tot restul vieții.

Odată, și-a trecut mâna peste cicatricea de arsură de pe gamba mea. M-a întrebat cum s-a întâmplat.

— Din vina tatii.

— Hm, a făcut ea.

În a doua săptămână a șederii mele la Carlsbad, Petr m-a dus la un cabinet de stomatologie. O femeie cu mască albă mi-a pus un tub peste gură. Gazul dens și dulce mi-a amintit de floricelele din piața Venceslau într-o zi toridă. N-am simțit sculele care mi-au extras putreziciunea. M-am trezit așteptându-mă la durere, dar tot ce am simțit a fost un gol, dispariția unei părți din mine.

— Gata, m-a liniștit femeia.

Am înghițit o pilulă de mărimea unei lăcuste.

Întors în cameră, m-a trezit din somn un scârțâit ciudat dinspre gura de aerisire. A început ezitant, ca o creatură care bâjbâie într-un mediu nou. După câteva minute, scârțâitul a căpătat ritm – *scârț, scârț, scârț-scârț, scârț, scârț* –, ritmul unui mic rozător care și-a dat seama că acest efort îl va duce la libertate. Perseverență. Muncă intensă, muncă neîntreruptă. Desigur, muncind într-un ritm constant, fără pauze, vietatea își putea atinge scopul. Mi-am ascultat tovarășul, refuzând să-i

răpesc demnitatea prin scoaterea grilajului care acoperea gura de aerisire. A durat douăzeci de minute până când ritmul și-a atins punctul culminant – *scârț-scârț-scârț-scârț-scârț-scârț-scârț-scârț*, rozătorul ajungând la disperare acum, năpustindu-se asupra lumii ca s-o convingă de valoarea lui – nu era o rugăminte, ci o cerere apăsată: *Ascultă-mă*! *Dă-mi drumul*! *Sunt aici*! Am hotărât că sosise momentul eliberării pentru amândoi, iar când m-am ridicat, i-am văzut boticul cafeniu și ochii negri ațintiți asupra mea. Am desfăcut grilajul cu o monedă. Când l-am dat la o parte, într-un ungher întunecat din fundul puțului de aerisire se zărea o coadă scurtă. Se ascundea de mine. Nu voia să fie salvat. Am încercat în zadar să ajung la coadă. Am lăsat grilajul desfăcut și m-am așezat pe pat, așteptând ca noul meu prieten să iasă de acolo. Dar n-a ieșit. Am pus capacul la loc și, în timp ce strângeam ultimul șurub, nasul a reapărut printre gratii și scârțâitul a reînceput. *Munca mă va salva. Răbdătoare, susținută, nesfârșită. Trebuie.*

Mi-am pus haina pe mine și am ieșit afară.

O nuanță gălbuie revărsată de la ferestrele unui hotel cu vedere la Parcul Smetana se împrăștia peste ultimele rămășițe ale frunzelor de stejar uscate și înghețate care pavau strada. Fântâna arteziană din față strălucea roșie, făcând ca statuia femeii goale care vărsa apă dintr-o vază să pară malițioasă, în cârdășie cu diavolul. Mi-am scos încălțările și am pășit pe iarbă, apoi m-am sprijinit de fântână și mi-am masat genunchiul drept, uitându-mă la cerul fără stele, pe care o furtună iminentă părea să-l fi căptușit cu catran, mascând până și efectul norului Chopra. Eram recunoscător pentru întunecime. Stelele nu mai erau la fel – nu-mi mai inspirau fantezii, nu-mi mai stârneau curiozitatea, nici nu mi se mai păreau a fi simboluri ale năzuinței către ceva superior. Erau imagini moarte ale unor lucruri cu care nu aveam ce face.

În bazinul fântânii, am văzut o creatură neagră și lucioasă făcând salturi prin apă. Părea prea mare ca să fie un șarpe sau o pisică. Luminile roșii s-au estompat. M-am uitat mai de aproape, m-am aplecat spre înotător, iar în cele din urmă l-am văzut cum se ridică pe opt picioare subțiri ca bambusul și își întinde o pereche de buze umane spre vaza femeii goale, lipăind apa care se revărsa din ea fără să-mi arunce măcar o privire cu vreunul dintre mulții lui ochi.

— Hanuš, am spus eu.

Nu mi-a răspuns. A tot băut, a tușit, a scuipat, apoi a mai băut o vreme cu lăcomia unui copil de țâță. Am sărit în fântână, udându-mi blugii, și am întins mâna spre Hanuš, dar, înainte să-l pot atinge, statuia a prins viață. Deasupra noastră se înălța Lenka. Gambele ei musculoase erau înfipte în soclu, iar părul îi era împletit în cozi groase. Lenka mea semăna cu o regină a Boemiei. I-am atins carnea moale a gambei, pierzându-mi complet interesul față de Hanuš, și o durere ascuțită mi-a înțepenit genunchii și m-a răsturnat pe spate. M-am scufundat și, o clipă, nu mai eram sigur unde era susul, suprafața, lumina, și unde era josul, adâncul, întunericul. Apa îmi pișca nasul și ochii, dar în cele din urmă am reușit să mă orientez și m-am ridicat. Eram singur în fântână, singur cu statuia. Șuvoiul de apă din vaza ei îmi ateriza pe piept, și m-am aplecat să beau o gură. Avea gust de cupru, sau poate de zinc. Avea gust de lucruri care nu erau vii. O doream atât de mult pe Lenka!

Când m-am întors în cameră, șoarecele era pe pat. Grilajul gurii de ventilație era intact. Vietatea mă fixa cu privirea, gata să sară. M-am dus la minifrigider să-i scot o napolitană Kolonada, dar când m-am întors, șoarecele plecase. Oare mă așteptase ca să-mi mulțumească pentru ajutor sau ca să-mi arate că nu avea nevoie de mine – *vezi*? *mă descurc și singur*. Existase tot timpul o cale de scăpare pentru el. Grilajul era doar un nou obstacol care trebuia depășit de dragul depășirii. Am mâncat napolitana, aroma de alune de pădure topindu-mi-se pe limbă. Noi, oamenii, puteam face lucruri atât de mărețe! Lichioruri fine, napolitane care ți se topeau în gură, statui ce păreau vii.

Gândul la gamba Lenkăi, la senzația pielii ei mi-a ghidat mâna în chiloți. Corpul nu-mi mai răspundea. Am masat, am mângâiat, dar senzația era pur mecanică, lipsită de plăcere. Pe vremuri, dorința venea atât de ușor!

Nereușind să ating punctul culminant, m-am oprit. Mă mânca urechea, ceva îmi gâdila timpanul. Mi-am băgat degetul în ureche și am pescuit grăuntele de praf care mă deranja. Când mi-am scos degetul, o creatură mică și neagră a sărit pe covor. Nu era un grăunte de praf. Am sărit după Goromped, răsturnând televizorul, dar creatura a reușit să scape de policarul meu, apoi am înhățat covorul și l-am azvârlit în aer, cu ochii ațintiți asupra

punctulețului negru care sărea întruna. L-am prins când mi s-a lovit de obraz, imobilizându-l între mijlociu și degetul mare. Primul impuls a fost să încerc să strivesc bestia și să mi-o spăl de pe mâini cu săpun, însă avea o crustă tare și lucioasă ca o piatră. Îmi rodea pielea cu dinții lui miniaturali și dădea din picioare ca să se elibereze din strânsoare. Am pus mâna pe un borcan gol, am dat drumul Gorompedului înăuntru și am strâns capacul, iar creatura a început să sară în toate direcțiile cu o viteză frenetică, mai-mai să răstoarne borcanul cu forța ei. Am pus o carte grea pe capac. Acum se izbea inofensiv de pereții borcanului.

— Te-am prins, căcat malefic ce ești! Te-am prins!

Am strâns de pe jos bucățile de televizor vechi. În borcan, Gorompedul începuse să se învârtă ca un rotor de elicopter, scoțând un șuier ușor, ce amintea de vântul suflând printr-un gang.

— Băiat deștept. Dar teoria momentului forței n-o să te ajute, am spus eu. Al meu ești.

În întunericul și frigul din cameră, Gorompedul se învârtea fără încetare.

Fragment din interviul cu subiectul Lenka P., Ședința patru:

Kuřák: Părea ceva urgent când am vorbit la telefon. Vrei să-mi povestești despre incident?

Lenka P: N-a fost cine știe ce incident. Doar mi-am pierdut cumpătul. S-a întâmplat când m-au vizitat cei de la revista *Lifestyle*. Mi-au făcut poze stând singură pe canapea. M-au întrebat cum suportam așteptarea. Dacă dormeam în continuare doar pe o parte a patului. Întrebările lor sugerau că nu eram o femeie întreagă, ca și când ar fi intervievat o persoană căreia i se extirpase o jumătate de corp. Voiau să-mi adulmece ritualurile singurătății și să le expună lumii întregi. Dar nu mai am chef de povestea asta. Vreau să... e îngrozitor s-o spun, dar vreau să mă separ de misiune, de faima lui Jakub. Vreau să trăiesc așa cum aleg eu să trăiesc. Și nu vreau să distrez lumea cu tristețea mea.

Kuřák: Îl învinovățești pe Jakub pentru această atenție nedorită?

Lenka P: Cred că da. Prietenii și familia mă întreabă cu toții despre el, mă tratează ca și când aș fi o văduvă temporară. Ca și când el ar fi lumea mea și lumea mea a ales să plece. Și știi, e ceva adevăr în asta. Sunt soția astronautului. Pot să-mi fac clătitele de dimineață, să mă duc la serviciu, să mă întorc acasă, să mă duc la sală, să alerg cei cinci kilometri și să-mi fac abdomenele, dar noaptea, când mă pun în pat, sunt o jumătate a căsniciei care a fost despicată de această misiune către nicăieri. Tânjesc după atingerile lui – să nu mă înțelegi greșit, nu am nevoie de bărbați, n-am avut niciodată, dar îl vreau pe Jakub, pentru că îl iubesc pe Jakub, îl iubesc și l-am ales ca să-mi împart cu el viața pământească. Tânjesc după somnul lui senin, după felul în care mă trezește când tușesc prea tare și îmi aduce un pahar cu suc de ananas, care reușește cumva să mă calmeze. Mi-e dor de futaiurile noastre magnifice și mi-e dor de zilele când nu trebuia să mă aștept la un telefon care ar putea mă anunțe că a murit, când viața lui era evidentă, fără întrerupere. Și totuși, nu cred că acel Jakub mai poate exista vreodată. Jakub cel care există acum este cel care a ales să plece.

Kuřák: Te-ai deschis mai mult ca niciodată în ședința asta.

Lenka P: E tot ce ai de zis?

Kuřák: Lenka, nu pot să-ți spun eu ce vrei. Trebuie să-ți dai seama singură.

Lenka P: Asta nu mă ajută deloc.

Kuřák: Terapeuții sunt niște oglinzi.

Lenka P: De câte ori zici asta, îmi vine să te pocnesc.

Kuřák: Îmi pare rău că te necăjesc. Dar verdictul meu rămâne același.

Lenka P: Bine. Ce vreau eu e să scap de toate astea. De reporterii care îmi cerșesc interviuri, de familia mea care se uită la mine ca și când ar trebui să mă pregătesc să port doliu și să-mi plâng soțul. Vreau să scap de casele de modă care vor să-mi plătească milioane ca să apar în reclamele lor. Și m-am săturat, dr. Kuřák, să mă uit la fața bărbatului pe care îl iubesc și s-o văd buhăită din cauza imponderabilității, m-am săturat să-i aud vocea răgușită și tristă spunând aceleași glume îngrozitoare pe care le spunea pe Pământ, dar fără energia și flerul tipice pentru

Jakub Procházka. Am obosit de îndoiala din glasul lui, care îi trădează frământările – *Oare încă mă iubește*? *Chiar și acum, când sunt atât de departe*? *Oare așteaptă telefonul care să-mi anunțe moartea ca să poată merge în sfârșit mai departe*? Mă plâng, nu-i așa? El e cel care îndură călătoria asta, iar cauza pentru care a plecat e măreață și nobilă, să nu crezi că nu-mi dau seama. Dar... Problema, dr. Kuřák, e că pe mine nu m-a întrebat niciodată. Când a primit oferta, m-a sunat, iar eu mi-am scăpat mobilul în fântâna arteziană. El a crezut că de entuziasm, dar adevărul e că l-am scăpat de frică. Eram paralizată. A venit acasă și am băut șampanie. A făcut friptură și a pus muzica mea preferată. Dar nu m-a întrebat: Lenka, tu ce părere ai? Să mă bag în povestea asta? Ce efecte o să aibă asupra mea, asupra ta, asupra noastră, asupra lumii pe care am construit-o împreună? Probabil că aș fi spus nu. Și poate că mi-ar fi dat ascultare, ar fi rămas cu mine pe Pământ, iar eu m-aș fi urât că l-am făcut să rămână, dar măcar l-aș fi avut alături pe soțul meu. M-a transformat într-o Penelopă. A transformat totul într-o poveste numai despre el.

Kuřák: Deci ai fi ales să-i înăbuși visul ca să-l păstrezi în... – cum i-ai spus tu înainte – contractul vostru?

Lenka P: Păi, dacă pui problema așa, sună monstruos. Să-i *înăbuș*.

Kuřák: Nu e niciun monstru în camera asta.

Lenka P: E la fel ca în cazul altor probleme pe care le-am discutat aici. Nu mi-a cerut părerea. Nu m-a întrebat niciodată dacă vreau copii – pur și simplu a presupus că vreau și eu numai pentru că el vrea. Așa funcționează el. Are un sentiment de vinovăție încă din copilărie. Poartă pe umeri păcatele lui taică-su ca pe o piatră de moară. A trebuit să se facă tocmai astronaut. E nobil, e drăguț, dar nu sunt sigură că vreau să țin pasul cu el cât timp el aleargă după mântuire, ca și când în Spațiu ar putea găsi ceva magic care să-l elibereze. Tot acumulez resentimente. Așa că trebuie să mă întreb: încă mai am o bună bucată de viață înainte, ce vreau să fac cu ea? De ce am nevoie? Eu ce să fac cât timp Jakub își urmează țelul și își spune în sinea lui: *Lenka o să mă aștepte, o să mă aștepte mereu*?

Kuřák: Cred că am ajuns la rădăcina problemei, Lenka. Ai zis că vrei să scapi de povestea asta.

Lenka P: Da, o vreme.

Kuřák: Și de ce nu poți?

Lenka P: Pentru că nu pot să-l părăsesc când el e singur, rătăcit în spațiu, iar eu sunt cea mai puternică legătură a lui cu Pământul.

Kuřák: Și dacă pur și simplu... pleci.

Lenka P: Nu pot să fac asta.

Kuřák: Dar spui că nu ești o Penelopă.

Lenka P: Așa-i.

Kuřák: Și totuși, aștepți. Deși nu vrei asta. Jakub s-a eliberat. Și-a luat la revedere de la Pământ. O persoană mai teatrală ar spune că a plecat să-și împlinească destinul. Dar tu nu ai voie să faci același lucru pentru tine.

Lenka P: Plecarea mea l-ar omorî.

Kuřák: Să mă ierți, dar e o aiureală. Te transformi singură într-o ostatică.

Lenka P: Deci, în imaginația ta, pot să plec. Să plec pur și simplu.

Kuřák: Pleci și te hotărăști ce-ți dorești pentru tine însăți.

Lenka P: Îmi dau seama că n-ai iubit niciodată pe nimeni.

Kuřák: Am iubit. Și i-am lăsat pe cei pe care i-am iubit să facă ce aveau nevoie. Ăsta e fundamentul iubirii. Nu încorsetarea celuilalt.

Lenka P: Trebuie să plec. Am de făcut cumpărături pentru cină.

Kuřák: Mergi. Mănâncă. Gândește-te.

[SFÂRȘIT]

Gorompedul a devenit o parte importantă a rutinei mele zilnice la Carlsbad. Îmi fumam țigările de dimineață în cameră și am descoperit că dacă suflam puțin fum în borcan, creatura paraliza temporar. Odată, în timp ce zăcea pe fundul borcanului, i-am atins pântecele tare cu țigara aprinsă și am auzit un șuier slab și strident, care mi-a dat dureri de cap. Când am ridicat țigara, carapacea Gorompedului se făcuse roșie. Abia după vreo cinci minute și-a recăpătat culoarea naturală, iar apoi a mai

durat câteva minute până ce creatura a reînceput să se învârtă frenetic în borcan.

După-amiază, după ce mă plimbam pe străzile stațiunii și îi vizitam atracțiile, încercam și alte metode. Am umplut borcanul cu apă, dar nu s-a întâmplat nimic; mai exact, Gorompedul pur și simplu a continuat să se rotească prin apă ca și când nici n-ar fi observat schimbarea. Când l-am împroșcat cu un spray cu insecticid, s-a aruncat în balta toxică și a reușit cumva s-o absoarbă pe toată, lipăind-o ca un câine până când sticla a redevenit curată. Ce părea să-l irite cu adevărat era detergentul de rufe. După ce am vărsat niște detergent peste el, Gorompedul a sărit în sus și s-a izbit de capac, făcându-i o îndoitură. Și încă o dată, și încă o dată. Am transferat repede creatura într-un alt borcan.

În timp ce observam comportamentul Gorompedului, încercam să hotărăsc dacă eram furios pe Kuřák. Sprijinise insistent plecarea Lenkăi, dar părea s-o fi tratat cu înțelegere și blândețe. Nu puteam fi furios pe un om care fusese bun cu ea la nevoie. Ce mă bântuia cu adevărat erau presupusele mele delicte de ignoranță, subliniate în cadrul ședințelor la fel de limpede precum argumentele cu care își începe procurorul pledoaria. Cum puteam să înțeleg atât de greșit pe cineva la care țineam? Acele mici momente în care o nesocotisem pe Lenka erau acum de o evidență crudă. Când eram în Spațiu, inventasem în mintea mea momente în care o întrebasem dacă îmi dădea voie să plec în misiune, dar adevărul e că nu-i pusesem niciodată aceste întrebări. Totul fusese hotărât de mine încă de la început. Mă întrebam dacă mă purtasem așa toată viața mea, dacă nu cumva această desconsiderare a cuiva drag era încă o moștenire genetică pe care o purtam cu mine, dovada trăsăturilor tatii bine camuflate în ființa mea.

Experimentele cu Gorompedul au început să mă țină închis în cameră o bună parte din zi, ceea ce făcea ca recuperarea să pară mai lentă, mai dureroasă. Dintr-odată, am devenit conștient de durerile din obraji, de neputința mea de a merge fără un ușor șchiopătat. Afară, soarele mângâia umerii femeilor și bărbaților care păreau atât de lipsiți de griji, transformând Carlsbadul într-un oraș al plimbăreților fără destinație. Și eu tânjeam după mișcare, însă nu după cea a unui plimbăreț relaxat – voiam viteza palpitantă a Gorompedului.

Am înfășurat borcanul într-o batistă neagră și am ieșit afară. Pentru prima oară, am pornit spre zonele rezidențiale ale orașului, care nu le aparțineau nici pacienților, nici turiștilor. Când am ajuns, mi-a atras atenția o motocicletă Ducati sprijinită de o casă dărăpănată. De ghidonul ei atârna un preț de vânzare destul de rezonabil. Am dat fuga înapoi în cameră să scot niște bani din geanta oferită de Petr și am cumpărat Ducatiul cu bani gheață, împreună cu o cască, de la un bărbat care a numărat banii dezvelindu-și dinții stricați. Am ieșit cu motocicleta din Carlsbad și am ajuns între dealuri, trecând pe lângă o pădure plină cu oameni care își împrospătau stocul de lemne pentru iarnă, pe lângă niște adolescenți care stăteau în jurul unei dube fără roți, trăgând din pungi sau prenadez, sau aurolac. Drumul era plin de gropi și îmi plăceau vibrațiile pe care le pricinuiau. Aveam impresia că munceam într-un mediu vitreg, că făceam un efort. Am traversat câteva sate, surprinzând privirile dezaprobatoare ale bătrânelor care stăteau la poartă, invidia lacomă a băieților de la țară ce munceau la câmp după școală ca să-și permită și ei un Ducati. Am scăpat de câini nedumeriți care încercau să mă muște de glezne, am traversat kilometri nesfârșiți de câmpuri de pe care se recoltaseră grâul, cartofii și porumbul – tristul peisaj rural de la sfârșitul toamnei. Și totuși, era un peisaj care degaja o puternică impresie de supraviețuire – lemnul pregătit, recoltele strânse; acum, era momentul să stai în casă și să bei tărie ca să-ți încălzești măruntaiele până trecea iarna. După ce am mers o zi întreagă, m-am întors la Carlsbad, înfometat și deja ducând dorul mirosului de benzină arsă.

A doua zi, am plecat cu motocicleta spre districtul Chomutov, aflat la o oră de Carlsbad. Am oprit în fața bisericii din Bukovec, satul natal al bunicii. În cimitirul din spate, piatra de mormânt a bunicii se odihnea sub o salcie. Îmi spunea deseori povești despre această salcie – îi fusese teamă de ea când era mică, dar ajunsese s-o iubească pe măsură ce treceau anii, iar crengile ei lăsate deveniseră din monstruoase mângâietoare, precum curgerea râurilor. Când, internată în spital, apetitul ei pentru supa de varză – o altă mângâiere a copilăriei ei – s-a diminuat și a sosit timpul să ne spunem ultimele cuvinte, mi-a mărturisit că ura gândul că mă părăsea. Am întrebat-o ce puteam face pentru ea, cum o puteam răsplăti pentru iubirea de o viață pe care mi-o dăruise, cum puteam să-i arăt dragostea mea, și mi-a zis că,

dacă găseam un loc de veci lângă copacul ăla nenorocit, s-o îngrop acolo.

Am îngenuncheat lângă mormânt și am dat la o parte mâțișorii care acopereau piatra lucioasă. Îmi părea rău că nu putusem să împrăștii și cenușa ei în Spațiu, odată cu cea a bunicului. Dar aceasta fusese dorința ei. Bunicul își dorise ca, la sfârșitul vieții, să devină cenușă, să-i fie distrus complet corpul pentru ca sufletul să se poată elibera. Bunica trăise în bună înțelegere cu natura. Voia ca trupul ei să fie îngropat întreg, să devină una cu pământul, cu copacul, cu aerul și cu ploaia. Cu inima îndoită, le respectasem dorințele și îi despărțisem, dar știam că, dacă exista vreo fărâmă de dreptate cosmică, deja se reîntâlniseră într-o altă viață, într-o altă realitate. Am stat lângă mormânt până târziu în noapte, i-am povestit bunicii despre Hanuš, întrucât știam că ar fi vrut să-i pună multe întrebări. M-am întors la Carlsbad în zorii zilei.

•

Petr mi-a zis că recuperarea decurgea foarte bine. Îmi recăpătasem o parte din masa musculară, nu mai șchiopătam atât de tare, ba chiar mi se întâmpla uneori să dorm de la prânz până pe seară. Săptămânile de vindecare se apropiau de sfârșit și am început să pun întrebarea care îmi fusese interzisă până acum: Unde e?

— O să vină timpul și pentru asta, Jakub, îmi tot răspundea Petr. Ai răbdare.

La ultima ședință de fizioterapie, Valerie și-a plimbat iarăși degetele peste cicatricea mea. Era o femeie în vârstă, cu riduri adânci în jurul ochilor și cu o voce atât de gravă, încât probabil că își petrecuse viața fumând și bând votcă pentru a-și amorți (sau potența?) dorințele. Povestirile ei erau aproape erotice prin precizia lor și prin disperarea de a nara adevărul fără măcar un cuvânt care putea fi considerat inutil. Era singura femeie care mă atinsese de când revenisem din Spațiu. Valerie era felul în care Pământul își făcea simțită prezența pe corpul meu, dându-mi senzația că putea fi simultan iubită și mamă. Unghiile ei îmi gâdilau cicatricea.

— A ajuns să-mi placă tăcerea ta, mi-a spus ea. Ești ca o pânză goală pe care îmi pot imagina orice fel de viață. Ca un personaj din poveștile populare.

Am sărutat-o pe Valerie pe obraz. Nu s-a opus. Mi-am pus pe mine chiloții, pantalonii și cămașa, apoi am ieșit fluierând din clădire. Mi-am dat seama prea târziu că era o piesă de Elvis.

În ultima duminică petrecută la Carlsbad, am cumpărat un bidon de patru litri de detergent lichid cu înălbitor și am răsturnat cu grijă Gorompedul din borcan în bidon. Un șuier frenetic mi-a spintecat timpanele și am căzut în genunchi, dar am continuat să țin strâns capacul, zădărnicind încercările Gorompedului de a se elibera. Bidonul s-a crăpat pe margini și am simțit cum se încălzește lichidul dinăuntru. Am strâns bidonul în mâini, disperat să-l țin laolaltă și să înec jigodia aia de parazit cosmic în singura substanță pe care n-o putea suporta, dar până la urmă bidonul a explodat, împrăștiind detergent prin toată camera și împroșcând șrapnele de plastic care mi-au făcut o tăietură superficială pe obraz. O mâzgă cu parfum montan acoperea totul – patul și covorul, tavanul și hainele mele. Am atins pereții, căutând în zadar rămășițele unui cadavru, după care mi-a venit ideea să-mi pipăi cu grijă cămașă, apoi fața, și într-un final am găsit în barbă fărâme de picioare moarte și o particulă de crustă. Explozia despicase Gorompedul în două. Am scuipat pe rămășițele lui, le-am aruncat în vece și am tras apa. Da, mi-a făcut plăcere să-l omor, la naiba cu știința! Un scurt moment, convingerile mele științifice s-au relaxat suficient cât să-mi permită să cred că Hanuš se uita la mine dintr-un soi de viață de dincolo, rânjind de satisfacție în fața acestui ultim act de răzbunare.

Am lăsat un bacșiș de șapte mii de coroane pentru serviciul de curățenie al hotelului. Curățarea dezastrului pricinuit de grenada cu detergent a Gorompedului necesita un volum considerabil de muncă. Am coborât la magazinul de la parter și am cumpărat o cutie de bomboane de ciocolată pe care am scris: *Pentru Valerie*. Bunătatea ei fusese necondiționată. Viața ei consta în a primi bărbați, femei și copii aflați în suferință, unii temporar, alții cronic; îngrijea oameni care își așteptau moartea, oameni care se rugau ca disperarea lor, încarcerarea lor dureroasă în corp să poată fi încheiată sau ușurată cumva, iar Valerie făcea asta cu mâinile, cu vocea și cu poveștile ei, cu o hotărâre de a aduce alinare cu fiecare vorbă, cu fiecare mișcare a câte unui membru slăbit. Fără s-o știe, Valerie era o forță. A-i lăsa bomboanele părea banal și aproape insultător, însă nu avea

nevoie să fie victima glorificării mele, idolatria în sine fiind un soi de moarte.

•

Am plecat înainte să mijească zorii, totul în jur fiind încă scufundat în întuneric. Petr s-a oferit să-mi care geanta cu haine pe care mi-o împrumutase, dar am refuzat. Când a deschis portiera pasagerului de la Citroënul lui, am făcut semn spre Ducati și mi-am pus casca.

— Înapoi pe Pământ în stil mare, a comentat el.

L-am rugat să pună geanta în portbagaj. Am pornit amândoi motoarele cu destinația Plzeň, unde Petr avea să mă ducă la apartamentul Lenkăi. Pe drum, n-am simțit bucuria la care mă așteptam. Desigur, abia așteptam s-o văd pe Lenka, îmi era așa dor de ea că abia puteam să stau locului. Însă revederea noastră avea să fie pângărită de adevărurile pe care mi le revelaseră discuțiile ei cu dr. Kuřák. De feluritele moduri în care o rănisem, încheind cu suferința morții mele, care acum avea să fie anulată. Tot ce ținea de întoarcerea mea – și părțile bune, și cele rele – era extrem, dureros, fără precedent. Nu puteam bănui ce avea să-mi spună, ce aveam să-i răspund și nici măcar cum să încep să vorbesc peste prăpastia tot mai mare ce se căsca precum un univers între noi. Avea dreptate. Mă schimbasem prea mult ca să mă mai simt ca un Pământean. Încâlcelile emoțiilor umane păreau incomprehensibile, o limbă străină. Nu puteam explica nimic din călătoria mea și nu puteam explica nici cine eram acum. La ce bun o asemenea întoarcere acasă?

Pe stradă, trepidațiile Ducatiului îmi zdruncinau oasele și îmi umpleau sângele cu chimicale. Eram robul velocității, un siluitor al vitezelor la care îi era permis corpului uman să călătorească. În Spațiu, viteza deplasării era mascată de navetă, însă pe Pământ fizica își făcea simțită nemilos prezența. Acesta era habitatul meu, o planetă pe care o stăpâneam cu o voință de fier, o planetă pe care puteam construi un motor cu combustie și două roți care să mă poarte cu o viteză de două sute de kilometri pe oră, simțind fiecare zdruncinătură și fiecare vârtej al particulelor de aer ce se străduiau să se dea la o parte din calea mea. De ce să mă duc în altă parte? Am făcut deja atâtea lucruri aici.

Mă țineam foarte aproape de mașina lui Petr, cu roata din față la câțiva milimetri de bara lui. Trebuia să mergem mai repede. La Lenka. Înapoi acasă. Înapoi la viață.

Fragment din interviul cu subiectul Lenka P., Ședința cinci:

Lenka P: Se tot adună.
Kuřák: Continuă.
Lenka P: Mă tot gândesc la sarcina pe care am pierdut-o cu ani în urmă. Nici măcar nu-mi doream să rămân însărcinată, nu încă. Și într-o zi, alergam pe bandă și dintr-odată văd sânge peste tot, pe picioare, pe bandă. Patru săptămâni după aceea, Jakub încă stătea la birou până seara târziu. Din când în când, se strecura în dormitor să-și schimbe hainele și se uita la mine de parcă mi-ar fi făcut o favoare că stătea mai mult plecat, ca și când ar fi fost numai vina lui. După aceea, lucrurile n-au mai fost la fel. Mai aveam și zile bune – am fost o dată în turnul ceasului astronomic și aproape că ne-am simțit ca pe vremuri, când eram tineri și îndrăgostiți. Dar adevărul e că nu mai eram așa. Jakub credea că totul era bine, dar pierduserăm părți din noi înșine.
Kuřák: Crezi că alege să ignore anumite lucruri?
Lenka P: Jakub e un om deștept. Strălucit. Dar n-a înțeles niciodată ce eforturi presupune traiul împreună. Întotdeauna s-a gândit că ne-am îndrăgostit, am trăit o frumoasă poveste de iubire și că asta o să ne susțină tot restul vieții. Nu că n-ar fi făcut eforturi. Dar și-a imaginat că e suficient să vină acasă, să fie lângă mine. Și-a pus mereu munca pe primul loc, și-a investit energia în orice altceva. În ceea ce ne privește pe noi, și-a închipuit că o căsnicie poate fi alimentată doar de nostalgie și prezența fizică. Și pecetluită cu un copil.
Kuřák: Vorbești ca și când te-ai fi hotărât cu privire la anumite lucruri.
Lenka P: Păi, mi-am pus întrebările corecte. Cum ar fi stat lucrurile dacă Jakub n-ar fi acceptat misiunea? Am mai fi rămas mult timp împreună? Cum am să-l întâmpin când o să se întoarcă acasă? Bineînțeles, o să vreau să-i simt

corpul lipit de al meu, pentru că îl iubesc, dar o să vreau și să-i dau pumni în cap, să țip la el.

Kuřák: Poate că, fără plecarea lui, gândurile astea nu s-ar fi cristalizat în mintea ta. Ți-ai fi continuat viața ca de obicei, fără să abordezi lucrurile care te fac nefericită.

Lenka P: Ei bine, acum s-au cristalizat. Și trebuie să decid ce fac cu ele.

Kuřák: Și?

Lenka P: Vreau să fac plimbări lungi fără ca cineva să aștepte ceva de la mine. Să n-am nicio obligație. Itaca să nu mai ceară ca Penelopa să stea și să aștepte. Vreau ca Penelopa să urce pe o navă și să navigheze spre propriile ei războaie. E chiar așa de îngrozitor să aibă și ea propria ei viață?

Kuřák: Nicidecum.

Lenka P: Îl iubesc. Dar pur și simplu nu mai văd drumul înainte. M-am rătăcit.

Kuřák: E în regulă ca ființele umane să se răzgândească. Poți să iubești pe cineva și totuși să-l părăsești.

Lenka P: Mă tot gândesc la chipul lui drăgălaș. La vocea lui. La tonul lui când o să-i spun lucrurile astea.

Kuřák: Ai și varianta să aștepți până se întoarce.

Lenka P: Am nevoie să plec acum. Am nevoie să plec din Praga, să scap de oamenii ăștia care mă tot sună, îmi trimit e-mailuri, îmi fac poze fără să mă întrebe. Ca și când faptul că am fost lăsată în urmă ar înseamnă că am făcut ceva special.

Kuřák: Ce ai de gând?

Lenka P: În după-amiază asta, am programată o convorbire cu el. Am să încerc să-i explic. Doamne, cum o să i se schimbe vocea când o să audă toate astea!

Kuřák: O să-l tulbure. Dar pare că acum ai nevoie să lași toate astea în urmă.

Lenka P: Mă surprinde că nu încerci să mă convingi să n-o fac. De dragul misiunii.

Kuřák: Într-adevăr, nu e cel mai potrivit moment. Dar lucrurile astea nu pot fi evitate.

Lenka P: Care lucruri?

Kuřák: Nefericirea. Dorința de a face ceva ca să scapi de ea. Iar acum ești pacienta mea, la fel ca Jakub. Contextul nu

contează. Treaba mea este să te ajut să iei cele mai bune decizii pentru starea ta de bine.

Lenka P: Și starea de bine a lui Jakub?

Kuřák: Este o situație specială, care, desigur, implică un oarecare conflict de interese. Fac tot ce-mi stă în putință ca să am grijă de Jakub, deși abia dacă stă de vorbă cu mine. Sincer să fiu, efectele căsniciei voastre mă îngrijorează mai puțin decât amintirile pe care le-a îngropat. Vechea lui viață, de care vrea să scape. Aș vrea ca Jakub să se elibereze.

Lenka P: Nu ești un om rău. Mi-e tot mai greu să-mi dau seama de ce îi ești atât de antipatic lui Jakub.

Kuřák: Am o ipoteză. Poate că îi amintesc de cineva de care nu vrea să-și amintească. Sau poate nu-i place de mine pentru că l-am făcut să vorbească despre lucruri pe care ar fi preferat să nu le spună.

Lenka P: Își păstrează cu grijă secretele.

Kuřák: Le ține strâns la piept.

Lenka P: Am încercat. Încerc și acum.

Kuřák: Știu. Și știe și el.

[SFÂRȘIT]

Plzeň. Orașul care a fost pe linia frontului în timpul multor războaie din Boemia și unde se produce o bere devenită de multă vreme o senzație mondială. Un oraș cu reclame cu femei pe jumătate goale care țin berea deasupra capului ca și când ar fi un artefact antic, ca și când sticlele verzi ar conține elixirul tinereții. Un oraș colorat, cu o magnifică arhitectură din Lumea Veche, care nu face paradă de cultura și istoria care pulsează pe străzile sale. Un rival al Pragăi din multe puncte de vedere, și niciun locuitor al Boemiei nu spune cu ușurință asemenea lucruri.

Aceasta era noua casă a Lenkăi. Am ajuns când orașul se trezea odată cu soarele. Petr și-a parcat mașina în fața unei cofetării din centrul Plzeňului. După ce am coborât de pe motocicletă, am avut pentru o clipă impresia că gravitația era pe punctul de a dispărea din nou. Nici măcar bucățile mari de caldarâm care pavau străzile nu-mi puteau alunga amorțeala din gambe.

— Locuiește în clădirea de după colț. La numărul șaizeci și cinci. Apartamentul doi. Are acoperiș negru…

— Petr, trebuie să fac asta singur.

Mi-a întins șovăind geanta cu haine. M-am întors să plec, dar m-a apucat de mânecă și, cu o singură mână, și-a scos țigară și a aprins-o.

— Și zici că n-o să ne mai vedem niciodată? a întrebat el.

— Nu te mai gândi la asta. Ai făcut tot ce ți-a stat în putință. Decizia îmi aparține. Eu am vrut să vin.

— Cum crezi că o să reacționeze?

— Știi, în zilele mele proaste, mă gândeam că poate iubirea pentru Lenka e doar o născocire de-a mea. La fel ca tine, sincer să fiu, la fel ca Centrul și multe alte lucruri. Când te trezești într-o cameră pe care n-o recunoști, te simți pierdut, nu? Oare cum te simți când te duci până la un acaret din curte în beznă, folosindu-te doar de memoria mușchilor tăi? Puii te ciupesc de picioare și mergi până când simțurile tale localizează indicii familiare. Până când simți pânzele de păianjen de pe ușa de lemn și auzi iepurii foindu-se în cuști pentru că i-ai trezit din somn. Mergi prin întuneric până când ceva devine familiar. Nu știu ce o să se întâmple, Petr. Te rog să te mai gândești la mine.

Petr mă strânge în brațe, apoi se întoarce la mașină și pleacă.

•

Am ajuns în fața ușii de la apartamentul Lenkăi, vopsită cu un maro asemănător cu al porții bunicilor din Středa. Nu avea covoraș la intrare, obișnuita clătită pătrată pe care îți ștergi picioarele de praful orașului înainte să intri într-un spațiu sacru. Am ciocănit, am ascultat, am ciocănit din nou, am așteptat cu obrajii fierbinți și cămașa leoarcă de transpirație. M-am sprijinit de ușă, mi-am lipit fruntea de lemn, am ciocănit încă o dată. Ce ar fi spus Lenka dacă mi-ar fi deschis ușa? Desigur, arătam îngrozitor, poate de nerecunoscut chiar și pentru ea – nu mai semănăm deloc cu bărbatul pe care și-l luase de soț. M-am dezlipit de ușă, mi-am îndreptat coloana. Poate nu trebuia să spun nimic. Poate avea să fie atât de extaziată să mă vadă în viață, încât n-ar mai fi așteptat nimic din partea mea. Niciun răspuns.

Am dus mâna deasupra tocului, unde, în anii petrecuți împreună, Lenka lăsa întotdeauna o cheie de rezervă, îngrozită că ar putea s-o piardă pe a ei și să rămână pe afară, cum i se

întâmplase odată, când era mică, și părinții ei erau plecați din oraș, iar străzile pline de străini. Am simțit sub degete răceala alamei, am luat cheia și am băgat-o în broască. Am pătruns în lumea Lenkăi.

Era un apartament vagon, patru camere înșirate în linie dreaptă, fără nicio ușă. Am intrat într-un birou cu rafturi pe care nu erau decât cărțile ei, romane din toate colțurile lumii, în timp ce tomurile mele de teorie lipseau cu desăvârșire. Până și genul de cărți care îi plăcea fiecăruia dintre noi dovedea că eu voiam să cuceresc tot ce se afla dincolo de Pământ, iar ea voia să cunoască fiecare centimetru din planeta pe care voiam s-o părăsesc. Mi-am plimbat mâinile peste cărțile ei, amintindu-mi acele nopți tăcute în care antebrațele ni se atingeau și citeam până ne fura somnul, cu paginile prinse între mâini și cearșafuri.

Următoarea cameră, dormitorul ei. Patul nu era al nostru. Era doar al ei și mai mic, iar craterul din mijlocul saltelei sugera că Lenka dormise confortabil, fără să trebuiască să aleagă pe ce parte. Cearșafurile erau împăturite cu grijă, un alt ritual matinal al ei. Deasupra patului era un tablou pe care nu-l mai văzusem niciodată – cormorani ridicându-se deasupra unui râu, în lumina unui apus cu nuanțe atât de portocalii, încât aducea cu explozia napalmului. În colț, semnătura Lenkăi.

Ce s-ar fi întâmplat dacă Lenka s-ar fi întors acasă și ar fi surprins strigoiul bântuindu-i apartamentul? Cum să-i explic că străbătusem nucleul care fusese martor la începutul lumii? Că mă prăbușisem prin atmosferă și mă scufundasem într-un lac din Rusia? Că venisem după ea.

A treia încăpere era un spațiu indecis. Într-un colț erau un covoraș de yoga și niște haltere mici, iar centrul era dominat de un șevalet cu o pânză mare neterminată. Acest nou proiect înfățișa un cer întunecat deasupra Plzeňului. Una dintre stele era mai mare decât celelalte și avea o coadă care sugera mișcare. Așa mă văzuse ea când plecasem, întrebându-se care dintre strălucirile mișcătoare de pe bolta vasta și întunecată ar fi putut fi Jakub al ei.

Era și un șifonier. Am deschis ușile și mi-am afundat mâinile printre hainele ei, adulmecând detergentul familiar, subsuorile bluzelor care încă păstrau iz de transpirație amestecat cu deodorant și adieri ale parfumului ei de caise. Pe măsură ce îmi atingeam fața de haine, cădeau una câte una, și n-a durat mult

până m-am prăbușit și eu pe podea, îngropându-mă sub mormanul de stofe și pânze până n-am mai putut respira.

Ultima încăpere era bucătăria, în care am simțit mirosul mâncărurilor preferate ale Lenkăi – ouă prăjite, bacon, nenorocitul ăla de bacon, tocană cu ciuperci. Pe masa înaltă, ca de bar, era un teanc de ziare din săptămâna aceea (oare tot mai căuta articole despre mine sau doar îmbrățișa noua lume fără mine în ea?). Deasupra mesei se întindea o poză înrămată înfățișând un apus pe o plajă croată.

M-am întors în biroul de la intrarea în apartament. Nu erau nicio poză cu mine, nicio poză de la nunta noastră. Mi-a trecut prin minte să cotrobăi prin dulapuri să văd dacă Lenka mai păstra amintiri ale căsniciei noastre ori se debarasase de toate. Absența lor nu m-ar fi necăjit. Mi-ar fi oferit limpezime.

Am ieșit din apartament și am coborât în stradă. Dacă aș fi îngenuncheat și mi-aș fi lipit urechea de trotuar, oare Plzeňul mi-ar fi vorbit, mi-ar fi zis unde să caut? M-am întors cu ochii închiși în toate direcțiile și am ales una la întâmplare, apoi am pornit într-acolo, știind că aveam să cutrier străzile orașului zi și noapte, până aveam s-o găsesc pe Lenka.

În timp ce mergeam, câteva acorduri slabe adiau dinspre râul Radbuza. Am ajuns la râu și mi-am dat seama că tabloul cu cormorani al Lenkăi fusese conceput pe malul lui. Muzica se auzea tot mai tare pe măsură ce mă apropiam de centrul istoric, unde Catedrala Sfântului Bartolomeu domina clădirile din jur. În fața mea a apărut o puzderie de corturi, scene și tarabe cu mâncare, aliniate în șiruri îngrijite pentru festivalul de toamnă. Un grup de muzicieni romi își revărsau peste piață muzica mângâietoare, presărată cu plescăiturile grogului aburind scăpat pe jos, cu sfârâit de ceapă și mai ales cu voci vesele unificate în extazul păgân al sărbătorii umane. Am intrat printre grupuri, privind pe deasupra capetelor. Aici trebuia să fie Lenka, cu dragostea ei pentru ritualuri și pentru viață. Am cumpărat un pahar de grog, dovada că aici era și locul meu, că încă puteam să fraternizez cu semenii mei, cu specia mea. Au trecut orele, soarele după-amiezii a început să coboare și s-a lăsat răcoarea în timp ce făceam turul pieței. Și, la un moment dat, la o tarabă din față, o mână a luat o felie de pâine cu brânză de capră. Corpul care aparținea mâinii era ascuns de mulțime. Mi-am croit

imediat drum printre oameni, confirmându-mi că mâinile acelea, care îmi memoraseră întreg corpul, nu erau un miraj.

Lenka. Mâinile ei suave.

I-a plătit vânzătorului și s-a întors cu spatele, bluza verde fluturându-i pe umeri precum mantia unei regine. O clipă, bluza i-a alunecat de pe umărul drept și cei câțiva centimetri de piele dezgolită mi-au inspirat o dorință care mi-a dat amețeli. M-am împiedicat, dar am continuat s-o urmăresc. Care era cel mai bun mod de a o aborda? Nu puteam pune mâna pe umărul ei înainte să mă vadă. Trebuia să mă vadă ea prima, să mă recunoască, să-l recunoască pe bărbatul care, într-un mod atât de egoist, plecase de lângă ea să-și urmeze ambițiile, bărbatul care se întorsese acum, când ea își construise o nouă viață, să-i ceară să renunțe la singurătatea ei și să schimbe încă o dată totul pentru el.

Lenka. Mâinile ei catifelate, pielea umerilor ei. Oare încă mai eram demn de ea? Am iuțit pasul, brăzdând cireada ca să ajung în fața Lenkăi, apoi m-am întors pe aleea pe care se plimba ea. Acum mergea spre mine – treizeci de metri, douăzeci și cinci. Însă erau prea multe corpuri între noi. Ochii mei îi căutau pe ai ei. Zece metri. Pentru prima oară de când părăsisem Pământul, îi vedeam clar fața. Liniștită. Se bucura de fiecare priveliște, de fiecare respirație. Ca și când lumea ar fi fost creația ei, iar ea, un supraveghetor relaxat care se plimba prin fabrică în ziua a șaptea, ziua odihnei.

Se schimbase, era mai fericită decât o văzusem vreodată. Mai fericită chiar decât în zilele noastre cele mai bune, decât în ziua când, moleșiți de orgasm, picotiserăm în turnul ceasului astronomic, apogeul iubirii noastre. Cinci metri.

Am rămas pe loc. Lenka s-a uitat direct la mine. Ba nu. S-a uitat dincolo de mine, fără să dea vreun semn că m-ar fi recunoscut, fără ca forma mea materială să-i atragă atenția. A trecut pe lângă mine. Ca și când aș fi fost doar un străin într-o mulțime prea mare.

Oare puteam fi și altceva în noua lume pe care și-o construise? Trebuia să mă vadă. Nu exista nicio altă cale s-o luăm de la început. Am blestemat mulțimea care ne împresura.

Am pornit în urma ei, căutând o ocazie mai bună, în timp ce ea își mânca alunele fierte. În cele din urmă, și-a cumpărat câteva pânze și a pornit spre casă când soarele a început să

coboare sub orizont. Eu deja mă îmbătasem, mai ales cu mostre de tărie revărsată peste graniță din toată Europa, și râgâiam a mentol, a chimen și a cafea de la șoturile aspre pe care le culesesem de pe tarabe în timp ce o urmăream. Mintea îmi era un furnicar de incertitudini, nici măcar nu știam dacă locul meu mai era pe Pământ. Însă corpul meu funcționa pe pilot automat – unde se ducea Lenka, mergeam și eu.

Ea a urcat în apartament, iar eu am luat loc pe trotuar, la ceva distanță de clădirea ei. Bordura era rece, iar vocile îndepărtate, amețite de plăcerile simple, care veneau dinspre festival, mi-au dat curaj. Stâlpii de iluminat s-au aprins cu un bâzâit discret. O noapte frumoasă. Mi-am imaginat cum urc scările și sun la ușa Lenkăi. Acum, sigur m-ar vedea. Posibilele ei reacții mă înspăimântau, fiecare dintre ele pricinuindu-mi o groază specifică. Dacă m-ar fi atins, dacă m-ar fi luat în brațe, oare oasele mele ar fi rezistat? Sau poate ar fi luat-o la fugă, crezând că sunt un cadavru care a venit s-o bântuie. Această buclă nesfârșită de gânduri mă ținea pironit de trotuar. Zile în șir îmi răsunase în minte ce-i spusese lui Kuřák. Că voia o viață numai a ei, una care să nu fie umbrită de obsesiile și nevoile mele. Iar în seara aceea zărisem în mulțime fața ei senină și plină de pasiune, ușurătatea pasului ei.

Oare era mai fericită așa? Eu avusesem nevoie să plec de pe Pământ, să ciugulesc particule din Spațiu. Dar Lenka de ce avea nevoie?

Am văzut-o ieșind în stradă cu o geantă de pânză mare și m-am ascuns după o clădire de la capătul străzii. Lenka a pornit spre râu. Am pornit în urma ei, însă iarăși mă țineam departe de ea, încă nu-mi venea să reintru în lumea ei. Era atât de ușor, nu trebuia decât s-o strig pe nume, să străbat în fugă distanța care ne despărțea și s-o ating. Dar, cu fiecare clipă, mă simțeam tot mai mult ca un intrus.

Și-a montat șevaletul și a început să lucreze la tabloul neterminat care înfățișa cerul nopții.

Mi-am amintit vocea ei din înregistrările lui Kuřák, când trecea în revistă lucrurile pe care le făcusem. Da, iarna lui 1989 era Big Bangul vieții mele. Vinovăția pricinuită de servitutea tatii mă urmase peste tot, aducându-ne în acest punct.

A luat o gură dintr-un termos. Cafea? Vin? Nu trebuia decât să întreb.

Vopseaua de pe pânză, granulele de pudră și ulei care pătau fibrele, solventul evaporându-se și lăsând în urmă un ulei uscat și pigmentat care avea să se oxideze. Această peliculă rășinoasă era acum noua dimensiune a realității, redusă la un dreptunghi de pânză. O nouă lume. O perspectivă. Lenka pictase marginile cu violet, ca să redea efectul norului Chopra. Și-a dus mâna în cap și, cu toate că nu vedeam, eram sigur că violetul de pe degetele ei îi colorase o șuviță de păr. Ce-ar fi fost dacă această amintire a unui fenomen atât de îndepărtat, dar care ne dezrădăcinase viața, ar fi rămas acolo pentru totdeauna? Tabloul conținea rezumatul vieților noastre. Hotărârea mea de a pleca. Hotărârea mea de a pune ceva mai presus de Lenka. Am ales praful, am ales Spațiul, am ales călătoria spre nicăieri, am ales să trăiesc deasupra umanității, am ales un țel mai înalt, am ales simboluri, am ales să-mi caut răscumpărarea.

N-am ales-o pe Lenka. Am nesocotit contractul nostru. Acum, își făcuse o viață pentru ea. Desigur, puteam să mă contopesc cu această viață. Să mă debarasez de ultimele fărâme de ambiție, să renunț la orice plan pentru viitorul meu și pur și simplu să trăiesc alături de Lenka așa cum își dorea ea, să fac ce-mi spunea ea, să nu mai pricinuiesc și alte distrugeri. Însă o asemenea viață nu părea demnă de luat în considerare, nu doar pentru că n-aș fi fost niciodată în stare s-o îmbrățișez cu adevărat, ci și pentru că Lenka ar fi refuzat-o ca pe o insultă la adresa a ceea ce ar trebui să însemne viața.

Și-a pus pensula jos și s-a așezat pe marginea râului. Și-a suflecat pantalonii, adâncindu-și picioarele în apă. Broaștele s-au împrăștiat cu orăcăituri de protest. Aerul s-a umplut de fum de la un foc de tabără din apropiere. Lenka a început să fredoneze și s-a întins pe spate în iarbă. Liniștită, singură. Uitându-se la suprafața calmă a apei.

Nu aveam loc în această scenă. Am făcut un pas în spate. Și încă unul.

Lenka s-a întors la șevalet și a început să-l desfacă. Paharul în care își clătea pensula s-a răsturnat, diluantul în care se amestecau toate culorile paletei împrăștiindu-se pe iarbă. Lenka s-a aplecat și s-a apucat să deseneze ceva cu degetul în mica baltă. Nimic nu-mi stârnise vreodată curiozitatea cum mi-o stârnea acum ce desena Lenka, fără ca eu să pot vedea. Era o artizană desăvârșită a acestor mici momente. Îmbrățișa

accidentele și curiozitățile. A evaluat lucrarea de la picioarele ei și a râs ca pentru ea.

Nu puteam exista aici. În lumea care prinsese ființă datorită absenței mele.

În mine sălășluiau acum misterul lui Hanuš, violența cu care mă respinsese norul Chopra, cadavrele celor trei oameni de a căror moarte eram responsabil. Ochii Klarei, injectați de furia trădării, efortul ei de a mă ucide cu o singură mână, dinții ei adâncindu-se ca niște colți în carnea degetului meu mare.

Nu aveam nimic de dat nimănui. Nu aici.

M-am întors cu spatele și am luat-o la fugă. Am sărit pe motocicletă și am pornit motorul, aruncând casca pe caldarâm.

Mă iubise atât de mult! N-aș fi putut pretinde niciodată o viață mai bună ca Pământean.

Acum eram un spectru. Fragmente de trecut și viitor, portaluri în timp și spațiu. Eram ansamblul de particule eliberate de nucleul lui Chopra. Singurul meu destin: mișcarea. Mergeam cu viteză maximă. Departe de Plzeň. Lenka se eliberase de lucrurile care mă bântuiau pe mine. Trebuia să rămână liberă.

Astfel, nu ne înțelegem niciodată adevărata condiție până nu ne este lămurită de contrariul ei; *și nici nu știm să prețuim lucrurile de care ne bucurăm decât atunci când suntem lipsiți de ele*.

Fragment din ultima convorbire telefonică cu Lenka P., la aproximativ o zi după moartea lui Jakub P.:

Lenka P: N-a suferit? Îmi spui adevărul?
Kuřák: Da. S-a raportat că a înghițit pilula cu cianură. A murit fără durere.
Lenka P: Și i-ai transmis mesajul meu?
Kuřák: Am primit asigurări că i-a fost transmis.
Lenka P: L-am lăsat să moară crezând că m-a pierdut. Ar fi trebuit să mă prefac că totul e în regulă până se întorcea acasă.
Kuřák: Iarăși, un rol care ți-a fost impus.
Lenka P: Asta înseamnă să iubești pe cineva.
Kuřák: Nu cred că sunt de acord.
Lenka P: Jakub a făcut ce avea nevoie să facă. Își îndeplinea destinul.

Kuřák: Pe al lui, nu pe al vostru.

Lenka P: De ce ești atât de hotărât să mă faci să mă simt mai bine?

Kuřák: Natura meseriei.

Lenka P: Sunt îngrozită de reacția mea. Nu simt nimic. E ca și când nici nu s-ar fi întâmplat. Am impresia că o să mă întorc acasă și o să-l găsesc așteptându-mă pe Jakub așa cum era când l-am cunoscut, proaspăt ras. Și dacă timpul chiar funcționează așa – îl putem manipula în felul ăsta, dar pur și simplu nu ne-am dorit-o suficient?

Kuřák: E modul tău de a suferi. Nu-ți fie teamă de asta.

Lenka P: M-am măritat cu un băiat drăgălaș care umbla prin oraș ca și când s-ar fi rătăcit. Iar apoi a plecat în Spațiu. Ce viață… Neobișnuită. Minunată. Îngrozitoare. Toate în același timp.

Kuřák: Te simți liberă?

Lenka P: Simt că am pierdut prea mult.

Kuřák: Libertatea poate să lase impresia asta.

Lenka P: Spune-mi, e adevărat?

Kuřák: Ce?

Lenka P: Juri că i-a fost transmis? Că viața noastră împreună nu a fost o mistificare – că tot ce am făcut în anii aceia a izvorât din părțile noastre cele mai bune? Că măcar am avut asta.

Kuřák: I s-a transmis. Jur!

Lenka P: Îmi tot apare în minte o imagine a lui Jakub ca o stea mare pe un fundal întunecat, cu o coadă în urmă. O văd în fiecare noapte, ca și când ar pleca din nou în Spațiu. Cum de poate cineva să plece atât de departe? La ce bun fizica Pământului, cu toate straturile atmosferei? Împiedică anumite lucruri să ajungă la noi. Dar mi-aș dori să-l fi și împiedicat să plece.

Un copil al Revoluției

Fără scopul de-a o găsi pe Lenka, timpul meu a devenit o orbită nesfârșită pe asfaltul Pământului. Zilele au încetat să mai aibă începuturi și sfârșituri, iar eu mă plimbam în cerc cu

Ducatiul pe autostrăzile din jurul Pragăi, ajungând la viteze tot mai mari, precum Gorompedul captiv în borcan la Carlsbad. Mișcarea ca unic scop. Niciun alt țel. Niciun plan.

Într-o zi, mi-am cumpărat de la o benzinărie un hanorac în culorile echipei naționale de fotbal. Mi l-am pus pe mine, încă neliniștit de fiecare dată când cineva mă fixa prea mult cu privirea, temându-mă că, în lumina potrivită, aș fi fost recunoscut, în ciuda structurii faciale pentru totdeauna alterate, în ciuda ochilor afundați în orbite, în ciuda pierderii severe în greutate. Nu priveam străinii în ochi, întorceam capul ca să nu mă vadă nimeni ca lumea la lumina zilei. Acum, gluga mă făcea să mă simt mai aproape de invincibilitate.

Când am obosit prea tare de statul în șa, am oprit la un motel pentru șoferi de tir și am mâncat chipsuri de la automat pe cuvertura aspră a patului din cameră. Televizorul nu pornea. Aproape m-am convins că nu conta, că oricum nu aveam nevoie de el, dar știam că somnul mă va lua abia după câteva ore, iar tăcerea completă îmi întețea durerile de cap. Așa că am coborât la parter și, cu o pletoră de oftături din rărunchi, recepționerul mi-a adus un televizor din altă cameră. Victorios, am deschis o bere și am dat pe un post de știri.

Prețurile la lapte, în creștere. (Am chicotit, amintindu-mi de conversația cu Tůma.) Franța, încă o țară care se pregătea să părăsească Uniunea Europeană, aflată în plin proces de fărâmițare. Apoi, dintr-odată, fețele unor oameni cunoscuți. Cu mâinile încătușate.

Însuși prim-ministrul Tůma, îmbrăcat în trening, cu părul vâlvoi, era scos de poliție din vila lui din cartierul Barrandov. Erau imagini din urmă cu două zile – acest fragment de istorie se petrecuse cât timp eu mă plimbam cu motocicleta în cerc.

După aceea au apărut înregistrări dintr-un alt loc. Centrul Pragăi, o clădire de birouri care imita un zgârie-nori newyorkez. Din adâncurile clădirii poliția a scos un bărbat a cărui față aș fi recunoscut-o dintr-un milion. Era El.

Am simțit că mi se umezește un picior și m-am uitat în jos la sticla de bere pe care, fără să-mi dau seama, o scăpasem din mână.

Potrivit crainicului, cei doi fuseseră arestați, împreună cu alți doi politicieni și încă un om de afaceri, pentru că sifonaseră bani publici prin contracte guvernamentale fictive. Mass-media

susținea că erau capii unei rețele care, de-a lungul a trei ani, reușiseră să fure șapte sute de milioane de coroane din banii contribuabililor. Prim-ministrul Tůma, salvatorul autodeclarat al națiunii, și celălalt bărbat, prieten din copilărie al lui Tůma, din câte se zvonea, și consilierul lui din umbră de-a lungul anilor. Numele acestui bărbat, nimeni altul decât Omul cu Gheata, mi-a fost dezvăluit pentru prima oară de acest televizor murdar și crăpat – Radistav Zajíc.

Mi-am așezat televizorul pe genunchi, ca și când l-aș fi putut convinge să-mi dea mai multe detalii. După arestarea lor din urmă cu două zile, prim-ministrul și consilierul lui plătiseră imediat cauțiunea și se retrăseseră într-un loc care nu era cunoscut. Imaginile cu arestarea lor s-au derulat încă o dată pe ecran și, cu toate că îi apăruseră șuvițe cărunte în părul pieptănat pe spate pe care îl văzusem ultima oară când eram mic, nu încăpea niciun dubiu că era el. Cu toată cruzimea ciclului modern al știrilor, povestea a fost urmată de știrea unui pui de panda născut la grădina zoologică din Praga.

Am coborât la parter și i-am aruncat recepționerului cheia de la cameră și niște bani pentru pata de bere. M-am întors cu motocicleta în centrul Pragăi, pe străzile din jurul fostei mele universități, care alcătuiau un sătuc de baruri și săli de internet pline cu intelectuali ieșiți să se relaxeze. Pe vremuri, eram în elementul meu aici, dar acum, când am intrat în unul dintre bârlogurile lor cu wi-fi, tinerele minți strălucite ale viitorului m-au privit cu suspiciune, poate chiar strâmbând din nas. Oare miroseam? N-aveam timp să mă gândesc la asta. Ceva era în neregulă, bucățile vieții mele brusc nu mai alcătuiau un întreg, sau poate erau prea strâns lipite unele de altele. Am plătit două ore de internet și am luat loc la calculator cu o ceașcă de cafea, care s-a răcit neatinsă în timp ce eu stăteam cu degetele pe tastatură. Câteva apăsări pe taste, zumzetul unui procesor, un nume afișat instant, împreună cu profiluri de pe rețelele de socializare și adrese de e-mail. Viața lui Radistav Zajíc așternută în fața mea. O ușoară briză a traversat cafeneaua, aducând de-afară miros de gaze de eșapament și parfum de copaci înfloriți.

În cele din urmă, am băut jumătate din cafeaua rece. Nu știam ce să fac cu acest nume. Poate că voiam să-mi petrec restul vieții în rol de răzbunător, vânându-l pe El, făcându-l eu pe El să se mute. Ce altceva aș fi putut face? Poate că era

singura persoană care mă mai cunoștea, care mă știa dinainte de plecarea mea în Spațiu, dinainte de moartea mea. Poate că nu voiam să fac nimic.

Magnatul Radistav Zajíc și prim-ministrul Jaromir Tůma: prieteni din copilărie, victime ale persecuțiilor comuniste, oportuniști postrevoluționari. O apucaseră pe drumuri diferite, însă rămăseseră apropiați, Zajíc fiind consilierul numărul unu al lui Tůma și cel mai mare strângător de fonduri pentru el. Cu o singură căutare pe internet, aveam din nou un scop pe acest Pământ, un scop conținut de un dreptunghi luminos cu un cursor pâlpâitor. Cei doi bărbați construiseră o coaliție de o viață, cu Zajíc lucrând în umbră, așa cum îi plăcea, strângând capital prin investiții în energie, imobiliare și importarea de branduri occidentale, în timp ce Tůma se transformase în apostolul politic al pieței nelimitate, cu frizurile și cravatele lui de mătase și cu o influență cumpărată pe banii lui Zajíc și ai camarazilor lui. Acum, vălul fusese ridicat de Ministerul de Interne, iar internetul se dovedea din nou un tribunal al poporului, amfiteatrul Romei în care mulțimile clamau: *Să nu fie cruțați*! Întreaga afacere deja fusese rezumată pe Wikipedia, aparatul de justiție grăbindu-se să-i bage la închisoare, în timp ce, pe străzile Orașului Vechi, cetățenii republicii protestau față de acești escroci de nivel înalt. Am aruncat o privire afară. Niciun protestatar, nicio revoluție în curs.

Am terminat cafeaua îngrozitoare. Omul cu Gheata și prim-ministrul Tůma, prieteni din copilărie. Care era rolul meu alături de cei doi? Am trântit ceașca de cafea și am intrat în contul de e-mail de pe vremea când eram student, știind că universitatea permitea ca aceste conturi să subziste indefinit, fără ca cineva să le verifice. Am copiat adresa lui Radistav Zajíc în căsuța destinatarului – informațiile lui personale ajunseseră la presă mulțumită unui grup de hackeri justițiari. Bineînțeles, era puțin probabil să-și verifice frecvent poșta electronică, întrucât era de așteptat ca cetățenii să reverse o mare cantitate de venin în direcția lui. Dar trebuia să dau de el. Înainte să mor, aveam să-l privesc pe Omul cu Gheata în ochi și să-i pun întrebările mele. *Ce făcuse*? Acesta era primul pas.

M-am gândit să cer unuia dintre studenți o țigară sau o gură de tărie din ploștile lor. Întrucât avusesem interdicție la cofeină pe durata antrenamentelor și a misiunii propriu-zise, ceașca de

cafea pe care o băusem avea un efect înzecit, făcându-mi mâinile să tremure și pricinuind o grămadă de erori de literă care au prelungit scrierea câtorva fraze foarte simple:

> *Mi-ai oferit gumă de mestecat și am zis nu*.
>
> *Ne-ai luat casa. Porcii lui Stalin, groh, groh*.
>
> *Tata a murit într-un pat dublu de la IKEA. Bunica a murit într-un spital după ce a mâncat supă de varză chioară*.
>
> *Ce-ai mai făcut*?
>
> *Sunt aici*.

Am trimis e-mailul.

Lângă mine, o tânără cu o carte groasă în poală a aruncat o privire precaută în jur, apoi și-a turnat în cafea ceva dintr-o ploscă argintie, iar eu m-am aplecat spre ea și am întrebat-o dacă îmi poate oferi și mie o gură în schimbul tăcerii mele cu privire la contrabanda ei. Mi-a răspuns că pot să iau un pic și că șantajul e o impolitețe, iar eu i-am mulțumit, am dat de dușcă restul de cafea alcoolizată și am rămas cu privirea ațintită asupra căsuței mele de e-mail. Simțindu-mă revigorat, mi-am masat genunchii amorțiți și am continuat să aștept. Studenții deja începeau să plece, iar după ce s-a ridicat și tânăra de lângă mine, tipul de la bar a început să șteargă mesele și am văzut că sala urma să se închidă în câteva minute. Eram un cu totul alt om – cândva un astronaut faimos, acum redus la un client care voia să rămână după program ca să-și verifice e-mailul. Barmanul m-a bătut ușor pe umăr. Trecuseră cele două ore pentru care plătisem – eram binevenit și a doua zi.

Am dus cursorul spre X-ul roșu al ferestrei navigatorului. Părea mai roșu decât de obicei. Culoarea unui indicator de stop. Șovăiam. În spatele meu, oftatul prelung al barmanului.

În căsuța de mail mi-a apărut linia unui nou mesaj, care începea cu un „Re” scris cu aldine pline de viață. Am deschis e-mailul. Barmanul m-a bătut iar pe umăr.

Micul astronaut. Dacă într-adevăr ești tu, sună-mă.

Am scos din portofel o bancnotă de două sute de coroane și i-am dat-o barmanului pentru o hârtie, un pix și ce monede se întâmpla să aibă la el. A acceptat ezitant bancnota și mi-a adus un creion și un șervețel. Mi-am notat numărul trimis de Omul cu Gheata. Cafeaua și alcoolul din sânge îmi făceau inima să mi se izbească de cutia toracică. Am închis calculatorul și i-am mulțumit de trei ori barmanului în timp ce încuia ușile. A ridicat din umeri, iar eu am dat fuga la capătul străzii.

Am băgat douăzeci de coroane într-un telefon public de după colț. Oare unde s-or fi ducând monedele? m-am întrebat. Ideea din spatele aparatului părea o născocire științifico-fantastică. Introduceai o bucată de metal într-o drăcovenie făcută tot din metal, și *voilà*, auzeai o voce.

Am format numărul în timp ce soarele cobora spre asfințit, proiectând un păinjeniș de umbre în cabină. În jurul meu, orașul se potolea, lumea ieșită de la serviciu retrăgându-se în baruri sau cumpărând ingrediente pentru cină înainte să ajungă acasă. Durerea de cap și abdomenul balonat mi-au amintit că în ultima vreme trăisem pe bază de fast-food și bere. Dar ce era un corp, la urma urmelor? De ce să-l păstrezi drăguț pentru viermi?

La celălalt capăt al liniei, un clic, urmat de o ezitare. Apoi o voce pe care o știam, ca și când aș fi auzit-o și acum pe gaura cheii, cu urechea lipită de ușa de la bucătăria bunicilor.

— Vreau să-ți aud vocea, a spus el.

— Unde ești?

— Chiar ești tu.

— Ce-ai făcut? l-am întrebat.

— Nu ești mort. Chiar e vocea ta. Dacă nu cumva…

— Răspunde-mi, am insistat eu.

— Vreau să ne vedem.

— Și dacă te omor?

— Asta ar fi zis și bunicul tău. Mă suni de pe un număr din Praga.

— Te aștept la statuia pe care mi-au făcut-o. Mâine. La amiază.

— Obișnuiai să înveți în parc, a spus Zajíc. De aceea le-am cerut s-o construiască acolo. Dar poate că de fapt stau de vorbă cu mine însumi… Poate mi-am pierdut mințile. Chiar ești tu?

— Poate că era mai bine pentru tine să nu fiu, i-am răspuns eu și am închis.

M-am adăpostit într-o patiserie părăsită scoasă la vânzare și, drept cină, am mâncat o felie de pizza rece. În curând, un antreprenor avea să cumpere localul și să-i schimbe destinația. Podelele de piatră erau de dinainte de război, când pietrăria încă era o artă. Erau foarte reci, așa că, înainte să mă întind pe jos, am tras o față de masă sub mine, apoi m-am uitat îndelung la afișele decolorate și vălurite care făceau reclamă la produsele de altă dată. Cu milenii în urmă, niște oameni au descoperit că puteau să macine niște grăunțe de grâu și să facă din ea o pastă care, pusă la copt, avea să redefinească specia umană. Chiar și acum, când plăcerile culinare se globalizaseră și lumea oferea delicatese complexe, ce-mi aducea alinare în timp ce mă odihneam în patiserie era imaginea unei chifle simple, aurie la exterior, plină cu aluat de un alb imaculat – și crăpătură pe care o făceai cu degetul mare când rupeai o bucată din ea.

Eram încântat de noua mea misiune. Nu mă puteam întoarce la Lenka, nu mai aveam loc în lumea ei. Cu universul în continuă expansiune, era imposibil să mai ajungem vreodată să gravităm unul în jurul celuilalt. Dar Omul cu Gheata...

Radistav Zajíc. El sfida aceste legi ale fizicii. Reușise cumva să se întoarcă. Mă cunoștea. Îl cunoștea și pe Tůma. Întotdeauna îmi închipuisem că aflase despre mine, fie și numai din ziare. Sperasem că îmi urmărise triumful. Însă prietenia lui cu Tůma deschidea un cosmos cu totul nou, nu unul care începea cu o explozie aleatorie de energie, ci unul meticulos pus la cale. Înainte să mă fure somnul în patiserie, cu șoareci lovindu-mi-se de picioare, am căpătat certitudinea că tot ce se petrecuse fusese cumva opera lui.

A doua zi, m-am trezit dis-de-dimineață. M-am dus cu motocicleta la Vyšehrad, un fort care se înălța deasupra Vltavei. Acolo, duhurile regilor de altă dată vegheau aleile și fântânile, turnurile și magazinele, sufletele copiilor care se târau la școală și adulții obosiți care săreau în tramvaie. Poate că duhurile mă vegheau și pe mine. Cu mai bine de o mie de ani în urmă, prințesa Libuše stătuse pe colina fortului și, privind peste Vltava, proclamase: „Văd un oraș măreț a cărui glorie se va înălța până la stele”. Le-a cerut oamenilor ei să coboare la așezarea de la poalele colinei și să găsească un țăran care își construia chiar

atunci pragul casei. Deasupra acestui prag, a poruncit Libuše, avea să fie ridicat Castelul Pragăi. „Și întrucât chiar și cei mai mari nobili trebuie să se aplece când trec un prag, numele noii așezări va fi Praha”. *Prag. Prán*. Întemeierea Pragăi a depins de această dualitate surprinzătoare. Pe de o parte, Libuše a avut viziunea unui oraș dincolo de fluviu, un oraș cu o mie de turnuri înalte până la cer, care puteau fi văzute de la Istanbul, din Britannia, poate chiar din tronul ceresc al Domnului. Și totuși, numele acestui oraș glorios avea să se tragă de la cea mai umilă parte a oricărei construcții: pragul, o linie ce delimitează intrarea și ieșirea, un simbol căruia nimeni nu-i dă mare importanță. Oare tocmai această dualitate – pe de o parte, numele modest, iar pe de alta, viziunea grandioasă pusă în operă atunci când plugarul Přemysl, un simplu țăran, s-a căsătorit cu prințesa Libuše și a devenit primul conducător al Boemiei – să fi fost motivul pentru care Praga supraviețuise războaielor civile, epurărilor culturale ale austro-ungarilor și ocupației fasciștilor și bolșevicilor? Poate că lumea este subjugată propriilor ei dualități, unui început modest asociat cu un vis imposibil. Viziunea prințesei Libuše a fost începutul. Eu sunt sfârșitul. Cu mine, Praga a atins în sfârșit cerul și a împlinit profeția rostită de Libuše deasupra leagănului ei. Nu contează că Sfântul Împărat Roman își avusese cândva reședința în Castelul Pragăi sau că primul sfat al Boemiei se aduna pe vremuri între zidurile lui. Abia cu mine se desăvârșise istoria orașului.

Am plecat spre Orașul Nou și mi-am parcat motocicleta la câteva intersecții de Piața Carol, unde mă simțisem ca acasă în anii de facultate. Se schimbase destul de mult. Nu mai era plină de studenți cu genți mari care veneau acolo să piardă vremea. Acum, fuseseră înlocuiți de turiști grăbiți care își consultau hărțile și agendele. Am hoinărit pe străzile din jurul pieței, contopindu-mă cu viața orașului care îmi dăduse viață. Am dat bani unui grup de trei actori care jucau Shakespeare cocoțați pe o dubă. Am mâncat hotdogi și am plătit îngrijitori de toalete publice care îmi înmânau hârtie igienică împăturită cu grijă. Clopotele bisericilor răsunau în depărtare și un băiețel a scăpat o înghețată la picioarele mele, părinții lui lamentându-se în italiană. Am luat-o printr-un pasaj care s-a dovedit a fi un anticariat în aer liber, plin de tineri care răscoleau prin cutii cu

literatură și tablouri. Pasajul se termina cu o comună de boschetari alcătuită din corturi și mormane de haine, cu avanpostul păzit de un maidanez vigilent. I-am dat câinelui restul de crenvurst înfășurat într-un șervețel – în Praga, probabilitatea de a da peste un câine, de pripas sau cu stăpân, era mare, așa că îmi plăcea să fiu pregătit –, iar păzitorul avuțiilor comunei mi-a lins degetele.

La ora unsprezece, m-am întors în piață. Iarba verde-închis era presărată cu păsări. De jur-împrejurul pieței se înălțau pereți de copaci care îi fereau pe locatarii din zonă de hărmălaia orașului. Și, în mijlocul pieței, se înălța statuia astronautului, cu ochi ficși de piatră, un nas mai mic decât al meu, o cască în mâna dreaptă și mâna stângă la inimă – un gest pentru națiune. Soclul se înălța deasupra mea de parcă ar fi susținut greutatea unui împărat și era decorată cu o placă poleită cu aur, cu litere gravate de pietrarul care se ocupase de restaurarea scării interioare a Muzeului Național. O parte din numele meu era acoperit de iederă.

Dincolo de statuie am dat peste un grup de elevi de gimnaziu veniți în excursie. Se zbenguiau sub supravegherea unui profesor încruntat, și ciripitul lor vesel mi-a adus la urechi un cântec ciudat. Imposibil, mi-am zis, dar nu, auzisem bine. Cântau despre astronautul mort, visând să ajungă ca el într-o bună zi.

Niciun alt sunet nu mi-ar fi putut alunga melodia din cap. Avea să-mi răsune în minte toată viața, ca gripa sau ca parfumul fostelor iubite. Stăteam lângă statuie în carne și oase, uitându-mă la copii, fără ca ei să-mi dea vreo atenție, în timp ce versiunea mea stoică, lipsită de sânge, care se înălța la câțiva metri de mine, se bucura de cântecul lor elogios.

Am luat loc pe o bancă din fața statuii. Mai erau câteva minute până la miezul zilei. Greața, încordarea din degetele de la mâini, tensiunea momentului și frica m-au făcut să mă aplec în față. Omul care îmi surghiunise familia era în drum spre mine. În viața pământească pe care mi-o reluasem de curând, Omul cu Gheata era tot ce conta.

Un minut de întârziere. Oare avea să vină?

Dintre copaci a apărut o siluetă. S-a apropiat de copii și a pus o mână pe umărul profesorului. Cei doi au vorbit o vreme și nou-

venitul i-a făcut semn cu mâna spre mine. Profesorul a dat din cap în semn că da.

Radistav Zajíc a pornit cu pas iute spre banca mea. S-a oprit la vreo cincisprezece metri de mine, cu brațele atârnându-i stinghere, ca unui băiat căruia i s-a zis să nu se scobească în nas. Părea mai scund decât îmi aminteam, însă era fața lui, presărată cu aceleași ciupituri de vărsat și aceeași miriște căruntă. Costumul – armura lui – era neted și impecabil la fiecare cusătură, ca și când ar fi fost un al doilea strat de piele proaspătă.

— L-am întrebat dacă te-a văzut stând aici și a zis că da, mi-a explicat Zajíc.

M-am ridicat și m-am apropiat de Omul cu Gheata. Eram mai înalt decât el.

— Mă vezi, am spus eu.

— Da, Jakub. Ești aici. Semeni cu tatăl tău.

Știa cine sunt. Mă recunoscuse imediat. Acest om era singura rămășiță vie din istoria mea timpurie. Dovada că acele zile din copilărie nu erau un miraj. Împotriva voinței mele, furia și greața s-au evaporat. Omul cu Gheata îmi aducea alinare.

Teoria probabilității se ocupă de abstracțiile matematice extrase din evenimente nedeterministe. Studiază de asemenea cantități măsurabile care pot fi ocurențe unice sau care pot evolua într-o manieră aparent aleatorie. Dacă o serie de evenimente aleatorii se repetă de multe ori, pot fi detectate și studiate anumite tipare, creându-se astfel iluzia că observatorii umani pot înțelege cu adevărat haosul. Dar dacă existența însăși e un câmp experimental în care universul face studii asupra probabilității? Dacă fiecare dintre noi e un simbol, o abstracție matematică înzestrată cu atribute copiate de la subiecți anteriori, dar cu o mică variație (complexul Electra în loc de complexul Oedip și narcisism în locul anxietății sociale paralizante), precum și cu instincte similare – frică de moarte, frică de singurătate, frică de eșec? Și poate că rezultatele pe care le obținem – sărăcie, foamete, boală, sinucidere, o moarte ușoară, dar plină de rușine și regrete – sunt strânse de un cercetător de deasupra noastră care calculează probabilitatea fericirii, probabilitatea integrității, a autodistrugerii. Probabilitatea norocului. E posibil ca un subiect născut bolnav și în sărăcie să ajungă la sfârșitul vieții în cercul de sus al

norocoșilor? E posibil ca un subiect născut într-o familie bogată și privilegiată să se prăbușească și să moară într-o mizerie cruntă? Noi, Pământenii, am văzut toate combinațiile posibile. Și totuși, care sunt tiparele, când își va publica universul rezultatele într-o revistă științifică prestigioasă? Cât de probabil e ca un eveniment cosmic să se întâmple în dauna altora? Foarte improbabil. Și totuși, iată-ne aici.

Radistav Zajíc se uita la mine. Am ridicat un pumn și l-am pocnit în falcă. S-a prăbușit prea ușor, iar eu m-am uitat la locul de pe mână unde îmi trosnise ceva. Mi se rupsese a treia falangă de la un deget, lăsând în urmă un crater întunecat. Mi-a dat sângele. Profesorul și-a strâns în grabă elevii și i-a condus afară din piață.

Zajíc se uita țintă la mine. Pe chip nu i se mai citea sfidarea cu care îl întâmpinase pe bunicul – nu mă provoca, nu mă momea. Pur și simplu aștepta, privindu-mă cu o curiozitate blândă. *Dacă vrei să mă omori în bătaie, n-ai decât.*

M-am aplecat și l-am ridicat în picioare. A pornit spre statuie, iar eu l-am urmat.

— Știi, a spus el, au trecut mulți ani de când am fost lovit ultima oară. Îmi dă un sentiment de ușurare.

— Am așteptat momentul ăsta câteva decenii.

Și-a pus o mâna pe soclul statuii, dând iedera la o parte.

— De-ai fi văzut cum a fost, a spus el. Nu s-a pomenit niciodată ca o decizie să fie trecută atât de repede prin parlament. Propuneau sume care mai de care mai mari pentru construirea statuii. Unii voiau s-o facă cât un turn. Însă le-am zis că ai fi preferat ceva mai mic, într-un loc simbolic. Știu că ți-ai petrecut mare parte din timp aici când erai student. Te uitai pe cer și studiai toată noaptea.

— Tu și cu Tůma. Voi ați pus totul la cale.

— Da și nu. Cum ai reușit, Jakub? Cum te-ai întors?

— Am zburat, nenorocitule. Am dat din aripi și iată-mă aici.

Zajíc s-a sprijinit de statuie, masându-și falca.

— Tu m-ai trimis la Chopra. Tu l-ai pus pe Tůma s-o facă. Recunoaște!

— I-am dat numele tău, Jakub. N-am avut nicio intenție diabolică…

— De ce? Ca să alungi ultimul Procházka de pe Pământ? Am fost la un pas de moarte. Mi-am pierdut soția. Pentru ce?

— Nu ăsta a fost motivul, Jakub. Vrei să-ți explic?

Îmi tremurau mâinile. Mi le-am băgat în buzunare. Nu puteam să trădez slăbiciune. Nu în fața lui.

— Da, i-am răspuns.

— După ce ai plecat din Středa, am continuat să mă gândesc la tine. Am fost căsătorit de două ori și ambele soții m-au surprins șoptindu-ți numele în întuneric, crezând că o fi vreun iubit al meu. Te-am urmărit crescând, ți-am văzut mediile școlare și eseurile de admitere la universitate. Voiam să fiu sigur că intri, dar n-ai avut nevoie de ajutorul meu. Am asistat de departe la ceremonia funerară a bunicului tău. Am vorbit cu proprietarul podgoriei unde te-ai căsătorit cu Lenka și i-am cerut să-ți perceapă o chirie mai mică, iar diferența am plătit-o eu. Erai un talisman din vechea mea viață, și voiam să aflu, întotdeauna am vrut să aflu: oare aveai să devii și tu un nemernic? Aveai asta în sânge? Dar tu ai continuat să fii bun. Hotărât.

— Ți-ai pierdut mințile. Așa, și? Mi-ai oferit misiunea asta sinucigașă ca un fel de răscumpărare?

— Într-o noapte, eram beți și Tůma mi-a zis că visa la un program spațial. La început, am râs de el, dar era serios, m-a apucat de guler și mi-a jurat că o să-și îndeplinească visul. Știi, pe vremuri credeam că el era omul de care avea nevoie țara. Înainte să devenim amândoi cinici. Obișnuia să creadă că cetățenilor trebuie să le hrănești nu doar stomacul, ci și sufletul. Credea în știință, în curiozitate și în cărți. M-a făcut să mă gândesc la tine. Așa că i-am dat numele tău, Jakub. În momentul ăla, stând de vorbă cu el, mi s-a părut inevitabil. Nu i l-am dat ca să te pedepsesc sau ca să te recompensez. A fost o reacție față de ceea ce părea a fi vocația ta cosmică. Tůma ți-a făcut propunerea, iar tu ai hotărât să faci ceva măreț, așa cum mă așteptam.

— N-am făcut nimic. Ar fi trebuit să aleg lucrurile pe care le cunoșteam. Certitudinile. Ai fost întotdeauna un om trist și plin de ură. L-ai lăsat pe tata să câștige, l-ai lăsat să ne distrugă și pe mine, și pe el.

— Hm, a răspuns el. Da, o parte din ce spui e adevărat. Dar ai făcut enorm, Jakub. Misiunea a fost un eșec, însă țara crede acum că putem avea un destin măreț. Ar fi trebuit să vezi înmormântarea. Întregul oraș a fost mai animat ca niciodată. Au

venit demnitari din toată lumea să-ți aducă un ultim omagiu. Iar acum te-ai întors – nu știu cum, nu știu ce ai fost nevoit să faci, dar ești aici, și te putem aduce din nou în fața națiunii. Întoarcerea unui erou. O să le placă la nebunie, Jakub. O să fii un rege. Orice crezi că ai pierdut ai să primești înapoi înmiit.

Mi-am imaginat cum ar fi fost. Titlurile de pe prima pagină, interviurile, tot ce mă așteptasem să găsesc la întoarcerea pe Pământ, dar amplificat până la frenezie, întrebări nesfârșite, cum e posibil, ce m-a adus înapoi? Oare învierea asta ar fi însemnat întoarcerea Lenkăi? Sfârșitul păcii ei?

Nu. Nu puteam. Le dădusem totul. Nu aveau niciun drept să-mi mai ceară ceva.

— N-o să se întâmple așa ceva, am spus eu. Rămân mort. Mi-am câștigat dreptul ăsta.

— Ești sigur?

— Da. Vreau o viață liniștită.

— În fine, pentru mine nu prea contează. Procesul meu începe într-o lună. Dacă nu cumva fug din țară, încă nu m-am hotărât. Aș putea duce și eu o viață liniștită în Caraibe. Oricum ar fi, Jakub, se pare că marile misiuni ale vieților noastre s-au încheiat.

— A ta care a fost?

— Să ajut democrația cu mormane de bani.

— Ești un hoț.

— Da, am devenit un hoț.

— Ce crezi despre tata acum? Nu se poate să crezi și acum că ești un om mai bun ca el. Suferința pe care ai pricinuit-o ca să te răzbuni pe un mort, oamenii pe care i-ai distrus… Ce rost au avut toate astea?

— Pot să-ți arăt ceva? Dar pentru asta trebuie să facem o scurtă plimbare.

— Nu merg nicăieri cu tine.

— Nu fi tembel, Jakub. Te-am urmărit crescând. Nu vreau să-ți fac niciun rău.

Ce altceva puteam face? Nu voiam ca această întâlnire să se termine, ca acest om, ultima rămășiță a vieții mele de dinainte de misiune, să plece. L-am urmat prin iarbă și printre copaci, intrând din nou în aglomerația orașului, și un șofer la costum ne-a deschis ușa unui BMW negru. Am luat loc pe bancheta de piele și Zajíc mi-a oferit un pahar de scotch. L-am dat de dușcă. Oare

era o trădare față de bunicul meu să stau lângă acest om, să vorbesc cu el? Nu m-ar fi putut învinovăți că voiam să înțeleg. Să descopăr toate influențele care mă conduseseră aici. Bancheta mi-a răcorit spatele și mi-am turnat încă un pahar, întrebându-mă cum era să ai parte zilnic de un asemenea lux, să-l transformi într-un scut care să te apere de teroarea de a fi normal. Zajíc se uita cu atenție la mine și, după atâtea decenii, încă mă temeam că îmi putea citi cu ușurință gesturile de băiat speriat.

Am ajuns la o clădire din Orașul Nou. Șoferul a deschis ușa și a rămas în picioare în fața unui magazin de delicatese. Clădirea avea opt etaje și fusese construită în vechea republică, înainte de război și înainte de proiectele urbanistice ale comuniștilor. Omul cu Gheata mi-a făcut semn să intru pe ușa din față și să-l urmez pe scări. Odată ajunși la ultimul etaj, a scos niște chei din buzunar și a descuiat o ușă de metal, care s-a deschis scârțâind. Am observat niște zgârieturi adânci pe ea.

Zajíc a intrat, dar eu șovăiam. Ferestrele erau acoperite cu hârtie neagră, lăsând camera ascunsă în întuneric. S-a auzit un clic. O veioză a luminat camera, și l-am văzut pe Omul cu Gheata stând lângă un birou pătat cu sânge, căruia îi fuseseră scoase sertarele. Veioza – mică, cu un picior ruginit și o lumină aspră, invazivă – și un dosar verde erau singurele obiecte de pe birou. Singura mobilă care se mai găsea în cameră era un scaun de lemn presărat cu tăieturi adânci și cu bucăți de bandă adezivă lipite de picioare și spetează. Scaunul era îndreptat spre ferestrele acoperite. În fața lui, pe podeaua de piatră prăfuită, se afla artefactul decisiv al biografiei mele. Gheata de fier.

— E autentică? am spus eu.

— Când l-am cunoscut pe tatăl tău, subsolul unde se aflau camerele de tortură fusese cotropit de șobolani și era deparazitat cu fumigații. Poliția secretă a dat afară din birourile lor câțiva funcționari mai mărunți și le-a transformat în camere de tortură provizorii. Nu poți lăsa dăunătorii să împiedice interogatoriile.

— Asta e camera? Aici s-a întâmplat?

— Aici. Tatăl tău a pășit pe această podea. Desigur, când am reușit eu să cumpăr clădirea, încăperea fusese transformată la loc într-un birou frumos. Am pus să fie reamenajată așa cum o

știam eu. Nu te teme, nu-i sânge adevărat. Dar cred că recunoști gheata.

M-am imaginat pe mine însumi la nouăsprezece ani, când încă aveam pe obraji grăsime de copil. Bărbați pe care nu-i văzusem niciodată, cu care nu vorbisem niciodată, venind în sala de curs de la universitate și luându-mă cu ei. Aducându-mă aici, acoperind lumea de dincolo de aceste ferestre cu hârtie neagră, ca pământul aruncat pe un sicriu. Făcându-mi rău cu convingerea că se aflau de partea bună a istorie, partea morală, partea umanitară. Asta fusese meseria tatii. Făcuse asta și ne ținuse într-un apartament frumos, cu haine frumoase și cu discuri de-ale lui Elvis bine tăinuite.

— De ce m-ai adus aici?

— Am vrut să vezi locul în care m-am născut. Omul care eram înainte să sfârșesc în camera asta ar fi ajuns probabil chimist. Un om de știință, ca tine. Dar după ce m-au dat afară din universitate, după ce au luat tot de la familia mea, singurul meu scop în viață a devenit să nu mai ajung niciodată în camera asta.

— De ce îmi spui toate astea?

— Nu vrei să mă cunoști?

M-am întors spre scaunul de lemn și am luat loc. Genunchiul începea să mă doară, amintindu-mi că nu-mi luasem medicamentele pe ziua aceea. Am scos flaconul din buzunar și am înghițit o pastilă fără apă.

Mi-am băgat piciorul în gheata de fier.

— Încheie-o, i-am cerut.

Zajíc s-a aplecat și a coborât siguranțele ghetei, apoi a tras cureaua groasă de piele printr-un inel.

Am încercat să-mi ridic piciorul. N-am putut.

— Ăsta e lucrul cel mai înfiorător, a spus Zajíc. Te țintuiește locului. Te face să te simți de parcă n-ai să mai fi în stare să mergi niciodată.

— În clipa asta, mi se pare liniștitor. Să stau nemișcat. Imobilizat.

— Cum ai reușit, Jakub? Cum te-ai întors?

— N-o să discutăm despre asta acum.

A încuviințat din cap și s-a apropiat de fereastră. A deschis-o, făcând să se unduiască hârtia neagră. Soarele a pătruns în cameră pentru prima oară în mulți ani. Fără izolarea oferită de

întuneric, arăta ca un birou banal și trist, care împiedica ființele umane să trăiască în natură, foarte asemănător cu biroul lui Bivoj.

— M-ai făcut să mă simt ca un blestem, am spus eu. Ca și când întreaga mea existență ar fi fost un fel de pată spirituală. Ultima rămășiță a spermei lui Cain. Nu-s gânduri potrivite pentru un copil. Pentru un om. Mi-am dorit să mori într-o mulțime de feluri. Înainte să încep să mă bărbieresc, mi-am imaginat ce ți-aș putea face cu un brici. În toți anii ăștia, vocea ta mi-a răsunat nepoftită în cap. Ar trebui să te arunc pe fereastra aia, dar nu cred că ar mai avea vreun rost. Nu știu ce să fac după ce ies din camera asta. Nu știu. Când mi-am dat seama că nu am puterea să vorbesc cu Lenka, m-am gândit că poate a te găsi pe tine va fi o nouă misiune, singurul meu mod de a trăi. Dar mă uit la tine și îmi dau seama că răzbunarea nu înseamnă viață.

S-a întors spre mine. S-a aplecat și mi-a scos piciorul. Pentru o clipă, eliberarea de presiunea și greutatea ghetei m-a făcut să mă simt din nou ca și când aș fi plutit în Spațiu, cu Hanuš alături, pe punctul de-a intra în nucleul care avea să ne ducă la începuturile universului.

— Mi-am construit o viață în jurul a două ore petrecute într-o cameră cu un străin crud, a spus Omul cu Gheata. Mi-a luat mult timp să înțeleg, Jakub: tatăl tău mi-a făcut ce mi-a făcut, dar decizia de a trăi așa cum am trăit a fost a mea. Pentru mine, catalizatorul a fost camera asta. Pentru tatăl tău, catalizatorul a fost ziua în care a hotărât că lumea era plină de dușmanii regimului. Pentru tine, catalizatorul nu trebuie să fie furia, frica sau vreun sentiment al pierderii. Sensul vieții tale nu e dat nici de Lenka, nici de tatăl tău, nici de mine. Da, am făcut lucruri odioase. Te-am urmărit, m-am amestecat în treburile tale, însă alegerile au fost toate ale tale. Ești mult mai bun decât tatăl tău și decât mine. N-ai să lași povestea asta să te mutileze. Pentru tine, nu trebuie să se termine cum s-a terminat pentru noi.

Zajíc stătea îngenuncheat la picioarele mele și mi-am dat seama că omul care intrase în casa bunicilor mei cu un rucsac dispăruse de multă vreme. Ochii care se uitau la mine de sub aceste sprâncene cărunte erau morți, ca niște ferestre ce dădeau spre o noapte fără stele; mâinile și trăsăturile i se lăsaseră, victime ale gravitației și ale vieții lui înstărite.

— Acum, că ai fost prins, am spus eu, îți plângi de milă.

— Mi-aș fi dorit să fie atât de simplu. Stând în camera asta cu tine, am încetat să mă mai gândesc la pedeapsa mea. Pare limpede. Tu ai scăpat de temnița ta, iar eu vă trebui s-o înfrunt pe a mea.

— Acum ești filosof.

— Ne înțelegem unul pe altul, Jakub. Știi bine.

— Un instantaneu din viața de altă dată.

— Un instantaneu din viața de altă dată.

— Mi-e dor vremurile alea, am spus eu. De curgerea râului din Středa. Mă purta până la marginea satului, iar eu înotam spre mal împotriva curentului. Nu mi-am dorit niciodată să plec de acolo, nici măcar pentru o clipă.

— Am avut și eu o astfel de casă, a spus el. Mi-au luat-o.

— Nu știu ce am să fac acum. Pe Lenka am pierdut-o. M-am întors pentru ea, dar n-am fost în stare să dau ochii cu ea. Știu că ar trebui s-o cuceresc din nou, dar nu pot. Există o viață pentru ea dincolo de povestea asta. Fără mine.

— Și pentru tine, Jakub. Există ceva ce ai putea face.

— Îmi dai un sfat.

— N-am s-o fac, dacă nu vrei.

— Ba sfătuiește-mă, Omule cu Gheata.

— Omule cu Gheata? Așa îmi spui?

— Așa ți-am zis toată viața.

— Știi, casa voastră încă e acolo, a spus el. Și îți aparține. Am știut întotdeauna că ai să te întorci după ea.

Încă îngenuncheat, Zajíc a scos din buzunar o pereche de chei. Originalele, aceleași care stătuseră cândva în geanta bunicii. Aceleași cu care încuia casa după ce se asigura că bunicul și cu mine ne băgaserăm în pat.

Mi le-a pus în palmă. Mult mai ușoare decât pe vremea când eram copil.

— Am fost atât de departe și m-am întors, am spus eu.

— Și eu. Altminteri de ce-ai mai trăi?

— Sper că ai să accepți pedeapsa. Mergi la închisoare. Fă ce trebuie făcut.

— Nu pot să promit, Jakub. Lucrul pe care noi doi îl avem în comun e că ne place prea mult să fim în viață ca să stăm cuminți la coadă să vedem ce se întâmplă.

Am observat amândoi în același timp că mi se descheiase șiretul cât stătusem cu piciorul în gheată. Zajíc a apucat cele

două capete ale șiretului. S-a oprit și a aruncat o privire pe fereastră, cu pomeții îmbujorați, gândirea prinzând în sfârșit din urmă instinctul, dar deja începuse, așa că le-a legat într-un nod îngrijit. Tivul pantalonilor mi se ridicase un pic, dând la iveală o bucățică din cicatricea de pe gambă. Zajíc a înlemnit o clipă, apoi a ridicat tivul mai sus.

— A mea s-a estompat, a spus el. Nu se mai disting cifrele. S-au contopit într-o linie albă.

Când s-a ridicat, părea bătrân – scund și străvechi –, împovărat de greutatea strivitoare a conștiinței încărcate. Costumul care îi venea turnat, pielea lucioasă a pantofilor, părul cărunt și împuținat – nimic din toate astea nu-mi mai putea ascunde adevărata lui stare de spirit. Zajíc nu era o amenințare. Era un om dezrădăcinat care își căuta un nou țel în viață.

Radistav Zajíc și-a verificat ceasul și a pornit spre ușă. S-a întors pe jumătate, fără să se uite la mine.

— Nu m-ai întrebat ce-i în dosarul verde, a spus el.

— Ce-i în el?

— E poezia mea împotriva regimului. Știi, chiar am scris-o. Dar ca pe o glumă, un fel de bravură cu care voiam să impresionez pe cineva, nici nu-mi mai amintesc pe cine. Dar colegii mei au luat-o în serios și au dat-o mai departe. Așa m-am trezit un revoluționar publicat. Vezi, gesturile cele mai mărunte ne pot schimba viața. Așa l-am cunoscut pe tatăl tău. Așa te-am cunoscut pe tine.

Și a plecat. Zgomotul impunător al pașilor săi a răsunat minute în șir, până când, opt etaje mai jos, ajungând în sfârșit la intrare, s-a întrerupt cu un bubuit ca de tunet, iar eu am rămas singur în soarele de după-amiază. Gheata ruginită mă privea sfidător, cu gura larg deschisă, parcă șocată că fusese abandonată atât de brusc de păstrătorul ei loial. Am luat-o de jos și m-am gândit iarăși, ca în urmă cu atâția ani, dacă încă păstra rămășițe genetice ale tatii, dovezi fizice ale întâlnirii care hotărâse soarta familiei mele.

Am aruncat-o pe fereastra deschisă ce dădea spre curte și gheata a scârțâit înfiorător pe pereții de piatră până când a înfruntat și ea inevitabilitatea uitării, spărgându-se în bucăți, cu măruntaiele împrăștiate pe iarbă și pământ, în sfârșit golită de rău, rămasă fără scop. Un porumbel gras s-a apropiat de ea împreună cu tovarășii lui, căutând bucățele cu care să-și

satisfacă foamea instinctivă. Negăsind nimic, păsările s-au ridicat și au pornit spre pășuni mai verzi, însă porumbelul cel gras, care mi-am închipuit că era șeful bandei, a executat o piruetă elegantă deasupra cadavrului ghetei și, când și-a luat zborul, a dat un găinaț alb ca smântână, de forma unei mici găluște, care s-a împrăștiat cu o eficiență nemiloasă pe rămășițele de metal.

O clipă, saltul mi s-a părut alinător. Aș fi putut sări după gheata de fier și durerile mele s-ar fi spart în bucăți, la fel ca instrumentul de tortură. Aș fi scăpat de gândurile la Lenka și de durerea de genunchi, însă *corpul nu trebuie pângărit*. Corpul era lucrul cel mai de preț, purtând înăuntrul său codul universului, parte dintr-un secret mai amplu care rămânea important chiar și dacă n-ar fi fost revelat niciodată. Dacă trupul conta pentru Hanuš, conta și pentru mine, și aveam să-l venerez la fel ca el. Nu aveam să aduc niciodată vreo vătămare corpului.

Cuprins de o mulțumire vulgară față de moartea nedemnă a ghetei, m-am întors pe jos în Piața Carol. În jurul meu, Praga își fredona refrenele: curieri pe bicicletă gonind pe rutele lor pline de însemnătate, oameni de afaceri – mari și mici, bărbați și femei – mărșăluind în pantofi cu tocuri și mocasini lucioși, *unu-doi, unu-doi*, copii cu rucsacuri colorate croindu-și drum acasă dinspre educația și înțelepciunea oferite de instituții (și ce dezamăgire îi aștepta!) către siguranța caselor părintești. Totul era captivant – nu era oare existența însăși o revoluție? Eforturile noastre de a institui rutine într-o natură care le era ostilă, de a înțelege profunzimi pe care nu le puteam atinge niciodată, de a proclama adevăruri chicotind cu toții pe seama pioșeniei virginale a lumii. Ce talmeș-balmeș de contradicții au creat zeii când ne-au dăruit conștiința de sine! Fără ea, am fi hălăduit prin păduri ca mistreții, am fi scormonit cu râturile după viermi, gândaci, semințe și nuci. În sezonul de împerechere, am fi urlat ca lupii în decembrie, femelele alfa lovind masculii alfa cu labele pe spate și peste urechi. Ne-am fi împerecheat câteva săptămâni, apoi am fi lăsat deoparte povara sexului pentru tot restul anului. După aceea, am fi cărat mâncare în vizuinile noastre și am fi dormit în *Leden, Únor, Březen, Duben*[36], în loc să ne tot perpelim că *trebuie să merg la birou la supermarket la cumpărături o Doamne ăla se uită la mine am ceva pe față mi s-*

[36] În cehă, în original: „ianuarie, februarie, martie, aprilie”.

au scâlciat pantofii oare Coreea de Nord ne amenință din nou mi-au revenit durerile de spate oare la saloanele de masaj chiar ți se face labă și oare le satisfac și pe femei altminteri e sexism și deja mă doare stomacul de trei ani oare să merg la doctor dar e de la frică și de la stres și ce-ar putea să-mi prescrie medicul? Acolo, în paradisul nostru subteran, ascunși de soarele lui Dumnezeu, de blestemul de căcat pe care l-a aruncat asupra noastră în grădina Edenului și de raiul cu care ne tot tachinează, dar în care nu ajungem niciodată, am putea fi ca Hanuš și rasa lui, înțelepții plutitori care nu cunosc frica în ciuda amenințării iminente a Gorompezilor.

Din păcate, suntem ceea ce suntem, și avem nevoie de povești, de transport public, de anxiolitice, de seriale cu nemiluita, de muzica din baruri și restaurante care ne scapă de teroarea tăcerii, de promisiunea eternă a tăriei maronii, de toaletele din parcurile naționale și de sloganele politice pe care le putem striga și lipi pe bara de la mașină. Avem nevoie de revoluții. De furie. De câte ori va mai găzdui Orașul Vechi al Pragăi poporul ofensat venit să strige pentru schimbare? Și oare poporul chiar li se adresează șarlatanilor din Politică, urlând la carnea și oasele conducătorilor, sau e doar o rugă deghizată către ceruri? *Pizda mă-sii, ori ne dai un indiciu, ori lasă-ne să pierim cu toții*!

Eu nu luam parte la revoluție. Eram o lozincă lăsată pe peretele unei clădiri abandonate, o crizantemă ce asista la schimbarea tiparelor meteo, la capriciile ei. Eram statuia lui Jan Hus, cu pomeții ascuțiți, cu barba îngrijită și cu spinarea dreaptă ca a unui rege, nu ca a unui cărturar gârbovit deasupra cărților, privind Praga cu zbucium în inimă și pace în suflet, ambele ducându-l în cele din urmă la moarte. Eram creația maestrului Hanuš, orologiul ticăitor al universului, un bufon care își făcea numărul iar și iar în fața hoardelor de vizitatori entuziaști. Eram leul Boemiei desenat pe stemă, vulturul negru al Moraviei, bijuteriile coroanei păstrate într-o casetă de sticlă în castel. Eram materie organică transformată într-un simbol. Existența mea avea să fie pentru totdeauna o frază mută.

Când am trecut prin Orașul Vechi, protestatarii deja se strângeau cu sutele, plimbându-se în jurul Sfântului Venceslau cu pancarte care îi înfierau nu doar pe Tůma și Zajíc, ci pe toți potentații care se ascundeau în birouri și puneau la cale viitorul

lumii, scandându-și speranțele și dorința de schimbare, și încă era devreme, și îmi doream ca până pe seară să se strângă mii de oameni, ca pe vremea Revoluției de Catifea, când națiunea noastră era atât de vie, încât strigătul ei a tunat pe întreg globul, eliberându-se de lăcomia și exploatarea unor oameni care își pierduseră sufletul. Fiecare dintre aceste corpuri care hotărâseră să lase deoparte distracțiile nesfârșite, care hotărâseră să se încalțe, să facă o pancartă și să mărșăluiască pe caldarâmul națiunii în loc să se uite nițel la televizor, era un act revoluționar unic, o particulă unică din explozia Big Bangului. Aveam suficientă încredere în ei cât să le las pe mână soarta lumii.

Am lăsat revoluția în urmă. Am lăsat în urmă zgomotul potcoavelor pe piatra cubică din piața mare. Amestecul melodios de limbi deasupra berilor și cafelelor cu frișcă. Vizitatorii tremurânzi ai târgurilor de iarnă, cu mănușile pătate de grogul scăpat din paharele de plastic. Strigătele încântate ale băieților înainte să guste pentru prima oară înghețata cu absint. Agenții schimbării, actori în propriile lor destine. Iubitorii Pragăi, care au iubit-o dintotdeauna și care se plimbă în fiecare weekend pe aceleași străzi, proiectând holograme istorice în realitatea ei fizică. Visătorii. Cei care se sprijină de statuia Cristului și se sărută și se îmbrățișează cu disperarea unor animale muribunde. Cei care speră să moară aruncându-se în Vltava dar dau greș. Cei care se folosesc de ziarul gratuit de la metrou ca să-și șteargă transpirația de pe frunți în garniturile încinse. Istoria impozantă, metropola regilor și dictatorilor, a autodafeurilor și tancurilor însângerate rămase nehotărâte pe loc. Întreg orașul este prezent aici, plăcerile lui mari și mici fiind proiectate asupra celor care traversează zilnic piața, grăbindu-se către birourile și atelierele lor ca să ia parte la existența lor obișnuită. Nu vor renunța. Doamne, nu vor renunța niciodată, și, cu toate că trebuia să-i părăsesc, îi iubeam din tot sufletul meu, și în vreme de pace, și în vremuri tulburi.

Chiar și Soarele se mistuie

M-am întors la Středa, satul strămoșilor mei.

Casele înfloritoare de altă dată purtau cicatricile iernilor, având pereții crăpați și acoperișurile lăsate. Vechea distilerie avea ferestrele bătute în scânduri, ușa încuiată și zidurile acoperite cu adevărurile obscene ale graffitiurilor. În timp ce motocicleta brăzda pacea tulburătoare a străzii mari, perdelele se dădeau la o parte și ochii urmăreau intrusul – cineva care se întorcea acasă, poate, dar oare de unde venea? Magazinul universal fusese lăsat în părăsire, iar câteva case mai încolo, un magazin Hodovna nou-nouț ieșea în evidență ca o sticlă de plastic goală pe un câmp de părăluțe. În față, cerul era ursuz și cenușiu, mirosul înțepător al ploii iminente strecurându-mi-se sub cască. Cicatricea de pe picior mă mânca, dar nu puteam să mă scarpin.

Jumătate din poarta casei mele se prăbușise și putrezise, transformându-se într-un talmeș-balmeș buretos de pământ și gândaci. Cealaltă jumătate încă era în picioare, vopsită într-un maro decolorat, amintindu-mi de tusea și înjurăturile bunicului în timp ce acoperea cu pensula judecățile aruncate asupra noastră de consăteni. Am lăsat Ducatiul răsturnat într-o rână și am pășit peste ruine, prin iarba înaltă care năpădise întreaga curte din față, inclusiv groapa cu nisip și o cadă plină cu apă verzuie. Pereții erau căptușiți cu vrejuri cățărătoare, iar covorul de la intrare era împodobit cu un morman generos de căcat de pisică uscat.

Curtea din spate. Noroiul era presărat cu pene și oase de pui decolorate și spălăcite. Nu rămăsese nicio bucată de carne sau de piele, fuseseră mâncați cu totul de stihii și de feline. În cuștile iepurilor, bucățele de blană atârnau de tavan. Scheletele aminteau de prânzurile noastre duminicale, pulpe și mușchi înăbușiți la foc mic cu șuncă și ardei iute, bunica prezidând deasupra ceaunului și mormăind ca pentru sine: *Aproape gata, încă un pic*. Peste tot zăceau viermi mari și deshidratați, hrăpăreți morți care atinseseră nirvana după ce se îndopaseră cu vânat până plesniseră. Amestecate cu noroiul, rămășițele grădinii se transformaseră într-un terci în care mă afundam ca în niște nisipuri mișcătoare. Funiile de care agăța bunicul iepurii după execuție se legănau în vânt. M-am uitat de aproape, minunându-mă de perseverența acestui material simplu, care rezistase furtunilor și verilor fierbinți. Își doriseră să supraviețuiască la fel de mult ca vestigiile lucrurilor care

fuseseră vii cândva. Privata nu mirosea a nimic – kilogramele de excremente de sub ea se transformaseră de mult în sol și probabil că, dacă ai fi dărâmat șandramaua, ai fi putut transforma cei câțiva metri pătrați pe care îi ocupa într-un strat cu căpșune. Aveam poftă de o țigară. Mi-a revenit brusc în nări mirosul pătrunzător al fumului de țigară împrăștiat de bunicul, ca și când ar fi fost în grădină, tăind și meșterind, prezidând asupra bucății lui de lume.

Grădina. Un talmeș-balmeș de mușuroaie de cârtiță și urme de motociclete de teren – tinerii din partea locului găsiseră un loc bun de relaxare. Mărul fusese smuls din pământ și zăcea peste stratul de cartofi, exact cum prezicea bunica în timpul furtunilor – *Într-o zi, copacul ăla blestemat o să ne facă praf recolta* –, rădăcina lui ca o gheară ridicându-se amenințător către cer. Pe scoarța lui erau gravate nume și inimi. Nu eram furios. Terenul încă era acolo. Exista fără să fie revendicat de nimeni. Le aparținea vandalilor în aceeași măsură ca și mie.

Mergeam împiedicându-mă prin acest cimitir, strivind noroiul cu bocancii. *Am s-o închiriez unor praghezi de treabă*, îmi promisese Omul cu Gheata. Dar apoi o lăsase în paragină.

Am băgat cheia în broască, însă mi-am dat seama că ușa era descuiată. Zgârieturile din jurul clanței trădau că hoții încercaseră de mai multe ori să spargă broasca până să reușească. Când am intrat, m-a întâmpinat un miros de igrasie. Porțiuni din covor fuseseră colonizate de straturi groase de mucegai, ce aducea cu părul de pe spatele unui bătrân. Se împrăștiase și pe pereți, metastaziind peste tot pe unde ploaia reușise să se strecoare prin structura deteriorată, peste tot pe unde vandalii beți aleseseră să se pișe.

Am trecut din hol în salon. Cu sângele pulsându-mi în vârful degetelor, am pășit poticnit spre blatul de la bucătărie, cu ochii larg deschiși căutând strigoi. Izul de tutun impregnat în tencuială era mai puternic decât mirosul de igrasie, ozonul încăperii fiind ușor îngroșat de pâcla discretă a fumului de țigară. Unde era silueta bunicului, fumând și citind ziare până în ziua morții? Oare și dispariția lui era o minciună? Însă dubiile mi s-au spulberat în clipa când am zărit Monumentul Vandalilor. Unde era înainte masa din salon, acum se înălța o piramidă aproape cât mine, alcătuită din cutii de bere la bază, peste care se îngrămădeau kilograme de chiștoace, toate fumate până la

filtru și toate Camel, marca pe care bunicul o disprețuia. Intrușii lăsaseră în urmă acest monument ca pe un steag împuțit al trecerii lor pe acolo, la fel ca primii oameni pe Lună, o declarație de luare în posesie a acestui pământ părăsit, a acestei case a nimănui.

Ce semnificație avea sosirea mea pentru cucerirea lor? Le anula autoritatea sau eu eram acum intrusul, prezența mea nefiind decât un strigoi ce trebuia exorcizat?

Am dat cu piciorul în piramidă. S-a prăbușit, revărsându-se precum sângele unui porc la ignat. Duhoarea stătută de tutun și salivă aproape că m-a făcut să vărs și m-am retras în hol, unde domnea mirosul mult mai plăcut al dărăpănării. Am hotărât ca deocamdată să ignor baia și cămara – nu mă putea aștepta nimic bun acolo.

Apoi a venit rândul dormitoarelor. În camera care pe vremuri fusese a mea am găsit un pat îngust acoperit cu cârpe pătate de sânge și spermă, presărate din loc în loc cu prezervative folosite uscate și zbârcite. Am tras cârpele la o parte și pe salteaua de sub ele am găsit cele două pete mici făcute de sângerările mele nazale din copilărie și o pată mai mare și mai întunecată de la transpirația febrilă și sărată a spatelui meu. Da, era patul meu. Conturul copilului care fusesem cândva rămăsese imprimat pe material ca o amprentă post-nucleară. Patul fusese ros de șoareci și ars cu țigara, dar nu încăpea îndoială că era al meu, înconjurat încă de rafturi prăbușite pe care odinioară stăteau cărțile de istorie ale bunicii, purtând și ele acum pecetea rozătoarelor. M-am așezat pe saltea, fără să-mi pese dacă zemurile orgiilor adolescentine trecuseră prin cârpe și se impregnaseră în ea.

Deasupra mea, o gaură uriașă în tavan și acoperiș oferea o priveliște directă asupra cerului acoperit de nori. Prăbușirea avusese loc probabil cu mult timp în urmă, pentru că nu se vedea nicio urmă de moloz.

De sub grămada de cărți pe jumătate mâncate, un păianjen cu picioare lungi și trunchiul gras a ieșit târându-se pe podea; avea mâncare pe săturate – casa era acum plină de insecte. Și-a croit drum către mine fără nicio ezitare, apoi s-a oprit la mică distanță de pat. Am simțit că și-a ațintit ochii asupra mea. M-am simțit ca acasă.

— Tu ești? am întrebat eu păianjenul.

A rămas nemișcat.

— Ridică un picior dacă tu ești.

Nimic. Dar privirea lui mă fixa în continuare. Interesată.

— Rămâi aici, l-am rugat eu. O să mă întorc. Să nu pleci.

Am ieșit din casă, am sprijinit Ducatiul de peretele crăpat al casei. Habar n-aveam ce oră era – părea destul de devreme, mai era destul timp pentru drumurile pe care le aveam de făcut, dar întrucât străzile erau atât de pustii, nu puteam fi sigur. Am pornit pe strada mare, fără alinarea vitezei halucinogene a unui motor. Gravitația se strecura de sub asfalt și mă înhăța de glezne, strângându-mă ușor, dar constant.

O bătrână pe care n-am recunoscut-o mi-a făcut cu mâna de pe banca din fața casei. A pufăit dintr-o pipă, apoi și-a ridicat fusta, dezvelindu-și picioarele brăzdate de vene albastre și negre. Cât de mângâietoare trebuiau să fie vânturile dinspre răsărit pentru durerea îmbătrânirii! I-am făcut și eu cu mâna, întrebând-o cât e ceasul.

— N-am mai avut ceas de treizeci de ani, mi-a răspuns ea cu o gură știrbă.

Am pornit spre magazinul Hodovna și mi-am umplut coșul cu chipsuri, bacon, ouă, lapte, înghețată de cacao, deodorant, o pâine cu maia, macrou afumat, două gogoși cu gem, untură de porc, o tigaie și un borcan de Nutella. Produse pământene. Am luat un ziar în mână, dar l-am pus repede la loc. Prea mult.

Cu pungile de plastic pline, am ocolit magazinul și am pornit pe poteca cu pietriș care ducea la distileria închisă. Am ajuns la ceea ce noi, copiii din sat, numeam pe vremuri Riviera, o plajă cu nisip aspru, presărat cu smocuri de iarbă, de pe malul râului. Curenții erau puternici și adânci în cotul din preajma distileriei, iar noi obișnuiam să ne băgăm în râu și să ne ținem de stâlpii groși de lemn înfipți în noroiul de pe fund, ale căror capete ieșeau la suprafață. Apa ne trecea de umeri, iar noi ne luam la întrecere, să vedem care rezista mai mult înainte ca râul să ne slăbească strânsoarea și să ne poarte dincolo de cot. Eu câștigam aproape întotdeauna.

Se vedea limpede că, de ceva vreme, Riviera nu mai avusese parte de înotători. Din nisip ieșeau ziare și sticle de plastic pe jumătate îngropate. Un șarpe negru a țâșnit din tufișuri și a dispărut sub apă. Mi-a trecut prin minte să mă dezbrac și să-i urmez exemplul, dar apa avea să fie prea rece pentru încă cel

puțin două luni. Am pus pungile jos, mi-am suflecat pantalonii până sub genunchi și am intrat în râu, tremurând câteva clipe la contactul cu apa rece ca gheața. Am rămas pe loc până când senzația de răceală a dispărut, iar noroiul de sub tălpi a devenit cald. Totul se schimbase, mai puțin apa. Ori de câte ori mă puneam în calea ei, ea pur și simplu mă ocolea și își continua drumul. Mă primea când veneam să înot și nu-i păsa când ieșeam pe mal. Până și atentatul ei la viața mea de copil fusese lipsit de rele intenții. Fusesem foarte aproape să-mi sfârșesc viața devreme, să pier aici și să nu-i cunosc niciodată pe Lenka și pe Hanuš, să nu văd niciodată continentele aurii ale Pământului din Spațiu. Însă revenisem iar și iar la malul lui, îmi înfipsesem mâinile în noroi și supraviețuisem.

Am lăsat în urmă dezolarea Rivierei și am pornit spre casa lui Boud'a de pe strada mare. Ușa era bătută în scânduri, geamurile sparte, iar grădina din față, care pe vremuri era îngrijită cu meticulozitate de mama lui Boud'a, era acum acoperită cu ciment. Sprijinite de un perete al casei, patru scânduri acoperite cu o folie de plastic. M-am uitat în lungul străzii pustii, apoi am pus scândurile pe umăr. Am mai aruncat o privire ușii, sperând că pe ea încă ar mai putea ieși un prieten vechi, un om care să-mi recunoască chipul.

În drum spre casa bunicilor, am întrebat-o pe bătrâna fără ceas ce s-a întâmplat cu familia lui Boud'a. Plecaseră la oraș, mi-a explicat ea, la fel ca bună parte din localnici, plecaseră după slujbe și supermarketuri cât corturile de circ, unde puteai alege între roșii din Italia și roșii din Spania. M-am abținut s-o întreb ce făcuse Boud'a cu viața lui, temându-mă că avea o slujbă la bancă, sau ceva asemănător. Am preferat să-mi imaginez că Boud'a își înfăptuise dorința de-a avea un restaurant unde să se servească pizza cu scoici. Mâncase pizza cu scoici în Grecia și, după aceea, tot ce-și dorea era să ajungă om în toată firea și să facă cea mai bună pizza cu scoici de pe Pământ. Bătrâna m-a întrebat dacă mai aveam nevoie de ceva, iar eu i-am făcut cu mâna în semn de rămas-bun.

M-am întors în casă și am băgat scândurile înăuntru, în caz că începea ploaia, apoi m-am dus în dormitor să văd ce mai făcea păianjenul. Plecase. În bucătărie, am făcut bucăți una dintre scânduri și am umplut soba. Pe măsură ce focul se întețea, am întins untură pe tigaia cea nouă și am pus în ea opt felii de

bacon. În zece minute, izul de chiștoace a fost depășit de mirosul intens de animal. Saliva mi se prelingea pe la colțurile gurii – n-o puteam înfrâna. Planul era să fac și niște ouă, dar nu mai aveam răbdare să curăț tigaia mică pentru încă o rundă. Am rupt o bucată de pâine și am separat miezul moale de coajă. Am spart un ou și l-am pus în coajă, iar peste el, baconul prăjit. M-am năpustit ca o bestie asupra sandvișului improvizat, simțind sângele care îmi curgea din gingii și se amesteca cu dumicații, dar înfulecam mai departe, fără să mă sinchisesc de demnitate, cu plăcerea primară a unui animal nesupravegheat. Am pierdut noțiunea timpului. Când am terminat, soarele, ascuns în nori la început, și-a făcut apariția undeva deasupra orizontului.

Toate sculele încă erau în șopron – ruginite, desigur, plus că unele mânere de lemn putreziseră, dar în lumina slabă a serii am reușit să găsesc un ciocan întreg și niște cuie, dintre care câteva erau așa de lucioase, că păreau abia ieșite din fabrică. Am scos scara din șopron și i-am verificat pe rând fiecare treaptă. Se păstrase mare parte din avuția bunicului – dacă mai aduceam câteva scule, puteam transforma din nou șopronul într-o adevărată uzină. Să fac o masă nouă, alte biblioteci, o ramă de pat din lemn proaspăt. Puteam să dau afară covoarele mucegăite, să scot gresia de la baie și să curăț tencuiala îmbibată cu pișat, să înlocuiesc cablurile electrice și să montez țevărie prin casă. Timpul nu-mi lipsea. Și nici răbdarea. Aveam să îndepărtez fiecare organ al casei, să arunc tone de moloz la groapa de gunoi. Aveam să fiu un artist care își restaurează propriul tablou, întinerind culori care pe vremuri fuseseră atât de strălucitoare. Aveam să fiu un chirurg plastic al istoriei. Să păstrez fantomele, dar să reîmprospătez fațada.

Da, puteam face asta. Putea deveni viața mea. Jan Hus murise pentru țară, iar apoi trăise pentru el însuși. De-ar fi fost contemporan cu noi, de-ar fi putut fi fratele meu fantomă. Am fi mers împreună la festivalurile rurale ale lui Bivoj să ne bucurăm de micile plăceri ale vieții, dând de dușcă tăria lui cu impurități. L-am fi vizitat pe Petr și am fi învățat să cântăm la chitară. Hus mi-ar fi povestit despre văduva lui, iar eu i-aș fi povestit despre Lenka, despre viața noastră de pe vremuri.

Am ieșit din șopron cu sculele în mâini și m-am uitat la curtea din spate năpădită de buruieni. Acolo aveau să umble din nou animale. Puteam să cresc un Louda, să caut pe internet un pistol

cu cremene pentru execuții. Puteam cosi în fiecare dimineață pe pășunile de lângă sat, să car fân acasă cu spatele, să-l las să se usuce în soarele amiezii și apoi să-l dau la iepuri. Puteam să cresc niște găini pentru recolta lor de gălbenușuri și pentru onestitatea carnală a naturii lor – mici dinozauri. Puteam să-mi iau și câțiva porcușori de Guineea, poate chiar și o nevăstuică. Creaturi rutiniere de care să am grijă.

Și grădina de legume? Aveam să însămânțez pământul, să cresc morcovii, cartofii și mazărea bunicului. Căpșunele, țelina și roșiile bunicii. După ce dădeam de mâncare la animale, aveam să-mi încalț galoșii, să pun mâna pe lopată și să fluier melodii de odinioară în timp ce îmi lucram grădina.

Da. Asta era viața care mă aștepta. Mi-am imaginat picioarele copiilor presărând cu urme noroiul tomnatic din grădină. Fiicele și fiii mei culegând primele roșii. Copiii copiilor mei săpând după cartofi când genunchii mei aveau să fie prea bătrâni ca să mă mai aplec. Și Lenka, încărunțită, uitându-se la viața de nestăvilit care creștea în jurul nostru. Cumva, reușeam s-o aduc înapoi lângă mine. Cumva, reușeam să ne regăsim unul pe altul.

O clipă, chipul Lenkăi s-a transformat în al Klarei. Avea părul atât de des, încât îmi venea să-l mângâi întruna. Nu murise, ci fugise cu mine și deveniserăm iubiți-fantomă.

În viitorul imaginat de mine, eram eliberați de orice obligații. Alții erau oamenii care deveneau simboluri și își sacrificau viața în numele datoriei. Alții erau oamenii care torturau, organizau lovituri de stat și vindecau. Noi doar semănăm, culegeam și beam un pic înainte de cină. Nimeni nu încerca să ia ce era al nostru. Aveam prea puțin. Eram invizibili și, în această viață lentă, noi eram propriii noștri zei.

Da, mai rămăseseră niște lucruri pe lumea asta. Călătorisem prin Spațiu, aflasem adevăruri nebănuite, și totuși, pe Pământ abia dacă văzusem ceva. În sufletul muritor sălășluiește năzuința de a simți în adâncimile lui nemărginite atât fiecare lucru în parte, cât și întregul. Căci sufletul e nemărginit și în continuă expansiune precum universul însuși.

Întors în casă, am împins patul la perete, unde era în copilărie, și am sprijinit scara de o grindă a acoperișului. Am urcat, am fixat scândurile pe grinzi și le-am bătut în cuie, terminând primul strat al izolației. În timp ce lucram, deasupra mea harta nocturnă a universului era de o limpezime uluitoare,

ca și când ar fi încercat să mă ademenească încă o dată. Arăta exact ca în noaptea când bunicul și cu mine stătuserăm lângă foc, discutând despre revoluții. Strălucirea violet se vedea și acum, însă deja începuse să slăbească, pentru că norul Chopra se prăbușea în el însuși, luându-și rămas-bun de la Pământenii care tânjeau să-i afle secretele. Era o priveliște frumoasă, dar nu-mi venea să las între scânduri nici cel mai mic rost prin care să mă pot uita la stele. Aveam nevoie de intimitatea unei case complet închise. O construcție care să mă izoleze de lume.

Când am terminat de peticit tavanul, s-a făcut aproape beznă în casă. Am coborât cu grijă de pe scară, am aprins un chibrit și l-am apropiat de fitilul unei lumânări. Liniștea mi s-a strecurat în mușchi și le-a destins fibrele, inducându-mi și durere, dar și o căldură senină. Singura forță din preajma mea era o flăcăruie. Construisem un dig care să împiedice murmurul cosmosului.

M-am dus să iau borcanul de Nutella din cămară. M-am întins pe pat, am desfăcut borcanul și am luat niște cremă direct cu degetele. Mi-am împrăștiat-o pe limbă.

M-am afundat în întuneric. M-am trezit puțin mai târziu, simțind lovituri ușoare pe piele. Pe antebraț aveam păianjenul cu picioare lungi.

— Tu ești? l-am întrebat.

Mi-am întins niște Nutella pe încheietura mâinii, chiar lângă arahnidă. *Gustă. Îți place la nebunie*.

Nicio mișcare. Pântecele lui gras a rămas așezat pe părul de pe antebrațul meu.

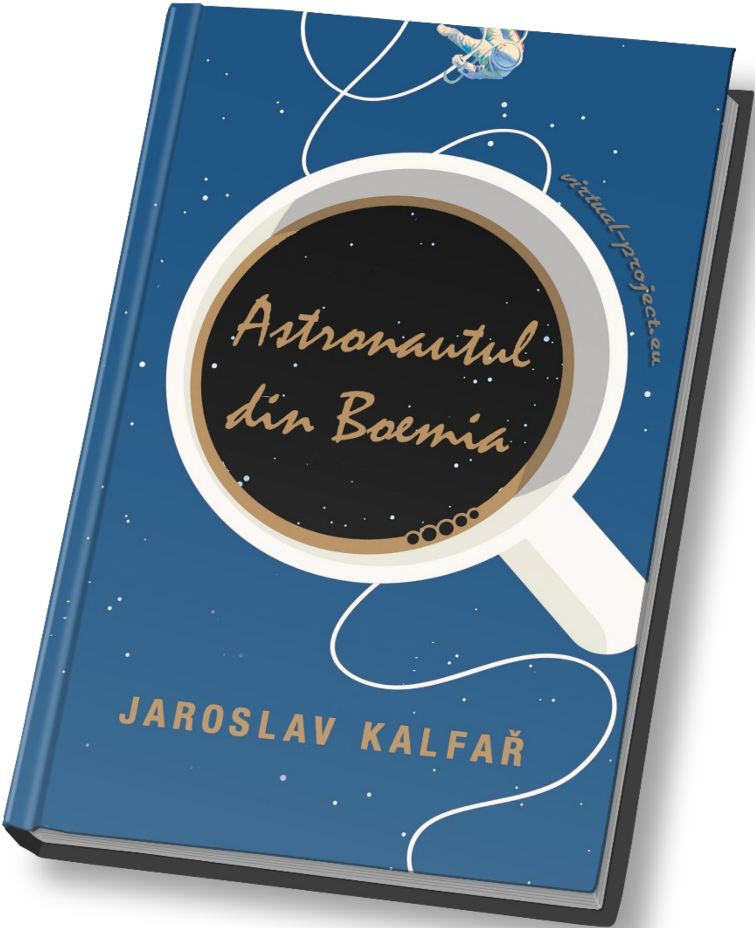
— Încă ți-e frică? am spus eu.

Greutatea e plăcută. Ce-ar fi lumea fără ea? Doar frică și aer. Da, greutatea e plăcută.

Tu ești?

Pentru că eu sunt aici. Îți jur, chiar sunt aici.

Sunt eu. Astronautul.

virtual-project.eu

